

Breytingar á búvörulögum

Undanþágur til sameiningar felldar niður.

4

Stilling klukkunnar

Á klukkan að vera í takt við sólargang?

6

Mercosur-samningurinn

Felur í sér niðurfellingu tolla á yfir 90% vöruviðskipta.

18

Mynd / Pixabay

Vindmyllur fá meðbyr

Nú dregur til tíðinda í laga- og reglugerðaumhverfi vindorku á Íslandi, fari svo fram sem horfir. Eftir því hefur lengi verið kallað og margir haldið að sér höndum uns línur tækju að skýrast.

Um eða yfir fjörutíu hugmyndir að vindorkuverum eru á mismunandi þróunarstigum og stór hluti þeirra hefur einhvern tímann verið sendur til verkefnisstjórnar í fyrri áföngum rammaáætlunar.

Gerð hefur verið tillaga um tíu vindorkuverkefni í biðflokk rammaáætlunar og Skipulagsstofnun er með fjögur vindorkuver á sínu borði. Tvær til fjórar tillögur berast þangað árlega til umfjöllunar.

Einkafyrirtæki, bæði innlend og erlend, sýna mikinn áhuga, en gagnrýni beinist að eignarhaldi, áhrifum á náttúru og skorti á lagaramma. Hávær krafa hefur verið um heildarstefnumörkun, skýr viðmið um staðsetningu og gjaldtöku, og að arður af auðlindinni renni til þjóðarinnar.

Ríkisvaldið er að gyrða sig í brók og fyrirhugar lagasetningar og lagabreytingar til að styrkja umhverfi vindorku.

/sá - Sjá nánar á síðum 20–23

Metframleiðsla mjólkur á síðasta ári

Alls voru 156,9 milljónir lítra lagðir inn í mjólkurafurðastöðvar á síðasta ári, en það er mesta framleiðslumagn mjólkur á einu ári.

Það er rúmlega þremur milljónum lítrum meira magn en árið 2024. Greiðslumark ársins 2025 var 152 milljónir lítra sem þýðir að innvegin mjólk umfram greiðslumark, eða „umframmjólk“, er um 4,9 milljónir lítra á síðasta ári en var 2,2 milljónir lítra árið 2024.

Jóhannes H. Símonarson, framkvæmdastjóri Auðhumlu, sem tekur við mjólk frá eigendum sínum um land allt, telur hagstætt veðurfar síðasta sumar vera helstu ástæðu mikillar framleiðslu. „Sumarið var alls staðar á landinu afar hagstætt veðurfarslega séð til fóduröflunar, þar sem hefyngur og korn var með albesta móti – bæði hvað varðar magn og gæði. Mjólkurframleiðendur hafa jafnframt getað gengið að því loforði mjólkurafurðastöðvanna að fá 85 krónur á lítrann fyrir alla umframmjólk og til viðbótar

þann hluta af beingreiðslum sem greiddar eru á hvern innveginn lítra. Undanfarin ár hefur útjöfnun á ónotuðu greiðslumarki jafnframt verið nokkru meiri en áður var, eða um 16%, sem þýðir að bændur sem framleiddu allt að 16% umfram greiðslumark sitt fengu þá mjólk greidda fullu verði. Þessar aðstæður hafa væntanlega allar hjálpast að við að auðvelda og hvetja bændur til aukinnar framleiðslu.“

Hann segir sölu á mjólk jafnframt hafa gengið vel á árinu og verið í ágætu jafnvægi við innvegna mjólk. „Þar sem greiðslumark undanfarinna ára hefur miðast við áætlaða innanlandsþörf fyrir mjólkurfitu hefur þurft að flytja út þann hluta mjólkurpróteins sem er umfram innanlandsþarfir. Það hefur verið gert í formi skýrs á undanförmum árum og hefur sala á skyri erlendis gengið mjög vel og nú þegar búið að flytja út umframþingðir próteins síðasta árs og hluta af umframmjólkinni sömuleiðis. Það verð sem afurðastöðvarnar lofa að greiða bændum fyrir umframmjólk ræðst af

því skilaverði sem fæst fyrir skyrið erlendis.“

Að sögn Jóhannesar er þróunin sú að mjólkurframleiðendum á Íslandi heldur áfram að fækka á meðan þeir sem eftir eru stækki sín bú. Hann segir að um síðustu áramót hafi 445 kúabú verið starfandi á Íslandi en til samanburðar voru þau um þúsund um síðustu aldamót.

„Mjólkurframleiðendum hefur því fækkað um ríflega helming á 25 árum, en á sama tíma hefur meðalkúabúið á Íslandi farið úr því að leggja inn í mjólkurafurðastöð rétt um 100.000 lítra í það að leggja inn ríflega 330.000 lítra. Meðalkúabúið á Íslandi hefur því ríflega þrefaldast að stærð á þessum aldarfjórðungi. Á þessum tíma hefur aukin sjálfvirkni breytt störfum bænda töluvert og gert þeim kleift að framleiða mun meira mjólkurmagn án þess að fjölga hafi þurft starfsfólki að sama skapi. Mest munar trúlega um mjaltaþjónana sem íslenskir mjólkurframleiðendur hafa verið mjög duglegir að taka í þjónustu sína.

Fyrsti mjaltaþjónninn var einmitt tekinn í notkun á Íslandi árið 1999 og er nú svo komið að ríflega helmingur mjólkurframleiðenda hefur slík tæki í þjónustu sinni og rétt um 80% af innveginni mjólk er mjólkuð af mjaltaþjóni.“

Uppgjörsvinna við útjöfnun á greiðslumark á ársins 2025 tekur nú við, annars vegar hjá atvinnuvegaráðuneytinu hvað varðar beingreiðslur og hins vegar hjá mjólkurafurðastöðvunum hvað varðar afurðastöðvarverð.

„Það þýðir að þeir mjólkurframleiðendur sem framleiddu umframmjólk geta átt von á því að fá einhvern hluta hennar greiddan fullu verði, bæði hvað varðar beingreiðslur og afurðastöðvarverð þar sem hluti mjólkurframleiðenda náði ekki að framleiða það magn sem þeir eiga í greiðslumarki. Væntanlega verður hægt að ljúka þessari uppgjörsvinnu nú í janúar og gera upp við mjólkurframleiðendur í febrúar líkt og undanfarin ár,“ segir Jóhannes.

/smh

GEYMSLUGÁMAR

ÝMSAR GERÐIR

6 - 40 feta til leigu eða sölu

- Búslóðagámar
- Geymslugámar
- Lagergámar
- Bílageymslugámar
- Vörugámar

Skannaðu kóðan fyrir frekari upplýsingar

Stólpi
LAUSNIR TIL AÐ BYGGJA Á
Nánar á [stolpigamar.is](#)

Afkoma kúabúa 2024:

Tap rúmar 12 krónur á lítrann

Í yfirliti Ráðgjafarmiðstöðvar landbúnaðarins (RML) yfir rekstrarafkomu kúabúa á árinu 2024 sést að tap kúabænda fyrir hvern framleiddan mjólkurlíttra var 12,2 krónur.

Yfirlitið er það nýjasta og byggir á rekstrarverkefni kúabúa hjá RML sem hófst á árinu 2020. Í byrjun tóku 90 bú þátt, en þau eru nú orðin 200 og skila um 52% af landsframleiðslu mjólkur. Í yfirlitinu má sjá að kúabúin stækka ört og hefur mjólkurframleiðslan aukist um 14% á milli árunna 2021 og 2024 – aðallega vegna fjölgunar á kúm á búunum.

Jákvæð þróun varðandi rekstrarafgang

Kristján Óttar Eymundsson, ráðunautur á rekstrar- og umhverfissviði RML, segir að jákvæð þróun sé þó varðandi rekstrarafgang búanna fyrir fjármagnsliði og afskriftir, sé horft aftur til fjögurra ára. „Fjármagnskostnaður hefur aftur á móti aukist verulega frá 2021, sem hefur leitt til þess að tap af sjálfri mjólkurframleiðslunni hefur verið svipað, eða sem nemur 11–15 krónum á innveginn lítra. Í náinni framtíð er mjög mikilvægt að það náist að brúa það bil svo greinin verði sjálfbær og hafi tök á að fara út í frekari fjárfestingar,“ segir Kristján.

Rekstrarafgangur af nautgriparækt fyrir afskriftir og fjármagnsliði jókst þannig frá 2021 að hann fer úr 31 krónu á lítrann í um 50 krónur á lítrann árið 2024. Á milli 2023 og 2024 minnkar þessi rekstrarafgangur reyndar um tæpa krónu á lítrann.

Rekstrarhæfni kúabúa batnar

Tap á hvern framleiddan mjólkurlíttra nam tæpum 11 krónum árið 2023, 15 krónur árið 2022 og rúmar 14 krónur árið 2021. Lítil hækkun er á breytilegum kostnaði á milli 2023

og 2024, sem er meðal annars kostnaður vegna aðfangakaupa, reksturs og þjónustu, en alls hefur hann hækkað um 25% frá 2021. Mikil hækkun var milli árunna 2021 og 2022 en þá urðu miklar aðfangahækkanir, sérstaklega á áburði. Fastur kostnaður hækkar um tæpar fjórar krónur á lítrann á milli 2023 og 2024, en um 17% á þessu fjögurra ára tímabili. Þar er mesta hækkunin í rafmagni og öðrum rekstrarkostnaði.

Þá kemur fram í yfirliti RML að þróunin er jákvæð hvað rekstrarhæfni kúabúa varðar, sem birtist í skuldum sem hlutfall af rekstrarafgangi fyrir afskriftir og fjármagnsliði.

Langtímaskuldir aukast um 15% á tímabilinu frá 2021 en skammtímaskuldirnar um 73%. Hlutfall skulda af heildartekjum lækka aftur á móti á þessum árum. Það fer úr 1,82 árið 2021 niður í 1,53 árið 2024. Það skýrist af hlutfallslegri meiri veltuaukningu búanna en skuldsetningu.

Betri afkomuhorfur

Kristján segir að mikil fjárbinding sé í mjólkurframleiðslunni og því hafi verðbólga og vaxtastig mikil rekstrarleg áhrif. Það að skammtímaskuldir aukist hlutfallslega meira en langtímaskuldir sé vísbending um versnandi lausafjárstöðu hjá hluta búanna.

„Ef við horfum til síðasta árs er ljóst að afkomuhorfur hafa heldur batnað. Það skýrist fyrst og fremst af lækkun stýrivaxta og minnkandi verðbólgu. Við í rekstrarráðgjöf RML áætluðum tap af mjólkurframleiðslu verði um níu krónur á innveginn mjólkurlíttra fyrir síðasta ár.“ /smh

Kristján Óttar Eymundsson.

Ný reglugerð um riðuveiki í fé hefur tekið gildi með nýrri nálgun við útrýmingu á riðuveiki í fé.

Mynd / smh

Reglugerð um riðuveiki í fé:

Riðuveiki útrýmt með verndandi arfgerðum

– Aðgerðum beint gegn áhættuflokkuðum bæjum

Ný reglugerð um riðuveiki í fé hefur tekið gildi sem hefur það að markmiði að útrýma riðuveiki í sauðfé á Íslandi og byggir á stefnunni Landsáætlun um útrýmingu sauðfjárriðu, sem var endurskoðuð og endurútgefin síðasta sumar.

Helstu markmiðin sem þar birtast eru meðal annars að litlar líkur séu á að upp komi riðuveiki á landinu frá og með árinu 2028, að Ísland hljóti viðurkenningu ESB árið 2032 um að hverfandi líkur séu á að riðuveiki komi upp hér á landi og að innan 20 ára hafi sauðfjárriðu verið útrýmt á Íslandi.

Ræktun með verndandi arfgerðum

Um nýja nálgun er að ræða við útrýmingu á riðu í fé. Í stað þess að reyna að útrýma smitefninu sjálfu verður riðuveiki útrýmt með ræktun fjárstofns sem ber verndandi arfgerðir gegn riðuveiki ásamt áframhaldandi aðgerðum til að hefta mögnun og dreifingu smitefnisins. Markvisst ræktunarstarf er þegar

til staðar í landinu þar sem þessi markmið liggja til grundvallar.

Reglugerðin kveður á um einföldun stjórnsýslu. Útgjöld ríkissjóðs vegna riðuveiki eiga að minnka vegna þess að fjöldi bótagreiðslna mun dragast saman og kostnaður vegna hreinsunar og upprætingar smitefnisins einnig minnka.

Bændur jafni tekjumissi innan fimm ára

Samkvæmt reglugerðinni verða aðgerðir áhættumiðaðar og beint að tilteknum áhættuflokkuðum bæjum en ekki jafnt að öllum bæjum í viðkomandi varnarhólfi líkt og verið hefur. Einnig verður öllum sauðfjáreigendum skylt að rækta fé sitt þannig að það verði ónæmt fyrir riðuveiki. Takmarkanir sem settar verða á riðubæi og áhættubæi verða hnitmiðaðri og gilda í styttri tíma eða allt niður í sjó ár, í stað tuttugu ára eins og nú er.

Bætur til bænda vegna niðurskurðar og stuðnings við uppbyggingu

nýrra hjarða verða fyrirjáanlegri og miða að því að bændur hafi náð að jafna tekjumissi vegna uppkomu riðuveiki innan fimm ára. Stjórnsýsla vegna riðuveiki færir að mestu frá atvinnuvegaráðuneytinu til Matvælastofnunar.

Heimilt að leyfa flutning fjár á afrétt

Drög að þessari reglugerð voru í samráðsgátt stjórnvalda til umsagnar í október síðastliðnum. Helsta breytingin sem gerð var í kjölfar umsagnarferilsins er sú að Matvælastofnun verður heimilt að leyfa flutning fjár með verndandi arfgerð á afrétt á fyrsta ári eftir uppkomu riðuveiki.

Fé á riðubæjum sem ekki verður leyft að flytja á afrétt, fé sem ekki ber verndandi arfgerð, skal hins vegar haldið í heimahögum á takmörkunartíma og verður Matvælastofnun heimilt að taka þátt í girðingakostnaði bænda að vissum skilyrðum uppfylltum. /smh

Nautakjötsframleiðsla 2024:

Tap af nautaeldi nam 19 krónum á hvert framleitt kíló

Enn er nokkurt rekstrartap af nautaeldi á Íslandi og samkvæmt rekstraryfirliti Ráðgjafarmiðstöðvar landbúnaðarins (RML) fyrir árið 2024 þurftu nautakjötsframleiðendur að greiða 19 krónur með hverju framleiddu kíló þá ár.

Sú gjörbreyting hefur þó orðið á rekstrarumhverfinu að tapið hefur farið úr 347 krónum á hvert kíló árið 2021. Árið 2022 reiknaðist tapið 242 krónur á kíló og 61 krónu tap var árið 2023.

Yfirlitið er það nýjasta hjá RML og tóku 36 bú þátt í verkefninu á árinu 2024 en voru 20 í upphafi.

Í yfirlitinu, sem Kristján Óttar Eymundsson, ráðunautur á rekstrar- og umhverfissviði RML, hefur tekið saman, kemur fram að ýmislegt jákvætt sé í þróun rekstrar nautakjötsframleiðenda á Íslandi. „Það er jákvæð þróun í vaxtarhraða og kjötgæðum hjá ungneytnum. Því má þakka að stærstu leyti aukinni hlutdeild Angus-gripa í ræktuninni. Nýting á aðföngum er hagstæð á tímabilinu frá 2021 þar sem breytilegi kostnaðurinn hækkar einungis um 4%. Þó að enn reiknist tap af nautaeldinu að meðaltali, þá hefur það gjörbreyst milli árunna 2021–2024. Vegna minni nautakjötsstuðnings árið 2025 er þó hætt við því að tapið hafi eitthvað aukist á því ári.

Eitt stærsta sóknarfærið í nautaeldinu á næstu árum er kynngræining á nautasæði. Þannig geta kúabændur til að mynda sætt lakari kýrnar sínar með holdanautasæði og komið þeim kálfum í áframhaldandi eldi,“ segir Kristján. Á tímabilinu frá 2021 hafa nautgripatengdar tekjur

Jákvæðari rekstrarhorfur eru fyrir nautakjötsframleiðslu á landinu þó enn sé hún rekin með nokkru tapi. Mynd / smh

aukist um 43% á innlagt kjöt. Sjálfar afurðatekjurnar hafa hækkað þar mest, eða um 54%. Einskjótisgreiðslur frá ríki hafa skipt verulegu máli. Á árinu 2024 komu einnig viðbótargreiðslur, sem voru greiddar í gegnum nautakjötsstuðninginn, eða svokallað sláturálag. Um var að ræða 100 milljónir króna frá ríki og til viðbótar var ákveðið að nýta fjármuni upp á 50 milljónir króna af framleiðslujafnvægislið í búvörusamningi.

Á árinu 2024 var framleiðsla þessara 36 búa um 24% af allri nautakjötsframleiðslu á landinu. Stór hluti nautakjötsframleiðslunnar á landinu fer fram á búum sem eru í mjólkurframleiðslu. Samkvæmt skýrsluhaldskerfinu Huppu hefur það hlutfall farið lækkanði á síðustu árum og var komið niður í 60% árið 2024. /smh

FÁÐU LÍF Í TÚN OG AKRA

lifland.is/aburdur

Skannaðu kóðann fyrir nánari upplýsingar

sala@lifland.is sími 540 1100

Knowledge grows

Örugg með Yara

Yara áburður inniheldur ríkulegt magn af brennisteini sem heldur plöntum orku- og próteinríkum

SS var stofnað árið 1907 og er samvinnufélag búvöruframleiðanda. Það er markmið SS að selja bændum hágæða einkorna áburð á eins hagstæðu verði og mögulegt er. Með því stuðlum við að samkeppnishæfi innlendrar búvöruframleiðslu og úrvals afurðum neytendum til hagsbóta.

Sláturfélag Suðurlands
Fosshálsi 1, Reykjavík - 575 6070
yara@yara.is - www.yara.is

Verðskrá 2026

Upplýsingar á yara.is
og hjá söluráðgjöfum.

Breytingar á búvörulögum:

Undanþáguheimildir til sameininga felldar niður

– Áfram gert ráð fyrir samstarfsheimildum framleiðendafélaga bænda, en þær ná ekki ekki lengur til slátrunar alifugla og svína

Sigurður Már
Harðarson
smh@bondi.is

Drög að frumvarpi um breytingu á búvörulögum hafa verið birt á vef Alþingis. Í þeim eru þær grundvallarbreytingar að undanþágur afurðastöðva í landbúnaði frá samkeppnislögum um sameiningar eru felldar niður.

Um endurskoðuð frumvarpsdrög er að ræða frá því sem lagt var í samráðsgátt stjórnvalda í október á síðasta ári til umsagnar.

Áfram samstarfsheimildir

Áfram verður þó gert ráð fyrir samstarfsheimildum afurðastöðva í sérstökum framleiðendafélögum bænda, sem eru í eigu eða undir meirihlutastjórn frumframleiðenda, um afmarkaða þætti starfseminnar. Sú breyting verður að slíkar heimildir ná einungis til kjötafurðastöðva í slátrun sauðfjár, nautgripa og hrossa, en ekki lengur til svína og alifugla. Samstarfsheimildirnar felast í undanþágu frá 10. og 12. greinum samkeppnislaga. Samkeppnis-eftirlitið mun hafa umsjón og eftirlit með stofnun og skráningu framleiðendafélaganna og framkvæmd ákvæða búvörulaganna sem heimila undanþágurnar frá samkeppnislögum.

Í greinargerð með frumvarpsdrögunum segir að stefnt sé að því að styrkja stöðu frumframleiðenda búvara og skapa tækifæri til aukinnar samvinnu og verðmætasköpunar að teknu tilliti til meginreglna samkeppnisréttar og þannig tryggja að innlendir frumframleiðendur hafi sambærilegt svigrúm til samvinnu og hagræðingar og hjá nágrannabjóðum okkar.

Nauðsynleg hagræðing hjá mjólkurafurðastöðvum

Þegar gildandi búvörulög voru samþykkt á Alþingi í apríl 2024 voru almenn ákvæði innleidd um undanþáguheimildir kjötafurðastöðva frá samkeppnislögum til að vinna sameiginlega að markaðsstarfi og til sameininga í 71. grein A í búvörulögum. Afurðastöðvar í mjólkuriðnaði hafa reyndar haft slíkar heimildir í um 20 ár, sem settar eru fram í 71. grein búvörulaga.

Í greinargerð með frumvarpi þeirra laga, númer 85/2004, segir að markmið 71. greinar sé að skapa rekstrarumhverfi fyrir framleiðslu og vinnslu mjólkurafurða sem leiði af sér aukna hagkvæmni, bæta

Drög að frumvarpi um breytingu á búvörulögum hafa verið birt á vef Alþingis, þar sem undanþágur afurðastöðva í landbúnaði frá samkeppnislögum um sameiningar eru felldar niður.

Mynd / smh

afkomumöguleika í mjólkurframleiðslu og viðhalda þeim stöðugleika sem þá hafði náðst milli framleiðslu og eftirspurnar. Þannig var afurðastöðvum í mjólkuriðnaði gert kleift að mæta harðnandi samkeppni erlendis frá og vísað til þess að líklegt væri að tollar myndu lækka á samkeppnisvörum í kjölfar skuldbindinga ríkisins vegna samninga stjórnvalda. Í greinargerðinni sagði enn fremur að þar til markaðurinn geti talist þroskaður í þessum skilningi verði miðað við að starfsemi afurðastöðva í mjólkuriðnaði verði undanskilin gildissviði samkeppnislaga en á móti verði heildsöluverð helstu mjólkurafurða ákvæðið af verðlagsnefnd. Með því ætti að nást fram nauðsynleg hagræðing hjá afurðastöðvum án þess að verð nauðsynjavara hækki til neytenda.

Samstarf óháð búgrein

Í greinargerðinni sem nú fylgir frumvarpsdrögum segir að Samkeppniseftirlitið hafi ítrekað bent á þá vankanta sem fylgt hafa beitingu 71. greinar búvörulaga

og lagt til að ákvæðið verði fellt brott til að efla innlenda samkeppni í mjólkuriðnaði og tryggja að afurðastöðvar starfi í samræmi við almennar leikreglur á markaði, líkt og aðrar atvinnugreinar.

Í drögum frumvarpsins sem kynnt voru í samráðsgátt stjórnvalda í október var lagt til að fella 71. greinina brott og þess í stað yrði lögfest ein undanþáguheimild fyrir bændur til að geta átt samstarf óháð því í hvaða framleiðslu þeir væru. Í boðuðum breytingum nú eru hins vegar báðar 71. greinarnar inni í frumvarpsdrögum, en með breyttu inntaki. Þannig eru sams konar ákvæði um samstarfsheimildir, ákvæði sem varða sameiningar tekin út og ný ákvæði sett inn um að framleiðsluhluti framleiðendafélaga og afurðastöðva skuli vera fjárhagslega aðskilinn frá annarri starfsemi afurðastöðva.

Nánari útfærslur í reglugerð

Gert er ráð fyrir að ráðherra setji reglugerð til að útfæra nánar ákvæði 5. greinar búvörulaga sem fjallar um hvaða félög teljist til framleiðendafélaga með nánari útfærslu varðandi skráningu framleiðendafélaga, starfshætti, lágmarksfjölda félaga, félagsaðild, skyldur frumframleiðenda gagnvart félagi og upplýsingagjöf.

Frumvarpinu er ekki ætlað að hafa áhrif á samstarf, verkaskiptingu og sameiningar sem stofnað hefur verið til samkvæmt gildandi búvörulögum og ákvæða 71. greinar og 71. greinar A. Slíkt samstarf mun þó sæta eftirliti Samkeppniseftirlitsins. Ætli afurðastöðvar að sameinast þá munu gilda um slíka samruna sömu ákvæði og skilyrði samkeppnislaga og um samruna annarra fyrirtækja á Íslandi. Ekki eru áformaðar breytingar á 13. grein búvörulaga um verðlagningu á mjólk, sem nú er í höndum verðlagsnefndar búvara.

Ávinningur bænda og neytenda metinn

Í gildandi búvörulögum er ákvæði um að fyrir lok árs 2028 skuli ráðherra flytja Alþingi skýrslu

Margrét Gísladóttir, framkvæmdastjóri Samtaka fyrirtækja í landbúnaði. Mynd / ál

þriggja óháðra sérfræðinga á sviði hagfræði og samkeppnisrekstrar um reynsluna af framkvæmd undanþágureglu 71. greinar A og meta áhrif hennar með hliðsjón af markmiðsákvæðum laganna. Meta skuli sérstaklega hver ávinningur bænda og neytenda hafi verið.

Í frumvarpsdrögum er komið nýtt ákvæði um mat á reynslunni af framkvæmd 71. greinar og 71. greinar A. Þar segir að fyrir lok árs 2030 skuli ráðherra flytja Alþingi skýrslu þriggja óháðra sérfræðinga á sviði hagfræði og samkeppnisrekstrar um reynsluna af þeim og meta áhrif undanþágu frá 10. og 12. greinum samkeppnislaga, meðal annars með hliðsjón af 1. grein búvörulaga um tilgang laganna. Meta skuli sérstaklega hver ávinningur bænda og neytenda hefur verið.

Styrkir ekki stöðu íslenskrar matvælaframleiðslu

„Ég sé ekki að frumvarpið í þeirri mynd sem það er nú sé til þess fallið að styrkja stöðu íslenskrar matvælaframleiðslu, því miður,“ segir Margrét Gísladóttir, framkvæmdastjóri Samtaka fyrirtækja í landbúnaði, þegar hún er spurð álits á frumvarpsdrögum.

„Þörfin fyrir hagræðingu í landbúnaði hefur verið augljós um langt skeið og því var afar mikilvægt fyrir greinina að fá inn þær breytingar sem gerðar voru á búvörulögum árið 2024, þar sem kjötafurðastöðvum er heimilt að hagræða með sambærilegum hætti

og hefur verið heimilt í mjólkuriðnaðinum um áratugaskeið. Aðgerðir til að ná og halda niðri kostnaði í matvælaframleiðslu styrkir samkeppnishæfni greinarinnar og við leggjum þunga áherslu á að halda áfram á þeirri braut en ekki snúa af henni.“

Dregið úr heimildum úrvinnslufyrirtækja

Margrét segir að með frumvarpsdrögum sé lagt til að draga úr heimildum úrvinnslufyrirtækja bænda til samvinnu og flækja regluverk töluvert frá því sem nú er, með tilheyrandi auknum kostnaði. „Nú þarf greinin á stöðugleika að halda. Sifelldar byggja á regluverki landbúnaðarins – rétt eins og annarra greina – eru ekki til þess fallnar að stuðla að aukinni fjárfestingu, framþróun eða nýsköpun í greininni en það er nákvæmlega það sem þarf til að styrkja samkeppnishæfni og viðnámsþrótt inn í framtíðina.“

Samkvæmt upplýsingum úr atvinnuvegaráðuneytinu hefur frumvarpið verið afgreitt í þingflokki stjórnarflokkanna, birt á vef Alþingis og sé því tilbúið til fyrstu umræðu sem var á dagskrá í gær, miðvikudag.

Eftir að fyrsta umræða þess hefur farið fram verður því væntanlega vísað til atvinnuveganefndar sem mun í kjölfarið óska eftir umsögnum og bjóða umsagnaraðilum á sinn fund.

HÁGÆÐA MJÓLKURTANKAR

- ✓ Útitankar - spara pláss
- ✓ Hröð mjólkurkæling
- ✓ Endingargott ryðfrítt stál
- ✓ Háþróuð og vönduð einangrun
- ✓ Orkusparandi íhlutir
- ✓ Sérniðinn að þínum þörfum

FÓÐURBLANDAN ER STOLTUR UMBOÐSAÐILI RØ-KA Á ÍSLANDI

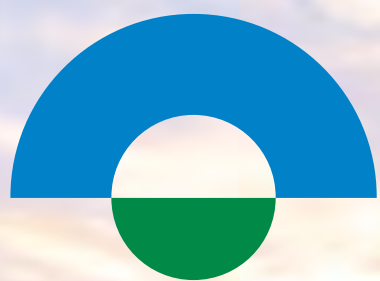
www.fodur.is
fodur@fodur.is

FB Reykjavík
Korngráðar 12
570 9800

FB Selfoss
Austurvegur 64 a
570 9840

FB Hvolsvöllur
Dufþakstraup 1
570 9850

SENDUM UM
ALLT LAND

GRÆÐIR
áburður

...gæði í hverju korni!

Tryggðu þér
áburð í tíma!
Hann seldist
upp í fyrra.

**Góð uppskera er ekki tilviljun!
Veldu Græðir á þín tún...**

FÓÐURBLANDAN

...gæði í hverri gjöf!

Vörulínan samanstendur af fjölbreyttum lausnum sem henta mismunandi jarðvegs- og ræktunarskilyrðum. Einsleit korn og húðun sem bætir flæði og dregur úr samloðun gera áburðinn auðveldan í meðhöndlun og tryggir jafna dreifingu og áreiðanlega upptöku næringarefna.

Skannaðu qr kóðann til að sjá nánari upplýsingar um áburðartegundir og verðskrá.

Bændablaðið

Ritstjóri: Þröstur Helgason (ábm.) throstur@bondi.is — Sími: 563 0300
Auglýsingastjóri: Þórdís Una Gunnarsdóttir thordis@bondi.is — Sími: 866 3855
Blaðamenn: Ástvaldur Lárusson astvaldur@bondi.is — Hulda Finnsdóttir hulda@bondi.is
Sigrún Pétursdóttir sigrunpeturs@bondi.is — Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is
Steinunn Ásmundsdóttir steinunn@bondi.is
Vefur blaðsins: www.bbl.is – Netfang blaðsins: bbl@bondi.is
Frágangur fyrir prentun: Sigrún Pétursdóttir – Prentun: Landsprent ehf.
Upplag: 33.000 Dreifing: Landsprent og Íslandspóstur. ISSN 1025-5621

RÚV og einkamiðlarnir

Ef stofnun fjölmiðils er verulega óskynsamleg hugmynd – jafnvel vidlausari en að stofna bókaútgáfu eða fjárbú – þá hefur eitthvað farið úrskeiðis í samfélaginu. Ef ráðherra fjölmiðla sér ástæðu til að geta þess sérstaklega í aðgerðapakka, sem ætlað er að styrkja rekstur fjölmiðla, að blaðamennska skipti samfélagið máli, þá er það enn frekar til marks um að eitthvað mikið hafi farið úrskeiðis.

Og þannig er staðan hér á landi. Alla þessa öld hefur það reynst æ erfiðara að reka fjölmiðil í þessu samfélagi. Þetta er alþjóðleg þróun en íslensk stjórnvöld voru lengi að átta sig á því hversu slæm staðan var hér. Fyrstu viðbrögðin komu ekki fyrr en árið 2020 þegar ákveðið var að efna til þess stuðnings við fjölmiðla í formi endurgreiðslu á hluta útlagðs kostnaðar sem enn er við lýði. Ástæða viðbragðsins var ekki augljós öfugþróun síðustu áratuga heldur sá víðtæki rekstrarvandi sem að fjölmiðlum steðjaði „vegna tekjufalls í kjölfars heimsfaraldurs kórónuveiru“, eins og segir í reglugerðinni.

Þessi aðgerð hjálpaði mörgum yfir erfiðasta hjallann á sínum tíma en hefur í raun og veru ekki breytt þeirri staðreynd að enn er það glórulaust að stofna fjölmiðil á þessu landi. Og fjölmiðlum jafnt sem blaðamönnum hefur haldið áfram að fækka.

Þær aðgerðir sem Logi Einarsson, ráðherra málaflokksins, boðaði fyrir jól eiga sömuleiðis eftir að hjálpa en það á eftir að koma í ljós hvort þessar 2–300 milljónir muni hafa veruleg áhrif á rekstrargrundvöll fjölmiðla á Íslandi eða fjölga blaðamönnum svo einhverju nemi.

Sú aðgerð að láta 12% af auglýsingasölu RÚV renna til einkarekinna fjölmiðla lýsir aftur á móti dapurlegri sýn á hlutverk almannamiðilsins. Ríkisútvarpið getur einfaldlega ekki haft það sem eitt af sínum meginhlutverkum að selja auglýsingar til að afla tekna fyrir aðra fjölmiðla. Aðgerðin mun ekki efla miðilinn. Raunar vinnur það gegn hlutverki RÚV að starfsemi þess og dagskrá miði að sölu auglýsinga.

Það er nefnilega ástæða fyrir því að bestu og áhrifaríkustu almannamiðlar Evrópu eru ekki seldir undir auglýsingar. Ástæðan er sú að þeir þurfa þar með ekki að taka tillit til auglýsingasölu í dagskrá sinni. Þeir geta einbeitt sér að því að sinna hlutverkinu. Hér nægir að nefna dæmi um fjölmiðla frá nágrannalöndunum sem hafa að mörgu leyti mótað grunnhugmyndina um almannamiðilinn eins og við þekkjum hana í dag, BBC, DR, NRK, SVT og SR.

Pólitísk umræða um RÚV þarf að breytast. Hún þarf að fjalla um hlutverk miðilsins. Rekstrarlegar forsendur þurfa svo að styðja við hlutverkið. Sé horft til þeirrar megináherslu sem lögð er á upplýsinga- og menningarhlutverkið nú um stundir er það augljóst öllum sem til þekkja að það myndi styrkja Ríkisútvarpið að losna við auglýsingarnar. Þau sem halda því fram að þar með væri RÚV berskjaldaðra gagnvart fjárveitingarvaldi ríkisins horfa fram hjá því að fjárveitingar til RÚV hafa verið skornar niður og verða skornar niður ef pólitískur vilji er fyrir því, burt séð frá rekstrarforminu.

Sömuleiðis er óumdeilt að það myndi hleypa nýju lífi í einkarekna miðla að taka RÚV af auglýsingamarkaði. Einhver hluti auglýsinganna myndi fara til erlendra tæknirisa eins og þegar hefur gerst og það mun halda áfram að gerast ef ekkert verður aðhafst. Lausn þess vanda snýr aftur á móti ekki að veru RÚV á auglýsingamarkaði. Aðrar aðgerðir til handa einkareknum fjölmiðlum gætu meðal annars beinst að því að gera þeim það auðveldara og kostnaðarminna að ráða til sín blaðamenn. Auk þess myndi það efla íslenska blaðamennsku að gera blaðamönnum kleift að starfa sjálfstætt eins og bent hefur verið á að undanförmu.

Aðgerðir ráðherra eru fálmkenndar. Á bak við þær er ekki það hugrekki sem þarf. Allar aðgerðir eru til einhvers í þessu sambandi en það er löngu orðið aðkallandi að sýndur verði raunverulegur vilji til þess að viðhalda og helst efla lýðræðislega innviði í landinu.

Þröstur Helgason

Lýðheilsุมál:

Hvað á klukkan að vera?

Nú eru í gangi tveir undirskrifta-listar á island.is þar sem annars vegar er barist fyrir því að seinka klukkunni á Íslandi um einn klukkutíma og hins vegar hvatt til þess að engar breytingar verði gerðar.

Eftir að hætt var að skipta á milli sumar- og vetrartíma árið 1968 hefur Ísland verið á sama tímabelti og Bretland. Því er sólin hæst á lofti í Reykjavík þegar klukkan er í kringum 13.30. Umræða um þetta mál hefur aukist nokkuð undanfarin ár og 2018 var skipaður starfshópur af heilbrigðisráðherra sem átti að skoða hver ávinningurinn væri fyrir lýðheilsu og vellíðan landsmanna að leiðrétta klukkuna til samræmis við gang sólar.

Ekki breytt eftir samráð

Ákvörðun um þetta mál er í höndum forsætisráðuneytisins og eftir víðtækt samráð árið 2020 var ákveðið að halda klukkunni óbreyttri. Á þeim tíma sat Katrín Jakobsdóttir í embætti forsætisráðherra og segir hún í skriflegu svari að í samráðinu hafi komið fram góð og gild rök með því að breyta klukkunni en líka að halda henni óbreyttri. „Þau veigamestu að breytingin myndi fækka birtustundum milli klukkan sjö að morgni og ellefu að kvöldi um 13 prósent yfir árið. Með því myndi dagsbirta skerðast seinnipart dags, sem valda myndi minni útiveru og fela í sér aukna slysaættu. Þá myndi slík breyting sérstaklega skerða lífsgæði þeirra sem búa á stöðum sem eru umluktir háum fjöllum, svo sem á Austfjörðum og Vestfjörðum.

Rökin með breytingunni voru hins vegar að staðartími ætti að vera í takt við líkamsklukkuna og að aukin morgunbirta myndi hafa í för með sér að börn og unglingar sæktu skóla í dagsbirtu nær allt skólaárið. Þess vegna var ráðist í að ræða við sveitarfélög um að skólar myndu seinka upphafi kennslu í tilraunaskyni og menntamálaráðuneytinu falið að fylgjast með þeim tilraunum,“ segir í svari Katrínar.

Ekki sumar- og vetrartími

Í áðurnefndum starfshópi sat Erla Björnsdóttir sálfræðingur, sem hefur sérhæft sig í svefnleysi. Hún er jafnframt ábyrgðarmaður undirskriftalistans þar sem kallað er eftir því að seinka klukkunni um eina klukkustund. Hún segir í samtali að birtustundir yrðu þær sömu þrátt fyrir að klukkunni yrði breytt, en þær bæru upp á öðrum tíma. Eins sé ekki kallað eftir því að taka upp sumar- og vetrartíma, heldur einni breytingu sem væri í gildi allt árið.

„Ég skil alveg að fólk sem stundar útivist seinnipartinn hugsu um síðdegisbirtuna, en ef við leiðréttum klukkuna erum við með birtu þegar börnin ganga í skólann klukkan átta á morgnana sex vikum lengur,“ segir Erla. „Þetta skiptir máli upp á umferðaröryggi, enda mikil og þung umferð þegar fólk er að fara til vinnu og börn að labba í skólann.“

Hún bendir á að árið 1968 hafi þekking um mikilvægi líkamsklukkunnar ekki verið til staðar. Á síðustu árum hafi rannsóknir hins vegar sýnt fram á hversu mikið fólk stjórna af gangi sólar og rannsakendur á því sviði hafi fengi Nóbelsverðlaunin í læknávisindum árið 2017. „Sterkasta merkið sem líkamsklukkan stillir sig

Erla Björnsdóttir sálfræðingur er ábyrgðarmaður undirskriftalista þar sem kallað er eftir því að klukkunni verði seinkað varanlega um 60 mínútur. Mynd /ál

eftir er morgunbirtan og allur annar taktur fylgir henni,“ segir Erla. Með aukinni morgunbirtu framleiði fólk melatónín fyrr á kvöldin og eigi auðveldara með að sofa.

Unglingar vaktir um miðja nótt

Erla bendir á að unglingar séu sérstaklega viðkvæmur hópur þar sem þeirra líkamsklukka sé allt að tveimur tímum á eftir öðrum aldurshópum. „Þegar við erum að vekja unglinga klukkan sjö á morgnana er þeirra lífklukka kannski fimm eða sex. Ef við bætum við skekkjunni erum við í raun að vekja þau klukkan hálf fjögur um nótt miðað við þeirra líkamsklukkuna,“ segir hún. Þetta sé mögulega einn af áhrifaþáttunum sem valda miklu brottfalli úr framhaldsskóla.

Mörg sveitarfélög hafi seinkað skólabyrjun sem Erla segir að hafi gefið góða raun. Þá hafi verið framkvæmd rannsókn á svefni unglinga í tveimur skólum í Reykjavík yfir heilt skólaár þar sem annar skólinn seinkaði skólabyrjun um fjörutíu mínútur. Samkvæmt niðurstöðum sváfu þeir unglingar sem byrjuðu seinna í skólanum nánast fjörutíu mínútum lengur í staðinn fyrir að vaka lengur á kvöldin.

Getum lært af nágrönnum okkar

Erla segir að það að seinka klukkunni um sextíu mínútur þjóni landinu nokkuð jafnt. Á vesturhelmingi landsins sé skekkjan í kringum 90 mínútur en um 60 mínútur í austustu byggðum landsins. Með breytingunni yrði klukkan því nánast hárrétt á Austurlandi en skekkjan færi niður í 30 mínútur á höfuðborgarsvæðinu þar sem flestir búa.

Aðspurð af hverju hún ákvað að vekja máls á klukkunni aftur í ljósi þess hve stutt er síðan stjórnvöld ákváðu að gera engar breytingar, segir hún að grænensk stjórnvöld hafi ákveðið að flýta klukkunni hjá sér um eina klukkustund árið 2023 til þess að færa landið nær Evrópu í tíma. „Þarna erum við með nágrannabjóð sem er raunverulega að finna fyrir neikvæðum afleiðingum af þessum breytingum,“ segir hún, en til stendur að taka málið aftur upp á þinginu í Nuuk. „Því held ég að tíminn sé núna og ég finn miklu meiri meðbyr í þessari umræðu en áður.“

Í svari forsætisráðuneytisins við fyrirspurn segir að ekki hafi verið tekin ákvörðun um hvort ráðist verði í vinnu við mögulegar breytingar á klukkunni. Eins hefur málið ekki verið rætt í ríkisstjórn. /ál

Nú getur þú
pantað fóður
þegar þér hentar!

FÁANLEGT Í:

App Store

Google Play

Hér sést tún á Möltu, sem er sjálfstætt eyriki sunnan við Sikiley í Miðjarðarhafinu. Íbúar þar eru í kringum 574 þúsund og er eyjaklasinn samtals 316 ferkílómetrar. Til samanburðar má þess geta að Flóahreppur er 289 ferkílómetrar að flatarmáli. Vegna mikils þéttbýlis er hver einasti landskiki vel nýttur, en við hlið túnsins er starfræktur iðnaður í gamalli hleðslusteinanámu.

Mynd / ál

Tími íslenskrar náttúru er núna

Vinkill | Björg Eva Erlendsdóttirbjorgeva@landvernd.is

Atvinnustefna Íslands, vaxtarplan ríkis-stjórnarinnar til ársins 2035 liggur fyrir. Stefnan er orkusækin og metur gagnaver og annan orkufrekan iðnað ofar öðru. Samhliða fjallar Alþingi um frumvarp til einföldunar ferla til að flýta framkvæmdum og orkuöflun. Hættulegt mál sem getur leitt til þess að fleiri stórfamkvæmdir en nú komi að övörum og verði verr undirbúnar. Atvinnustefna stjórnvalda, lýðræði og samráð varðar okkur öll, náttúru landsins, framtíð barnanna. Atvinnustefnu þarf að undirbúa vel og í breiðri sátt sem verður vonandi gert.

Hlutverk ríkisstjórna

Náttúruvernd, útivist, hreyfing, hollur matur, hreint loft, útsýni, víðerni, plöntur og dýr eru undirstaða lífsgæða og því á náttúruvernd heima í atvinnustefnu. Heilsuátak þyrfti að vera þar líka með áætlun um hollari venjur, heilbrigðara umhverfi, nothæfar almenningssamgöngur og gott aðgengi að menntun og þjónustu. Hlutverk ríkisstjórnar gagnvart atvinnuvegum þjóðarinnar er að tryggja velferðina, innviðina og ekki síst náttúruna sjálfa. Byggja upp góða og fjölbreytta

menntun og menningu og skapa lagaumhverfi, sem ýtir undir nýsköpun en kemur í veg fyrir fúsk og sjálfstöku og gerir framkvæmdaaðila ábyrgan fyrir afleiðingum ágengra, auðlindafrekra verkefna. Í atvinnustefnu ríkisstjórnarinnar er áhersla á mikla framleiðni og hagvöxt án þess að hugsað sé til þess hvað hann kostar framtíðina og náttúruarf okkar allra.

Vanda sig, ekki flýta sér

Margt sem tengist náttúruvernd og lífvænlegum aðstæðum um allt land, vantar í stefnuna. Hvernig hlúum við að náttúrunni og græðum upp landið og ræktum? Hvernig bætum við umhverfi lífrænnar landbúnaðarframleiðslu og einföldum regluverk fyrir matvælaframleiðendur fyrir sölu afurða beint frá býli? Hvernig beinum við orkusölu til grænmetisframleiðslu, tryggjum lágt verð á raforku á köldum svæðum og í landbúnaði og breytum styrkjakerfi landbúnaðarins til að styðja við náttúruvæna og sjálfbæra framleiðslu? Hvernig styðjum við fjölbreyttari, vistvænni og heilsusamlegri byggðir, þar sem einstaklingsframtakið nýtur sín? Þar sem fólk skapar en er ekki að bíða eftir stórfamkvæmdum ríkisstjórnar til að tryggja afkomu sína. Nú er kominn tími til að hætta fúski í framkvæmdum, eins og í byggingariðnaði

og sjókvíaeldi og láta ekki hagvaxtarþrána eina ráða för. Vinnum í ferðaþjónustu en ekki ferðamannaiðnaði og látum ekki orð ársins „Gjaldskylda“ (fyrir ekkert) verða vörumerki okkar.

Auðlindin sem gefur

Fyrir þjóð sem gegnum tíðina hefur hneigst til rányrkju og að drífa í framkvæmdum óháð afleiðingum er sérstaklega hættulegt að stjórnvöld gangi fram fyrir skjöldu til þess að einfalda reglur, draga úr lýðræðislegri aðkomu almennings og skerða áhrif fagstofnana, eins og boðað er í frumvarpinu um einföldun ferla. Saga stórfelldra inngripa ríkisstjórna í atvinnulíf er víða áfallasaga og líkleg til að hamla heilbrigðum vexti og sjálfbærum framleiðsluháttum frekar en að efla þá. Vel menntuð þjóð sem býr við hagsæld getur gert betur en að halla sér að skyndilausnum og „lágt hangandi ávöxtum“ eins og það heitir núna á pólitísku. Samhengið á milli auðlindaríkra landa og almennrar hagsældar er ekki sjálfgefið. Sagði einhver Venesúela, eða Rússland? Náttúran sjálf er mikilvægasta auðlindin sem gefur, ef hún er ekki rænd.

Höfundur er framkvæmdastjóri Landverndar.

Jarmað, hneggjað, baulað ...

Mercosur-samningurinn verður undirritaður á laugardaginn í Paragvæ eftir meira en aldarfjórðungs langar viðræður á milli Evrópusambandsins og fimm landa Suður-Ameríku, Brasilíu, Argentínu, Úrúgvæ, Paragvæ og Bólívíu. Með samningnum verður til 700 milljóna manna markaðssvæði þar sem tollar falla niður á meira en 90% vöruviðskipta. Þar á meðal munu koma til tollfrjálsir innflutningskvótar á nautakjöti, kjúklingi, hrísgrjónum, hunangi og sykri frá Suður-Ameríku. Þetta eru almennt ódýrari matvæli en framleidd eru í Evrópu enda kröfur um heilnæmi, framleiðsluskilyrði, umhverfisstaðla og dýravelferð ekki jafnmiklar. Er óttast að þessi innflutningur muni keyra niður verð á matvælum í Evrópu og valda skaða á landbúnaði álfunnar.

Evrópskir bændur hafa mótmælt kröftuglega. Þeir hafa haldið mótmælum áfram eftir að samningurinn var samþykktur á sunnudaginn. Þeir munu væntanlega enn mótmæla enda bíður samningurinn samþykktar Evrópuþingsins og þjóðþinga aðildarríkjanna. Frakkar hafa mótmælt honum kröftuglega og sömuleiðis Írar, Ungverjar, Austurríkismenn og Pólverjar. Ítalir höfðu sömuleiðis verið gagnrýnir á samninginn en ákváðu svo að styðja hann eftir að hafa náð í gegn auknum stuðningi við evrópskan landbúnað og reið það baggamuninn ásamt því að Belgar sátu hjá.

Evrópusambandið ætlar að setja á sérstakan sjóð til að bæta mögulegan skaða fyrir evrópska bændur. Þar með er skaðsemi samningsins fyrir evrópskan landbúnað viðurkennd. Spurningin er hversu mikill skaðinn verður.

Samningurinn á milli Mercosur og Evrópusambandsins kemur í kjölfar sambærilegs samnings á milli EFTA-ríkjanna, þar á meðal Íslands, og Mercosur á síðasta ári. Sá samningur nær til um 97% af öllum útflutningsvörum ríkjanna, þar á meðal landbúnaðarafurða. Útflutningur frá Íslandi til Mercosur í fyrra nam aðeins um 5,5 milljónum evra, sem er brotabrot af heildarútflutningi á íslenskum vörum.

Báðir þessir samningar munu hafa áhrif á íslenskan landbúnað. Hér eru skilyrði um heilnæmi, sýklalyfjanotkun, dýravelferð og fleira jafnvel enn harðari en gerist í Evrópusambandinu. Gera verður ráð fyrir því að íslenskum bændum sé gert afar erfitt að keppa við aukinn innflutning frá Suður-Ameríku með þessum samningum.

Ofan í kaupið koma aðgerðir stjórnvalda hér á landi sem miða að því að þrengja enn frekar að möguleikum bænda og fyrirtækja þeirra til þess að eiga í samstarfi um matvælavinnslu. Ný búvörulög eiga þannig ekki eftir að hjálpa bændum að svara þeirri samkeppni sem von er á í nafni samninga við Mercosur-löndin.

Spurningin er hvernig stjórnvöld sjá fyrir sér að íslensk frumframleiðsla á matvælum muni þróast í þessu nýja alþjóðlega samhengi. Kalla verður eftir einhverjum hugmyndum þar um. Þær hafa enn ekki komið fram.

Pistill formanns | Trausti Hjálmarssontrausti@bondi.is

Fyrirsjáanleiki og stöðugleiki

Óhætt er að segja að við lifum nú á áhugaverðum tímum, svo ekki sé fastar kveðið að orði. Ótrúlega örar breytingar eru að verða á samfélagi okkar og umhverfi, hvort sem drifkraftarnir eru tækninýjungar, breyttar kröfur neytenda, loftslagsbreytingar eða duttlungar stjórnámalamanna, innlendra sem erlendra.

Það er alls ekki svo að breytingar séu í eðli sínu slæmar, eða að þær breytingar sem við erum að upplifa núna séu allar óheppilegar. Margar þeirra fela í sér tækifæri og möguleika fyrir land og þjóð – þar á meðal okkur bændur, en sumar fela að sama skapi í sér ógnir sem takast verður á við.

Ókyrrð er mikil í alþjóðastjórnmálum og fer vaxandi. Fyrir utan það sem mesta athygli fær í fjölmiðlum, og allir þekkja, má nefna að samningar ESB og Mercosur-ríkjanna munu hafa mikil áhrif á samkeppnishæfni íslensks landbúnaðar. Landbúnaðarvörur frá Suður- og Mið-Ameríkuríkjum, sem innan skamms fara á evrópska markaði, munu fljótt enda í vöruhillum á Íslandi. Þá eru fram undan kosningar um viðræður um aðild að ESB, en óþarft er að tíunda það hér hve mikil áhrif aðild hefði á íslenska bændur og íslenskan landbúnað.

Á tímum örra breytinga er mikilvægt að búa yfir nægilegum styrk og sveigjanleika til að takast á við þær, að geta nýtt tækifærin sem þær færa og forðast ógnirnar sem geta fylgt í kjölfar þeirra.

Ýmislegt þarf að gera til að veita íslenskum bændum og fyrirtækjum í landbúnaði aukinn styrk og sveigjanleika og það kemst ekki allt fyrir í hefðbundnum búvörusamningum. Þess í stað tel ég augljóst að hefja verði vinnu við að tryggja íslenskum landbúnaði starfsskilyrði sem skila munu ómældum ágóða til samfélagsins alls.

Það er í raun ekki hægt að fara í viðræður um starfsskilyrði bænda án þess að tollverndin sé þar undir, enda er hún ein af grunnstoðum afkomu okkar bænda. Það sama á við um umhverfis- og loftslagsmál, en með stuðningi ríkisins gætu bændur náð enn meiri árangri en hingað til.

Eins þarf að takast á við hraðminnkandi fjárfestingu í landbúnaði, þrátt fyrir mikla fjárfestingarþörf. Framleiðslan hefur í mörgum tilfellum ekki haldið í við stækkandi markað. Aukið aðgengi að þolinmóðu fjármagni fyrir bændur er lykilatriði svo að nauðsynlegri fjárfestingaþörf verði mætt.

Tryggja verður stöðugt aðgengi að ódýrri raforku fyrir bændur. Orkukostnaður allra bænda hefur aukist til muna að undanförmu og fyrir marga bændur ráða orkuskipti, orkustýring og aðgengi miklu um framtíðarhorfur.

Allt miðar þetta að því sama, að auka fyrirsjáanleika og stöðugleika í búrekstri. Að gera bændum kleift að gera langtímaáætlanir og gefa þeim svigrúm til að fjárfesta og byggja upp.

Íslenskur landbúnaður gegnir ómetanlegu hlutverki í öryggi þjóðarinnar. Í heimi sem ber sífellt meiri merki loftslagsbreytinga og örra sviptinga í alþjóðastjórnmálum, er skýrara en oft áður að öflug innlend matvælaframleiðsla er þjóðaröryggismál. Til að landbúnaðurinn geti sinnt þessu hlutverki þarf hann að njóta trausts – bæði almennings og stjórnvalda – og starfsskilyrði hans að byggja á raunsæi, stöðugleika og sanngirni.

Höfundur er formaður B.Í.

Dæmdur fyrir vanrækslu nautgripa

Héraðsdómur Norðurlands vestra dæmdi nautgripabónda til sex mánaða skilorðsbundins fangelsis fyrir stórfellt brot á lögum um velferð dýra.

Í dómnum, sem kveðinn var upp 25. nóvember, kemur fram að bóndinn hafi vanrækt umönnunarskyldur sínar með þeim afleiðingum að 29 gripir voru dauðir þegar lögregla og dýralæknir komu á vettvang. Auk þess þurfti að aflífa 21 grip á staðnum og senda 28 gripi til neyðarslátrunar. Bóndinn mun hafa látið hjá líða að tryggja nautgripunum aðgang að fóðri og vatni. Eins mun hann hafa yfirgefið veika gripi í bjargarlausu ástandi og ekki tryggt að þeir fengju læknismeðferð eða væru aflífaðir.

Dómurinn hefur ekki verið birtur opinberlega og er búið að afmá allar persónugreinanlegar upplýsingar í þeim afritum sem send hafa verið á fjölmiðla. Er það gert í ljósi þess að opinber útgáfa dómsins yrði dómfellda afar þungbær. Brotin munu hafa átt sér stað á árunum 2022 til 2024 og segir í dómnum að ákærði hafi verið í miklu andlegu ójafnvægi sem tengdist krefjandi aðstæðum hjá honum.

Nautgripabóndi hefur verið dæmdur fyrir stórfellda vanrækslu á dýrum sínum á meðan hann var í miklu andlegu ójafnvægi. Mynd tengist frétt ekki beint.

Mynd / ál

Bóndinn hefur verið sviptur heimild til að hafa dýr í sinni umsjá í fimm ár. Ekki þótti réttlætanlegt að banna honum að halda dýr lengur þar sem um er að ræða takmörkun á atvinnuréttindum sem njóta verndar samkvæmt stjórnskrá. Í dómnum segir að skýlaus játning ákærða hafi verið honum til málsbóta. Þar kemur jafnframt fram að dómþoli hafi leitað við að vinna úr sínum málum. /ál

2025 hlýjast frá upphafi mælinga

Árið 2025 var hlýjasta árið á Íslandi frá upphafi mælinga samkvæmt upplýsingum frá Veðurstofu Íslands.

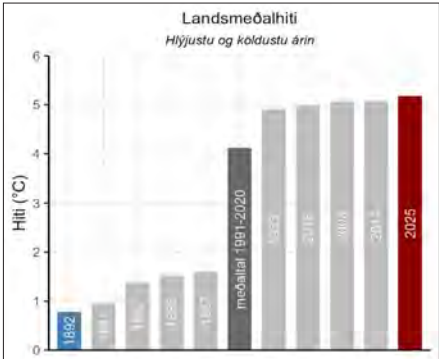
Meðalhiti í byggðum landsins var 5,2 stig sem er 1,1 stigi yfir meðallagi árána 1991 til 2020, og hefur aldrei verið hærri. Áður var árið 2014 hlýjasta árið á landsvísi.

Árið 2025 hefur einkennst af miklum hlýindum. Hiti var vel yfir meðallagi alla mánuði ársins, nema í janúar, júní, október og nóvember. Maí var langhlýjasti máímánuður frá upphafi mælinga, júlí var hlýjasti júlímánuðurinn (ásamt júlí 1933 sem var jafnhlýr) og desember var þriðji hlýjasti desembermánuður frá upphafi mælinga.

Vorið (apríl og maí) var jafnframt það hlýjasta sem skráð hefur verið á landsvísi. Hitabylgjan í maí, sem stóð yfir dagana 13.–22. maí, var sú mesta sem vitað er um í máímánuði.

Ný hámarkshitamet voru einnig sett í einstökum mánuðum.

- Nýtt landsmet í maí: 26,6 stig á Egilsstaðaflugvelli 15. maí.
- Nýtt landsmet í ágúst: 29,8 stig á Egilsstaðaflugvelli 16. ágúst.
- Nýtt landsmet í desember: 19,8 stig á Seyðisfirði 24. desember.

SAGTÆKNI EHF

SAGTÆKNI

GÆÐI - ÞEKKING - ÞJÓNUSTA

► Steinsögun

► Kjaraborun

► Múrbrot

► Niðurriif

► Vélslipun

► Gólfhitafræsun

► Burðarþolsstyrkingar

567-4262

sagtaekni@sagtaekni.is

Tollkvótar fyrir innflutning á óunnum kjötvörum frá Evrópusambandinu í kílóum

	Nautakjöt	Svínakjöt	Alifuglakjöt	Alifuglakjöt lífr./lausag.	Samtals
Aðföng	0	0	64.856	0	64.856
Garri ehf	33.000	0	20.000	0	53.000
Háihólmi ehf.	74.000	64.000	30.000	0	168.000
Innnes	50.000	1.000	53.000	0	104.000
Kjötkompaní ehf	8.000	0	0	0	8.000
Kjötmarkaðurinn ehf	42.000	6.000	8.000	0	56.000
Krónan	30.000	3.000	20.000	0	53.000
LL42 ehf.	0	80.227	20.000	57.000	157.227
Mata	5.000	144.273	107.833	43.000	300.106
Nathan & Olsen	73.176	0	67.000	0	140.176
OJK-Isam	21.216	1.500	15.000	0	37.716
Samkaup hf	10.000	0	20.000	0	30.000
Sláturfélag Suðurlands	0	50.000	0	0	50.000
Sælkeradreifing	1.608	0	2.311	0	3.919
Samtals	348.000	350.000	428.000	100.000	

Úthlutun á tollkvótum:

Mata fær langmest af kjötkvóta

Búið er að úthluta tollkvótum fyrir landbúnaðarvörur frá Evrópusambandinu fyrir tímabilið 1. janúar 2026 til 30. júní 2026 og fær Mata langmest af kvótanum fyrir óunnar kjötvörur, eða rúm 300 tonn. Næstmest fær Háihólmi, rúm 168 tonn, og síðan LL42 sem fær rúm 157 tonn.

Mata fær mest af svína- og alifuglakjöti. Á vef fyrirtækisins Mata er starfsemin sögð felast í sölu og dreifingu ávaxta og grænmetis til verslana, veitingastaða og mötuneyta á Íslandi. Þar segir að það sé dótturfyrirtæki Langasjávar, en systurfélögin séu Matfugl, sem sé einn stærsti framleiðandi kjúklingaafurða á Íslandi, Síld og fiskur, sem sé einnig þekktasti framleiðandi á kjötáleggi og grísakjöti undir merkjum Ali, og Salathúsið sem framleiði salattegundir. Í fyrirtækjaskrá eru Guðný Edda Gísladóttir, Eggert Árni Gíslason og Halldór Páll Gíslason skráðir eigendur Mata.

Háihólmi fær úr öllum kjötflokkum

Háihólmi fær umtalsvert magn kjötkvóta í öllum þremur kjöttegundunum. Í fyrirtækjaskrá er Birgir Karl Ólafsson skráður forráðamaður og eigandi með 100% eignarhlut.

Fyrirtækinu LL42 er úthlutað kvótum í svína- og alifuglakjöti. Í fyrirtækjaskrá er Geir Gunnar Geirsson skráður forráðamaður og eigandi með 50% eignarhlut en hann er einnig forstjóri Stjörnugríss.Nathan & Olsen fær rúmlega 140 tonn af nauta- og alifuglakjöti.

Mata fékk mest af tollkvótanum fyrir óunnar kjötvörur sem var í boði til innflutnings frá Evrópusambandinu. Myndin er frá kjötbörði Kjötkompanís, en félagið fékk átta tonna nautakjötskvóta úthlutað.

Mynd /smh

Björg Fenger er skráður stjórnarformaður Nathan í fyrirtækjaskrá og annar eigenda ásamt Ara Fenger.

Útboðsgjald 760 krónur fyrir nautakjöt

Útboðsgjald tollkvóta ræðst af lægsta samþykktu tilboði í hverjum vörulið, sem telst þá til jafnvægisverðs.

Fyrir kíló af nautakjöti reiknast jafnvægisverðið 760 krónur, 380 krónur á hvert kíló af svínakjöti, 620 krónur á kíló alifuglakjöts og 460 krónur fyrir kílóíð af alifuglakjöti í flokknum lífrænt ræktað/lausagöngu. /smh

Útvarp Bændablaðið:

Umræða um orkumál villandi

– segir orkuráðherra sem skynjar sláandi litla andstöðu við virkjanaáform

Jóhann Páll Jóhannsson umhverfis-, orku- og loftslagsráðherra telur umræðuna um orkumál hafa verið villandi hér á landi en hann var gestur í Útvarpi Bændablaðsins.

„Annars vegar eru þau sem tala eins og allt fari til fjandans ef við tvöföldum eða jafnvel þreföldum ekki orkuframleiðslu á landinu. Hins vegar er hópur sem segir að við getum farið að loka verksmiðjum hér í stórum stíl því það sé engin raunveruleg orkuþörf. Í stað þess að tala um orkuskort eða orkuþörf sem þarf að uppfylla held ég að það sé gagnlegra að tala um orkumál út frá því hver viljinn er til að framleiða orku og þá með tilliti til þess hvers konar atvinnulíf við viljum byggja upp.“

Jóhann Páll segir að atvinnustefna ríkisstjórnarinnar, sem nú er í vinnslu, geri ráð fyrir að hugað verði að orkufrekum iðnaði sem skapi háframleiðnistörf og nefnir þar gagnaver.

„Við viljum stefna að auknum hagvexti og aukinni framleiðni í atvinnulífinu og því væri að mörgu leyti eftirsóknarverðara að vera

„Við þurfum að ákveða í hvað orkan á að fara,“ segir Jóhann Páll Jóhannsson.

nær háspá í nýkynntri orkuspá fyrir Ísland til ársins 2050.“

Háspáin gerir ráð fyrir að það þurfi að virkja meira en gert er ráð fyrir í núverandi plönun en Jóhann Páll segir mikilvægt að samfélagið ákveði hvað það vilji í þeim efnum.

„Við þurfum að ákveða í hvað orkan á að fara. Sú spurning komi oft upp og maður veltir því fyrir sér af hverju fólk hafi svona miklar áhyggjur í þeim efnum. Hingað

til hefur þetta ráðist að miklu leyti af markaði og ég held að orkufyrirtækin almennt sé ráðstafi orku skynsamlega, reyni að setja ekki öll eggin í sömu körfuna, reyni að fá hátt verð en geri líka samninga til lengri tíma og haldi þannig í ákveðið rekstraröryggi.“

Jóhann Páll segir að það hafi skekkj umræðuna um orkumál á undanförunum árum að lögð hafi verið mikil áhersla á orkuskipti.

„Sú áhersla hefur svo verið notuð til þess að styðja við kröfur um fleiri virkjanir og meiri orku. En orkuskipti í vegasamgöngum kalla ekki á mikla orku í viðbót. Það er fyrst þegar við förum að tala um framleiðslu á rafeldsneyti sem við þurfum að auka mjög orkuframleiðslu. En ég hef reynt að nálgast ekki orkumálin þannig að þau snúist um að anna þörf vegna orkuskipta heldur snúist þau líka um verðmætasköpun og spennandi byggðaþróun og raforkuöryggi.“

Almennt segist Jóhann Páll hafa skynjað sláandi litla andstöðu við meiri virkjanaáform.

Hægt er að hlusta á þáttinn á bbl.is. – Sjá nánar bls. 20–23 /ph

Nýtt ár markar nýtt upphaf

Hampiðjan hefur nú sameinað öll fyrirtæki sín í fiskeldi; Mørenot Aquaculture, Vónin Aquaculture og Fiizk Protection í eitt öflugt dótturfélag - **ELDI**

Með mikilli þekkingu á öllum búnaði og þjónustu víða um heim bjóðum við upp á vandaðar lausnir, trausta tæknilega þekkingu og öflugan stuðning á öllum eldissvæðum heims.

Sameiginlegur styrkur fyrirtækjanna þriggja eykur faglega getu, gefur meiri áreiðanleika og aukið traust — sem gefur viðskiptavinum fullt tilefni til að vænta meira af einum reynslumiklum samstarfsaðila.

 MØRENOT

VÓNIN[®]

Fiizk

HAMPIÐJAN

ELDI

Náttúrufræðistofnun:

Fuglar í vaxandi útrýmingarhættu

Nýr valisti íslenskra fugla leiðir í ljós að 43 tegundir eru á valista, þar af 39 sem teljast í hættu.

Náttúrufræðistofnun Íslands hefur gefið út nýtt rit í ritröðinni Fjölrit Náttúrufræðistofnunar (nr. 61) undir heitinu Válisti fugla 2025. Í ritinu er metin staða 91 fuglategundar á Íslandi samkvæmt alþjóðlegum viðmiðum alþjóðlega náttúruverndarsambandsins IUCN. Megintilgangurinn er að greina hvaða tegundir eru í útrýmingarhættu og veita upplýsingar sem stýðja við verndun náttúrunnar.

Niðurstöðurnar sýna að 43 tegundir eru á vátista, þar af 39 sem teljast í hættu. Fjórar tegundir eru í bráðri hættu, tíu í hættu og 25 í nokkurri hættu. Að auki eru 19 tegundir í yfirvofandi hættu. Einn tegund er útdauð á heimsvísu og þrjár eru ekki lengur varpfuglar á Íslandi.

Tegundir í bráðri hættu

Í flokki bráðrar hættu eru skúmur, lundi, fjöruspói og svartbakur. Þessar tegundir hafa orðið fyrir miklum samdrætti í stofnum, einkum vegna breytinga á búsvæðum, fækkunar fæðuteygunda og áhrifa loftslagsbreytinga. Lundi, eitt helsta tákn íslenskrar náttúru, hefur lækkað úr hættuflokki í bráða hættu og er nú talinn í alvarlegri stöðu en áður.

Helstu ástæður fækkunar eru samspil loftslagsbreytinga, minnkandi fæðuframbóðs í hafi, mengunar og áhrifa mannvistar. Sjávarýr sem fuglar treysta á hafa færst norðar, sem gerir varp og fæðuöflun erfiðari. Auk þess hafa breytingar á landnotkun og aukin rökun búsvæða áhrif á varptegundir.

Til forgangsröðunar

Náttúrufræðistofnun leggur áherslu á að valistiinn sé lykiltæki til að forgangsraða verndun og fylgjast með áhrifum umhverfisbreytinga.

Válistunn var fyrst birtur á vef stofnunarinnar í júlí 2025 en er nú aðgengilegur í PDF-formi með DOI-númeri (e. Digital Object Identifier) til auðveldrar tilvísunar. Í listanum eru tegundir flokkaðar eftir hættu á út frá stofnstærð, útbreiðslu og breytingum á stofnum. Slíkar upplýsingar nýtast stjórnvöldum, verndarsamtökum og vísindamönnum til að forgangsraða umhverðum og fylgja með áhrifum umhverfisbreytinga.

Halla Tómasdóttir, forseti Íslands, og Ingólfur Guðnason garðyrkjufræðingur, en hann var sæmdur heiðursmerki
hinnar íslensku fálkaorðu á Bessastöðum á nýársdag.

Ingólfur sæmdur fálkaorðunni

– Fyrir frumkvöðlastörf í lífrænni ræktun og kennslu

**Halla Tómasdóttir, forseti Íslands,
sæmði fjórtán Íslendinga heiðurs-
merki hinnar íslensku fálkaorðu á
Bessastöðum á nýársdag.**

Í þeim hópi var Ingólfur Guðnason garðyrkjufræðingur sem var heiðraður fyrir frumkvöðlastörf í lífrænni ræktun og kennslu.

„Veiting fálkaorðunnar var mikill heiður og hvatning fyrir mig persónulega og okkur hjónin bæði því Sigrún ætti í raun að deila henni með mér. Líka hvatning fyrir þá sem hafa unnið við lífræna garðyrkjuframleiðslu eða hafa hug á því,“ segir Ingólfur og vísar hér til Sigrúnar Reynisdóttur, en saman stýrðu þau garðyrkjustöðinni Engi í Laugarási á árunum 1985 til 2017, þegar þau seldu hana og fluttu í Hveragerði.

Lífrænt vottuð ræktun

Ingólfur og Sigrún voru í þeim fámenna hópi garðyrkjubanda á Íslandi sem fór óhefðbundnar leiðir og hófu lífræna vottaða ræktun þegar vottunarferli var sett á fót hér á landi í kringum 1995. „Á Engi stunduðum við hefðbundna ræktun frá því við stofnuðum Engi árið 1985 en fórum yfir í lífræna vottun þegar henni var komið á,“ segir Ingólfur. „Við vorum þá farin að stunda talsverða kryddjurtaræktun og líka nokkuð af heilsujurtum, svo okkur fannst ekki annað vera í boði fyrir neytendur en að fá hreina vöru sem tryggt var

að væri framleidd eftir aðferðum lífrænnar ræktunar. Síðan hefur öll okkar framleiðsla verið lífrænt vottuð, bæði matjurtir, blóm og garðplöntur.“

Spurður um stöðu lífrænnar vottaðrar grænmetisframleiðslu í dag miðað við þann tíma þegar þau voru í búrekstri, segir Ingólfur að gróðrarstöðvar í lífrænni ræktun hafi allar verið reknar af hugsjón og áhuga auk þess að vera starf og lífibraud. „Staða lífrænnar framleiðslu er viðkvæm vegna þess hversu fáir framleiðendur eru í þeim geira garðyrkjunnar. Stuðningur var ekki mikill frá hinu opinbera við lífræna ræktun þótt stundum hafi yfirvöld lokað öllu fögru. Það er ekki fyrir eméð „Aðgerðaáætlun um eflingu lífrænnar matvælaframleiðslu“ sem gefin var út af matvælaráðuneytinu í ágúst 2024 sem framleiðendur í lífrænum landbúnaði hafa í höndunum opinbert plagg sem tiltekur tímasett markmið um stuðning til þeirra til aðlögunar- og rekstrarstyrkja, rannsóknna, ráðgjafar- kynningar, fræðslu og annarra atriða sem fela í sér raunverulegan opinberan stuðning. Framleiðendur geta samkvæmt þessari opinberu stefnumótun sótt um margvíslegan stuðning, til dæmis vegna tækjakaupa og annarra fjárfestinga til að byggja upp sinn rekstur. Eg vona að hér eftir verði stefnunni fylgt af festu, til að tryggja að uppbygging lífræns geirans verði tryggð.“

Góð aðsókn í garðyrkjunámið á Reykjum

Að sögn Ingólfs hefur hann verið fastráðinn kennari við Garðyrkjunaskólann á Reykjum frá 2018 en áður sinnti hann stundakennslu frá árinu 2011, með áherslu á lífræna ræktun en einnig í öðrum fögum – aðallega ræktun og umhverfistengdar námsgreinar.

„Gardyrkjukennslan stendur á gömlum merg hér á Reykjum. Aðsókn í námið er góð, en aðstöðuleysi er farið að hla okkur verulega því flestar byggingar eru orðna lúnar og henta ekki vel fyrir kennslu í nútímagardyrkju. Kennarar og annað starfsfólk leggja sig fram um að halda í horfinu en það reynir á velvilja fjárveitingavaldsins að byggja upp aðstöðuna. Nú er verið að ljúka endurbyggingu skólahússins en gróðurhús og önnur verknaðsaðstaða kallar á verulegar endurbætur. Nemendur eru farnir að finna fyrir aðstöðuleysisinu en þeir hafa sýnt ótrúlega biðlund og þolinmæði og við hlökkum til útskriftar í vor.

Skólinn heyrir nú undir stjórn Fjölbrotaskóla Suðurlands, sem er mikil bót frá því við vorum undir hatti Landbúnaðarháskólans á Hvanneyri. Hér ríkir þrátt fyrir allt mikil bjartsýni og samstaða um að efla fagþekkingu í öllum greinum garðyrkjunnar.“

/smh

Ístex:

Greiðir tæplega helming skuldar við bændur

Vegna rekstrarvanda á undanförunum misserum náðist Ístex ekki að standa í skilum við sauðfjárbændur á síðasta ári vegna ullarinnleggs.

Nú í byrjun nýs árs hefur félagið greitt alls 90 milljónir króna til bænda, sem er um 42% af heildarskuldinni.

Að sögn Sigurðar Sævars Gunnarssonar, framkvæmdastjóra félagsins, þurfti ekki að taka lán fyrir þessum greiðslum til bænda heldur hafi fjármagnðið komið úr rekstrinum en sala á handprjónabandi til Þýskalands, Svíþjóðar og Noregs glæddist aðeins í lok síðasta árs.

Greiðslum skipt í hlutfalli við innlegg

Var þessum 90 milljónum skipt á milli allra ullarinnleggjenda í hlutfalli við innlegg fyrir bæði haust- og vetrarull. Í tilfyrningu til bænda segir að gott sé að geta byrjað að greiða niður skuldirnar og áfram verði unnið að því að flýta þeim greiðslum. Tímabilið hafi verið erfitt og mikil vinna sé fram undan til að ná jafnvægi. Áfram verði greitt til bænda um leið og svigrúm til þess hafi skapast.

Sala til Bandaríkjanna og Finnlands sé enn óvenju
lítill, en það eru mikilvægir markaðir fyrir vörur Ístex.
Sala á handþrjónabandi á Íslandi hefur verið sambærileg
fyrri árum, en metsala á ullarsængum.

Sigurður Sævar Gunnarsson, framkvæmdastjóri Ístex.
Mynd / smh

Samdráttur í sölu

Ástæða rekstrarvandans var aðallega samdráttur í sölu á vörum félagsins. Á upplýsingafundi um rekstrarvandann sem haldinn var með bændum 14. október útskýrði Gunnar Þórarinnsson, stjórnarformaður félagsins, að hluti vandans væri einnig sá að á árunum 2023 og 2024 hafði verið ráðist í fjárfestingar í tækjabúnaði til að mæta þeirri sjávarandi eftirspurn sem var á þeim tíma.

Í máli Gunnars kom fram að vegna fjárhagsvandans hafi Ístex þurft að segja upp fjölda starfsfólks og draga úr framleiðslu til að minnka framleiðslukostnað. /smk/

STÍFLULOSUN

SÚÐURLANDS

stiflulosun.is

- Stíflulosanir
- Lagnamyndun / Ástandsskoðanir
- Sónum út Lagnir
- Lagnafóðrun
- Rotþrær
- Fitugildrur
- Sandgildrur
- Skólphreinsistöðvar
- Holræsaheinsun

ÁRATUGA REYNSLA
OG SÉRÞEKKING
Á FRÁVEITUMÁLUM

VIÐ ÞJÓNUSTUM

EINSTAKLINGA
FYRIRTÆKI
HÚSFÉLÖG
SVEITAFÉLÖG

510-1180 / 669-8441

can-am®

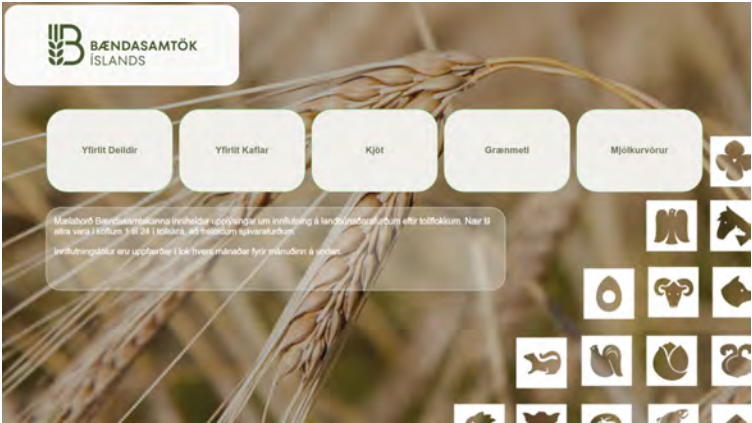

OUTLANDER 700 6X6

Verð frá 2.540.000 kr + vsk

ELLINGSEN

Vínlandsleið 1, 113 Reykjavík / 415-8500 / www.brp.is

Skjámynd af nýju mælaborði Bændasamtaka Íslands.

Nýtt mælaborð BÍ tekið í notkun

Nýtt mælaborð hefur verið tekið í notkun hjá Bændasamtökum Íslands (BÍ) sem á að veita greinargott yfirlit yfir innflutning landbúnaðarafurða í samhengi við innlenda framleiðslu.

Harpa Ólafsdóttir, hagfræðingur BÍ, segir tilganginn með mælaborðinu vera að styrkja hagsmunagæslu bænda. Mikilvægt sé að bændur hafi gott aðgengi að upplýsingum sem sýni skýra mynd af þróun í innflutningi

búvara. Harpa segir að það hafi verið snúið að nalgast samanburðarupplýsingar um innlenda framleiðslu og innflutning. Með mælaborðinu sé hins vegar mögulegt að fá skýra mynd af innflutningi eftir ýmsum búvörflokkum, eins og grænmeti, kjöt og mjólkurafurðum.

Einnig megi nalgast nánari upplýsingar um tiltekin grunnatriði varðandi innflutning, eins og hvernig vörurnar eru tollskrárflokkaðar, en það getur verið misjafnt eftir eðli og vinnslu afurða.

Mælaborðið er aðgengilegt í gegnum Mínar síður á vefnum bondi.is.

/smh

Verndun vatns og vistkerfa þess

Markmið nýs frumvarps um vatnamál, sem nú er í samráðsgátt stjórnvalda, er einkum að kveða á um að vernda vatn og vistkerfi þess, bæði yfirborðsvatn og grunnvatn til þess að vatn njóti heildstæðrar verndar.

Frumvarpið leggur til heildar-endurskoðun laga um stjórn vatnamála til að skýra hlutverk, flokka vatn og bæta vöktun í samræmi við ESB-tilskipanir. Það miðar að vernd yfirborðs- og grunnvatns, að koma í veg fyrir hnignun vatnavistkerfa og bæta ástand þeirra. Lögin eiga jafnframt að tryggja sjálfbæra nýtingu vatns með langtímasjónarmiði, í samræmi við vatnatilskipun ESB.

Helstu breytingar lúta að skýrari málsmæðferðarreglum, skilgreindum heimildum stjórnvalda og styrkingu hlutverks Umhverfis- og orkustofnunar, sem mun bera ábyrgð á vatnáætlun, aðgerðaáætlun og vöktun. Vatnað fær einnig aukið hlutverk. Áhersla er lögð á viðtækt samráð við fagaðila, hagsmunaaðila og félagasamtök.

Frumvarpið á að uppfylla lágmarkskröfur vatnatilskipunarinnar án þess að ganga lengra. Breytingar ná til umhverfismarkmiða, endurskoðunar vatnaáætlana og innra eftirlits með framkvæmdum og mælingum.

Málið er í samráðsgátt stjórnvalda til 26. janúar. Engar umsagnir höfðu borist þegar blaðið fór í prentun.

/sá

Viðurkenndur söluaðili

Topcon@vista.is

LASER TILBOÐ

TILBOÐ 179.000 - Einhalla RL-H5A

Með LS-100D móttakara, TILBOÐ 297.000 - Tvíhalla RL-HV2S

stöng og álþrífæti

Verð án vsk

Í nýrri reglugerð á að skýra flokkun dýrasjúkdóma og herða eftirlit. Myndin tengist efni fréttarinnar ekki beint.

Mynd / Pixabay

Atvinnuvegaráðuneyti:

Skýrari flokkun dýrasjúkdóma og enn betra eftirlit

– Ný reglugerð kynnt til samráðs

Atvinnuvegaráðuneytið hefur birt drög að reglugerð um flokkun tilkynningar- og skráningarskylda dýrasjúkdóma og smitefna í samráðsgátt stjórnvalda.

Markmiðið er að tryggja skýra flokkun sjúkdóma eftir alvarleika, skilgreina tilkynningar- og skráningarskyldu og setja fram aðgerðir til að hindra útbreiðslu og vinna að útrýmingu þegar við á. Reglugerðin gildir um smitsjúkdóma og smitefni sem greinast í dýrum eða umhverfi, og tekur einnig til áður óþekktra sjúkdóma sem upp kunna að koma.

Árið 2014 var lögum um dýrasjúkdóma og varnir gegn þeim nr. 25/1993 breytt á þann hátt að ráðherra skyldi setja í reglugerð lista yfir sjúkdóma í dýrum en fyrir lagabreytinguna voru dýrasjúkdómar

tilgreindir í viðauka við löginn. Reglugerð um tilkynningar- og skráningarskylda dýrasjúkdóma nr. 52/2014 var sett í kjölfar lagabreytingarinnar, en án efnislegrar uppfærslu á sjúkdómalistunum. Sjúkdómalistunum hafði verið breytt síðast með lögum árið 2001 og er því núgildandi sjúkdómalisti orðinn 24 ára gamall.

Flokkun og viðbrögð

Tilkynningarskyldir sjúkdómar eru flokkaðir í tvo meginflokka. Fyrsti flokkurinn nær til mjög alvarlegra sjúkdóma sem krefjast tafarlausra aðgerða til útrýmingar, þar á meðal gin- og klaufaveiki, hundaæðis, miltisbrands og fuglainflúensu. Annar flokkurinn tekur til sjúkdóma sem þarf að halda í skefjum

eða útrýma, svo sem blátungu, garnaveiki og salmonellusýkingar. Skráningarskyldir sjúkdómar, sem taldir eru upp í viðauka II, eru landlægir eða taldir hafa minni áhrif, en mikilvægt er að fylgjast með útbreiðslu þeirra til að bregðast við ef tíðni eykst.

Eftirlit og gildistaka

Reglugerðardrögin kveða á um tafarlausar varúðarráðstafanir ef grunur vaknar um tilkynningarskyldan sjúkdóm, þar á meðal einangrun og tilkynningu til Matvælastofnunar. Stofnunin hefur eftirlit með framkvæmd reglugerðarinnar og getur lagt til breytingar á flokkun sjúkdóma ef ný vísindagögn liggja fyrir.

Málið verður í samráðsgátt til 26. janúar.

/sá

Stefna Íslands um líffræðilega fjölbreytni

– Stefnt að því að málefnið fái meira vægi í opinberri stefnumótun

Stefna Íslands um líffræðilega fjölbreytni til ársins 2030 hefur verið gefin út.

Í inngangi hennar segir að meginsteifið snúi að því að málefni líffræðilegrar fjölbreytni fái meira vægi í opinberri stefnumótun, áætlanagerð og ákvarðanatöku á öllum stjórnsýslustigum.

Í henni segir að staða líffræðilegrar fjölbreytni á heimsvísu sé alvarleg. Náttúrunni hnigni vegna áhrifa loftslagsbreytinga, landnotkunar, mengunar, framandi ágengra tegunda og annarra álagsþátta. Náttúra Íslands sé ekki undanskilin þessari þróun og því sé vernd lífríkis, endurheimt raskaðra vistkerfa og sjálfbær nýting náttúruauðlinda ein helsta forsenda undirstöðuatvinnuvega þjóðarinnar.

Vernd og endurheimt vistkerfa

Meðal helstu verkefna sem felast í stefnunni eru að vernda og endurheimta vistkerfi og tegundir, nýta land og auðlindir á sjálfbæran hátt, verjast ágengum tegundum, draga úr mengun, samræma loftslagsaðgerðir og lífríkisvernd. Einnig að yta undir þátttöku samfélagsins og auka vitund þess um líffræðilega fjölbreytni, efla rannsóknir, vöktun og menntun um líffræðilega fjölbreytni

Í henni kemur fram að hún sé í samræmi við stefnu aðildarríkja samnings Sameinuðu þjóðanna um líffræðilega fjölbreytni sem samþykkt var árið 2022. Ísland setji

Stefnt er að því að málefni líffræðilegrar fjölbreytni fái meira vægi í opinberri stefnumótun, áætlanagerð og ákvarðanatöku á öllum stjórnsýslustigum.

Mynd / Bbl

sér skýr markmið til 2030 og taki þátt í sameiginlegu átaki um að snúa þróun hnignunar líffræðilegrar fjölbreytni við.

Ný nálgun í auðlindastjórnun

Stefnt er að því að árið 2030 hafi 30% lands, ferskvatns, strand- og hafsvæða á Íslandi verið skilgreind sem verndarsvæði með virkri stjórn og vöktun. Einnig að 30% raskaðra vistkerfa á landi, í ferskvatni, til stranda og sjávar verði undir virkri endurheimt árið 2030.

Í stefnunni segir að þetta séu mikilvæg skref við að styrkja líffræðilega fjölbreytni en ekki síður með tilliti til loftslagsmála þar sem vernd og endurheimt vistkerfa séu

einnig mótvægis- og aðlögunaraðgerðir. Þá er í stefnunni fjallað um mikilvægi þess að bregðast við framandi ágengum tegundum og setja skýra lagalega og stjórnsýslulega umgjörð utan um málaflokkinn. Jafnframt er lögð áhersla á að stjórnun á nýtingu auðlinda sé samræmd með aðferðafræði vistkerfisnálgunar að leiðarljósi. Sú nálgun stuðli að jafnvægi verndunar vistkerfa, sjálfbærri nýtingu og jafnri deilingu ágóða. Það feli í sér að áætlanir um nýtingu og framkvæmdir, svo sem vegna orkuvinnslu, fiskveiða, landbúnaðar, lagareldis og efnistöku, verði metnar með tilliti til áhrifa á vistkerfi samhliða mati á efnahagslegri hagkvæmni. Þannig að virkni þeirra haldist þrátt fyrir nýtingu.

/smh

Ánægja er mömmuknúss

Carly Vaughn Zieminski
Viðskiptavinur Sjóvá til 8 ára

Sjóvá | sjova.is | 440 2000 | sjova@sjova.is

SJÓVÁ

Husqvarna - finndu kraftinn

Snjóblásari ST424T
8,6 HP, vinnslubreidd 61cm,
hiti í handföngum, tveggja
þrepa kerfi, framljós, belti,
rafstart.

Snjóblásari ST330
11,1 HP, vinnslubreidd 76cm,
hiti í handföngum, tveggja
þrepa kerfi, framljós, extra
stór dekk, rafstart.

Snjóblásari ST327
9 HP, vinnslubreidd 69cm,
hiti í handföngum, tveggja
þrepa kerfi, framljós, extra
stór dekk, rafstart.

Snjóblásari ST224
7 HP, vinnslubreidd 61cm,
hiti í handföngum, tveggja
þrepa kerfi, framljós,
rafstart.

Husqvarna K770
Steinsög
Sögunardýpt 12,5cm

Husqvarna K970
Steinsög
Sögunardýpt 15,5cm

**Husqvarna AM305E
NERA** Slátturóbot
900m² - 30% halli

**Husqvarna AM320
NERA** Slátturóbot
3.300m² - 50% halli

**Husqvarna AM580L
EPOS** Slátturóbot
16.000m² - 50% halli

**Husqvarna CEORA
546 EPOS** Slátturóbot
50.000m² - 20% halli

Husqvarna 550XP MKII
Keðjusög - 4,2 hestöfl/3kW
Bensín (tvígens)

Husqvarna 450e
Keðjusög - 2,4kW
Bensín (tvígens)

Helixx 12140
Salt- og sanddreifari.
Tekur 535 lítra og allt að 915 lítra með upphækkun.

Helixx 11780
Salt- og sanddreifari.
Tekur allt að 1100 lítra.

Helixx 11790
Salt- og sanddreifari.
Tekur allt að 1400 lítra.

SNOWEX Amerískur vetrarbúnaður sem endist

jarðvegsþjöppur - þýsk gæði

Bomag BT 60 e
Jarðvegsþjappa - 71 kg

Bomag BT 65
Jarðvegsþjappa - 68 kg

Bomag BR 95
Jarðvegsþjappa - 92 kg

Bomag BVP 10/30
Jarðvegsþjappa - 46 kg

Bomag BP 10/35
Jarðvegsþjappa - 65 kg

Bomag BVP 18/45
Jarðvegsþjappa - 91 kg

Bomag BPR 25/50
Jarðvegsþjappa - 140 kg

Bomag BPR 35/60 H
Jarðvegsþjappa - 228 kg

Bomag BPR 45/45
Jarðvegsþjappa - 340 kg

Bomag BPR 60/65 D/E
Jarðvegsþjappa - 460 kg

Bomag BPR 100/80
Jarðvegsþjappa - 695 kg

kjarnaborvélar - gólf- og veggsgagir - kjarnaborar - steinsagarblöð

Tyrolit DME33UW
kjarnaborvél - 450mm

Tyrolit DME20PU
kjarnaborvél - 180mm

Tyrolit steinsagarblöð

Tyrolit kjarnaborar

Tyrolit WSE1621
veggisög 20kW - Sögunardýpt 70cm

Tyrolit FSG513P
gólfisög - Sögunardýpt 19,5cm

Bjóða upp á mótörhjólaferðir um hálendið

Hjónin Eva Sæland frá Espiflöt í Bláskógabyggð og Óskar Sigurðsson frá Sigtúni í Mosfellsdal eru að gera spennandi hluti með fyrirtækið sitt, sem heitir Arctic Trailblazers.

Þau eiga það sameiginlegt að elska fjöllin, náttúruna og frelsið, sem fylgir því að hjóla á torfæruhjólum.

Þau stofnuðu fyrirtækið fyrir um tveimur árum en það sérhæfir sig í leiðsögn á mótörhjólum, bæði torfæruhjólum yfir sumartímann og snjóhjólum síðla vetrar og á vorin. Allar ferðirnar eru fyrir einstaklinga og litla hópa þar sem hver dagur er sniðinn að væntingum og reynslu hvers viðskiptavinar.

„Sérstaða okkar felst annars vegar í því að bjóða eingöngu sérsníðnar einkaferðir og hins vegar í því að bjóða upp á spennandi snjóhjólaferðir, sem aðeins örfáir staðir í heiminum geta boðið. Snjóhjólin eru breytt torfæruhjól þar sem skíði og belti eru sett í stað dekkja. Þau bjóða upp á einstaka upplifun þar sem þau gera fólki kleift að fara hátt upp í fjöllin, takast á við krefjandi landslag og jafnvel stöðva í miklum bratta. Það skapar ógleymanlega, ögrandi og algjörlega einstaka upplifun,“ segir Eva.

Mjög góðar viðtökur

Eva segir að viðtökur við þjónustu þeirra Óskars hafi verið mjög góðar. „Já, við höfum fengið mjög góðar viðtökur og áhuga, sérstaklega á snjóhjólunum. Flestir sem koma til okkar eru pör, feðgar eða vinahópar. Upplifunin er alltaf mjög sterk því það er fátt sem jafnast á við að vera uppi á hálendi á hjóli í góðum félagskap og upplifa þessa ótrúlegu tengingu við sjálfan sig og náttúruna,“ segir hún.

Veður og aðstæður spila stórt hlutverk

En hvort er vinsælla, torfæruhjólin eða snjóhjólin, og fara þau alltaf

Eva og Óskar eiga það sameiginlegt að elska fjöllin, náttúruna og frelsið.

Mynd / Aðsend

sömu leiðirnar með fólki eða eru margar mismunandi leiðir í boði?

„Við sérsníðum allar okkar einkaferðir og leiðarval ræðst ávallt af óskum og getu viðskiptavinarins. Okkur er mjög annnt um að öllum líði vel og að upplifunin sé afslöppuð og ánægjuleg. Veður og aðstæður spila einnig stórt hlutverk og stundum er einfaldlega best að setja snjóhjólin á kerru og bruna á Tröllaskaga til að komast í snjó,“ segir Eva og bætir við: „Hingað til hafa torfæruhjólin verið vinsælli, meðal annars vegna þess að snjóhjólatímabilið er styttra og sportið mun veðurhádara. Þá hafa margir hvorki séð snjóhjólin né vita mikið um þau. Ef fólki vissi bara hversu sturlað það er að hjóla á snjóhjólum, þá væru þau líklega orðin vinsælli en torfæruhjólin.“

Spennit fyrir framtíðinni

Eva segir að nýtt ár leggist vel í þau Óskar með fyrirtækið sitt því þau finni greinilega fyrir auknum áhuga og eftirspurn.

„Það tekur tíma að koma sér á kortið en við erum fullviss um að svona persónulegar einkaferðir eigi vel við ferðamenn sem eru að leita að því að upplifa eitthvað einstakt og óhefðbundið á Íslandi. Við erum mjög spennit fyrir framtíðinni og þakklát fyrir móttökurarnar og þann áhuga sem við höfum fengið.

Okkur finnst algjör forréttindi að fá að deila hálendinu og þessari ástríðu með fólki og skapa minningar sem lifa lengi,“ segir Eva. /mhh

Sunnlenskir bændur:

Kynntu sér lífgas- og áburðarver í Færeyjum

– Færeyskir bændur gætu sleppt nánast öllum kaupum á tilbúnum áburði

Sunnlenskir bændur heimsóttu á dögunum Förka, lífgas- og áburðarverið í Færeyjum. Til stendur að reisa sams konar ver í uppsveitum Árnessýslu, þar sem hráefnið verður garðyrkjuúrgangur og kúamykja og notað verður til að búa til orku og áburð.

Því samanstóð hópurinn af kúa- og garðyrkjubændum frá þessu svæði, auk fulltrúa frá Bláskógabyggð og Orkídeu, sem er samstarfsverkefni um nýsköpun í matvælaframleiðslu á Suðurlandi, en hópurinn stendur á bak við rekstrarfélagið Lífgas sem stofnað var í vor utan um verkefnið.

Fiskúrgangur viðbótarhræfni

Sigert Paturson, bóndi í Hoyvíksgarði í nágrenni Þórshafnar, var heimsóttur en hann býr þar með um 60 mjólkurkúr, auk geldneyta og sauðfjár og nýtir sér þjónustu Förka. Sagði hann hópnum að áburðurinn frá verinu væri góður á túnin en fiskúrgangur er viðbótarhræfni sem bætist við ferlið hjá Förka sem gerir áburðinn næringarríkari – einkum af köfnunarefni og fosfór.

Sagði Sigert að innkaup á tilbúnum áburði hefði minnkað verulega með tilheyrandi fjárhagslegum sparnaði. Í samtölum sem hópurinn átti við rekstrarstjóra Förka kom fram að færeyskir bændur ættu að geta sleppt nánast öllum kaupum á tilbúnum áburði á tún sín að undanskildum kalí-áburði. Einnig hafi komið fram að bændur sem nýta sér þjónustu Förka vilji minnka notkun á tilbúnum áburði í smáum skrefum.

Hópurinn sem heimsótti lífgas- og áburðarverið Förka í Þórshöfn í Færeyjum. Knútur Rafn Ármann, Friðheimum, Arnar Bjarni Eiríksson Gunnbjarnarholti, Óttar Bragi Þráinsson, Miklaholti, Þórarinn Þorfinnsson, Spóastöðum, Axel Sæland, Espiflöt, Sigert Paturson, Hoyvíksgarði, Helgi Kjartansson, oddviti sveitarstjórnar Bláskógabyggðar og Ásta Stefánsdóttir, sveitarstjóri í Bláskógabyggð.

Mynd / Sveinn Aðalsteinsson - Orkídea

Flutningabílar sækja kúamykju og skila áburði

Í umfjöllun á vef Orkídeu kemur fram að einnig sé tekið á móti lífrænum úrgangi frá veitingastöðum í nágrenni Förka. Tekjur fyrirtækisins komi einkum frá sölu á rafmagni og hita til samfélagsins.

„Flutningabílar Förka sækja kúamykju til bænda og afhenda um leið unninn lífáburð frá verinu, hvort tveggja er bændum að kostnaðarlausu. Sá hluti lífáburðar sem bændur nýta ekki er dreift á raskað land, t.d. í kringum vegi í Færeyjum. Um 14 kúabændur eru í Færeyjum og eru allir þeir bændur með samning við verið, að einum undanskildum, sem

býr í talsverðri fjarlægð frá verinu. Rekstur versins hefur gengið nokkuð vel en verið nýtur ekki styrkja frá landstjórn Færeyja né fær það greiddar kolefniseiningar. Orkuverð til versins er tengt olíuverði en um helmingur raforku Færeyinga kemur frá dísilrafstöðvum, hinn helmingurinn kemur frá Förka og vindmyllum sem finna má víða á eyjunum,“ segir enn fremur á vefnum.

Fram kemur að viðbótarkostur við að fara með mykju í gegnum Förka, er að illgresisvandamál í túnum er nánast úr sögunni hjá færeysku bændunum miðað við dreifingu á ómeðhöndlaðri kúamykju, vegna þess að mykjan er sótthreinsuð í ferlinu. /smh

Breytingar á reglum um meðhöndlun á seyru

– Notkun ekki lengur leyfileg í þéttbýli

Til stendur að breyta reglum um meðhöndlun á seyru og hafa drög að nýrri reglugerð verið sett í samráðsgátt stjórnvalda til umsagnar, þar sem segir meðal annars að sé seyra notuð til áburðar á beitiland skulu líða að minnsta kosti sex mánuðir frá dreifingu þar til landið er beitt og almennur umgangur leyfður.

Endurskoðun reglugerðarinnar er liður í aðgerðaáætlun vatnaáætlunar Íslands 2022–2027. Seyra er þannig skilgreind í reglugerðardrögunum að um afurðir skólphreinsunar sé að ræða og getur hún verið síuð eða ósíuð, hreinsuð eða óhreinsuð. Seyra getur fallið til frá skólphreinsistöðvum sem hreinsa húsaskólp eða skólp með sambærilega samsetningu, seyra getur líka fallið til frá roþrópm og sambærilegum skólphreinsivirkjum og frá salernum sem ekki eru tengd við sameiginlega fráveitu, til dæmis svartvatn sem inniheldur saur, hland, salernispappír og skolvatn.

Notuð til uppgræðslu með góðum árangri

Land og skógur hefur lengi notað seyru til uppgræðslu, meðal annars með góðum árangri á Hólasandi sem er stórt uppblásturssvæði norður af Mývatni.

Meðal breytinga á reglum um meðhöndlun á seyru má nefna að skýrari rammi er settur um notkun svartvatns, nýjum skilgreiningum er bætt við reglugerðina og þær eldri endurskoðaðar. Þá eru sett örverumörk við hreinsun seyru og ekki er lengur gert ráð fyrir að seyra sé notuð í þéttbýli. Breytingarnar koma til vegna ábendinga Umhverfis- og orkustofnunar.

Heimild um þéttbýli tekið út

Áttunda greinin fjallar um notkun seyru í landbúnaði. Notkun óhreinsaðrar seyru er óheimil. Notkun hreinsaðrar seyru í landbúnaði er háð takmörkunum. Heimild um notkun á túnunum í þéttbýli er tekin út.

Í nýjum reglum er kveðið á um takmarkanir við notkun á seyru til áburðar á beitilöndum, þannig að líða skulu að minnsta kosti sex mánuðir frá dreifingu þar til landið er beitt og almennur umgangur leyfður.

Sé seyra notuð á akra og tún eða annað gróðurlendi sem slegið er til fódurs eða beitt eða nýtt á annan sambærilegan hátt, skulu líða að minnsta kosti tíu mánuðir frá dreifingu fram að uppskeru eða nýtingu landsins. Óheimilt er að nota seyru við framleiðslu hvers konar matjurta, eins og kartaflna, káls og annars grænmetis svo og til ræktunar

Seyra hefur verið notuð til landgræðslu hjá Landi og skógi með góðum árangri. Hér sýnir Salbjörg Matthíasdóttir héraðsfulltrúi starfsfólki hjá Landi og skógi á Norðurlandi svæði þar sem svartvatni var dreift á örfoka land.

Mynd / Pétur Halldórsson

korntegunda til manneldis. Hafi seyra verið notuð á slíkt land þurfa þrjú ár að líða frá dreifingu þar til heimilt er að hefja ræktun slíkra jurta á landinu.

Hægt að nota fjarri mannabústöðum

Níunda greinin fjallar um notkun á seyru til landgræðslu og skógræktar. Óhreinsaða seyru er heimilt að nota til landgræðslu og skógræktar fjarri mannabústöðum og utan alfaraleiða, enda sé hún jafnóðum felld eða plægð að minnsta kosti tíu sentímetra niður í jarðveginn. Notkunarsvæðið skal girt dýrheldri girðingu og umferð fólks um svæðið skal takmörkuð. Ef sérstakar aðstæður krefjast þess setur starfsleyfisveitandi nánari skilyrði í starfsleyfi um meðhöndlun seyrunnar, meðal annars um hreinsun hennar og tímatakmarkanir sem lúta að aðgengi fólks og dýra.

Í undantekningartilvikum getur starfsleyfisveitandi heimilað notkun óhreinsaðrar seyru innan afgirtra landgræðslu- eða skógræktarsvæða sem eru langt frá byggð, utan alfaraleiða og hverfandi líkur á umferð fólks þar, án plægingar eða niðurfellingar. Hreinsaða seyru er heimilt að nota á yfirborð jarðvegs til landgræðslu og skógræktar ef hún er ekki sóttmenguð.

Umsagnarfresturinn um reglugerðardrögin rennur út 16. janúar. /smh

Segðu **BLESS** við óværuna!

YKKAR
pest control

ALLT TIL NAGDÝRAVARNA

-fæst í öllum betri landbúnaðar- og byggingavöruverslunum

TILBOÐ 1 - Grár, paradiso eða svartur.

Sett eins og á mynd 610.000 kr. Án blómaramma 510.000 kr.

VETRARTILBOÐ

Janúar og febrúar

Innifalin er uppsetning á höfuðborgarsvæði og Norðurlandi.
Sendum frítt um allt land. Geymum steina ef óskað er.

Rúmar vel tvö nöfn

TILBOÐ 2 - Grár Drangi 80cm hár.
Sett eins og á mynd 640.000 kr.
Án blómaramma 540.000 kr.

TILBOÐ 3 - Steinn 170, 53cm hár.
Paradiso eða grár.
Sett eins og á mynd 270.000 kr.
Hentar líka á duftleiði.

s: 466 2800 / 899 9370

sala@minnismerki.is

steinsmidjaakureyrar.is

Glýfosat er víða notað í kornrækt til að eyða illgresi. Mynd / smh

Ómarktæk vísindagrein um skaðleysi glýfosats

Í niðurstöðum vísindagreinar í tímaritinu **Regulatory Toxicology and Pharmacology** frá árinu 2000 kom fram að heilsu manna stafaði ekki hættu af glýfosati, sem er virka efnið í illgresiseyðinum Roundup og eitt það útbreiddasta í landbúnaði á heimsvísu.

Um grundvallarniðurstöður var að ræða, en í ljósi nýrra upplýsinga um hlutdræg vinnubrögð við vinnslu hennar hefur tímaritið nýlega dregið birtingu hennar til baka.

Fjallað er um þessar vendingar nýlega í grein í New York Times (NYT). Þar segir að Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin hafi gefið það út á árinu 2015 að glýfosat væri líklega krabbameinsvaldandi hjá fólki. Umhverfisverndarstofnun Bandaríkjanna álitur efnið hins vegar enn vera öruggt en vegna málaferla sem eru í gangi, af hálfu umhverfis-, matvælaöryggis- og landbúnaðarhreyfinga, þarf stofnunin að endurskoða það álit á þessu ári.

Vísindamenn Monsanto unnu að rannsókninni

Þrír óháðir vísindamenn eru höfundar greinarinnar frá 2000, sem lengi hefur verið vitnað til meðal annarra vísindamanna sem rök fyrir skaðleysi Roundup og hefur legið til grundvallar útgáfu reglugerða. Í tengslum við önnur málaferli gegn Monsanto, framleiðanda

illgresiseyðisins, hafa hins vegar komið fram gögn sem sýna að vísindamenn fyrirtækisins komu að miklu leyti að rannsóknarvinnunni.

Í yfirlýsingu frá tímaritinu sagði að komið hefðu í ljós alvarleg siðferðileg vafamál um sjálfstæði og ábyrgð skráðra höfunda greinarinnar. Að niðurstöður hennar væru byggðar að mestu á óbirtum rannsóknum frá Monsanto. Vísbendingar væru um að höfundarnir hefðu fengið greiðslur frá Monsanto fyrir vinnu sína.

Leifar fundist í brauði og morgunkorni

Í umfjöllun NYT kemur fram að leifar af glýfosati hafi fundist í matvælum eins og brauði, morgunkorni og fleiri vörum – og í þvagi bæði fullorðinna og barna. Merki séu hins vegar um að magn í matvælum hafi minnkað eftir að þrýstingur almennings leiddi til þess að sum jarðræktarfyrirtæki hættu að nota glýfosat skömmu fyrir uppskeru.

Haft er eftir dr. Philip J. Landrigan, barnalækni, faraldsfræðingi og forstöðumanni lýðheilsuáætlunar við Boston College, að um gríðarlega mikilvæga leiðréttingu sé að ræða. Í umfjölluninni segir að Landrigan hafi nýlega stýrt ráðgjafarnefnd fyrir alþjóðlega glýfosat-rannsókn, þar sem niðurstaðan var sú að jafnvel litlir skammtar af illgresiseyðum sem byggja á glýfosati hefðu valdið hvítblæði í rottum. /smh

Bændur sturtuðu kartöflum á götur Brussel til að mótmæla Mercosur-samningi ESB og landa í Suður-Ameríku. Mynd / Skjaskot

ESB:

Mercosur-samningurinn samþykktur

– Frakkar mótmæla harðlega

ESB hefur samþykkt Mercosur-samning sem felur í sér tollalækkanir, loftslagsákvæði og verndarráðstafanir, þrátt fyrir harða mótstöðu m.a. Frakklands.

Evrópusambandið samþykkti nú í janúar að undirrita viðskiptasamning við Mercosur-ríkin í Suður-Ameríku eftir 25 ára samningaviðræður. Samningurinn, sem skiptist í „Interim Trade Agreement“ og samstarfssamning (EMPA), felur í sér niðurfellingu tolla á yfir 90% vöruviðskiptum í áföngum og tollkvóta fyrir kjöt, sykur og hrísgrjón. Hann inniheldur einnig verndarráðstafanir fyrir evrópska bændur og ákvæði um loftslagsábyrgð, þar á meðal aðgerðir gegn skógareyðingu í Amazon. Aukinn meirihluti aðildarríkja ESB samþykkti samninginn en Frakkar og fleiri ríki lögðust gegn honum.

Samningurinn verður formlega undirritaður í Asunción í Paragvæ nú

Hörró mótmæli voru á götum Varsjár í Póllandi þar sem Mercosur-gerningnum var mótmælt. Aukinn meirihluti aðildarríkja ESB samþykkti samninginn.

á laugardaginn, 17. janúar, og tekur gildi að hluta, en biður samþykktar Evrópuþings og þjóðþinga aðildarríkja. Þýskaland og Spánn fagna samningnum sem lykilskrefti til að styrkja stöðu ESB gagnvart Kína og Bandaríkjunum, en pólitísk átök halda áfram.

Harðvítug gagnrýni frá Frakklandi

Franska ríkisstjórnin hefur lýst yfir andstöðu og hyggst greiða atkvæði gegn samningnum. Hún telur verndarráðstafanir ekki nægjanlegar til að tryggja hagsmuni franska bændu. Pólland, Austurríki, Ungverjaland og Írland hafa einnig gagnrýnt samninginn, en þessi ríki ná væntanlega ekki að mynda nægjanlegt vægi til að stöðva ferlið.

Franska dagblaðið Le Monde greinir frá því að evrópskir bændur óttist einkum að samningurinn muni grafa undan landbúnaði í Evrópu. Samningurinn heimilar tollfrjálsa

innflutningskvóta á nautakjöti, kjúklingi, hrísgrjónum, hunangi og sykri frá Suður-Ameríku, sem gæti leitt til undirboða á verði. Þrátt fyrir að tollar taki gildi eftir kvótana, telja bændur 40% verndartolla ófullnægjandi. Auk þess eru áhyggjur af samkeppni við framleiðendur sem starfa undir mun lægri umhverfis-, dýravelferðar- og vinnuskilyrðum en gilda í Evrópu, sem gæti skapað ósanngjarna samkeppni og þrýst á evrópska framleiðendur.

Loftslagsákvæði og verndarráðstafanir

Samkomulagið felur í sér strangar reglur um efnafræðilegar leifar, neyðarsjóði og styrkjakpakka fyrir bændur. Loftslagsákvæði eru talin lykilatriði, þar á meðal skuldbindingar gegn skógareyðingu í Amazon. Stuðningsríki innan ESB telja samninginn opna nýja markaði og styrkja efnahagslega stöðu sambandsins á heimsvísu. /sá

Fylking traktora í París

Franskir bændur óku á 350 dráttarvélum um París á þriðjudaginn til þess að mótmæla fríverslunarsamningi ESB við ríki í Suður-Ameríku, sem þeir telja ógn við þegar lélega afkomu.

Ökumenn dráttarvéla fóru í fylgd lögreglu um umferðarþung breiðstræti í átt sinni að þjóðþinginu. Samtök bændu sem fóru fyrir mótmælunum krefjast tafarlausa aðgerða til þess að verja fæðuöryggi Frakklands. Frá þessu er greint á vef AP fréttaveitunnar.

Bændur segja þrengt að sér úr mörgum áttum, eins og með hækkuðu verði á áburði, eldsneyti og fódri, hamlandi regluverki, verðþrýstingi frá heildsölum og nú síðast fríverslunarsamningi við Mercosur-ríkin Brasilíu, Argentínu, Bólívíu, Paragvæ og Úrúgvæ. Óttast þeir að samningurinn muni metta evrópskan markað með ódýrum innfluttum landbúnaðarvörum sem eru ekki framleidd undir jafnströngu regluverki.

Ursula von der Leyen, forseti framkvæmdastjórnar ESB, gerir ráð fyrir að skrifað verði undir samninginn í Paragvæ á laugardaginn, en hann hefur verið í vinnslu síðan 1999. Eftir það þarf Evrópuþingið að taka samninginn til meðferðar, sem getur tekið nokkra mánuði og er óljóst hvort meirihluti hinna 720 þingmanna samþykki hann að lokum. Emmanuel Macron forseti Frakklands, hefur lýst því yfir að hann sé andsnúinn samningnum. /ál

Dýrðardagar á Ítalíu

31. maí – 7. júní 2026
Fararstjórn: Guðrún Sigurðardóttir
Verð 319.900 kr. á mann í tvíbýli

Hér er á ferðinni glæsileg vikuferð til Ítalíu í strandbæinn Chioggia þar sem við njótum sólar á gylltri ströndinni á töfrandi stað við Feneyjarlónið. Við kynnumst m.a. fallegu borginni Padova með sínum ítalska léttleika, vínheraðinu Prosecco og að sjálfsögðu hinum heillandi Feneyjum ásamt eyjunum Murano og Burano í Feneyjarlóninu.

bænda FERÐIR

Bókaðu núna á baendaferdir.is

Sími 570 2790 • bokun@baendaferdir.is • Síðumúla 2 • 108 Reykjavík

LANDSHÚS

Síðan 2013

ÍSLENSK HÚS - SÉRHÖNNUÐ FYRIR ÍSLENSKAR AÐSTÆÐUR

HRÍM HEILSÁRSHÚS

Hrím er splunkunýtt hús úr smiðju Landshúsa. Húsið er stílhreint, bjart og hannað í nútímastíl. Húsið hentar vel sem sumarhús eða sem heilsárshús. Hægt er að breyta húsinu á ýmsa vegu og ráða stærð þess.

*Húsið á myndinni er af gerðinni **Hrím 108** sem reist var í Grímsnesi haustið 2025*

JÖKLAR GESTAHÚS

Henta vel sem gestahús, starfsmannahús, auka herbergi, heimaskrifstofa eða sem útleigueining í ferðapjónustu. Grunnstærð er 24,3fm og er stækkanleg að vild.

Jöklar Flat

Jöklar Burst

Jöklar íslensku húsinn

KLETTAR HEILSÁRSHÚS

Klettar eru sterkbyggð hefðbundin timburgrindarhús með rúmgóðu svefnlofti. Húsin afhendast ósamsett, að hluta í forsmíðuðum einingum og að hluta sem forsmíðuð efni. Uppsetning húsa er afar fljótleg.

**Vorpantanir hafnar á öllum húsunum okkar
Tryggðu þér pláss!**

UPPSETNINGARTEYMI

Vísun á vana uppsetningaraðila með mikla reynslu af húsunum okkar.

Efla verkfræðistofa sér um tæknilega hönnun á húsunum okkar samkvæmt íslenskri byggingar-löggjöf.

*Húsið á myndinni er af gerðinni **Klettur 80** sem reist var 2019 á Vesturlandi.*

Húsin okkar má finna víða um land

STYRKUR - HAGKVÆMNI - HÖNNUN

Landshús - Sími 553 1550 - www.landshus.is

Öll verð má finna á heimasíðu okkar

LANDSHÚS

Síðan 2013

Orkumál:

Vindurinn fáir farveg

– Skýrari rammi og meiri varfærni

Steinunn Ásmundsdóttir

steinunn@bondi.is

Enn ríkir óvissa um hlut vindorku í orkuframboði vegna lagaumhverfis og kærumála. Fyrirhugaðar breytingar á lögum um rammaáætlun gætu þó skert línurnar í þessum efnum en sem fyrr vakna spurningar um hverjir hagnist raunverulega á vindorkunni þegar fram í sækir.

Á Íslandi eru hugmyndir um í það minnsta fjörutíu vindorkuver víða um land, flestar þó á frumstigi. Einkafyrirtæki, bæði innlend og erlend, sýna mikinn áhuga en gagnrýni beinist að eignarhaldi, áhrifum á náttúru og skorti á lagaramma. Sveitarfélög fá lítið af tekjum þar sem orkumannvirki eru undanþegin fasteignaskatti. Hávær krafa hefur verið um heildarstefnumörkun, skýr viðmið um staðsetningu og gjalddöku, og að arður af auðlindinni renni til þjóðarinnar.

Verkefnisstjórn rammaáætlunar lagði sl. vor fram tillögur að tíu vindorkukostum í biðflokk. Orkumálaráðherra lagði til að einn þeirra færi í nýtingarflokk en í gildandi rammaáætlun eru sem stendur tveir virkjanakostir í þeim flokki, Búrfellslundur og Blöndulundur.

Skýrari lagarammi og verndarsjónarmið

Jóhann Páll Jóhannsson umhverfis-, orku- og loftslagsráðherra sagði í samtali við Útvarp Bændablaðið 8. janúar sl. að til standi að sett verði inn í raforkulög að stjórnvöld skuli móta raforkuöflunarstefnu og vinna samkvæmt henni. Sérstaklega verði horft til hennar við gerð rammaáætlunar og við flokkun virkjanakosta. Þetta gæti, þegar fram í sækir, eflt markvissa stýringu á uppbyggingu og eignarhaldi vindorkuvera. Í dag er aðeins í raforkulögum að stjórnvöldum beri að setja sér stefnu um uppbyggingu flutningskerfis en ekkert um framleiðsluna sjálfa.

Ráðherra hefur lagt fram frumvarp til breytinga á lögum nr. 48/2011 um verndar- og orkunýtingaráætlun (rammaáætlun) til að fella vindorku formlega undir gildissvið laganna. Markmiðið er sagt vera að skapa skýran lagaramma um meðferð virkjunarhugmynda í vindorku og styrkja vernd svæða í verndarflokki. Áhersla sé lögð á að tryggja jafnvægi milli orkuöflunar og náttúruverndar. Frumvarpsdrögin eru til umsagnar í samráðsgátt stjórnvalda til 19. janúar.

Neitunarvald sveitarfélaga

Frumvarpið kveður á um að virkjunarhugmyndir í vindorku sem hafa uppsett rafafli 10 MW eða meira, eða vindorkumannvirki sem ná 100 metra hæð, falli undir rammaáætlun. Sérstök grein, 10. gr. a., setur fram lykil sjónarmið við mat á virkjunarkostum: hvort svæði sé raskað, áhrif á friðlýst svæði, óbyggð víðerni og fuglalíf, auk áhrifa á raforkuöryggi og byggðapróun. Lagt er til að virkjunarkostum

Frá athafnasvæði Landsvirkjunar í Rangárþingi ytra þar sem Vaðölduvirkjun mun rísa á komandi mánuðum. Tvær vindmyllur hafa verið staðsettar þar um skeið til að rannsaka aðstæður. Myndin var tekin sl. haust.

verði forgangsraðað á röskuð svæði til að vernda hálendi og óröskuð víðerni.

Frumvarpið felur þannig í sér landfræðilegar takmarkanir: vindorkunýting verður óheimil á svæðum í A- og B-hluta náttúruminjasrár, innan friðhelgunar menningarminja, á heimsminjaskrá UNESCO, Ramsar-votlendissvæðum og öllu miðhálandinu.

Þá á að efla skipulagsvald sveitarfélaga með þeim hætti að niðurstaða rammaáætlunar verði ekki bindandi við gerð skipulagsáætlana, þannig að sveitarfélög hafa endanlegt ákvörðunarvald um staðsetningu vindorkuvera. Sveitarfélögum verði veitt eiginlegt neitunarvald gagnvart vindorkuáformum, þ.e. með undanþágu frá þeirri almennu reglu að flokkun svæða sé bindandi gagnvart skipulagi sveitarfélaga. Þessu er ætlað að tryggja staðbundna hagsmuni og samræmi við byggðastefnu.

Til að útskýra slíkt neitunarvald sveitarfélaga frekar sagði Jóhann Páll að rammaáætlun væri nú bindandi gagnvart skipulagsvaldi sveitarfélaga og þau þurfi að skipuleggja svæði með tilliti til hennar. Þeim beri þannig að liðka fyrir orkuöflun ef Alþingi hefur ákveðið að setja tiltekið svæði í nýtingarflokk þótt þau hafi jafnframt ýmsa möguleika á að setja skilyrði. Nú sé hins vegar gert ráð fyrir að ákvörðun Alþingis um nýtingu vindorku á svæðum verði ekki bundin þeirri reglu. Sveitarfélögin geti því, nái frumvarpið fram að ganga í óbreyttri mynd, í raun hafnað vindorkukostum. Þannig verði til tvöföld fyrirstaða á vindorkuframkvæmdir og þurfi grænt ljós á tveimur stöðum; annars vegar frá Alþingi og hins vegar frá viðkomandi

sveitarfélagi. Ráðherra sagði að með þessu sé lýðræðisleg ákvarðanataka um vindorkunotkun hámarkuð.

Til álita að rukka auðlindagjald

Í almennri umræðu hefur borið á spurningum um hverjir muni hagnast á vindorkunni og hvort hver sem er, sama hvort um ræðir innlenda eða erlenda aðila, geti byggt upp vindorkuver á Íslandi. Inntr eftir hvort lagarammi yrði settur um þetta sérstaklega svaraði ráðherra því til að viðkomandi aðili þyrfti að komast í gegnum rammaáætlunarferlið og fá öll tilskilin leyfi til að vindorkuver gæti risið.

„Segjum að landsvæðið sé í eigu ríkisins, t.d. þjóðlenda eða eitthvað slíkt, þá tekur ríkið auðvitað gjald fyrir afnot af því, en við viljum vissulega búa þannig um hnútana að arðurinn af þessu skili sér til ríkisins. Þess vegna er innviðaráðherra með á þingmálaskrá frumvarp sem felur í sér skattlagningu orkumannvirkja, þar á meðal vindorkumannvirkja, sem hingað til hafa verið undanþegin fasteignaskatti. Þarna kæmi þá fasteignaskatturinn til sveitarfélagsins. Í löndunum í kringum okkur er algengt að vindorkufyrirtæki setji upp m.a. samfélagssjóði til að styðja nærsamfélag á viðkomandi svæði. Auðvitað er alltaf hægt að setja ýmiss konar skilyrði þegar leyfi eru veitt og til lengri tíma lítið hlýtur að koma til álita að rukka einhvers konar auðlindagjald. Fyrsta stóra vindorkuverið sem er að rísa er á vegum Landsvirkjunar, sem er í okkar eigu. En þetta er auðvitað eitthvað sem þarf að taka á í löggjöf og regluverki. En það er ekki þannig í dag að

Það er ekki þannig í dag að vindurinn sé auðlind í eigu þjóðarinnar ...

vindurinn sé auðlind í eigu þjóðarinnar. Það er umræða sem mætti taka,“ sagði Jóhann Páll.

Í ársbyrjun 2024 birti starfshópur, skipaður af fjármála- og efnahagsráðherra, skýrslu um skattlagningu orkuvinnslu, þar sem vindorka er sérstaklega tekin til skoðunar. Í skýrslunni er lögð áhersla á að vindorka verði þriðja stoðin í raforkuframleiðslu Íslands ásamt vatnsafl og jarðhita, til að ná markmiðum um orkuskipti og kolefnishlutleysi.

Starfshópurinn skoðaði möguleika á sérstökum skatti á vindorkuver, en taldi ekki tímabært að innleiða hann þar sem uppbygging væri á frumstigi. Þess í stað var mælt með almennum leiðum, svo sem afnámi undanþágu frá fasteignamati virkjana eða raforkuskatti sem næði til allra virkjana, þar á meðal vindorku. Markmiðið yrði að tryggja að nærsamfélög nytu sanngjarns ávinnings, m.a. með skiptingu tekna eftir raunverulegum áhrifum, svo sem sýnileika vindmyllna.

Í skýrslunni var einnig vísað til reynslu Norðmanna, þar sem auðlindarentuskattur á vindorku tryggi samfélaginu hlutdeild í umframávinningsi. Slíkur skattur gæti

Vindorkuver í biðflokki

Verkefnisstjórn rammaáætlunar hefur lagt til að tíu vindorkuverkefni verði í biðflokki uns frekari greiningar og gögn liggi fyrir. Ástæður eru m.a. óvissa um áhrif á fuglalíf, samfélagsleg áhrif og kostnað við tengingar.

Hnotasteinn á Melrakkasléttu er stærsti virkjunarkosturinn, áætlaður 220 MW með orkugetu um 771 GWh á ári. Hann er ofan byggðar í Öxarfirði, en tengikostnaður er mjög hár, á bilinu 10-14 milljarðar króna, sem dregur úr hagkvæmni.

Sólheimar í Laxárdal í Döllum, 209 MW og 732 GWh, á svæði sem er skilgreint sem mikilvæg farleið hafarna. Fuglalíf og verndaráhættur eru helstu áhyggjuefni, auk hás tengikostnaðar.

Hrútmúlavirkjun í Skeiða- og Gnúpsverjahreppi er metin 158 MW og 555 GWh í orkugetu. Hún er á manngerðu landi en sögð hafa veruleg sjónræn áhrif og neikvæð áhrif á ferðapjónustu.

Alvíðra í Borgarfirði, 98 MW og 343 GWh, er á svæði með verðmætt landslag og mælist með mest neikvæð samfélagsleg áhrif í könnunum.

Garpsdalur í Reykhólasveit, 88 MW og 308 GWh, er í jaðri Breiðafjarðar og hefur fengið jákvæðari umsagnir í nærsamfélagi en óvissa er um farleiðir hafarna. Umhverfis, orku- og loftslagsráðherra hefur lagt til að færa verkefnið í Garpsdal yfir í nýtingarflokk rammaáætlunar.

Mosfellsheiði I og II, á Mosfellsheiði, hvor um sig 75 MW og 263 GWh. Báðir virkjunarkostir liggja nærri Þingvöllum og hafa mest neikvæð áhrif á ferðamennsku og útivist, auk sjónræns áreitis.

Hrútavirkjun í Hrótafirði, 73 MW og 255 GWh, er í sömu farleið hafarna og Sólheimar og líklegt að verndaráhætta ráði úrslitum.

Reykjanesgarður, 100 MW og 350 GWh, er nálægt núverandi virkjunum og hefur lægstan tengikostnað, en mat á samfélagsáhrifum er ólíkið vegna eldvirkni.

Loks er **Vindheimavirkjun í Hörgárdal**, sem virkjunaraðili hefur lagt á hilluna.

Í það minnsta þrír tugir annarra vindorkuhugmynda eru jafnframt í farvatninu.

Staðsetning tíu vindorkuverkefna í biðflokki rammaáætlunar.

Mynd / Skýrsla verkefnisstjórnar 5. áfanga rammaáætlunar, 2025.

Jóhann Páll Jóhannsson.

Egill Þórarinnsson.

komið til greina síðar, en það krefðist frekari undirbúnings.

Samtök orkusveitarfélaga hafa m.a. bent á að breyta ætti skattlagningu þannig að tekjurnar skili sér ekki eingöngu til sveitarfélaganna þar sem orkumannvirkinn eru staðsett, heldur einnig til nágrannasveitarfélaga sem verði fyrir áhrifum.

Halla Hrund Logadóttir, f.v. orkumálastjóri og núverandi þingmaður, er ein allmargra sem lýst hafa áhyggjum af því að arður af vindorku renni til erlendra fjárfesta og skattaskjóla og að orkuframleiðsla muni hækka raforkuverð fyrir almenning. Þá hefur verið gagnrýnt að vindorkuver séu að mestu í einkaeigu, og ekki opinberra aðila, sem skapi ójafnvægi milli hagsmuna samfélagsins og fjárfesta.

Fyrsta stóra vindorkuver Íslands

Vaðölduver, fyrsta stóra vindorkuver landsins, í eigu Landsvirkjunar, er að rísa í Búrfellslundi við Vaðöldu í Rangárþingi ytra. Vindorkuverið mun samanstanda af 28 vindmyllum með heildar uppsett afl upp á 120 MW, sem markar tímamót í nýtingu vindorku á Íslandi.

Landsvirkjun gerði um mitt ár í fyrra samning við Ístak hf. um byggingu mannvirkja fyrir verkið að upphæð 6,8 milljarða króna. Framkvæmdir hófust í fyrravor og er áætlað að þeim ljúki sumarið 2027. Til stendur að helmingur vindmyllanna verði gangsettur í haust og vindorkuverið komið í fullan rekstur fyrir árslok 2027.

Hefðbundið ferli vindorkuverkefna í rammaáætlun hefur til þessa verið að framkvæmdaaðili leggur fram hugmynd og sendir inn beiðni til Orkustofnunar (nú Umhverfis- og orkustofnunar), sem skráir virkjunarkostinn. Málið fer síðan til verkefnisstjórnar rammaáætlunar, sem vinnur greiningar og flokkun í samráði við faghópa og setur tillögu í samráð. Að lokinni vinnu fer tillagan til ráðherra, sem leggur hana fyrir Alþingi. Alþingi tekur ákvörðun um flokkun í verndar-, nýtingar- eða biðflokk. Að því loknu fer verkefnið í hönd sveitarstjórna og fer í hefðbundið mats- og leyfisferli, þar sem umhverfismat og leyfisveitingar fara fram áður en framkvæmdir geta hafist.

Verkefnisstjórn 6. áfanga rammaáætlunar var skipuð í júní 2025, til fjögurra ára.

Tvær til fjórar tillögur árlega

Í umhverfismatsferli koma framkvæmdir yfirleitt tvisvar til afgreiðslu hjá Skipulagsstofnun. Fyrst, áður en eiginlegt umhverfismat byrjar, skilar framkvæmdaraðili inn matsáætlun sem Skipulagsstofnun afgreiðir með álit um matsáætlun. Síðar skilar framkvæmdaraðili umhverfismatsskýrslu sem Skipulagsstofnun afgreiðir með álit um umhverfismat framkvæmdar. Á milli þess sem álit um matsáætlun liggur fyrir og framkvæmdaraðili skilar inn umhverfismatsskýrslu er framkvæmd ekki á borði Skipulagsstofnunar þó svo umhverfismat standi yfir.

„Ef við horfum til vindorkuverkefna þar sem umhverfismat er hafið en ekki lokið, þ.e. matsáætlun hefur verið skilað til Skipulagsstofnunar en álit um umhverfismat framkvæmdar liggur ekki fyrir, þá er um að ræða 16 verkefni en fjögur af þeim eru til meðferðar hjá Skipulagsstofnun í dag. Þar að auki er ein matsskyldufyrirspurn sem varðar vindmyllur til meðferðar hjá Skipulagsstofnun,“ segir Egill Þórarinnsson, sviðsstjóri sviðs umhverfismats Skipulagsstofnunar.

Hann segir fjölda nýrra verkefna sem borist hefur á hverju ári hafa verið svipaðan síðan 2019, eða tvö til fjögur ný mál á ári.

„Skipulagsstofnun hefur afgreitt 19 mál sem tengjast vindorkuverum síðan árið 2020 en ekkert vindorkuver hefur þó lokið umhverfismati síðan Búrfellslundur lauk umhverfismati árið 2016,“ útskýrir Egill.

Níu til tíu hugmyndir í biðflokki

Sem fyrr segir hafa um eða yfir fjörutíu hugmyndir um vindorkuver komið fram á undanförunum árum og stór hluti þeirra hefur einhvern tímann verið sendur til verkefnisstjórnar í fyrri áföngum rammaáætlunar. Um er að ræða mjög misstór orkuver og misjafnlega auðvelt er að tengja þau við flutningskerfi.

Eignarhald vindorkuverkefnanna er bæði innlent og erlent, þar sem fyrirtækin Qair og Zephyr standa að stærstu kostunum, en m.a. HS Orka, EM Orka og Hrójónur ehf. koma að öðrum verkefnum.

Í skýrslu um tillögur verkefnisstjórnar 5. áfanga rammaáætlunar að flokkun tíu vindorkuverkefna, í maí 2025, er lagt til að allir kostirnir fari í biðflokk, þar sem frekari greiningar og gögn vanti áður en hægt sé að taka afstöðu til nýtingar eða verndar. Ástæður eru m.a. óvissa um áhrif á fuglalíf, samfélagsleg áhrif og kostnað við tengingar. Skýrslan undirstrikar jafnframt að vindorka hafi möguleika til að styrkja orkuöryggi, en kallar á skýra stefnu, frekari rannsóknir á fuglalífi og samráð við nærsamfélög áður en ákvörðun um nýtingu verður tekin. Verkefnisstjórnin á enn eftir að yfirfara meira en tuttugu vindorkukosti til viðbótar, sem undirstrikar umfang málsins og mikilvægi vandaðrar stefnumótunar.

Umhverfis-, orku- og loftslagsráðherra lagði síðasta sumar til að fyrirhuguð vindorkuvirkjun í Garpsdal í Reykhólahreppi, einn af tíu virkjanakostunum sem verkefnisstjórnin lagði til að færi í biðflokk, yrði fremur sett í nýtingarflokk rammaáætlunar en biðflokk. Voru rökin fyrir því að virkjanakosturinn í

Garpsdal hafi fengið jákvæðari umsögn frá faghópum rammaáætlunarinnar en aðrir kostir, bæði hvað varðar áhrif á náttúru og samfélag. Meiri sátt virðist þannig ríkja um Garpsdalinn í nærsamfélaginu en um aðra vindorkukosti.

Ráðherra hefur ekki lagt málið fyrir þingið og því ekki komin niðurstaða þar um.

Vaxandi gagnrýni

Norski orkuráðgjafinn Sveinulf Vågene skrifaði í árslok 2023 grein í Heimildina þar sem hann fjallaði um reynslu Norðmanna af byggingu vindorkuvera. Þar í landi hefðu svæði sem jafnast á við 84 þúsund fótoltavelli verið lögð undir slíka starfsemi. Hann varar við mistökum sem gætu endurtekið sig annars staðar. Upphaflega hafi verið lofað hóflegum áhrifum, en möstrin orðið hærri og umfangið meira en kynnt var. Þetta hafi leitt til almennra mótmæla og stöðvunar leyfisveitinga árið 2019.

Bent er á að fjárfestingarlíkon vindorku-fyrirtækja hafi tryggt gróða fyrir erlenda fjárfestingarsjóði í gegnum skattaskjól, á meðan skatttekjur í Noregi urðu litlar sem engar. Lögfræðingar og bankar hagnist einnig á flóknum yfirfærslum. Þrátt fyrir loforð um lægra raforkuverð hafi vindorkan hækkað kostnað vegna óstöðugleika í kerfinu, aukins umfangs dreifikerfis og tenginga við evrópska markaði, sem yfirfæri hátt raforkuverð til Noregs. Fyrirtæki hafi jafnvel flutt starfsemi úr landi vegna hás orkuverðs. Sveinulf telur að Noregur hefði getað tryggt sjálfbærari orku með endurbótum á vatnsaflsvirkjunum í stað vindorku.

– framhald á síðu 22

Vaðölduver verður fyrsta íslenska vindorkuverið og er í eigu Landsvirkjunar. Síðla septembermánaðar 2025 steypiti Ístak fyrstu undirstöðu af alls 28 sem reistar verða á svæðinu. Mynd / Landsvirkjun

Samtök smærri útgerða

óska félagsmönnum sínum og landsmönnum öllum farsældar á nýju ári

Eftir ágjafir liðins árs heilsum við því nýja tvíefld í baráttunni fyrir bættri afkomu smærri útgerða um allt land og óskum félagsmönnum fengsældar á veiðilendum okkar, bæði á sjó og í landi.

Fyrir hönd
Samtaka smærri útgerða
Örvar Marteinnsson
formaður stjórnar

Skjótfenginn gróði fyrir fjárfesta hefði ráðið för, á kostnað náttúru, samfélags og stöðugleika í orkukerfinu. Hann hvetur Íslendinga til að læra af þessari reynslu og forðast að endurtaka sömu mistök, með áherslu á sjálfbærar lausnir og gagnsæi í leyfisveitingum og eignarhaldi. Innlendar gagnrýnisráddir hafa einnig verið nokkuð háværar og mjög á sömu lund. Sem dæmi má nefna að í opnu bréfi vorið 2025 hvöttu Anna Soffía Kristjánsdóttir, Jóna A. Imsland og Hákon Jóhannesson sveitarstjórnir til að endurskoða áform um vindorkuver. Þau leggja áherslu á að meta áhrif á náttúru, ferðaþjónustu og landbúnað, þar sem mengun, örplast og hávaðamengun geti haft óafturkræf áhrif. Spurt er hvort jöfnunarorka ætti frekar að nýtast beint í stað vindorku. Bréfið varar við kostnaði vegna innviða og flutningskerfa sem lendi á skattborgurum, auk lýðheilsuáhrifa og lækkunar fasteignaverðs. Höfundar krefjast skýrra reglna um förgun spaða og túrbína og minna á að skemmdir á vistkerfi séu ekki afturkræfar. Jafnframt hefur verið bent á að vindorka sé víða að færast frá landi á haf út og að skoða þurfi þá möguleika alvarlega. Danir, Norðmenn og Bretar reisi nærfellt eingöngu vindorkuver á hafi.

Vindorka í Skandinavíu og Evrópu

Undanfarið hefur umræða um vindorku í Skandinavíu einkennst af vaxandi mótstöðu við vindorkuver á landi. Í Noregi jókst andstaða almennings vegna sjónrænna áhrifa og náttúruverndar, þrátt fyrir rök um hagkvæmni og samspil við vatnsafl. Í Svíþjóð stöðvuðu sveitarfélög 26 af 29 verkefnum með neitunarvaldi, sem aftur kynti undir kröfum um skýrari hvata og bótakerfi.

Vindmyllugarður í Noregi.

Mynd / Skjáskot

Danmörk glímdi við flöskuhálsa í flutningskerfi og langa leyfisferla; stjórnin svaraði með auknum bótum til nánasta umhverfis vindorkuvera og hraðari kærumeðferð. Hafvindur færðist í forgrunn, með nýjum útboðum í Danmörku og áformum í Eyrstrasaltinu, þótt leyfisóvissa og kostnaður haldi að mestu aftur af framgangi þeirra verkefna enn sem komið er. Hvað vindorkumálin á meginlandi Evrópu varðar þá hraðar t.a.m. Þýskaland nú

leyfisveitingum á grundvelli „yfirgnæfandi þjóðhagslegra hagsmuna“, sjöfalt meira en fyrir fimm árum. Í Frakklandi er gerð tilraun til að setja á tímabundna stöðvun vegna endurskoðunar (moratorium) á bæði vind- og sólorkuverkefni. Bretar afléttu nýlega tímabundnu banni á ný vindorkuver og áætla að tvöfalda vindorku í héruðum fyrir árið 2030. Í Póllandi stendur til að rýmka regluverk um vindorkuver, en Spánn og Frakkland hyggjast herða vernd vegna landslagsáhrifa.

Þrátt fyrir lægri kostnað og mögulegt orkuöryggi halda leyfisáskoranir og staðbundin mótstaða því áfram að tefja uppbyggingu vindorkuvera í nágrannalöndum okkar. Fram undan eru aukin ríkisútboð, endurskoðun reglna og átök um jafnvægi milli orkuþarfar og náttúruverndar. Ríkin virðast jafnframt vera að flytja áherslu á vindorkuuppbyggingu á landi yfir í stórfelld hafvindaverkefni, með auknum útboðum og ríkisstuðningi, en framgangur er hægur vegna leyfisóvissu, kostnaðar og tæknilegra flöskuhálsa.

Eignarhald vindorkuverkefna

Eignarhald vindorkuverkefna er bæði innlent og erlent, þar sem Qair og Zephyr standa að stærstu kostunum sem komnir eru í biðflokk rammaáætlunar, en m.a. HS Orka, EM Orka og Hrójónur ehf. koma að öðrum verkefnum.

Qair er alþjóðlegt orkufyrirtæki sem hefur m.a. lagt fram áform um vindorkuver að Hnotasteini á Melrakkasléttnu og Sólheimum í Laxárdal í Dölum. Qair er með höfuðstöðvar í París og stofnað árið 2017. Það þróar, fjárfestir í, byggir upp og rekur verkefni í vind- og sólarkorku, vatnsorku, auk framleiðslu á vetni, flothafsvindorku, rafhlöðugeymslum og úrgangsorku. Með yfir 1,7 GW í rekstri eða smíði og starfsfólk í kringum 780 manns, teygir starfsemi Qair sig yfir Evrópu, Suður-Ameríku, Afríku og Suðaustur-Asíu. **Zephyr** er m.a. með tvö verkefni á Mosfellsheiði, Mosfellsheiði I og Mosfellsheiði II, en stendur einnig að Hrutavirkjun í Hrutafirði og verkefnum á Austurlandi. Zephyr hefur aðsetur í Noregi og starfsemi á Íslandi sem Zephyr Iceland; samstarfsverkefni milli Zephyr og íslenska fjárfestingarfyrirtækisins Hreyfið. Helstu eigendur norska hluta Zephyr Renewable Energy (Zephyr AS) eru einkafjárfestar og stofnanir.

Zephyr þróar, byggir og rekur vind- og sólarkorkuver í Þýskalandi, Svíþjóð, Noregi og á Íslandi. Á LinkedIn-síðu segir að fyrirtækið hafi yfir 700 MW vindorku í rekstri og 550 MW í byggingu í Noregi, auk þróunarverkefna sem nemi yfir 3.000 MW í landbundinni vindorku og 3.300 MW í flothafsvindorku, ásamt sólarkorkuverkefnum. **Wpd** áformar m.a. Hrutmúlavirkjun í Skeiða- og Gnúpverjahreppi. Wpd er alþjóðlegt vind- og sólarkorkufyrirtæki sem nýlega stofnaði útibú á Íslandi undir nafninu wpd Ísland ehf. Þjónustan felur í sér þróun, fjármögnun, byggingu og rekstur landbundinna vind- og sólarkorkuverkefna á Íslandi. Félagið er hluti af wpd Group, sem hefur þriggja áratuga reynslu í þróun vind- og sólarkorkvera á mörkuðum víða um Evrópu, Ameríku og Asíu. **Hrójónur** stendur að vindorkuverkefninu Alviðru í Borgarfirði. Fyrirtækið er íslenskt einkahlutafélag með lögheimili á Hafþórsstöðum í Borgarnesi. Reksturinn felst aðallega í leigu á landi og landréttindum. Fyrirtækið hefur m.a. unnið að vindorkuverkefni á Grjóthálsi í Borgarfirði og nýlega lagt fram matsáætlun til Skipulagsstofnunar vegna vindmyllugaröðs – sem áætlað er að yrði reistur á jörðunum Hafþórsstöðum og Sigmundarstöðum – en slíkar hugmyndir hafa áður verið til umfjöllunar og endurskoðunar vegna umhverfisáhrifa. Þannig eru Hrójónur ehf. bæði landeigandi og framkvæmdaraðili vindorkuáforma á Grjóthálsi.

EM Orka stendur að vindorkuverkefninu í Garpsdal í Reykhólasveit. Er það íslenskt orkufyrirtæki sem sérhæfir sig í þróun vindorkuverkefna á Íslandi. Að baki því standa Empower, írsk-norrænt orkufyrirtæki, og Greenvolt, portúgalskt orkufyrirtæki með aðsetur á Íslandi. **HS Orka** er m.a. með verkefnið Reykjanessgarð. Er það íslenskt einkahlutafélag með höfuðstöðvar á Reykjanesskaga, þar sem það rekur tvö jarðhitaver; Svartsengi og Reykjanes auk vatnsaflsvirkjunarinnar Brúar. HS Orka er nú í eigu Jarðvarma slhf. (14 íslenskir lífeyrissjóðir) og Ancala Partners LLP, bresks fjárfestingarsjóðs, sem saman mynda eigendahópinn með 50/50 eignarhlutfall hvor.

Taka ber fram að þetta er ekki tæmandi upptalning á þeim fyrirtækjum sem nú hafa í hyggju að reisa vindorkugarða á Íslandi.

Þess má og geta að nú eru til kynningar í Skipulagsgátt fram til 2. febrúar nk. áform wpd um að reisa um 533 MW vindorkuvirkjun innan tæplega 37 km² framkvæmdasvæðis á Brekknaheiði og Sauðaneshálsi í um 3,5 km fjarlægð frá Þórshöfn á Langanesi. Gert er ráð fyrir að allt að 74 vindtúrbínur verði reistar í áföngum og verði hæð með spaða í efstu stöðu allt að 210 m og þvermál undirstöðu hvernar vindmyllu um 30 m. Áætlað er að framkvæmdin muni taka um 5–7 ár með undirbúningsvinnu.

RAFGEYMAR

Græjurnar þurfa að komast í gang!

Rafgeymar í allar gerðir farartækja

Sendum um land allt

TUDOR

SKORRI

SÉRFRÆÐINGAR Í RAFGEYMUM

Skorri ehf • Bíldshöfði 12 • 577-1515 • **Vefverslun:** www.skorri.is

Orka án næringar

– Rannsókn varar við afleiðingum CO₂ á uppskeru

Fæðan sem við borðum gæti orðið orkumeiri en næringarsnauð og jafnvel eitraðri vegna hækkanði koltvísýrings í andrúmslofti. Efnasamsetning uppskeru er að breytast, samkvæmt nýrri rannsókn sem birt var í tímaritinu Global Change Biology seint á síðasta ári. Sterre ter Haar, lektor við Leiden-háskóla í Hollandi, segir niðurstöðurnar hafa komið vísindamönnum á óvart: „Við sjáum ekki einföld þynningaráhrif heldur algjöra breytingu á samsetningu fæðu okkar ... Þetta vekur spurningar um hvort við þurfum að aðlaga mataræði eða framleiðslu- og ræktunaraðferðir,“ sagði hún í samtali við Guardian. Rannsóknin byggir á samanburði tæplega 60.000 mælinga á 32 næringarefnum í 43 tegundum nytjaplantna, þar á meðal hrisgrjónum, kartöflum, tómötum og hveiti. Niðurstöðurnar sýna að flest næringarefni minnka með auknum CO₂-styrk, að meðaltali um 3,2%. Sérstaklega er bent á að sink í kjúklíngabaunum gæti minnkað um allt að 37,5%, auk verulegrar lækkunar á próteini, sinki og járn í helstu korntegundum. „Þetta getur haft hrikalegar heilsufarslegar afleiðingar, þar á meðal svokallað falið hungur, þar sem fólk fær næga orku en skortir

nauðsynleg næringarefni,“ segir í rannsókninni. Núverandi styrkur CO₂ í andrúmslofti er 425,2 ppm, en samanburður var gerður við 350 ppm – síðasta „örugga“ viðmiðið – og 550 ppm, sem gæti náðst árið 2065. Rannsóknin er hluti af vaxandi fjölda slíkra athugana á áhrifum niðurbrots loftslags á ræktun, ekki aðeins utandyra heldur einnig við tilbúnar aðstæður. Sérfræðingar víða um heim telja niðurstöðurnar mikilvægar. Courtney Leisner hjá Virginia Tech sagði að rannsóknin „þjóði upp á lykilinn sýn í hvernig umhverfisáðstæður hafa áhrif á næringargæði uppskeru, sem er grundvallaratriði fyrir framtíðar fæðuöryggi“. Jan Verhagen frá Wageningen-háskóla bendir þó á að fleiri þættir, svo sem áburðarmotkun, skipti máli. Hann telur nauðsynlegt að gera frekari tilraunir til að þróa ræktunarleiðir sem tryggja næringarefni við breyttar aðstæður. Hanna þurfi ræktunaráætlanir fyrir ræktun með ákveðnu næringargildi undir mismunandi umhverfisálagi til að skilja betur áhrif landbúnaðarhátta. „Markmiðið er ekki að hræða fólk,“ segir Ter Haar. „Fyrsta skrefið í lausn vandans er að viðurkenna hann – og við vonum að rannsóknin sé gagnlegur biti í púsluspilið.“ /sá

50
1975 - 2025

KGM
Gæði á sterkum grunni

Bíll á mynd er með
35" breytingarpakka

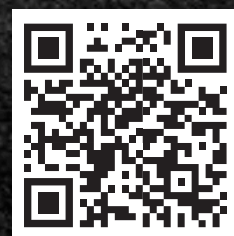
Eigum örfá bíla eftir á gamla verðinu!

KGM Musso Grand Premium, fjórhjóladrifinn pallbíll, með háu og lágu drifi og öflugri dísel vél.

Musso grand premium, verð 7.890.000 kr. m. vsk.

Verð með tollahækkun um áramót 8.990.000 kr. m. vsk.

- Byggður á grind
- Læsanlegur millikassi
- Allt að 3.500 kg. dráttargeta
- 5 punkta gormafjöðrun að aftan
- Tvær pallalengdir í boði
- Allt að 1.025 kg burðargeta

Skannaðu QR kóðann
fyrir nánari upplýsingar

4x4

benni.is

Reykjavík
Krókháls 9
S: 590 2000

Bílabúð
Benna
Í fimmtíu ár

Bíll á mynd er með aukabúnaði. Bíllabúð Benna áskilur sér rétt til að breyta verði og búnaði án fyrirvara. Bíll á mynd er með aukabúnaði.

Paratekja á Barðstrendingi BA 33.

Þang og þari eru ekki aðeins meinholl, heldur einnig mjög atvinnuskapandi.

Frækex er ein nýjasta afurð Fine Foods Íslandica.

Nýsköpun:

Þari í sauðakjöt, krydd og kex

– Matvælavörupróun á Ströndum

Steinunn Ásmundsdóttir

steinunn@bondi.is

Nýtt frækex, unnið úr íslenskum þara, er komið á innlendan markað.

Fine Foods Íslandica er fyrsta þararæktar- og matvæla-framleiðslufyrirtæki Íslands sem býr til sprota úr íslenskum þara og ræktar þá á reipum allt til uppskeru, að sögn stofnanda þess, Jamie Lai Boon Lee.

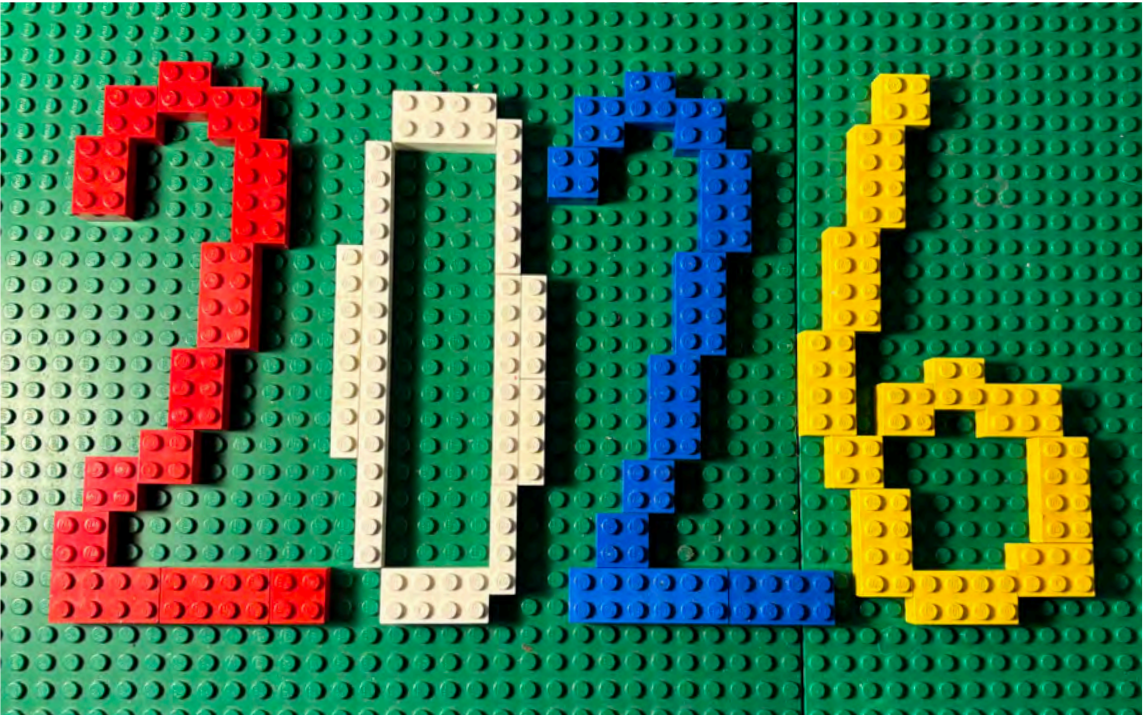
Hún telur að þang og þari geti gegnt mikilvægu hlutverki í að endurlífga dreifbýlissamfélög og varðveita sjávarútvegsmenningu, sé það ræktað með góðum ásetningu og við viðeigandi aðstæður. Með því að deila þekkingu og aðgengi að mörkuðum með nýjum ræktendum í heimabyggð leggi aðstandendur fyrirtækisins sig fram um að byggja upp sanngjarna og sjálfbæra þaraframleiðslu. Þau séu allt í senn matreiðslufólk, sjómenn, skapandi

Aðalgengið að störfum. F.v. Quentin Monnier, Bergsveinn Reynisson og Jamie Lee í þaratekju.

Myndir / Aðsendar

einstaklingar, vísindamenn, bændur, sjávararafurðavinnslufólk, bakarar, viðskiptaráðgjafar, iðnaðarmenn – og síðast en alls ekki síst; þararæktendur.

Fine Foods Íslandica hefur aðsetur á Hólmanvík á Ströndum.

Þari í allt mögulegt

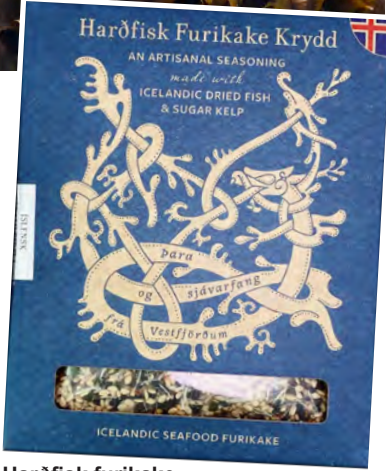
Í vefverslun fyrirtækisins er til dæmis í boði Þara-jerky, þ.e. íslenskt sauðakjöt með þara. Þar má einnig finna Sjávargarðsblöndu, krydd samsett úr beltisþara, sölvum, wakame og nori sem sagt er gefa ilm, mjúkt umami-bragð og næringu þegar það er sett út í mat.

Sjávardrykkjuduft er kraftur úr villtum kræklingum, sykurþara, sveppum og reyktum fiski til að gera úr soð eða sósugrunn. Þá selja þau Harðfisk furikake-krydd sem sagt er bæði fæðubótarefni og gott út á heit hrísgrjón til að auka næringargildi þeirra og gera þau lystugri.

Nú síðast kom á innanlandsmarkað varan Þara Frækex, hágæða snakk sem sagt er sameina þara og fræ, þróað með sjálfbærum og náttúrulegum áherslum. Sjá má á vefsíðu fyrirtækisins hvar vörurnar fást í verslunum.

Framleiðendur segja mikla áherslu lagða á heilnæmi vörunnar; hún innihaldi engin aukaefni, auk þess sem umhverfisáhrif séu takmörkuð til hins ýrasta.

Nú er í þróun bæði þarasnakk

Harðfisk furikake.

og sósa, að sögn Jamie. Jafnframt er í þróun áburður fyrir grænmetis- og ávaxtaræktun, sem framleiddur er á staðnum til að gjörnýta alla þarauppskeruna á sjálfbæran hátt.

Glögg er gests augað

Hin kínversk-bandaríska Jamie flutti til Íslands árið 2016 eftir að hafa ferðast víða og búið í San Francisco og Hong Kong. Hún kom fyrst til landsins sem ferðamaður árið 2014 og ákvað síðar að setjast að á Vestfjörðum til að læra auðlindastjórnun sjávar. Þar hóf hún rannsóknir á sjálfbærri þararækt, eftir að hafa komist að því að meirihluti þaraframleiðslu í Evrópu byggir á uppskeru villtra þaraskóga.

Hún lauk meistaraþráðu í haf- og strandsvæðastjórnun frá Háskólasettri Vestfjarða og stofnaði fyrirtækið Fine Foods Íslandica í Króksfjarðarnesi árið 2021. Fyrsta uppskeran úr tilraunaræktun hófst árið 2020 og fyrsta þara, súpuft úr kræklingi og þara, var kynnt fljótlega eftir stofnun fyrirtækisins.

BÆTIR ÞIG Á NÝJU ÁRI

BÓTARÉTTUR
INNHEIMTA SLYSA- OG SKAÐABÓTA

bótaréttur.is
520 5100
Suðurlandsbraut 24

vfs.is

JANÚAR
ÚTSALA!

Skannaðu og
GRÍPTU tilboðin

VERKFÆRA
SALAN

VERKFÆRASALAN • SÍÐUMÚLA 9, REYKJAVÍK • DALVEGI 32A, KÓPAVOGI • ÓSEYRI 4, AKUREYRI • FITJABRAUT 2, REYKJANESBÆ • 560 8888 • vfs.is

Husqvarna®

Há Verslun er með umboð fyrir
Husqvarna Construction
á Íslandi

- Eigum jarðvegsþjöppur á lager uppí 500 kg
- Þjónustuverkstæði og varahlutir

ERUM FLUTT AÐ LYNGHÁLSI 5

Husqvarna FS 500 E
rafmagns gólfsög
Sögunardýpt 19 cm

Husqvarna DM230
Kjarnaborvél
150mm Max

Husqvarna K770 14"
Steinsög/hellusög
Sögunardýpt 12,5 cm

Husqvarna K970 16"
Sögunardýpt 15,5 cm

Husqvarna LF75
Jarðvegsþjappa
97 kg, 500 mm plata

Husqvarna FS 400 LV
gólfsög bensín
Sögunardýpt 16,2 cm

Husqvarna Rammer
Hoppari LT6005 bensín
230mm plata, 69kg

Husqvarna Trowel BG 245
Slípivél, vinnslubreidd
60 cm

Husqvarna K4000
Steinsög, 230v
Sögunardýpt 12,5 cm

Husqvarna K3600
Steinsög, vökvadrifin
Sögunardýpt 27 cm

Husqvarna K7000 Ring
rafmagnssög
Sögunardýpt 32,5 cm

Husqvarna K7000 Pre Cut
rafmagnssög
Sögunardýpt 14,5 cm

Lynghálsi 5, 110 Reykjavík
Opð mán.- fös. Kl. 9 - 17
S. 588-0028
haverslun@haverslun.is
haverslun.is

Husqvarna Construction Products

Gólfsagir, jarðvegsþjöppur, kjarnaborvélar, borstandar, hopparar, slípivélar, garðverkfæri, golfbílur, garðsláttuvélur og margt fleira!
Kíktu á úrvalið á haverslun.is eða til okkar að Lynghálsi 5

Hermann Leifsson, flugstjóri hjá Air Atlanta. Hér er hann í flugi yfir Bagdad í Írak á meðan hann les Bændablaðið í spjaldtölvunni. Myndir / Aðsendar

Ástvaldur Lárusson
astvaldur@bondi.is

Hermann Leifsson, flugstjóri hjá Air Atlanta, sinnir mikið af gripaflutningum í gegnum sín störf. Á síðasta ári tók hann þátt í að flytja danskar kýr til Sameinuðu arabísku furstadæmanna þar sem stendur til að koma á fót kúabúi með 20.000 mjólkurkýr.

Landbúnaðarráðuneytið í Sharjah, sem er eitt af furstadæmunum, stendur á bak við þessa uppbyggingu, en kúabúið og mjólkurafurðastöðin nefnist Meliha. Hermann segir um 6.000 danskar kýr hafa verið fluttar með flugi á síðasta ári. Heildarfjöldi mjólkurkúa á kúabúinu hafi verið kominn upp í 8.500 í lok árs 2025.

Fleiri flugfélög en Air Atlanta sinni þessum flutningum, enda mikill kraftur í verkefninu. Atlanta noti mikið Boeing 747 flugvélar sem

geti borið á bilinu 160 til 180 kelfdar kýr í einu. Mörg flugin hefjast í Danmörku, en einnig eru kýrnar fluttar með bílum á aðra flugvelli í norðanverðri Evrópu. Síðasta gripaflutningaflugið sem Hermann flaug á árinu 2025 var frá Liege í Belgíu og var lent á flugvellinum í Sharjah eftir sex klukkustundir.

Kúabúið hefur vakið athygli fjölmiðla í furstadæmunum og samkvæmt upplýsingum þar er miðað við að byggja upp kúastofn sem framleiðir mjólk sem inniheldur svokallað A2A2 mjólkurprótein. Það er eftirsóknarvert þar sem það veldur ekki magaverkjum hjá mörgum af þeim sem eru með mjólkuróþol. Mjólkinn nýtur mikilla vinsælda meðal heimamanna og á kúabúið erfitt með að anna eftirspurn.

Kýrnar yfirvegaðar í loftinu

Hermann segir kýrnar býsna rólegar meðan á fluginu stendur.

Fjórir heimamenn taka á móti kúnum frá Hermann Leifssyni í Sameinuðu arabísku furstadæmunum. Aftan við mennina sést inn í fulllestaða flugvél með kúm í kössum sem tryggja öryggi þeirra og halda þeim í litlum hópum.

Flogið með kýr til Arabíu

„Þær koma um borð í sérsmíðuðum kössum, en þær eru fimm eða sex saman. Kassarnir eru festir á sérstakar pallettur sem eru keyrðar til um borð í vélinni. Við erum með hleðslustjóra sem sér um að hlaða vélina og kemur með í flugið og afhleður vélina á áfangastað.“ Hleðslustjórinn geti jafnframt haft eftirlit með kúnum meðan á fluginu stendur.

„Við höfum ljósin kveikt til þess að kýrnar séu sem rólegastar. Það eru engin læti í þeim, þó svo að þær séu búnar að vera þarna í einhvern tíma,“ segir Hermann. Kýrnar eru hvorki með vatn eða fóður, sem Hermann skilst að fari betur með þær. Til samanburðar þurfi svín að hafa aðgang að vatni í flugi.

Samkvæmt Hermann eru kýrnar mjög yfirvegaðar á meðan fluginu stendur, en hér gægist ein úr kassanum. Í Sameinuðu arabísku furstadæmunum er unnið að því að koma á fót kúabúi með 20.000 mjólkurkúm. Til samanburðar eru mjólkurkýr á Íslandi í kringum 23.000 samkvæmt mælaborði landbúnaðarins.

Eins sé hestum gefið róandi lyf, fóður og vatn þegar þeir ferðast með flugvélum.

Hermann segir nokkra fjósalykt fylgja flutningum sem þessum, en verulega dragi úr henni þegar tekið sé á loft. „Þar sem kýrnar eru hvorki að borða né drekka er miklu minni þrýðing þeim. Kassarnir eru nokkuð þéttir, en í þessu tiltekna flugi fór smá flór út fyrir sem var einfalt að þrifa. Ég reikna með að það verði töluvert af svona beljuflugum á þessu ári, en ef þeir ætla að kaupa 12.000 kýr í viðbót eru það þónokkrar ferðir.“

Flýgur með blóm frá Afríku

Air Atlanta kemur mikið að fraktflutningum á viðkvæmum landbúnaðarvörum og dýrum sem þurfa að komast sem fyrst á áfangastað. „Hérna áður var ég oft að fljúga kjúklingum frá Madrid yfir til Tenerife þar sem þeir voru ræktaðir upp í sláturstærð. Þá var vélin alveg full af nýklöktum kjúklingum í sérstökum pappakössum, en það var reyndar minni vél en ég er á núna.

Eftir sumarólympíuleikana í Frakklandi fór ég eitt flug með hesta til New York sem höfðu verið að keppa. Þegar flogið er með hesta fylgja oftast einhverjir hestasveinar frá eigendunum, en yfirleitt eru þetta einhverjir rándýrir veðhlaupahestar. Mér skilst á hestasveininum að hver hestur kostaði yfir milljón evrur.

Einu sinni flaug ég með svín sem voru á leið frá Kanada til Kuala Lumpur, en það var risastór kanadískur svínaræktandi sem ætlaði að opna nýtt útibú í Malasíu. Það var mjög langt flug sem byrjaði í Kanada og millilenti í Skotlandi þar sem ég tók við flugvélinni. Ég flaug til Bahrein þar sem voru önnur áhafnarskipti og þaðan var flogið til Kuala Lumpur.

Gríðarlega stór hluti af okkar flutningi eru blóm frá Kenía. Það eru yfirleitt tvö til þrjú flug á dag frá Nairobi með hundrað tonn af blómum hvert. Yfirleitt er flogið til Liege í Belgíu eða Amsterdam í Hollandi. Þetta eru þá nýskorin blóm sem fara strax á markað daginn eftir.“

DYNJANDI
allt fyrir öryggið

TILBOÐ
843.200,-
m/vsk

Áreiðanleg loftpressa frá hinum virta framleiðanda ELGi. Kemur með þurrkara sem getur náð daggarmarki + 3°C og 270 l loftkút með tímastilltu dreni. Stærð í mm : L: 1825 x B: 773 x H: 1405 5 ára ábyrgð með þjónustusamning. Aðrar stærðir fáanlegar.

- Loftpressa 5 kW
- Afkastageta 650 l/mín.
- Þurrkari + 3°C
- 270 l loftkútur
- Hámarksþrýstingur 10 bar.
- Hljóðstyrkur aðeins 64 dB (A).
- Þriggja fasa / 400 V

Dynjandi ehf. | Skeifunni 3 | 108 Reykjavík | Sími 588 5080 | dynjandi.is | hafsteinn@dynjandi.is

SUMAR 2026

Sumarstörf hjá Landsvirkjun

Við leitum að kraftmiklu ungu fólki í fjölbreytt störf sumarið 2026.

Kynntu þér hvað er í boði og sæktu um á
landsvirkjun.is/sumarstorf

GIANT®

HEIL FJÖLSKYLDA AF LIÐLÉTTINGUM

GT5048
"Laus til afgreiðslu"

G1200
"Laus til afgreiðslu"

G2300 HD
"Á leiðinni"

G2700 HD+
"Á leiðinni"

G3500
"Með húsi - Á leiðinni"

GS850T
"Laus til afgreiðslu"

AFLMIKLIR | STÖÐUGIR | MIKIL LYFTIGETA

📍 Gunnbjarnarholti, 804 Selfossi
☎ 480 5600

📍 Lyngási 11, 700 Egilsstöðum
☎ 480 5610

🌐 www.landstolpi.is
✉ landstolpi@landstolpi.is

Verkefni um sögulegt gistirými á að efla atvinnulíf í sveitum, skapa samkeppnisforskot og tryggja ávinning.
Mynd / Epic Stays Erasmus

Ferðapjónusta:

Háskólinn á Hólum í epískri gistingu

– Leiðir samevrópskt verkefni

Háskólinn á Hólum leiðir verkefnið „Epic Stays Erasmus“ sem snýst um að þróa hagnýtt fræðsluefni um rekstur og hönnun á „epísku“, þ.e.a.s. sögulegu, gistirými.

Tilgangur og markmið verkefnis er m.a. að rýna í þörf á gistingu sem er öðruvísi en hefðbundin hótलगisting. Það getur verið í formi þess að nota gamalt bílaverkstæði, afhelgaðar kirkjur, alls konar smáhýsi, eldri byggingar sem standa tómar o.s.frv., til að útbúa einstaka, epíska gistingu sem uppfyllir markmið um sjálfbært samfélag, efnahag og umhverfi.

Í fregn á vefsíðu Háskólans á Hólum (HH) kemur fram að verkefnið sé samstarf aðila frá Íslandi (HH), Slóveníu, Hollandi, Ítalíu og Írlandi. Það er fjármagnað af Erasmus+ áætluninni og því er stýrt af ferðamáladeild HH.

Fræðsluefnið er hugsað fyrir fræðsluaðila í ferðapjónustu, rannsakendur og nemendur. Einnig fyrirtæki í ferðapjónustu og frumkvöðla, ferðapjónustuaðila í héraði, samstarfsaðila í ferðapjónustu, sveitarstjórnir, markaðs- og áfangastofur og klasa og þróunarfélög í ferðapjónustu.

Epic Stays Erasmus styður frumkvöðla, nýsköpun og

samfélagslega þróun í ferðapjónustu.

Grunnhugmyndin er að endurhugsa gistimöguleika í dreifbýli og styrkja sjálfbæra ferðapjónustu. Verkefnið bregst við skorti á fjölbreyttum gistivalkostum og leggur áherslu á nýsköpun, hringrásarhagkerfi og umhverfisvænar lausnir, segir á vefsíðu verkefnisins. Ferðamenn geti upplifað óhefðbundna gistingu, svo sem tréhús, báta, hellahús og „albergo diffuso“ (gestir gista í herbergjum sem eru dreifð um ólíkar sögulegar byggingar í þorpi eða á sveitabæ) í Evrópu.

Epic Stays veitir ferðapjónustu-fyrirtækjum verkfæri, þjálfun og 30 hagnýtt dæmi til að byggja upp arðbæra og sjálfbæra starfsemi.

Markmiðið er sagt vera að efla atvinnulíf í sveitum, skapa samkeppnisforskot og tryggja að ferðapjónusta skili ávinningi til samfélags og umhverfis. Verkefnið styður frumkvöðla við hugmyndasmíð, fjármögnun og hönnun gestaupplifunar með áherslu á staðbundnar auðlindir og samfélagslega þátttöku.

Hagnýtt fræðsluefni er hægt að nálgast á vefsíðu Hóla eða á epicstays.eu/en_gb/modules.

/sá

Anna Guðrún Þórðardóttir vinnur að verkefni sem miðar að því að gera kynbótaspa fyrir uppskeru byggs á Íslandi.
Mynd / Aðsend

Kornrækt:

Kynbótamat byggs við íslenskar aðstæður

– Hægt að spá fyrir um uppskeru eftir landshlutum

Anna Guðrún Þórðardóttir kynnti í haust frumniðurstöður úr doktorsverkefninu *Erfðaleg aðlögun byggs að krefjandi umhverfis-aðstæðum sem hún vinnur að hjá Landbúnaðarháskóla Íslands í samstarfi við Lantmännenn í Svíþjóð og stofnun sem heitir QGG við Árósháskóla.*

„Þarna erum við að reikna kynbótamat fyrir uppskeru byggs á Íslandi og erum að vinna með gögn úr yrkjaatilraunum sem ná aftur til ársins 2000 sem voru lagðar út á vegum Rala og síðar Landbúnaðarháskólans,“ segir

Anna í samtali. „Þessi gögn liggja kynbótamatinu til grundvallar, en við höfum skipt þeim eftir landshlutum. Ég hef því reiknað kynbótamat uppskeru fyrir hvern landshluta fyrir sig og við fáum þá hugmynd um hvaða yrki henta best innan hvers landshluta og fylgni þeirra á milli. Við erum ekki með nóg af gögnum til að vera með fjóra landshluta, þannig að við erum með Suðurland, Vesturland og Norðurland.“

Verkefnið er fjármagnað með styrk frá Rannís.

Sterk fylgni milli Norður- og Vesturlands

„Á niðurstöðunum má sjá að erfðafylgnin er mjög sterk á milli Norðurlands og Vesturlands, eða um níutíu prósent. Það segir okkur að aukin uppskera á Norðurlandi skilar sér líka í aukinni uppskeru á Vesturlandi og öfugt, eða sömu yrkin raðast ofarlega og neðarlega í þessum landshlutum.

Fylgnin er minni milli Norðurlands og Suðurlands, en þó jákvæð. Þessir útreikningar hafa þá hagnýtingu að ég get tekið eitt tiltekið yrki og spáð fyrir um hvernig það mun standa sig á Norðurlandi ef ég er búin að prófa það á Suðurlandi, svo lengi sem það er skylt öðrum yrkjum sem hafa verið prófuð á Norðurlandi.

Þessar kynbótaeinkunnir nýtast best til að velja foreldra næstu kynslóðar þegar verið er að búa til ný yrki. Við getum þá víxlað saman tveimur foreldrum sem fengu góða einkunn fyrir uppskeru á Suðurlandi og þannig náum við erfðaframförum fyrir þann landshluta jafnvel hraðar. Þá er mjög jákvætt að það sé svona sterk fylgni milli Norðurlands og Vesturlands, því að þá getum við valið foreldra fyrir yrki sem hentar fyrir báða landshluta.“

Unnið að ritrýndri vísindagrein

„Eitt stærsta rannsóknargildi þessa verkefnis er að við erum að nýta gömul gögn um yrki sem við höfum ekki miklar erfðafraeðilegar upplýsingar um. Flest plöntukynbótafyrirtæki nýta erfðamengjaúrval sem við þekkjum úr nautgriparæktinni á Íslandi og gerir kynbótastarfið í byggræktinni það einnig. Hins vegar er fjöldi arfgerðagreindra yrkja takmarkandi, en á móti er til mikið magn gagna úr yrkjaatilraunum. Með því að sameina ættartölur og arfgerðagreiningar tekst okkur að nýta upplýsingar úr eldri yrkjaatilraunum við kynbótamatsútreikninga sem eykur öryggi útreikninganna.“

Anna segir verkefnið afmarkað við að skoða uppskeru byggs og hafi enn sem komið er ekki verið víkkað út til að skoða aðra eiginleika. Núna sé verið að leggja lokahönd á fyrstu ritrýndu greinina sem muni vonandi birtast fljótlega í erlendu vísindatímariti.

/ál

HÁGÆÐA HESTAKERRUR - GOTT VERÐ

Topplausnir

www.topplausnir.is • S: 517 7718

Bændablaðið kemur næst út 29. janúar

H. HAUKSSON EHF.

Stöðluð hús úr límtré og yleiningum

1 x lðnaðarhurð

2 x Gönguhurðir

1 x Gluggi

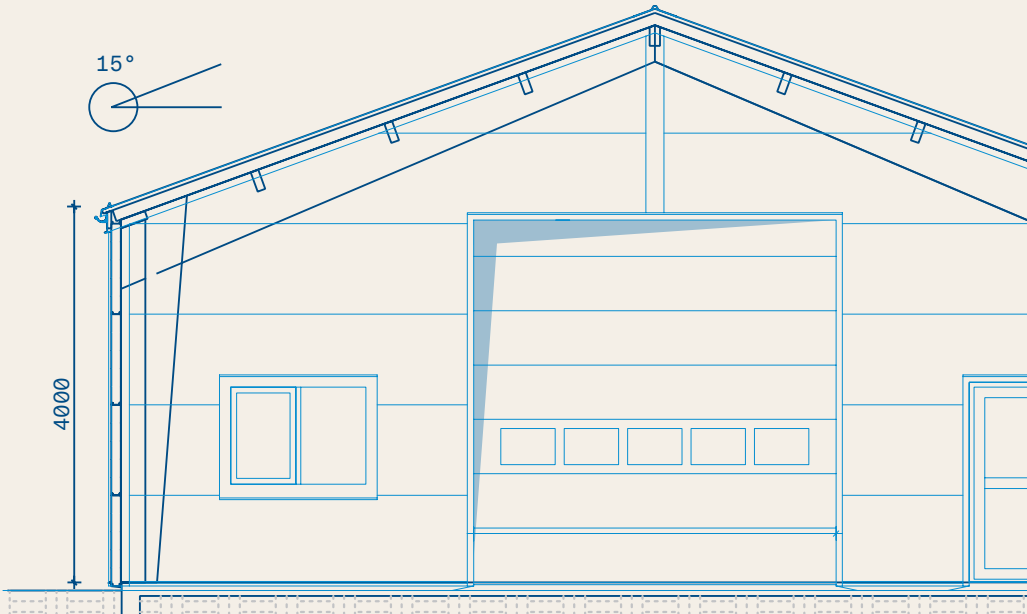
- Burðarvirki úr límtré
- Þak klætt 80mm PIR yleiningum
- Veggir klæddir 60mm PIR yleiningum
- Úrval lita á þak og vegg
- Aðaluppdrættir og teikningar af sökklí og burðarvirki fylgja
- Festingar og efni til uppsetningar innifalið
- Finnsk framleiðsla

Stærðir

BREIDD	LENGD	VERÐ M. VSK.
12m	20m	17.300.000 kr.*
14m	20m	19.978.000 kr.*
14m	25m	22.330.000 kr.*
16m	25m	25.490.000 kr.*

*Tilboðsverð gilda til 31.03.2026

*Afreiðslutími ca. 14 vikur

H. HAUKSSON EHF. Ögurhvarfi 8, 203 Kópavogur | 588 1130 | hhauksson.is | hhauksson@hhauksson.is

Forpöntunartilboð 2026

Forpöntunartilboð á Krone heyvinnuvélum - út janúar!

Vegna mikillar eftirspurnar framlengjum við forpöntunartilboðið á Krone heyvinnuvélum út janúar 2026. Sé pantað fyrir lok janúar er vélin afgreidd samsett heim á hlað án aukakostnaðar.

Vinsælustu kaupin í dag:

EasyCut R400

Miðjuhengd sláttuvél - vbr. 4 m.
Tilboðsverð: 2.719.150 + vsk.

EasyCut F320M

Framsláttusláttuvél - vbr. 3.2 m.
Tilboðsverð: 2.251.650 + vsk.

Vendro 900

Lyftutengd snúningsvél - vbr. 9 m.
Tilboðsverð: 2.846.650 + vsk.

Swadro TC880

Miðjurakstrarvél - vbr. 8.8 m.
Tilboðsverð: 4.249.150 + vsk.

Verð miða við gengi EUR = 145 ISK. Þú finnur tilboðsverðlistann á hesja.is eða heyrir í okkur í 546-0415.

Hafnarfjörður: Selhella 1 - Sími 546 0415 | Akureyri: Frostagata 2 - Sími 415 6415 | HESJA.IS

Sauðfjársæðingar:

Mesti fjöldi skráðra sæðinga

Metþátttaka var í sauðfjár-sæðingum nú í desember. Þann 9. janúar var búið að skrá sæðingu á um 29.500 ám sem er aukning um rúmlega tvö þúsund sæddar ær frá því í desember 2024.

Að sögn Eyþórs Einarssonar, sauðfjárræktarráðunautar hjá Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins, ætti skráningin að gefa nokkuð raunsanna mynd af stöðunni þó eitthvað örlítið gæti bæst við þessa tölu. „Ljóst var að loknum sæðingum að að um metár væri að ræða í útsendum sæðisskömmtum frá stöðvunum báðum í Þorleifskoti og Borgarnesi, en þeir voru 49.275 samanlagt.

Síðustu vikur hefur síðan verið að skýrast hversu vel sæðið nýttist. Forsenda þess að bændur hljóti hvatastyrki vegna sæðinga með verndandi (V) eða mögulega verndandi (MV) hrútum var að búið væri að skrá sæðingarnar í skýrsluhaldsforritið Fjárnús fyrir 9. janúar.“

Áhuginn jókst með verndandi arfgerðum

Hvatastyrkir eru veittir úr atvinnuvegaráðuneytinu í samræmi við landsáætlun um útrýmingu á riðuveiki í sauðfé. Eypór segir að í desember 2023 hafi orðið gríðarlegt stökk upp á við í þátttöku

i sæðingum, en þá hafi einmitt innleiðing verndandi arfgerða gegn riðu verið að byrja fyrir alvöru: „Þá voru sæddar 29.142 ár og fjölgaði um 10 þúsund milli ára. Áframhaldandi aukning núna byggir væntanlega á því að hrútakosturinn er sterkari, það er meira úrval af góðum hrútum með góð gen og það

eru fleiri hrútar sem eru arfhreinir.

Má segja að góð þátttaka sýni hvað er mikill kraftur í bændum að innleiða verndandi arfgerðir og að aukinnar bjartsýni gæti í greininni Hvatastyrkirnir hafa vissulega jákvæð áhrif á þátttökuna.“

Aldrei lægri meðalaldur sæðingahrúta

„Ef horft er til notkunar hrúta eftir því hvort þeir standi í Borgarnes eða Þorleifskoti þá er mjög svipaður fjöldi sæddra áa skráður með hrútum frá hvorri stöð; eða 14.506 sædda með hrútum af Vesturlandsstöðinni og 14.991 með hrútum af stöðinni á Suðurlandi.

Vissulega var það býsna-
krefjandi fyrir stöðvarnar að anna-
hinni miklu eftirspurn, sérstaklega
gagnavert hyrindu hrútnum
þorleifskoti yfir mesta álagstímann.
Í heildina urðu hrútarinn færri en
gert var ráð fyrir þar sem ýmis
skakkaföll komu upp og voru tíu
dæmis þrír spennandi lambhrútar
dottnir út áður en sæðingar hófust.
Þarf því fyrir næstu vertíð að gera
ráðstafanir til þess að minnka líku-
ða slíku.“ útskýrir Eyþór.

Hann segir meðalaldur hrútanna aldrei hafa verið lægri. „Skýris það af því að meðan verið er að leggja mikla áherslu á að þynna úr ferðafóðrið Gimsteins og Gullmolla þá hefur uppleggið verið að nota hrútana af þeim meiði aðeins í eitru ár á stöð og velja síðan inn nýja kynslóð af fjarskyldari hrútum. En á næstu árum mun þetta breytast og reyndur hrútum fjölga.

Ungir og öflugir sæðisgjafar

Að frátöldum feld- og forystu-
hrútum, voru 42 hrútar sem sæð
var sent úr núna í desember og a-
þeim voru 32 lambhrútar. Eypóó-
segir ljóst að bestu sæðisgjafarnir
af lambhrútunum gefi bestu
fullorðnu hrútum stöðvanna ekki

eftir í sæðismagni. „Í ár voru tveir lambhrútar sem náðu því af þremur alls, að útsendir skammtar fóru yfir 2.000. Þetta magn endurspeglar bæði vinsældir og gefur til kynna hve öflugir sæðisgjafar þeir eru. Þar standa eftir lambhrútarnir, Völusteinn 25-828 með 2.345 skammta og Skörðungur 25-811 með 2.275 skammta og þriðji kemur svo Hrókur 24-960 með 2.170 skammta, en hann er veturgamall. Ef skoðað er aftur til sæðinga í desember 2021 hvaða hrútar hafa gefið meira en 2.000 útsenda sæðisskammta þá eru það allt fullorðnir hrútar. Gullmoli 22-902 með 2.032 skammta árið 2023, Fróði 18-880 með 2.130 skammta árið 2022, Viðar 17-844 með 2.570 skammta árið 2021 og Grettir 20-877 með 2.040 skammta árið 2021,“ segir hann.

Eyþór bendir einnig á að áhugavert sé að skoða áðókn í kollótta hrúta miðað við hyrndra. „Eftir að ARR-hrútarirn fundust á Þernunesi veltu sumir fyrir sér hvort brátt yrði kollótt fél algengra en hyrnt á Íslandi. Fyrir inleiðingu á vermdandi arfgerðum var þetta hlutfall jafnan áætlað um 70% hyrnt á móti 30% kollóttu í sauðfjárstofninum. Á samsetningu hrútafosts bænda síðustu ár hefur mátt greina breytingu þar sem hlutfall kollóttra hefur mikið aukist, auk hnýflóttra og sívalhyrndra hrúta sem settir voru á hin síðustu ár. Eins hefur það verið á sæðingastöðvunum að hlutfall kollóttra hrúta jókst með breyttum áherslum. En frambóð af vel hyrnum ARR hrútum hefur verið að aukast. Í vetur var 64% hrútanna á stöðvunum hyrndir, ef undanskildir eru feld- og forystuhrútar. En ef skoðuð er sæðisnotkunin nú er 69% af skráðum sæðingum úr hyrnum hrútum. Það má því ætla að tilhneigingin sé að viðhalda hlutföllum hyrnds og kollóttis fjár eins og þau voru áður en inleiðing vermdandi arfgerða hófst.“ /smh

Röð	Hrútur	Sæðingastöð	Hornalag	Sæddar ær	Útsent sæði	Arfgerð	Flögg
1	Skörðungur 25-811 frá Skarðaborg	S	H	1,664	2,275	AT ₁₃₇ RQ/AT ₁₃₇ RQ	
2	Völusteininn 25-828 frá Ytri-Villingadal	V	K	1,567	2,345	ARR/ARR	
3	Hrókur 24-960 frá Brúnastöðum	V	H	1,349	2,170	AT ₁₃₇ RQ/ARQ	
4	Flói 25-812 frá Grafarkoti	V	H	1,237	1,900	ARR/ARR	
5	Áttundi 25-806 frá Ásgarði	S	H	1,071	1,490	ARR/ARQ	
6	Tandri 25-810 frá Oddgeirshólum	S	H	1,059	1,540	ARR/ARQ	
7	Goði 25-816 frá Miðdal	V	H	1,049	1,665	ARR/ARQ	
8	Boli 25-808 frá Skammadal	S	H	1,030	1,475	ARR/ARQ	
9	Ísak 25-821 frá Grafarkoti	S	K	988	1,565	ARR/ARR	
10	Vorboði 25-827 frá Hraunhálsl	V	K	943	1,505	ARR/ARR	
11	Postuli 25-805 frá Mýrum 1	S	H	929	1,410	ARR/ARQ	
12	Verkur 25-803 frá Kópsvatni 2	V	H	845	1,460	ARR/ARQ	
13	Faldur 23-937 frá Ytri-Skógum	V	H	781	1,220	AC ₁₅₁ RQ/ARQ	
14	Mökkur 25-801 frá Teigi 1	S	H	776	1,230	ARR/ARR	
15	Frosti 22-913 frá Ásgarði	S	H	768	1,350	AHQ/AHQ	
16	Hlíðar 25-800 frá Efri-Fitjum	S	H	743	1,095	ARR/ARR	
17	Miðill 25-804 frá Miðdal	S	H	660	1,005	ARR/ARQ	
18	Korkur 25-815 frá Hjarðarfelli 2	S	H	655	1,200	AHQ/AHQ	
19	Fáni 25-831 frá Melum	V	K	638	1,140	ARR/AN ₁₃₈ RQ	
20	Búi 25-820 frá Langstöðum	V	H	628	985	ARR/ARQ	
21	Kútur 24-983 frá Hjarðarfelli 2	S	K	602	1,100	ARR/AC ₁₅₁ RQ	
22	Leví 25-832 frá Hófgerði	V	K	601	940	ARR/ARQ	
23	Hróður 25-833 frá Teigi 1	V	K	576	1,245	ARR/AN ₁₃₈ RQ	
24	Bryti 25-814 frá Hægindi	V	H	571	990	ARR/AHQ	
25	Gígur 25-807 frá Hólabæ	S	H	560	905	ARR/AC ₁₅₁ RQ	
26	Ljómi 25-829 frá Miðdalsgröf	V	K	559	920	ARR/AC ₁₅₁ RQ	
27	Sproti 25-824 frá Miðdalsgröf	S	K	554	870	ARR/ARQ	
28	Vindur 24-984 frá Heydalsá 1	V	K	523	1,045	ARR/ARQ	
29	Dalur 25-802 frá Austurey 1	S	H	518	955	ARR/AHQ	
30	Álfur 21-981 frá Laxárdal 3	V	H	506	775	AHQ/ARQ	

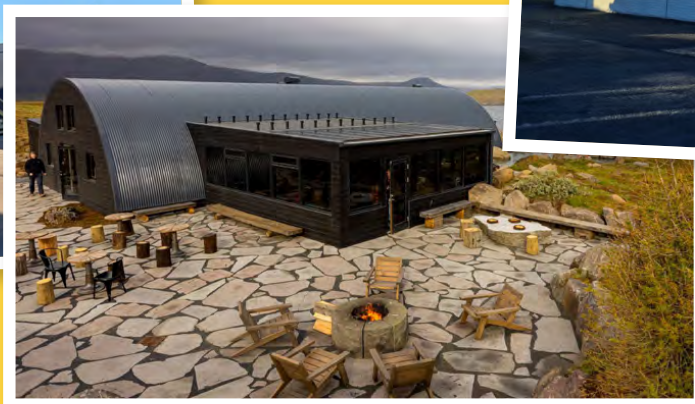
Þrjátíu mest notuðu hrútar sæðingastöðvanna. Listanum er raðað eftir fjölda skráðra sæðinga samkvæmt Fjárvís. Skýringar: H=hyrndur; K=kollóttur; S= Suðurland/Þorleifskot; V=Vesturland/ Borgarnes.

Límtréshús, bogahús og færanlegar byggingar

Hýsi.is

Færanlegar byggingar

Bogahús

Límtréshús

H SI
BYGGJUM BETUR

Þarft þú að láta bora??

Heitt vatn? Kalt vatn?? Varmaskiptir??

Við hjá Finni ehf. búum yfir tækjakosti af allra nýjustu gerð.

Við borum niður allt að 600 metrum með beltabor sem auðvelt er að koma að á erfiða staði.

Við borum um allt land.

Fyrir frekari upplýsingar, sendið á finnur@finnurehf.is eða hringið í síma 897-1490

FINNUR EHF
VERKTAKAR - VÉLALEIGA

Hjörtur Bergmann Jónsson, formaður deildar skógarbænda hjá Bændasamtökum Íslands. Hann segir mikilvægt að skógarbændur láti sér málefni búgreinarinnar varða með þátttöku í félagsstarfi. Myndin er tekin í Elliðaárdal þar sem vaxið hefur myndarleg skógrækt. Mynd / ál

Skógarbændur þurfa að standa saman

Hjörtur Bergmann Jónsson hefur verið formaður deildar skógarbænda hjá Bændasamtökum Íslands (BÍ) frá því í febrúar 2024, en hann stundar skógrækt að Læk í Ölfusi. Hann segir mikilvægt að skógarbændur á Íslandi standi saman, en einnig sé hagur af alþjóðlegu samstarfi. Skógrækt sé mikilvægt verkfæri í baráttunni við loftslagsbreytingar og hvetur hann stjórnvöld til þess að stuðla að því að Íslendingar verði sjálfbærir í sinni kolefnisjöfnun.

Ástvaldur Lárusson
astvaldur@bondi.is

Þegar Hjörtur tók við embætti formanns deildar skógarbænda kom honum á óvart hversu sundrað fólk er innan búgreinarinnar. Land og skógur (áður Skógrækt ríkisins) hafi gert um átta hundruð skógræktarsamninga við landeigendur en hins vegar séu bara 195 bændur meðlimir í deild skógarbænda hjá BÍ. Áður fyrr hafi skógarbændur verið með félagssskap sem heitir Landssamband skógareigenda (LSE), en starfsemi þess var lögð niður árið 2021 þegar þau sameinuðust BÍ. „Sumir vilja meina að það hafi ekki verið staðið rétt að því hvernig LSE var lagt niður til þess að ganga til liðs við Bændasamtökin,“ segir Hjörtur. Hann bendir hins vegar á að við stofnun LSE hafi alltaf staðið til að félagið yrði hluti af BÍ.

Hægt að vera í mörgum deildum

„Skógarbændur ættu að fylkjast um að vera í deild skógarbænda til þess að við getum verið með fleiri fulltrúa á Búnaðarþingi. Við höfum bara tvo fulltrúa en vantar örfáa félagsmenn til viðbótar til þess að fulltrúarnir verði þrír. Þegar við erum bara tveir fulltrúar frá skógarbændum getum við ekki verið í nema tveimur nefndum, en það er yfirleitt þar sem stefna Bændasamtakanna er mótuð. Þar af leiðandi fáum við ekki það vægi sem við gætum alveg verið með.“

Glugganum til að skrá sig í deild skógarbænda til að fjölga fulltrúum á næsta Búnaðarþingi verður lokað 19. janúar,“ segir Hjörtur. Hann bendir á að bændur geti verið skráðir í fleiri en eina búgrein hjá BÍ og því geti kúabóndi sem stundi skjólbeltarækt eða sé með skógrækt á hluta sinnar jarðar einnig talist til skógarbænda. „Þú getur skráð inn allar þær

búgreinar sem þú ert að sinna og þá telur það inn í okkar fjölda,“ segir Hjörtur.

Þrjár einingar á landinu

Innan skógræktar á Íslandi eru þrjár meginéiningar sem sinna hver sínu hlutverki, þ.e. deild skógarbænda hjá Bændasamtökum Íslands, Land og skógur, og Skógræktarfélag Íslands. Aðspurður hver munur þessara eininga sé svarar Hjörtur: „Land og skógur er ríkisstofnun sem bændur geta samið við ef þeir ætla í skógrækt. Þar fá þeir ræktunaráætlun og úthlutaðar plöntur og áburð og styrk fyrir að planta þessu. Bændur gera samning til kannski 40 ára og Land og skógur heldur utan um þá á þeim tíma, en í kringum áramót geta bændur sent inn verkáætlun um það sem þeir ætla að gera í skóginum á komandi ári og fengið styrk. Svo sér Land og skógur um mjög stóra skóga sem ríkið á.“

Skógræktarfélag Íslands er regnhlífarsamtök fyrir öll skógræktarfélag á landinu. Það eru frjáls félagasamtök einstaklinga sem vilja stuðla að skógrækt í sínu nærumhverfi, en ósjaldan er eitt skógræktarfélag í hverju sveitarfélagi. Við leggjum mikla áherslu á að auka samstarf

milli Bændasamtakanna, Lands og skógar og Skógræktarfélags Íslands. Eins viljum við auka samstarf við þau fyrirtæki sem eru í skógrækt til kolefnisbindingar,“ segir Hjörtur

Hluti af evrópskri heild

„Ég hef lagt mikla áherslu á að við myndum taka upp erlent samstarf við skógarbændur, bæði á Norðurlöndunum og víðar í Evrópu, svo að við værum ekki alltaf að finna upp hjólið. Víða erlendis eru þeir allt að hundrað og fimmtíu árum á undan okkur í skógrækt,“ segir Hjörtur. Hann bendir á að á Norðurlöndunum hafi til að mynda verið sáralítill skógrækt áður en farið var í markvisst átak í kringum þarsíðustu aldamót.

Núna sé deild skógarbænda hjá Bændasamtökum Íslands orðin hluti af Evrópusamtökum skógarbænda. Jafnframt séu íslenskir skógarbændur orðnir hluti af samtökum skógarbænda á Norðurlöndum. „Þetta kostar auðvitað pening að vera þarna inni, en á móti fáum við allan þann fróðleik og stuðning sem við óskum eftir,“ segir Hjörtur. „Það eru fulltrúar frá þessum samtökum sem eru alltaf tilbúnir til að koma hingað til að halda erindi og vera með námskeið til að fræða íslenska

skógarbændur. Þeir eru búnir að leysa flest þeirra mála sem við erum að berjast í.“

Í Svíþjóð var lengi barátta hvort það mætti planta trjám yfir höfuð. Það er barátta sem við erum að ganga í gegnum núna. Bardaginn í Svíþjóð snýst núna um hvort það megi fella skógana. Núna eru Danir með metnaðarfull áform um stórfellda skógrækt, ekki síst til að vernda og auka gæði jarðvegs. Við Íslendingar megum taka þetta til okkar, því að stór hluti landsins er gróðursnauðir melar þar sem allur jarðvegur er fokin til hafs og fólk er enn þá með andstöðu gegn því að settar séu niður plöntur.“

Mikilvægt að velja skóginum stað

„Í dag er verið að planta trjám sem nýtast ekki bara til miklu meiri kolefnisbindingar heldur líka til framleiðslu burðarviðar og annars byggingarefnis. Timbur er vistvænasta efnið sem þú getur fengið til byggingar á meðan steypa mengar gríðarlega mikið.“ Nú sé verið að leggja lokahönd á að fá CE vottun fyrir íslenskt timbur sem auðveldar ferlið við að fá að nýta það sem burðarvið í hús.

” Skógarbændur ættu að fylkjast um að vera í deild skógarbænda til þess að við getum verið með fleiri fulltrúa á Búnaðarþingi. Við höfum bara tvo fulltrúa en vantar örfáa félagsmenn til viðbótar til þess að fulltrúarnir verði þrír.

Mjög algengt er að fura sé nýtt til skógræktar og í mörgum eldri skógum er hún orðin sjálfbær og farin að sá sér sjálf. Því geti skógurinn haldið sér við sjálfur þó svo að tré séu felld til nytja. Þá bendir Hjörtur á að skógrækt sé ekki varanleg aðgerð, en með skógarhöggsvélum sé auðvelt að fella skóg og nýta landið til einhvers annars. „Ef það hefur verið skógrækt á landinu í einhverja áratugi

er jarðvegurinn miklu frjósamari og betri til matvælaframleiðslu.“ Hjörtur segir miklu máli skipta hvernig skógrækt sé plantað og hvar henni sé valinn staður. „Mér finnst ekki sniðugt að setja skóg meðfram öllum þjóðvegum, en það heftir útsýni. Þú heftir hins vegar ekkert útsýni með að setja skóg í fjallshlíðar og annars staðar þar sem hann fellur inn í landslagið.“

Skógrækt mikilvæg kolefnisaðgerð

Þá telur Hjörtur að sem kolefnisaðgerð komi skógrækt ekki síður til greina en endurheimt votlendis þegar um er að ræða framræst engi sem ekki þjóna hlutverki sínu lengur. Hraðvaxta tré, eins og fura, ösp og greni, bindi kolefni mjög hratt. „Aspir geta verið farnar að skila nytjavið eftir

20 til 30 ár í frjósömum jarðvegi.“ Hjörtur bendir á að nú sé fyrir séð að hérlandis sé að skapast markaður með kolefniseiningar. Hann segir að íslensk stjórnvöld muni þurfa að kaupa kolefniseiningar erlendis frá innan nokkurra ára til að standa við sínar skuldbindingar í loftslagsmálum. Hann vill að tíminn fram að því verði nýttur til þess að efla innlenda kolefnisbindingu með skógrækt í

staðinn fyrir að fleiri milljörðum verði varið í að kaupa kolefniseiningar að utan. Hjörtur var kosinn á sínum tíma til tveggja ára formennsku og reiknar hann með því að bjóða krafta sína fram aftur á komandi Búnaðarþingi. Hann segist hins vegar muna fagna því ef einhverjir fleiri komi fram á sjónarsviðið og bjóði sig fram til formennsku búgreinadeildarinnar.

Kaffi á ferðinni

Fjölnota kaffibolli

4.990 kr. með áfyllingu

NAUT 2026

Naut Nautastöðvar BÍ í notkun eftir keyrslu erfðamats í byrjun janúar 2026

Nafn og nr.	Mjólk	Fitu%	Prótein%	Afurðir	Prót.úth.	Frjósemi	BFA	BMA	Frumutala	Gæðaröð	Skrokkur	Boldýpt	Útlögur	Júgur	Júgurfesta	Júgurband	Júgurdýpt	Spenar	Sp.lengd	Sp.pykkt	Sp.staða	Mjaltir	Skap	Ending	Hæð	Heild
Meistari 23038	121	98	98	122	115	103	106	93	108	123	92	93	90	100	100	98	100	101	100	111	95	104	113	123	101	113
Draupnir 23040	124	100	100	125	108	104	97	100	103	130	97	100	96	106	105	120	103	103	112	86	114	110	119	137	100	116
Stjóri 23041	103	105	122	113	80	92	103	94	120	106	107	110	107	109	112	109	106	120	95	114	124	105	119	103	115	111
Bolli 24002	97	103	88	95	96	115	102	96	92	116	101	99	97	133	133	117	139	112	114	99	116	109	124	133	117	110
Valens 24003	127	102	107	132	97	103	99	119	85	106	94	89	90	113	117	112	110	98	105	116	99	115	116	105	105	115
Biggi 24004	118	94	97	117	109	95	109	101	108	129	102	100	101	112	112	107	114	122	110	94	130	122	130	121	103	116
Hálsi 24006	105	90	108	106	86	103	103	88	119	123	107	104	110	120	114	131	121	119	106	95	122	104	135	116	104	113
Sjafnar 24007	113	95	106	116	94	92	111	113	102	115	100	96	101	105	106	97	106	111	95	109	111	112	111	107	98	109
Oddi 24008	118	89	99	115	96	99	107	114	101	131	108	105	104	113	116	96	117	107	92	106	105	109	128	120	126	112
Alur 24009	118	97	104	119	104	101	107	128	104	120	114	117	112	107	104	106	109	117	104	105	114	111	124	107	112	113
Jöfur 24010	119	98	103	122	100	106	111	108	110	117	108	107	110	121	116	107	128	111	90	100	112	108	127	107	126	116
Kládíus 24011	114	102	100	118	108	101	99	98	105	119	88	85	80	103	101	118	100	95	123	84	113	124	122	118	100	112
Tumi 24014	111	104	123	122	101	99	108	106	109	118	81	78	74	105	105	117	102	96	102	90	94	110	118	107	103	112
Andi 24015	116	91	103	115	95	107	89	105	98	107	100	94	98	100	100	97	101	107	87	97	111	114	99	105	125	108
Versalur 24017	115	99	99	117	102	97	106	99	105	122	89	96	88	116	123	109	113	114	98	83	123	113	126	123	104	115
Nemó 24018	111	102	94	109	102	110	106	123	124	114	94	87	90	132	133	122	133	109	100	121	114	115	119	134	101	116

Nýtt ár heilsar með nýjum nautum

Nýja árið heilsar með átta nýjum nautum í notkun og á sama tíma fara níu naut úr dreifingu. Nautin sem koma til notkunar nú eru öll fædd á árinu 2024 og hafa því ekki enn náð tveggja ára aldri. Hér á eftir fer ég nokkrum orðum um þessi naut sem eru firnasterk, með heildareinkunn frá 108 upp í 116.

Guðmundur Jóhannesson.

Sjafnar 24007 frá Syðri-Bægisá í Öxnadal, sonur Billa 20009 og Sjafnar 901 Knattardóttur 16006. Rauðbrandskjöldóttur, kollóttur. Erfðamat Sjafnars segir að dætur hans verði mjólkurlagnar kýr með hlutfall verðefna í mjólk um meðallag. Þetta ættu að verða meðalkýr að stærð, í meðallagi háfættar með prýðilega júgurgerð. Spenar nokkuð hæfilega langir, eilítið þykkir og vel settir. Mjaltir mjög góðar og skapið gott. Sjafnar er arfhreinn kollóttur. Heildareinkunn 109.

Oddi 24008 frá Hólmahjáleigu í Landeyjum, undan Hengli 20014 og Oddu 1707 Piparsdóttur 12007. Rauðbrandskjöldóttur, kollóttur. Erfðamat Odda gefur til kynna að dætur hans verði mjög mjólkurlagnar kýr með hlutföll verðefna í mjólk um eða undir meðallagi. Þetta ættu verða fremur bolmiklar og ákaflega háfættar kýr með góða júgurgerð, vel borin júgur með mikla festu og meðalgott júgurband. Spenar aðeins langir og þykkir og vel settir. Mjaltir góðar og skapið frábært. Oddi er arfhreinn kollóttur. Heildareinkunn 112.

Sjafnar 24007 frá Syðri-Bægisá í Öxnadal.

Oddi 24008 frá Hólmahjáleigu í Landeyjum.

Alur 24009 frá Dæli í Fnjóskadal, undan Pinna 21029 og 1306 Knattardóttur 16006. Dökkkolsokkóttur, kollóttur. Erfðamat Als segir að dætur hans verði mjög mjólkurlagnar kýr með hlutfall verðefna í mjólk um meðallag. Þetta ættu að verða mjög bolmiklar og háfættar kýr með góða júgurgerð. Spenar hæfilegir að lengd og þykkt og vel settir. Mjaltir mjög góðar og skapið frábært. Alur er arfhreinn kollóttur. Heildareinkunn 113.

Jöfur 24010 frá Káranesi í Kjós, undan Skálða 19036 og Stöku 1006 Jötunsdóttur 17026. Brandskjöldóttur, kollóttur. Erfðamat Jöfurs gefur til kynna að dætur hans verði mjög mjólkurlagnar kýr með hlutföll verðefna í mjólk um meðallag. Þetta ættu verða fremur bolmiklar og ákaflega háfættar kýr með góða júgurgerð, vel borin júgur með mikla festu og gott júgurband. Spenar aðeins langir, hæfilega þykkir og vel settir. Mjaltir góðar og skapið frábært. Jöfur er arfhreinn kollóttur. Heildareinkunn 116.

Vesturröst

FRÍ SENDING

OLYMPIA
MERINO ULLARFÖT

KR 7.890

KR. 6.990

EXCAPE
QUILTED JAKKI

KR. 14.900

RAFHITAVESTI
Á KONUR
OG KALLA

KR. 21.790 -
28.900

VESTURROST.IS

S. 5516770

LAUGAVEGUR 178, 105 REYKJAVÍK.

Alur 24009 frá Dæli í Fnjóskadal.

Jöfur 24010 frá Káranesi í Kjós.

Tumi 24014 frá Káranesi í Kjós.

Andi 24015 frá Brúnastöðum í Flóa.

Tumi 24014 frá Káranesi í Kjós, undan Garpi 20044 og Hildi 1222 Knattardóttur 16006. Rauðbrandskjöldóttur, kollóttur. Erfðamat Tuma segir að dætur hans verði mjög mjólkurlagnar kýr með hlutfall fitu í mjólk yfir meðallagi og hlutfall próteins mjög hátt. Þetta ættu að verða bolléttar og meðalháfættar kýr með góða júgurgerð, júgurband sérstaklega áberandi. Spenar hæfilegir að lengd, aðeins grannir og eilítið gleitt settir. Mjaltir góðar og skapið mjög gott. Tumi er arfhreinn kollóttur. Heildareinkunn 112.

Andi 24015 frá Brúnastöðum í Flóa, undan Ægi 22010 og Krukku 1237 Kunningjadóttur 11002. Dökkkollsokkóttur með hvítt í huppum, hnýflóttur. Erfðamat Anda gefur til kynna að dætur hans verði mjög mjólkurlagnar kýr með hlutfall fitu í mjólk undir meðallagi en

hlutfall próteins í góðu meðallagi. Þetta ættu verða í meðallagi bolmíklar og ákaflega háfættar kýr með meðalgóða júgurgerð. Spenar aðeins langir, hæfilega þykkir og vel settir. Mjaltir mjög góðar og skapið meðalgott. Getur gefið hyrnt, arfblendinn. Heildareinkunn 108.

Versalur 24017 frá Göngustöðum í Svarfaðardal, undan Garpi 20044 og Nancy 719 Piparsdóttur 12007. Dökkbrandskjöldóttur með blesu og hvíta krúnu, kollóttur. Erfðamat Versals segir að dætur hans verði mjög mjólkurlagnar kýr með hlutföll verðefna í mjólk um meðallag. Þetta ættu að verða frekar bolléttar og meðalháfættar kýr með mjög góða júgurgerð, vel borin júgur með mikla festu. Spenar hæfilegir að lengd, nokkuð grannir og ákaflega vel settir. Mjaltir mjög góðar og skapið úrvalsgott. Arfhreinn kollóttur. Heildareinkunn 115.

Versalur 24017 frá Göngustöðum í Svarfaðardal.

Nemó 24018 frá Hvanneyri í Andakíl.

Nemó 24018 frá Hvanneyri í Andakíl, undan Banana 20017 og Eyrarrós 2126 Hælsdóttur 14008. Dökkbrandskjöldóttur með hvítt í enni og mjóa blesu, kollóttur. Erfðamat Nemós gefur til kynna að dætur hans verði mjólkurlagnar kýr með hlutfall fitu í mjólk um meðallag en hlutfall próteins undir meðallagi. Þetta ættu verða fremur bolléttar og meðalháfættar kýr með stórgóða júgurgerð, vel borin júgur með mikla festu og greinilegt

júgurband. Spenar hæfilegir að lengd, þykkir og vel settir. Mjaltir mjög góðar og skapið sömuleiðis. Arfhreinn kollóttur. Heildareinkunn 116.

Af þessum átta nýju nautum stendur kyngreint sæði, X-sæði sem gefur kvígur, til boða úr Sjafnari 24007, Odda 24008, Al 24009, Jöfri 24010, Tuma 24014, Versal 24017 og Nemó 24018 og Spermvital-sæði er til úr Odda 24008, Al 24009 og Jöfri 24010.

Á sama tíma og framangreind naut koma til notkunar fara Smali 23024, Brími 23025, Brúsi 23026, Kuldi 23027, Snær 23028, Flóki 23031, Markaður 23034, Farsæll 23035 og Hrollur 24005 úr dreifingu þó svo enn verði þeir til í kútum hjá einhverjum frjótæknum um hríð.

Þau naut sem áfram verða í notkun eru Meistari 23038, Draupnir 23040, Stjóri 23041, Bolli 24002, Valens 24003, Biggi 24004 og Hálsi 24006.

Dreifing þessara nýju nauta mun taka nokkrar vikur í það heila, allt eftir því hvernig stendur á útsendingu sæðis til frjótækna. Þannig er þetta sæði nú þegar komið í notkun á Vesturlandi, sunnanverðum Vestfjörðum, hluta Húnaþings (svæði Gunnars), í Eyjafirði og S-Þing., A-Skaft. og Suðurlandi öllu, frá Lómagnúpi í austri og Hellisheiði í vestri. Í síðustu viku janúar koma þessir nýju kappar í kúta frjótækna á norðanverðum Vestfjörðum, svæði Ólafs í Húnaþingi, Skagafirði, Vopnafirði og svæði Gsts á Austurlandi. Lokahnykkurinn verður svo í fyrri hluta febrúar þegar fyllt verður á kúta Gísla í Húnaþingi og Rune á Austurlandi. Hægt er að fylgjast með hvenær fyllt er á kúta frjótækna í Huppu, þar sem farið er í skýrslur og sæðisáfylling hjá frjótæknum. Þar er svo viðkomandi frjótæknir valinn og þá kemur listi með þeim nautum sem send voru til áfyllingar. Dags. sem fram kemur er sendingardags. frá Hesti þannig að einhverjir dagar líða þar til sæðið er komið á áfangastað.

Í FANG-appinu er listinn með nautum í notkun uppfærður miðað við þessa breytingu. Það þýðir að vilji menn panta önnur naut en fram koma á listanum þarf að leita að nautinu og velja það þannig þar sem það birtist ekki sjálfgefið á listanum. Þetta á t.d. við um þau svæði þar sem nautin eru ekki komin í notkun.

Ég óska ykkur svo gleðilegs nýs árs með þökkum fyrir góð samskipti og samstarf á nýliðnu ári.

Höfundur er ábyrgðarmaður í nautgriparækt hjá RML.

Landbótasjóður Lands og skógar: Auglýsing um styrki 2026

Árlega úthlutar Landbótasjóður Lands og skógar styrkjum til að styðja félagasamtök, bændur, sveitarfélög og aðra umráðahafa lands við verndun og endurheimt gróðurs og jarðvegs. Áratugurinn 2021 til 2030 er tileinkaður endurheimt vistkerfa og er fólk eindregið hvatt til þátttöku.

Land og skógur veitir ráðgjöf um framkvæmd þeirra verkefna sem sjóðurinn styrkir, hefur eftirlit með framvindu þeirra og metur árangur.

Umsóknarfrestur er til og með 1. febrúar 2026.

Umsóknarform og reglur sjóðsins má finna á vef Lands og skógar, www.landogskogur.is. Einnig má fá nánari upplýsingar og ráðgjöf um sjóðinn hjá héraðsfulltrúum stofnunarinnar um land allt.

Land og skógur

Alvarlegir smitsjúkdómar herja á evrópsk kúabú

Snorri Sigurðsson

snorri.sigurdsson@outlook.com

Í áratugi hafa yfirvöld víða um heim barist með kúabændum við það að útrýma alvarlegum smitsjúkdómum og víða hefur náðst gríðarlega góður árangur.

Sjúkdómarnir halda þó áfram að vera veruleg áskorun fyrir kúabændur heimsins með áhrifum þeirra á heilbrigði dýra, framleiðni og arðsemi búanna. Undanfarin ár hefur tíðni nýrra tilfella af sjúkdómum, sem áður hafði verið útrýmt, aukist og hafa yfirvöld víða tekist á við tilfellin líkt og gert var áður, þ.e. oftast en ekki með niðurskurði. Þetta fellur þó misvel í bændur nútímans, sem þekkja ekki af eigin reynslu hvernig það var að vera með svona sjúkdóma í hjörðum sínum enda sú kynslóð sem hefur þá reynslu að mestu eða öllu horfin úr búgreininni. Fyrir vikið hafa margir bændur brugðist hart við og mótmælt, nú síðast í Frakklandi í desember þegar þarlendir bændur efndu til umfangsmikilla mótmæla m.a. vegna niðurskurðar á gripum vegna húðþrimlaveiki sem fannst í grip.

Smita ekki í fólk

Þeir sjúkdómar sem fréttir hafa borist af undanfarið eru vissulega misalvarlegir, en eiga það sameiginlegt að vera smitandi á milli gripa og valda verulegum búsifjum en eru ekki hættulegir fólki. Helstu sjúkdómarnir, sem skotið hafa upp kollinum á ný undanfarin ár, eru gin- og klaufaveiki, húðþrimlaveiki og blátunga og svo er komið nýtt afbrigði fuglaflensu í Bandaríkjunum sem virðist hafa aðlagast að nautgripum. Auðvitað eru til ýmsir aðrir smitandi nautgripasjúkdómar sem verða þó

Mynd / Bivatic.

Húðþrimlaveiki hefur skýr og auðgreinanleg einkenni.

ekki ræddir hér, en hér verður aftur á móti gerð stuttleg grein fyrir framangreindum sjúkdómum enda hafa bændur á Íslandi sem betur fer ekki reynslu af þeim.

Gin- og klaufaveiki

Gin- og klaufaveiki (Foot and Mouth Disease, FMD) er veirusjúkdómur sem leggst á

klaufdýr, þar á meðal nautgripi, svín, sauðfé og geitur. Gripir sem veikjast af þessum sjúkdómi eru yfirleitt með hita, slefa óvenjulega mikið og hafa fyrirferðarmiklar og sársaukafullar blöðrur í munni, á tungu og í kringum fætur, sem oft leiðir til hettis. Þá myndast einnig blöðrur og sár á spenaendum (sjá meðfylgjandi mynd), sem jafnhliða minna áti gripa vegna sársauka frá

blöðrum í munni, hefur mikil áhrif á mjólkurframleiðsluna. Þó að sjúkdómurinn valdi því sjaldan að fullorðnir gripir drepist, þá leiðir hann til alvarlegs framleiðslutaps og þar með veldur hann miklu fjárhagstjóni auk þess sem kostnaður búa við að takast á við smit er mjög mikill. Vegna alls þessa og þó líklega fyrst og fremst hinna umfangsmiklu efnahagslegu áhrifa sjúkdómsins á búskap, hafa viðbrögðin undanfarið verið sú að ef upp koma tilfelli þá er brugðist hratt við, búið sett í einangrun og skorið niður.

Fyrstu tilfellin í áratugi

Gin- og klaufaveiki er landlægur sjúkdómur t.d. í Afríku en hefur verið nánast óséður í Evrópu um langa hríð. Síðasta ár komu þó upp átta tilvik, í Þýskalandi, Ungverjalandi og Slóvakíu. Bændur eru eðlilega uggandi yfir þessu enda getur vírusinn borist hratt á milli, bæði með snertingu gripa, búnaði, bifreiðum og fatnaði. Þá getur þessi vírus einnig borist stuttar vegalengdir með vindi, sem er áhyggjuefni. Yfirvöld þessara þriggja landa brugðust hratt við, settu upp takmarkanir á ferðir og skáru niður. Með því tókst að koma í veg fyrir frekari smit og tókst að útrýma vírusnum á ný. Þessi tilvik sýna þó skýrt að aðgerðaáætlun þarf að vera til staðar, til að takast á við sjúkdóm sem þennan. Slíkar aðgerðir leiða þó einnig oftast en ekki til banns við innflutningi afurða frá heilu löndunum þar sem e.t.v. bara eitt tilvik kom upp í, en það á sér líklega frekar rætur að rekja til viðskiptasjónarmiða frekar en raunverulegra smitvarna innflutningslandanna.

Þar sem gin- og klaufaveiki er landlæg, eins og víða í Afríku, eru hjarðirnar oftast en ekki bólusettar. Það er þó með þennan vírus, eins og marga slíka, að bóluefnin ná ekki alltaf að fyrirbyggja smit þar sem vírusar breytast og aðlagast nýjum

aðstæðum. Það þarf því að takast á við smit með öðrum hætti einnig, svo sem einangrun smitaðra gripa og með því að verkjastilla gripina. Sé það gert rétt má draga verulega úr afurðaminnkun og áhrifum sjúkdómsins, sem gengur nokkuð hratt yfir, eða á 2–3 vikum. Eftir það ná gripirnir sér nokkuð vel, sé rétt staðið að málum.

Húðþrimlaveiki

Hinn bráðsmitandi sjúkdómur húðþrimlaveiki (Lumpy Skin Disease, LSD), er vírussjúkdómur sem hefur áhrif á bæði vatnabuffala og nautgripi, sjá meðfylgjandi mynd. Sjúkdómurinn lýsir sér þannig að gripirnir fá hita og vegna slappleika éta þeir lítið og því snarminnkar mjólkurframleiðslan. Helstu einkenni sjúkdómsins eru þó hnútar sem myndast í húðinni. Þeir valda kláða hjá gripunum og ef þeir bresta kemur oft upp sýking í þeim sem getur verið erfitt að ráða við. Gripir drepast í raun sjaldan af þessum sjúkdómi en sýkingar, vegna opinna sára út frá framangreindum hnútum, geta hæglega dregið gripi til dauða.

Þessi sjúkdómur smitast aðallega með skordýrum eins og moskítóflugum, öðrum flugum og mítlum sem bera veiruna frá sýktum nautgripum til heilbrigðra nautgripa, og smitið nær yfirleitt hámarki á hlýindatíma. Hann getur einnig smitast með beinni snertingu við sýkt svæði á grip, fóðri, menguðum búnaði og með fleiri leiðum en skordýrasmit er þó það sem er aðaláhyggjuefnið þegar kemur að útbreiðslu smitsins.

Fyrst á Sardinínu

Síðasta ár fór að bera á húðþrimlaveiki í suðurhluta Evrópu og kom fyrsta staðfesta tilfellið upp í Sardinínu á Ítalíu og talið hafa komið með skordýrum frá norðurhluta Afríku, en sjúkdóminn má finna í dag í nánast allri Afríku.

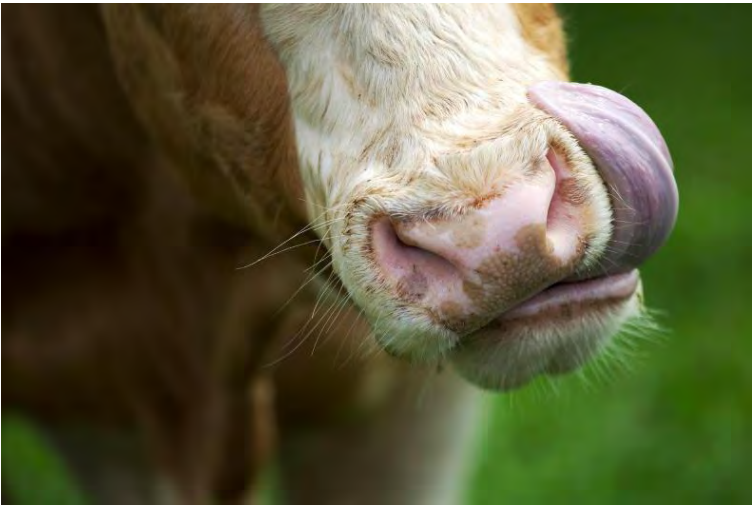

Sláturfélags Suðurlands svf. Nautgripir

SS getur bætt við nautgripa- og hrossainnleggi.

Bændur í Hrútafirði og Miðfirði eru velkomnir til viðskipta.

SS, Selfossi S: 480 4100

Eitt af einkennum blátungu-sjúkdómsins er einmitt bláleit tunga. Mynd / Farmers Journal.

Margir vita líklega ekki að gin- og klaufaveiki leggst einnig harkalega á spenaenda. Mynd / Snorri Sigurðsson.

Frá Sardinínu barst smitið áfram til meginlandsins og kom m.a. upp í Frakklandi eins og áður segir, og einnig á Spáni. Þar sem þessi sjúkdómur kemur upp í Evrópu eru viðbrögð yfirvalda að skera niður, óháð magni útbreiðslunnar. Einn gripur er nóg til að skera niður heila hjörð, en það var einmitt ástæða uppþotsins í Frakklandi þar sem bændum þóttu frönsk yfirvöld heldur öfgafull í viðbrögðum sínum. Þess má þó geta að í landinu hafa komið upp meira en 100 tilfelli frá miðju síðasta ári svo enn hefur ekki tekist að stöðva útbreiðslu sjúkdómsins til fulls.

Líkt og með gin- og klaufaveiki er hægt að bólusetja gegn þessum sjúkdómi og gengur sú bólusetning alla jafna betur en fyrir gin- og klaufaveiki þar sem bóluefnið fyrir LSD nær betur að koma í veg fyrir ný smit. Slík bólusetning er einmitt gerð að kröfu nú í ýmsum löndum og/eða svæðum innan landa, þar sem smit hafa komið upp eða eru í nágrenninu.

Blátunga

Blátunga er vírusjúkdómur sem hefur raunar herjað á bú í Evrópu í mörg ár svo hann fellur ekki beint í sama flokk og framangreindir sjúkdómar. Hann hefur þó verið nokkuð staðbundinn í löndum eins og Belgíu og Hollandi en í fyrra, eða raunar undir lok ársins 2024, byrjaði nýtt afbrigði vírussins að dreifa sér hraðar og víðar en fyrri smit. Þannig barst veikin á síðasta ári víða um Evrópu, m.a. til Stóra-Bretlands, Austurríkis, Póllands, Ítalíu, Grikklands og landanna á Balkanskaga svo dæmi séu tekin.

Sjúkdómurinn, sem berst á milli dýra (nautgripa, sauðfjár, geita og fleiri búfjártegunda) með flugnabiti mest yfir sumartímann, lýsir sér þannig að veikar skepnur fá hita, minnkaða átlyst vegna bólgu í munni og tungu og veldur búum miklum efnahagslegum skaða vegna tekjutaps. Nafn sjúkdómsins er dregið af einu af einkennum sjúkdómsins, en mikið veikar skepnur fá bláleita tungu vegna skemmda sem vírusinn veldur og þar með súrefnisskortri á afmörkuðum svæðum. Þetta á sérstaklega við um sauðfé enda geta nautgripir verið veikir án þess að sýna veruleg einkenni. Það getur því verið erfitt að greina sjúkdóminn tímanlega og því erfitt að stöðva útbreiðslu hans.

Í dag er staðan þannig að sjúkdómurinn er það útbreiddur í Evrópu að talið er að eina ráðið til að útrýma honum sé að bólusetja.

Fuglaflensa í Bandaríkjunum

Nýjasta dæmið um smitsjúkdóm í nautgripum er svo fuglaflensa en afbrigði vírussins, sem veldur þeim sjúkdómi í fuglum, hefur nú greinst í nautgripahjörðum í Bandaríkjunum en fyrsta tilfellið greindist á síðasta ári og alls voru komin fleiri en 1.000 staðfest tilfelli fyrir árslok. Þó svo að líkurnar á því að sjúkdómurinn nái að berast þaðan og til Evrópu er áhættan vissulega til staðar. Smitaðir nautgripir eru annaðhvort einkennalausir eða með væg einkennum sem koma fram sem slappleiki, hiti, ofþornun og minnkuð mjólkurframleiðsla. Áhyggjur sérfræðinga af þessum sjúkdómi er aðallega hve vírusinn er fljótur að aðlagast sig nýjum hýslum og við það að fara úr fuglum og yfir í spendýr eins og nautgripi hafa margir áhyggjur af því að vírusinn breytist frekar og geti smitast frá nautgripum og yfir í fólk. Enn sem komið er, er þessi gerð vírussins þó staðbundin við Bandaríkin.

Yfirvöld og nautgripabændur í Evrópu standa nú frammi fyrir endurnýjuðum og flóknum áskorunum þegar kemur að dýraheilbrigði, þar sem nokkrir smitsjúkdómar í nautgripum hafa komið upp aftur eða aukist um alla álfuna árið 2025. Útbreiðsla gin- og klaufaveiki, húðþrimlaveiki og blátungu síðasta ár undirstrikar skýrt hve viðkvæmur þessi geiri er gagnvart kraftmiklum smitsjúkdómum, sem hefur svo aftur bein áhrif á dýravelferð, afkomu bænda og alþjóðaviðskipti.

Þó svo að hver sjúkdómur sé mismunandi hvað varðar dreifingu, og hvernig er tekið á því þegar veikindi koma upp, þá geta þessi tilfelli frá árinu 2025 kennt okkur að breytt umhverfi, svo sem loftslagsaðstæður, knýja á um að bændur og yfirvöld geri gangskör í því að bregðast hratt við mögulegum tilvikum. Snögg viðbrögð, smitvarnir, bólusetningar, svæðisbundnar lokanir og mögulega niðurskurður í stöku tilvikum, er eitthvað sem allar þjóðir þurfa að vera tilbúnar í. Enn sem komið er hefur Ísland sloppið við þessi ósköp, en það breytir því ekki að mikilvægt er fyrir bændur að þekkja einkenni þessara megin nautgripasjúkdóma þannig að ef svo óheppilega vill til að smit berist hingað, þá sé hægt að hindra frekara smit hratt og örugglega.

Breytt sviðsmynd

Er BJARTSÝNI eitthvað fyrir Sauðfjárabændur?

BJARTSÝNI býður sauðfjárabændum samning um beit á fyrirtaks landbúnaðarlandi á riðufriú 220 hektara svæði. <https://solargrazing.org/>

Gott landbúnaðarland verður aldrei Iðnaðarsvæði ef við fáum einhverju ráðið á okkar landi. Kröfum Skipulagsstofnunar um að landinu verði breytt í Iðnaðarsvæði, vísum við algerlega á bug, því þær eru aðför að framtíðartækifærum bænda og aðför að íslenskum landbúnaði.

Lögð er fram skipulagslýsing sem tekur til breytinga á aðalskipulagi Ásahrepps 2020-2032. Svæðið sem breytingin nær til er Lindarbær 1A L165304. Áætlað er að land verði áfram skilgreint sem landbúnaður með heimild til orkuvinnslu. Búfé verður beitt á lífrænt vottað land og að landbúnaður sé ríkjandi landnotkun. Auk þess verður heimilt að nýta landið til uppsetningar á sólsellum (ljósraflhöðum) til raforkuframleiðslu og framleiða allt að 2,4 MW. Stefnt er að því að raforkan verður seld inn á dreifikerfi Rarik.

BJARTSÝNI™ er skrásett vörumerki Íslenskrar Gagnavinnslu ehf.

Er draumahúsið þitt á Hvolsvelli?

Rangárþing Eystra auglýsir lausar lóðir

Velkomin heim

Um val nauta á nautastöð

Einn veigamesti þátturinn í kynbótastarfi naut-griparæktarinnar er val nauta á nautastöð og miklu skiptir fyrir kynbótaframfarir hvernig tekst til við þetta val. Segja má að fyrsta skrefið í vali hvers nauts sé valið á móður þess og við hvaða naut hún er þöruð. Á skrá yfir nautsmæður eru kýr sem uppfylla ákveðin skilyrði m.t.t. kynbótamats, afurða og útlits. Ef um er að ræða efnilegar kvígur er að sjálfsögðu einkum horft til kynbótamatsins því ekki liggja fyrir upplýsingar um afurðir. Þegar kemur að þörun þessara gripa er mikilvægt að horfa til kosta og galla og velja naut sem bætir við kostina og vegur upp gallana sé þess kostur. Sjálfsagt er að notfæra sér töl og tæki eins og þörunaráætlanir til aðstoðar en þannig næst betri yfirsýn yfir verkefnið.

Nautsmæður og efnilegar kvígur sem eru flaggaðar í Huppu eru „bestu“ gripir stofnsins hverju sinni og óskað er eftir því að þær séu sæddar með venjulegu sæði þar sem nokkurn veginn helmingslíkur eru á að naut fæðist. Höfum í huga að það eru þá einnig um helmingslíkur á að kálfurinn verði kvíga. Ef og þegar nautkálfur fæðist undan kú eða kvígu með flagg í Huppu er óskað eftir að fá tilkynningu um slíkt með það í huga að taka nautkálfinn á stöð. Ferillinn er sá að þá er t.d. skoðað hvort gripurinn stenst lágmarkskröfur, hvernig frammistaða móður hefur verið og að líkur á góðu erfðamati séu meiri en minni. Ef svo er talið vera er óskað eftir að tekið sé sýni úr nautkálfinum, hann merktur með DNA-merki (sem margir kalla kvígumerki) og sýnið sent. Til þess að freista þess að stytta þann tíma sem tekur að fá niðurstöðu er mikilvægt að nautkálfasýni séu sett í nautkálfapoka eða annan poka sem er merktur sem forgangssýni. Þá er sýnið tekið í greiningu um leið og það berst rannsóknastofunni en lendir ekki í biðröð. Nú kunna menn að spyrja hvað sé nautkálfapoki og svarið er að það eru forprentaðir poka merktir nautkálfur og til þess ætlaðir að senda sýni úr kálfum sem verið er að skoða fyrir nautastöðina. Þessa poka er hægt að fá hjá RML og/eða frjótæknum.

Þegar niðurstöður arfgerðargreiningar liggja fyrir er keyrt foreldrapróf og kannað hvort ætterni sé rétt. Að loknu foreldraprófi er keyrt erfðamat (kynbótamat) en vinnsla þess tekur 3–4 daga.

Að keyrslu kynbótamats lokinni vegur og metur fagrað í nautgriparækt þá kálfa sem koma til greina. Þar er einkum og sér í lagi horft til heildareinkunnar gripsins en hún byggir á hagrænu vægi eiginleikanna sem að baki liggja. Við valið er einnig horft til annarra eiginleika og þá verulega hvort einhverjir mikilvægir eiginleikar sýni mikið og neikvætt frávik. Þar getur

Guðmundur Jóhannesson.

verið um að ræða lág efnahlutföll, slaka júgurgerð, litla hæð eða galla í spenagerð eins og mjög granna spena eða gleitt setta svo dæmi séu tekin. Aðrir þættir sem einnig er horft til eru t.d. þættir eins og fjöldi hálfbræðra, þ.e. skyldleiki við stofninn.

Þeir gripir sem standast allar kröfur eru svo skoðaðir af ráðunautum RML áður en endanlega ákvörðun er tekin um kaup á nautastöð. Þar er verið að skoða hvort gripurinn sé rétt skapaður, sé kollóttur, með eðlilega spena og án millispena auk þess sem tvö eðlileg eistu er algjört skilyrði til þess að hljóta þann stimpil að vera kynbótanaut.

Árlega er tilkynnt um 300–400 nautkálfa en af þeim eru einungis keyptir nálægt 25 talsins. Úrvalið er því mjög stíft. Því fleiri álitlegum kálfum sem hægt er að velja úr því betri verða þeir sem valdir eru. Það liggur í hlutarins eðli að það er t.d. meiri úrvalsstyrkur að velja 10 bestu af 100 en 50 því þá er einungis betri helmingurnn valinn.

Af þessu má sjá að það liggja mörg skref að baki vali hvers nauts á nautastöðina og allt tekur þetta tíma. Eftir að kálfur fæðist er tekið sýni og komist það fljótt og vel til greiningar má ætla að arfgerðargreining liggja fyrir innan tveggja vikna. Því næst þarf að keyra foreldrapróf, erfðamat og taka saman niðurstöður. Það verður því að reikna með að ferillinn taki a.m.k. 4 vikur.

Höfundur er ábyrgðarmaður í nautgriparækt hjá RML.

Land og skógur

Birkikembulífur í laufi.

Mynd / Brynja Hrafnkelsdóttir

Sjálfbær landnýting fyrir líffræðilega fjölbreytni

Árið 1992 samþykktu ríki heims samning Sameinuðu þjóðanna um líffræðilega fjölbreytni á heimsráðstefnu í Rio de Janeiro. Ísland var meðal þeirra ríkja sem undirrituðu samninginn, sem kveður á um að hvert ríki móti stefnu um verndun líffræðilegrar fjölbreytni. Fyrsta slík stefna var samþykkt hér á landi árið 2008 og nú, rúmum tveimur áratugum síðar, hafa stjórnvöld gefið út nýja stefnu til ársins 2030. Tilfærni er brýnt: líffræðilegri fjölbreytni er að hnigna, bæði á heimsvísu og hér á Íslandi.

En hvað felst eiginlega í hugtakinu líffræðileg fjölbreytni? Hún snýst ekki aðeins um fjölda tegunda, heldur einnig um breytileika innan tegunda, erfðafni þeirra og þau vistkerfi sem lífverurnar mynda saman. Í handfylli af mold má finna þúsundir lífvera og jafnvel á litlu landsvæði, eins og sumarbústaðarlandi, getur fjölbreytnin verið mikil: graslendi, mólendi, birkikjarr eða lítill mýri – hvert búsvæði með sitt lífríki.

Þessi fjölbreytni er undirstaða starfhæfra vistkerfa og þeirra gæða sem þau veita okkur: fæðu, hreins vatns, frjósams jarðvegs og jafnvel aðlögun að loftslagsbreytingum. Því meiri fjölbreytni sem er til staðar, því líklegri er að vistkerfi þoli áföll, hvort sem þau stafa af veðuröfugum, sjúkdómum eða breytingum á umhverfi.

Ísland er ungt land í líffræðilegu samhengi. Einangrun, eldvirkni og jöklar hafa mótað fjölbreytt búsvæði, en tiltölulega fáar tegundir. Þess vegna skiptir breytileiki innan tegunda hér sérstök máli. Nýlegt dæmi um mikilvægi líffræðilegrar fjölbreytni hérlandis er þegar birkikemba, nýr landnemi á Íslandi, fór að valda skaða á birki. Í skógrækt er hægt að velja birkistofna sem þola skaðvaldinn betur og birkiskógar með meiri erfðafjölbreytni eru líklegri til að standast álagið, þar sem innan um eru arfgerðir sem skaðast lítið eða ekki.

Því miður blasir við að líffræðileg fjölbreytni er víða

Bryndís Marteinsdóttir höfundur.

í hnignun. Orsakirnar eru að stórum hluta manngerðar: ósjálfbær landnýting, eyðing búsvæða, mengun, ágengar framandi tegundir og loftslagsbreytingar. Öpörf framræsla mýra hefur dregið úr búsvæðum votlendisfugla, jarðvegseyðing hefur haft áhrif á gróður og hlýnun sjávar hefur bitnað á fuglastofnum eins og lunda. Þetta eru ekki fjarlæg vandamál. Þau snerta landbúnað, byggðir og afkomu fólks.

Ný stefna stjórnvalda um líffræðilega fjölbreytni til 2030 leggur áherslu á að snúa þessari þróun við. Hún kallar eftir vernd og endurheimt vistkerfa, sjálfbærri nýtingu lands og því að náttúruvernd og loftslagsaðgerðir fari saman.

Hlutverk Lands og skógar er einmitt að vinna að þessum markmiðum. Við styðjum við sjálfbæra landnýtingu þar sem vernd, endurheimt og nýting lands fara saman og stuðlum þannig að vernd líffræðilegrar fjölbreytni. Þar skiptir samstarf við bændur og landeigendur lykilmáli, enda byggist árangur á sameiginlegri ábyrgð og þekkingu á landi og landslagi.

Líffræðileg fjölbreytni er grunnur velsældar, matvælaöryggis og framtíðar samfélagsins. Ný stefna um verndun líffræðilegrar fjölbreytni til 2030 er mikilvægt skref, en árangurinn ræðst af því hvernig við, – stjórnvöld, sveitarfélög, bændur og almenningur, – tökum ábyrgð og fylgjum henni eftir í verki.

Höfundur er sviðsstjóri hjá Landi og skógi.

VARAHLUTIR Í KERRUR

Sími 517 5000
Vagnhöfða 7, 110 Rvk.
stalogsansar.is

Bílabúðin
Stál og stansar

Takk fyrir okkur, Íslensk erfðagreining

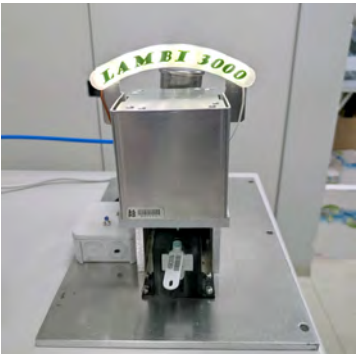
Nú um áramót lauk samstarfi RML og Íslenskrar erfðagreiningar (ÍE) um arfgerðargreiningar á sauðfé vegna riðumótstöðu. Samstarf þetta hófst fyrir þrem árum en strax í upphafi lá fyrir að aðkoma ÍE gæti aðeins orðið tímabundin. Hins vegar væri vilji til að veita aðstoð við að koma greiningum í farsælan farveg í framhaldinu.

Þegar innleiðing verndandi arfgerða hófst var ljóst að þetta verkefni grundvallaðist á gríðarlega umfangsmiklum arfgerðargreiningum fyrstu árin, margfalt umfangsmeiri en þekkt hafði í íslenskri búfjárrækt fram til þessa. Það var því ákaflega mikils virði að eitt af öflugustu erfðagreiningafyrirtækjum heims væri staðsett á Íslandi og væri tilbúið að taka slaginn með sauðfjárbændum. Áður en þetta riðuræktunarævintýri hófst og rannsóknir því tengdar, var aðeins verið að arfgerðargreina nokkur hundruð sýni úr sauðfé á ári hér á landi. Á þessum tæplega þrem árum sem ÍE hefur komið að þessu greindi fyrirtækið rúmlega 180.000 sýni. Að taka á móti svo mörgum sýnum, greina þau og skila niðurstöðum inn í Fjárvís tengt við gripi er allmikið ferli sem margir koma að og ekki sjálfsgefið að það gangi hratt og vel. Má því bæði hrósa starfsmönnum RML og ÍE fyrir það hve lipurlega þetta hefur gengið.

Það er ánægjulegt að áfram verður skipt við íslenskt fyrirtæki. Matís og RML eru nú að ljúka útfærslu á samstarfi um þessar viðamiklu greiningar. Undirbúningur þess hefur

Eypór Einarsson.

„Fyrsti Lambinn sem smíðaður var hjá Íslenskrar erfðagreiningu, en það tæki var sérhannað af starfsmönnum fyrirtækisins til að ná DNA sýnunum úr hylkjunum. Lambarnir urðu síðan fleiri. Þeir hafa nú eignast nýtt heimili hjá Matís.“

staðið undanfarna mánuði og hefur fyrirtækið m.a. notið aðstoðar frá ÍE í þeirri vinnu. Gagnvart bændum er lagt upp með að a.m.k. til að byrja með verði allt fyrirkomulag með sama hætti og áður. Móttökustaðir fyrir sýnin verða áfram þeir sömu og bændur geta óhikað haldið áfram að senda inn sýni. Á næstu vikum verður gefin út ný verðskrá, fyrirkomulag hvatastyrkja fyrir árið 2026 kynnt ásamt fleiru sem lýtur að arfgerðargreiningum.

Íslenskrar erfðagreiningu er þakkað samstarfið. Sérstaklega má þar nefna Kára Stefánsson sem þá stóð í stafni fyrirtækisins og réði því að þetta samstarf varð að veruleika. Verkefninu var stjórnað af Ásgeiri Sigurðssyni, sérfræðingi hjá ÍE og sauðfjárbónda, og fær hann og hans samstarfsfólk lof fyrir frábæra vinnu og gott samstarf.

Höfundur er ráðunautur á búfjárræktar- og þjónustusviði hjá RML.

Veljum hlýja hanska í frostinu

- ÖRUGGAR LAUSNIR -

VINNUPALLAR

www.vpallar.is

Íslenskt og ferskt í janúar

Basilíka	Blaðkál	Dill	Eldpipar	Gulrætur	Gúrka	Jarðarber
Kartöflur	Kóríander	Mynta	Oregano	Rauðar kartöflur	Rófur	Rósasalat
Salat	Sítrónumelissa	Snakkpaprikur	Steinselja	Sveppir	Timían	Tómatar

Líttu eftir merkinu!

Mörg er búmanns raunin

– Af illgresistilraunum RML og AGROSUS sumarið 2025

Baráttan við illgresi er ein stærsta áskorunin í ræktun á grænmeti og korni. Síðastliðið sumar stóð Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins (RML) fyrir tilraunum með vistvænar aðferðir við illgresiseyðingu í ræktun á grænmeti og byggi. Tilraunirnar eru hluti af verkefninu AGROSUS (Agroecological strategies for sustainable weed management in key European crops), evrópsku samstarfsverkefni um þróun vistfræðilegra aðferða við illgresiseyðingu. Verkefni er styrkt af Horizon Europe, rannsóknar- og nýsköpunaráætlun Evrópusambandsins.

Sigrún Dögg Eddudóttir.

Meginmarkmið verkefnisins er að þróa sjálfbærar og öruggar aðferðir við illgresiseyðingu í samvinnu við bændur víðs vegar í Evrópu. Tilraunir með mismunandi aðferðir við illgresiseyðingu eru þungamiðja verkefnisins. Á Íslandi framkvæmir RML tilraunir með ræktun gulróta, hvítkáls og kartafla í samstarfi við bændur og byggtilraun í samstarfi við Landbúnaðarháskóla Íslands (LBHÍ).

Miklar kröfur eru gerðar af hálfu AGROSUS verkefnisins um gagnaðflun á ræktunartímabilinu, safna þarf gögnum um illgresistegundir, þekju þeirra og lífmassa, sem og heilbrigði nytjaplantna. Jarðvegssýni voru tekin úr öllum tilraunareitum áður en tilraunirnar hófust.

Í tilraunum með ræktun grænmetis voru settir upp fjórir reitir í hverri tilraun. Í kartöflutilrauninni var hver reitur 85 m² en 45 m² í gulrótar- og hvítkálstilraunum. Einn reitur í hverri tilraun var úðaður með illgresiseyði. Uppsetning byggtilraunar LBHÍ var flóknari, alls 15 reitir og þrjár endurtekningar af hverri aðferð í 10 m² reitum. Í þeirri tilraun voru samanburðarreitir einnig úðaðir með illgresiseyði.

Byggið í AGROSUS tilraunareitunum 23. júní, snyrt eftir viðveru álfta í reitunum.

Tilraunirnar fóru nokkuð vel af stað í vor og byrjun sumars, enda voraði snemma á Suðurlandi þar sem tilraunirnar voru staðsettar. Þegar leið á sumarið fór að bera á ýmsum vandamálum, misalvarlegum þó.

Álftir á beit í byggtilraun

Byggtilraunin var staðsett á Fljótshólum í Flóa og var unnin í samstarfi við starfsfólk Landbúnaðarháskóla Íslands, undir umsjón Jónínu Svavarsdóttur og Friederike Dima Danneil. Tilraunin fór nokkuð vel af stað og byggið (af yrkinu Kríu) spratt vel fram undir miðjan júní.

Hópur álfta tók sér bólfestu í byggökrunum á Fljótshólum í júní. Álftirnar, sem töldu nokkra tug, bitu nær allar byggplönturnar í tilraunareitunum sem og í spildunni í kring. Einnig varð mikið rask af traðki eftir fuglana.

Gulrótaþlöntur í tilraunareit þar sem illgresi var sviðið með gastæki að vori og síðan raðhreinsað með tæki á nokkurra vikna fresti. Myndin er tekin 22. júlí. Hlaðkolla er áberandi á svæðinu í kringum tilraunina.

” Í tilraunum með ræktun grænmetis voru settir upp fjórir reitir í hverri tilraun.

var m.a. prófað raðhreinsitæki af gerðinni KULT-ARGUS sem keypt var sértaklega fyrir verkefnið.

Áður en gulræturnar komu upp var farið með gastæki yfir einn tilraunareitinn og allt illgresi í reitnum sviðið. Yfir sumarið var farið þrjár til fjórar umferðir yfir reitina með raðhreinsitækinu, nema þann sem úðaður var með illgresiseyði.

Undir lok júní var illgresisálag í spildunni orðið verulegt. Hlaðkolla var þar mest áberandi en einnig var nokkuð af hjartarfa og haugarfa. Fljótlega kom í ljós að raðhreinsun ein og sér væri ekki nóg til þess að vinna á hlaðkollunni og tók hún yfir reitina þar sem þeirri aðferð einni var beitt. Þá dugði endurtekin úðun með illgresiseyðunum Centium og Fenix ekki til að vinna bug á illgresinu.

Langbesti árangurinn náðist þar sem illgresi var sviðið áður en gulrótarplönturnar komu upp og því var fylgt eftir með raðhreinsun fjórum sinnum yfir sumarið. Í þeim reit var mjög lítið af illgresisplöntum milli gulrótaráða og einnig var fremur lítið illgresi í rásunum sem sáð hafði verið í.

Í lok júlí hafði hlaðkollan alfarið tekið yfir flesta tilraunareitina. Aðeins fundust örfáar plöntur af hjartarfa og grösum til viðbótar við hana. Þegar hlaðkolla nær sér á strik getur hún verið mjög kræf. Hvert blóm ber tugi og jafnvel hundruð fræja og því getur heildarfjöldi fræja af hverri plöntu talið þúsundir. Við þetta getur byggst upp mikill fræbanki í jarðveginum.

Eðli málsins samkvæmt varð lítil uppskera úr þeim reitum sem hlaðkollan þakti, þar var samkeppnin of mikil til þess að gulrótaþlönturnar næðu sér á strik. Því miður á það við um tilraunareitinn sem úðaður var með illgresiseyðum. Því náðist markmið AGROSUS verkefnisins, að bera vistvænar aðferðir saman við illgresiseyða, ekki í þetta sinn.

Uppskeran úr reitnum sem var sviðinn í upphafi sumars og því fylgt eftir með raðhreinsun var hins vegar feikimikil. Heildaruppskeran úr þeim reit samsvaraði um 60 tonnum á hektara og þar af var söluhæf uppskera um 53 tonn á hektara. Þetta er töluvert meiri uppskera en hefur fengist með hefðbundnum aðferðum hér á landi. Góð uppskera úr þessum tilraunareit sýnir hversu öflugar vistvænar aðferðir geta verið í baráttu við erfiðar illgresistegundir eins og hlaðkollu.

Lítið illgresi í kartöflutilraun

Í samanburði við hrakfarirnar í gulróta- og byggtilraunum gekk tilraunin með illgresiseyðingu í kartöfluræktun nokkuð vel. Tilraunin var staðsett í Þykkvabæ og unnin í samstarfi við Guðna Þór Guðjónsson hjá Garðagulli.

Í tilrauninni var aðallega prófuð nytsemi hreykiplógs, sem margir kartöflubændur eiga nú þegar, í baráttunni gegn illgresi. Prófað var að fara eina eða tvær ferðir yfir tilraunareitina með plógnum. Einnig var einn reiturinn úðaður með 10% ediksýru áður en farið var yfir hann með hreykiplógnum. Samanburðarreiturinn var úðaður með blöndu af illgresiseyðunum Fenix og Centium.

862 4046
skralli@skralli.is
SKRALLI

Lilleseth Kjetting

Í kjölfarið var tilraunin girt af til að vernda hana fyrir frekari ágengni álftanna. Meðal annars voru rafmagnsborðar strengdir yfir tilraunina til þess að gera reitina að óheppilegum lendingarstað fyrir þær. Í ágúst var girðingin að hluta til tekin niður til þess að auðvelda aðgengi að reitunum fyrir mælingar. Því var aðeins girt utan um tilraunasvæðið en ekki yfir það. Þetta reyndust vera dýrkeypt mistök. Álftirnar snéru aftur um haustið með þeim afleiðingum að öll uppskera ársins eyðilagðist. Þrátt fyrir það tókst að safna einhverjum gögnum um þróun illgresis yfir sumarið.

Niðurstöður sýndu að samanburðarreitir sem úðaðir voru með illgresiseyðinum Express komu töluvert betur út en aðrir reitir hvað varðar minni þekju, þéttleika og lífmassa illgresis. Nær allar illgresistegundirnar sem fundust í tilraunareitunum voru tvíkímblöðungar, svo sem hjartarfi, krossfífill, haugarfi og skurfa. Virka efnið í Express vinnur vel á tvíkímblöðungum og hentaði efnið því vel við aðstæðurnar í tilrauninni. Aðrar aðferðir sem prófaðar voru, blaðáburður og meira sáðmagn (250 kg á hektara í stað 200 kg) höfðu lítil áhrif á magn illgresis í tilraunareitunum.

Mikil gulrótauppskera með vistvænum aðferðum

Gulrótautilraunin var unnin í samstarfi við Sturlu Þormóðsson á Fljótshólum og gekk undirbúningur og sáning samkvæmt áætlun. Í tilrauninni

Ráðunautarnir Helgi Jóhannesson og Elise Calesse eftir kartöfluupptöku í slagviðri í byrjun september.

Hvítkálstilraunin var höfð undir akrýldúk fram eftir sumri. Helgi og Elise munda skóflurnar.

Mjög lítið var af illgresi í garðinum þetta sumar en garðurinn var bæði herfaður og tættur í maí áður en kartöflurnar voru settar niður. Uppskeyra úr reit þar sem farið var tvisvar yfir með hreykiplógnum var marktækt minni en úr öðrum reitum, samsvarar hún um 20 tonn um hektara. Líklegt er að rask hafi orðið á rótakerfi kartöfluplantnanna við seinni umferðina með hreykiplógnum. Ekki reyndist marktækur munur á uppskeru milli annarra reita og var hún á bilinu 24–26 tonn á hektara, minnst þó úr reitnum sem úðaður var með illgresiseyði.

Hvítkálstilraun í tímaþróng

Hvítkálstilraunin var sú síðasta sem fór af stað. Hún var unnin í samstarfi við Hlyn Sigurbergsson hjá Gróðrarstöðinni Kinn í Ölfusi. Plöntunum var plantað út í lok júní og í einum af fjórum tilraunareitunum var plantað út þéttar en almennt er gert. Í tilrauninni stóð einnig til að prófa raðhreinsitæki af gerðinni Monosem. Samanburðarreiturinn var úðaður með illgresiseyðinum Select. Ljóst var snemma sumars að illgresisálag yrði mikið í garðinum. Þar bar mest á grösum, haugarfa, hundasúru og skriðsóle. Vegna anna og sumarleyfa starfsfólks RML fékk tilraunin að sitja á hakanum lengur en æskilegt hefði verið. Raðhreinsitækið var notað of seint og var árangur af notkun þess því lítill. Í byrjun ágúst var mjög mikið illgresi í reitunum þar sem raðhreinsitækið hafði verið notað en hins vegar lítið

í reitnum sem úðaður hafði verið með illgresiseyði. Því má segja að illgresiseyðirinn hafi komið best út hvað varðar árangur af illgresiseyðingu í tilrauninni. Niðurstöðurnar eru þó ekki marktækar enda endurspegla þær að hluta til að of seint var farið af stað með raðhreinsitækið. Þetta undirstrikar jafnframt hversu mikilvægt er að vistvænum aðferðum sé beitt á réttum tíma, þar sem tafir geta dregið verulega úr árangri af þeim.

Lærdómur sumarsins

Tilraunasumarið 2025 sýndi, þrátt fyrir ýmis áföll, að vistvænar aðferðir geta skilað mjög góðum árangri í baráttunni við illgresi og jafnframt stuðlað að góðri uppskeru. Starfsmenn RML fengu að kynna af eigin raun nokkrum af þeim fjölmörgu áskorunum sem fylgja garðrækt og kornræktun hér á landi. Þrátt fyrir vandaða ræktunaráætlun geta ytri aðstæður sett ræktunina úr skorðum. Ágangur fugla, mikið illgresisálag og tímaskortur eru meðal þess sem getur haft áhrif á uppskeru að hausti. Áhlaup álfanna á byggtilraunina sýnir að í versta falli er hægt að standa uppi án uppskeru eftir erfiði sumarsins. Tilraunasumarið 2025 fer í reynslubankann hjá starfsmönnum RML og mun nýtast við áframhaldandi þróun og prófun vistvænna lausna við íslenskar aðstæður.

Höfundur er ráðgjafi á sviði umhverfis- og loftslagsmála hjá RML.

Mest selda dráttarvélin
6 ár í röð !
Þökkum traustið.

26 hestöfl
50 hestöfl
60 hestöfl
75 hestöfl
90 hestöfl

Solis **VALLARBRAUT.IS** **S - 4540050** **Solis**

Sameyki óskar eftir íbúðum og orlofshúsum til leigu

Sameyki stéttarfélag í almannajónustu óskar eftir íbúðum eða orlofshúsum til framleigu fyrir félagsmenn sína. Hvort sem er í þéttbýli eða dreifbýli.

Einungis fullfrágengið húsnæði í góðu ásigkomulagi kemur til greina. Lóðir þurfa einnig að vera fullfrágengnar. Stór kostur ef að húsgögn geta fylgt með. Aðgangur að heitum potti og útigrilli eru einnig kostir.

Áhugasamir eru vinsamlegast beðnir um að hafa samband við orlofsdeild Sameykis á netfangið orlof@sameyki.is eða í síma 525-8330.

Gott er að láta fylgja með upplýsingar um staðsetningu, stærð, mögulegan fjölda gesta, búnað og ljósmyndir af húsnæðinu ásamt lýsingu á umhverfi og afþreyingarmöguleikum í næsta nágrenni.

Öllum tilboðum og fyrirspurnum verður svarað.

Námsstyrkur Ellýjar Katrínar Guðmundsdóttur

Umhverfis- og skipulagssvið Reykjavíkur auglýsir eftir umsóknum um árlegan námsstyrk í nafni Ellýjar Katrínar Guðmundsdóttur, lögræðings og fyrrverandi sviðsstjóra og borgarritara.

Markmið styrksins er að styðja við og hvetja til framhaldsnáms í umhverfis- og/eða loftslagsmálum og efla þannig þekkingu á málefnum til framtíðar.

Styrkurinn er veittur til vinnslu meistararitgerða eða meistaraverkefnis. Til að geta hlotið styrk þarf viðkomandi að stunda framhaldsnám á háskólastigi er varðar umhverfis- og/eða loftslagsmál. Í forgangi verða styrkir til verkefna eða ritgerða sem varða Reykjavíkurborg beint eða sveitarfélög almennt. Styrkurinn verður veittur af borgarstjóra á fæðingardegri Ellýjar Katrínar þann 15. september.

Umsækjendur styrksins skuldbinda sig til þess að nýta styrkinn á ábyrgan og gagnsæjan hátt til að styðja við markmið verkefnisins.

Umsóknarform fyrir styrkinn má nálgast á [Minum síðum](http://Minum.sidum.is) á reykjavik.is fram til 30. apríl.

Frekari upplýsingar um Námsstyrk Ellýjar Katrínar má nálgast á www.reykjavik.is/loftslagsmal/namsstyrkur-ellyjar

Ekki verðmæti, heldur auðæfi

Á síðastliðnum misserum hefur átt sér stað mjög ákveðin en kannski heldur hægfare bylting. Við höfum smátt og smátt áttað okkur á hversu miklu betur við getum farið með

Magnús H. Jóhannesson.

auðlindirnar okkar heldur en við höfum gert, að endurnýta þær og fara vel með, sérstaklega þær lífrænu. Það er reyndar dálítið öfugsnúið að við séum nú að enduruppgröfva hluti sem voru svo sjálfsagðir hér áður fyrr – að það sé fullkomlega eðlilegt að nota allan lífrænan úrgang sem áburð í ræktun. Í „gamla daga“ vissum við vel að öll plöntunæringarefni sem étin eru, af hverjum sem er, koma út um hinn endann í fullkomnu lagi. Þau eru á aðeins öðru formi þegar þau koma út, bundin ýmiss konar lífrænum efnum, kannski blaut, en þau eru þarna tilbúin til endurnýtingar. Þetta er ekkert sérstaklega flókið.

Flest þekkjum við tilbúinn áburð – stórsekkina sem merktir eru innihaldi sínu, 25-5 eða 17-11-16 o.s.frv. Næringarefnin í fullkominni blöndu sem hentar mismunandi ræktun. Áburðurinn er léttur m.v. næringarinnihald, stöðugur í samsetningu og auðveldur í notkun, næringin losnar fljótt sem plöntur taka upp og nýta. Allir kunna á hann og áhrifin sjást strax. Þetta er í raun svo stórkostleg afurð að það kann að virðast hjákátlegt að tala um að gera eitthvað annað.

En það er skuggahlið á þessu öllu. Framleiðsla tilbúins áburðar felur í sér að safna saman réttu næringarefnunum, N, P, K og fleirum, og blanda þeim saman og köggla. Nitrið (N) fæst úr andrúmslofti með s.k. Haber Bosch aðferð sem krefst gífurlegrar orku og þar af leiðandi fylgir henni risavaxið kolefnisspor. Fosfór (P) er grafinn upp úr námum sem eiga það eina fyrir sér að tæmast. Sömu sögu er að segja af kalí (K), en því

er safnað víðs vegar um heiminn úr stórum námum, sem eðli málsins samkvæmt eiga bara eftir að tæmast á einhverjum tímapunkti, en kalí námur eru reyndar talsvert stærri en fosfórnamur. Framleiðsla á tilbúnum áburði er því langt frá að vera sjálfbær starfsemi. Og ekki bætir það úr skák að örfá ríki í heiminum hafa tögl og hagldir hvað varðar námugróft, sérstaklega á fosfór og valdataflið og heimsþólitúkin geta haft mikil áhrif á viðskipti með þessi efni.

Að endurnýta lífræn áburðarefni

er því ekki bara sniðugt hobbí sérvitringa, heldur er endurnýting næringarefna grundvallaratriði góðra búskaparhátta í sjálfbæru samfélagi. Lífrænn áburður inniheldur öll plöntunæringarefni sem þörf er á, reyndar í mismunandi hlutföllum eftir eðli efnanna, en næringarefnin eru þarna öll. Lífrænn áburður er seinleystur sem hentar mjög vel langtímamarkmiðum uppgræðslu. Og þar sem hann er seinleystur má bera meira á í einu af honum heldur en af tilbúnum áburði.

Það eru minni líkur á útskolun næringarefna úr lífrænum áburði sem gerir hann í raun öruggari í notkun. En þó svo að næringarefnin séu til staðar í lífrænum áburði, þá er styrkur þeirra lágur og þá þarf að dreifa miklu magni á hektara miðað við tilbúinn.

En með því að nota lífrænan áburð, hvort sem er í landbúnaði eða til uppgræðslu, eru næringarefnin endurnýtt og einmitt það er lykillinn að framtíðinni. Með meiri endurnýtingu færumst við nær sjálfbærnimarkmiðum stjórnsvalda og það skapast tækifæri til að minnka innflutning á tilbúnum áburði, sem hefur jákvæð efnahagsleg áhrif á þjóðarþúið og jákvæð umhverfisleg áhrif á heimsvísu.

Það er ósköp auðvelt að hvetja til aukinnar notkunar á lífrænum áburði í aðsendri grein í Bændablaðið en minnst ekkert á raunveruleikann. Hann er oftast miklu harðari. Það er erfitt að skipta út tilbúnum áburði fyrir lífrænan. Það þarf aðra tækni og það þarf annað hugarfar. Það gengur hægar að dreifa þeim lífræna og við uppgræðslu á svæðum þar sem erfitt er að fara um, þá er erfitt að draga þungt hlass af lífrænum áburði. Í ræktun gæti þurft að nota fleiri en eina tegund af áburði, jafnvel að bæta tilbúnum áburði við til að uppfylla skilyrði ræktunarjarða. Þetta gæti kostað meira og dregið úr mönnum kjarkinn. Kostnaður ræðst auðvitað af mörgum þáttum, innkaupskostnaði, flutningskostnaði og dreifingarkostnaði og mikilvægt að gera góða kostnaðaráætlun áður en haldið er af stað. Hér er því gott tækifæri að benda á reiknivél (<https://island.is/s/land-og-skogur/kolefnisspor-aburdarnotkunar>) á vefsíðu Lands og skógar sem nota má til að meta þennan kostnað við nýtingu ýmissa lífrænna áburðarefna í samanburði við tilbúinn. Þar má einnig sjá hvert kolefnisspor af notkun mismunandi efna er m.v. flutningsfjarlægðir.

En eitt er alveg á hreinu, að ef viljinn er til staðar til að breyta, þá er ansi margt hægt. Sem dæmi, þá vann Landgræðslan (nú Land og skógur) að því í mörg ár að auka nýtingu

á lífrænum áburði til uppgræðslu á vegum stofnunarinnar og hefur magnið aukist smátt og smátt. Árið 2009, kom einungis 10% af nitri sem notað var til uppgræðslu úr lífrænum áburði, og hún hefur hækkað nokkuð. Árið 2024 var þessi tala komin í 37%. En nú er komið að stóra skrefinu. Land og skógur hefur ákveðið að gera enn betur og minnka innkaup á tilbúnum áburði enn meira en á móti nýta lífrænan áburð, aðallega kjótmjöl. Á næsta ári, 2026, stefnir stofnunin á að yfir 60% af nitri sem stofnunin notar til uppgræðslu komi úr lífrænum áburði. Kostnaður mun líklega standa í stað, svona nokkurn veginn, en kolefnissporið mun minnka. Land og skógur er ekki stórtækur aðili á áburðarmarkaðnum, en með þessari breytingu, að kaupa innlenda framleiðslu í stað innflutts áburðar, mun hún hafa jákvæð áhrif á þjóðarhag.

Það er mikilvægt fyrir Land og skóg að fylgjast vel með þróun áburðarmála. Fram undan eru stórar breytingar á framboði lífræns efna, sérstaklega fiskeldismykju. Hana mætti nota til uppgræðslu og hugsanlega ræktunar, en hún er ekki endilega sú auðveldasta í notkun. Eðli málsins samkvæmt er hún í blautari kantinum og styrkur efna heldur lágur. Það er því bráðnaðsynlegt að minnka vatnið í henni eða þurrka til að auðvelda nýtingu. Í þurrkaðri mykju er (líklega) um 4–5% nitur og 3–4% fosfór sem gerir mykjuna álíka að innihaldi og kjúklingaskítur.

Ég held að með tímanum, jafnvel fljótlega, eigum við eftir að sjá þróun á áburðarvörum úr fiskeldismykju sem gætu hentað ræktun og uppgræðslu. Ef ný reglugerð, sem er væntanleg, heimilar notkun hennar í landbúnaði, gæti Ísland tekið risastórt skref og stuðlað að meiri sjálfbærni í áburðarmálum.

Höfundur er sérfræðingur hjá Landi og skógi og hefur unnið í þessum málaflokki í mörg ár. Tölvupóstfang hans er magnus.h.johannsson@landogskogur.is.

Bílskúrs- og iðnaðarhurðir

- Stuttur afhendingartími
- Hágæða íslensk framleiðsla
- Val um fjölda lita í RAL-litakerfinu
- Vindstyrktar hurðir

Smíðað eftir máli

Iðnaðarhurðir

Iðnaðarhurðir með gönguhurð

Bílskúrshurðir

Hurðir í trékarma

Tvískiptar hurðir

Fyrsta flokks þjónusta og ráðgjöf

Bilskurshurdir.is

Vagnhöfða 9, 110 Reykjavík. Sími: 660-1819. Netfang: olafur@gastec.is

Nýtt verkefni um flökkustræum í íslenskum fjósum

Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins (RML) hefur fengið styrk úr þróunarfélagsnautgripærktarinnar til að fara af stað með nýtt verkefni sem miðar að því að kortleggja flökkustræum í íslenskum rafmagnsfyrirhafn neikvæð áhrifa mjólkurkúna og afleiðna.

Flökkustrauður myndast þegar óæskilegur spennunumur er til staðar í byggingum. Hann getur m.a. stafað af gömlum rafhlöðnum, ófullnægjandi jarðtengingum, viðbyggingum við eldri hús eða uppsetningu nýs búnaðar eins og ljósa eða kíubúrsta. Raki og skemmdir á innstungum auka einnig líkur á vandanum. Í nágrennalöndunum er þetta vel þekkt viðfangsefni og talið að bæta megi úr vandamála í 85–90% tilfella þegar þau hafa verið greind.

Á ráðstefnunni Nordisk byggtreff 2025, sem RML hélt í Eyjafirði í haust, var flökkustrumur eitt þeirra viðfangsefna sem vakti mesta athygli meðal norrænna sérfræðinga. Í vettvangsferðum í nokkur íslenska fjós saúst ákveðnar vísbendingar sem geta tengst flökkustrumi. Einkenni s.s. afbrigðilegt atferli kúa – eins og að standa lengi hálfar uppi í básum, forðast ákveðin svæði eða drekka óeðlilega – eru meðal sterkra vísbendinga um flökkustrum, en svo virðist að mjög lágur spennumunur, undir 0,2 voltum, geti haft áhrif á líðan og atferli dýra.

Verkeinið felur í sér aukna þjálfun og dýpri þekkingu meðal ráðunauta RML á viðfangsefninu. Erlendur sérfræðingar verður fenginn til að halda ítarlegt námskeið fyrir þá sem sinna kúaskoðunum og hönnun fjósa. Þar verður farið yfir atferli dýra undir álagi flökkustraums og kennsl borin á þau merki sem gefa til kynna vandamál í rafkerfum fjósa.

Í framlagninu munu ráðunautar nýta ferðir í kúaskoðunum í vetur og vor til að safna gögnum um huganleg einkenni flökkustraums. Með því að nýta þessar reglulegu ferðir verður hægt að kanna aðstæður í mörgum fjósum og af ýmsum gerðum á stuttum tíma, sem styrkir verkefnið verulega. Sett verður upp staðlað skráningarform og tékklisti, sem gerir kleift að meta mögulegt umfang og algengi vandans samræmt og markviist.

Niðurstöðurnar munu nýtast til að efla þekkingu á flökkustrámi, tryggja velferð dýra og bæta ráðgjöf til bænda. Með skýrari mynd af stöðunni í íslenskum fjósum verður hægt að bregðast hraðar og markvissar við vandamálum af völdum flökkustráms.

Með þessu verkefni vonast RML til að byggja upp sameiginlegan þekkingargrunn og skapa aukna vitund meðal bænda, hönnuða, rafvirkja og annarra sérfræðinga í byggingar- og tæknigreinum. Markmiðið er skýrt: að tryggja öruggara umhverfi og bæta velferð í fjósum, heilbrigðari kyn og stöðugri framleiðslu til framtíðar.

*Höfundur er ráðunautur í
búfjárrækt hjá RML.*

Löggilding, skoðun og ísetningar á **ökuritum og hraðatakmörkurum**

Endilega hafið samband og sjáið hvort við getum ekki leyst ykkar mál.

Ágúst Magni, sími 896 1083, agustm@vikverkstaedi.is, vikverkstaedi.is

Vík verkstæði

Einhella 6,221 Hafnarfirð

Mickey Thompson PRO XS á lager **TIRES & WHEELS**

21/58-24LT	389.000 kr
19,5-54-20LT	Væntanleg
17/49-20LT	279.000 kr
19,5/46-16LT	249.900 kr
19,5-46-20LT	244.900 kr
15/43-17	189.900 kr

lce track ehf 773-4334 www.mtdekk.is mtdekk@mtdekk.is

Umhverfismat framkvæmda

Matsáætlun í kynningu

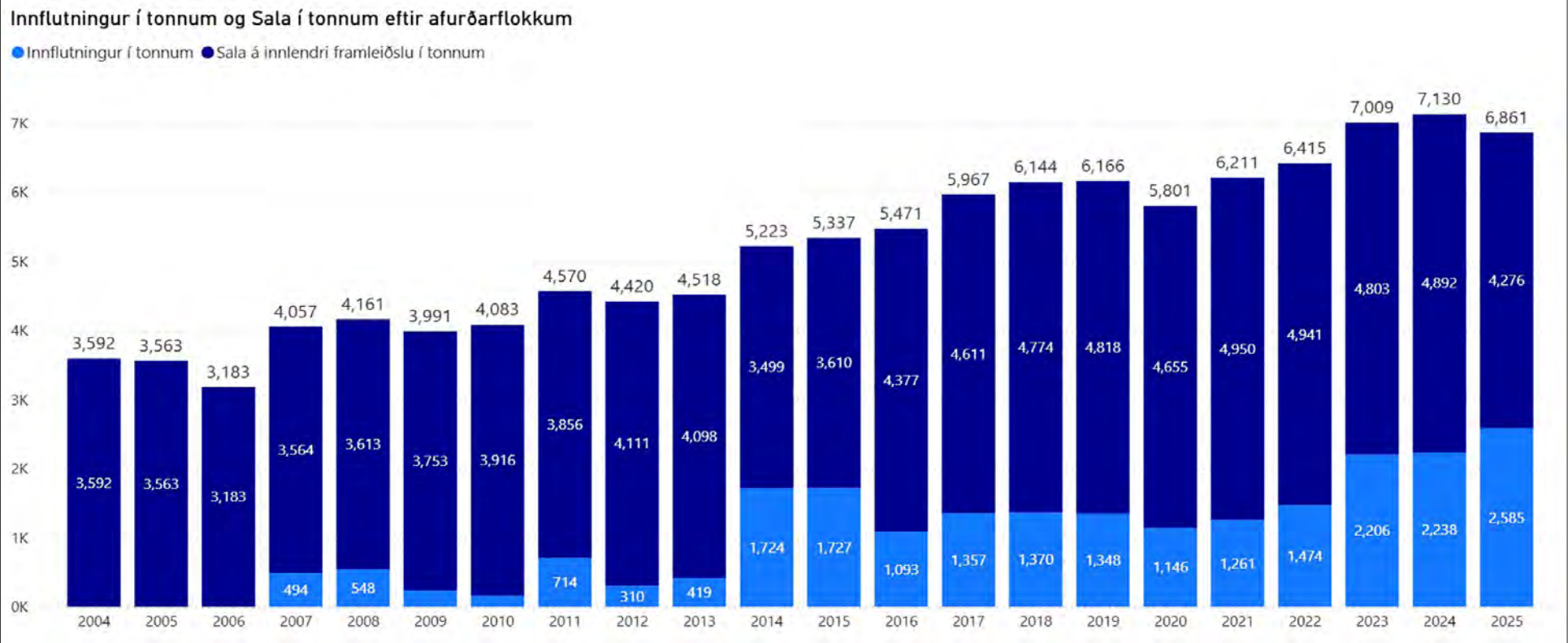
Vindorkuver á Brekknaheiði og Sauðaneshálsi í Langanesbyggð

Fyrirtækið wpd hefur lagt fram matsáætlun til Skipulagsstofnunar vegna umhverfismats vindorkuvers á Brekknaheiði og Sauðaneshálsi.

Kynning á matsáætlun: Matsáætlunin er aðgengileg á Skipulagsgátt, www.skipulagsgatt.is og á vef Skipulagsstofnunar, skipulag.is

Umsagnarfrestur: Allir geta kynnt sér matsáætlunina og veitt umsögn í gegnum Skipulagsgáttina eigi síðar en 2. febrúar 2026.

Innflutningur og sala nautakjöts samkvæmt mælaborði landbúnaðarins. Athygli er vakin á því að á bak við innflutningstölur 2025, þá vantar desembermánuð.

Nýtum tækifæri í íslenskri nautakjötsframleiðslu

Rafn Bergsson.

Neysla nautakjöts hér á landi hefur um það bil tvöfaldast á síðustu tveimur áratugum. Árið 2004 var salan um 3.600 tonn en árið 2024 var salan komin í rúm 7.100 tonn, samkvæmt upplýsingum af mælaborði landbúnaðarins. Sama ár, 2024, var nautakjöt orðin þriðja algengasta kjöttegundin á eftir alifugla- og svínakjöti, sé miðað við neyslu innanlands. Fjölgun ferðamanna hefur töluverð áhrif þar sem ferðamenn eru líklegir til að vilja gera vel við sig í mat og þá er ekkert sem toppar góða nautasteik. Mest af aukningunni má þó rekja til fjölgunar landsmanna og aukinnar neyslu á hvern íbúa.

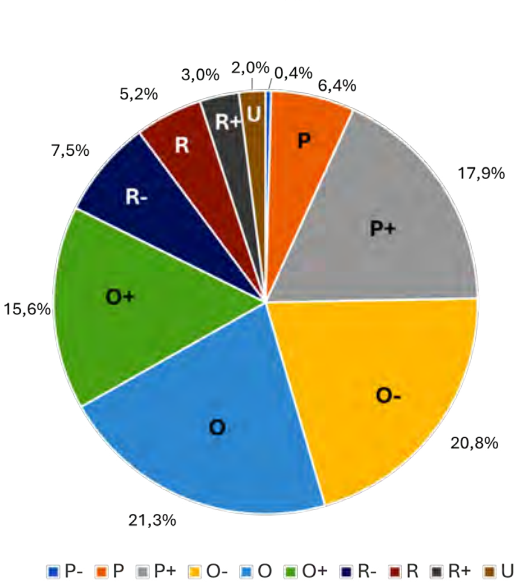
Á sama tíma, þ.e. frá árinu 2004, hefur innlend framleiðsla aukist um 1.300 tonn eða um 36%, úr um 3.600 tonnum í 4.900 tonn á síðasta ári. Aukinni neyslu er þannig að

mestum hluta svarað með auknum innflutningi en hann hefur aukist um 2.200 tonn frá árinu 2004, en það ár var hann enginn, samkvæmt mælaborði landbúnaðarins. Frá árinu 2007 hefur innflutningur aukist töluvert, þá sérstaklega síðustu ár, en á síðasta ári nam hann ígildi 7–8.000 UN gripa. Þarna liggja tækifæri fyrir íslenska nautakjötsframleiðslu, en með aukinni innlendri framleiðslu er hægt að auka hlutdeild íslensks nautakjöts á markaði.

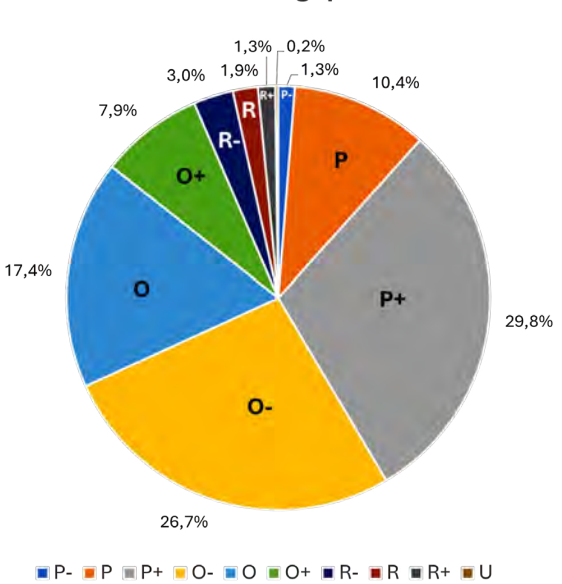
Aukin gæði innlends nautakjöts

EUROP kjötmat var tekið upp í nautgriparækt þann 1. júlí 2017. Ef borin er saman flokkun UN gripa (ungneyta) árið 2018 og 2024 má glögggt sjá að íslenskir bændur eru að skila mun betri gripum en áður. Árið 2018 fóru 41,5% allra UN gripa í P flokka, sem eru lökustu flokkarnir, en árið 2024 var hlutfallið komið niður í 24,7%. Ef horft er til bestu flokkanna, þá fóru 6,4% allra UN gripa í R og U

Flokkun UN gripa 2024

Flokkun UN gripa 2018

Mynd samantekt: Bændasamtök Íslands

flokka árið 2018 en á síðasta ári var hlutfallið komið í 17,7%. Að hluta til má rekja jákvæða þróun í flokkun nautgripa til aukins hlutfalls gripa af Aberdeen Angus kyni, en meginástæðan er að bændur eru að gera betur og leggja mikinn metnað í sína framleiðslu.

Árið 2017 mörkuðu ákveðin tímamót í íslenskri nautakjötsframleiðslu en þá voru fluttir til landsins fósturvísar af Angus kyni og settir upp í íslenskar kýr. Var þetta í fyrsta skipti í rúm 20 ár sem flutt var inn nýtt erfðaefti í holdanautastofninn á Íslandi. Áhrifin hafa verið jákvæð en gripirnir sem eiga rætur sínar að rekja til nýja erfðaeftis af Angus kyninu flokkast oftast en ekki betur, þ.e.a.s. í betri holdfyllingarflokk og hafa töluvert meiri vaxtarhraða en gripir af þeim holdanautakynjum sem fyrir voru hér á landi.

Önnur tímamót voru mörkuð, í íslenskri nautakjötsframleiðslu og íslenskri nautgriparækt almennt, á síðasta ári, þegar nautasæði var fyrst kyngreint hér á landi. Í dag býðst bændum bæði kyngreint kvígusæði (þ.e. sæði sem gefur kvígukálf) af íslenska mjólkurkúakyninu og kyngreint kvígu- og nautasæði (þ.e. sæði sem gefur nautkálf) af Angus holdanautum (holdanautasæði). Hið fyrrnefnda mun nýtast mjólkurframleiðendum til að hraða kynbótum í íslenskri mjólkurframleiðslu en hið síðarnefnda er gífurlega spennandi valkostur fyrir nautakjötsframleiðsluna, bæði fyrir þá sem stunda nautakjötsframleiðslu samhliða mjólkurframleiðslu sem og

þá sem stunda einungis nautakjötsframleiðslu. Lagt er upp með að íslenskir mjólkurframleiðendur noti kyngreint nauta-holdanautasæði á þær kýr sem þeir vilja ekki nota til áframhaldandi ræktunar á mjólkurkúm, til að fá holdablendinga til kjötframleiðslu, en þeir hafa öllu jöfnu meiri vaxtarhraða og flokkast betur en nautkálfar af íslenska mjólkurkúakyninu og ættu þannig að vera hagkvæmari framleiðslugripir. Nautakjötsframleiðendur geta nýtt kyngreint nauta-holdanautasæði til að auka hlutdeild fæddra nautkálfa í sinni hjörð, en naut vaxa öllu jöfnu hraðar og flokkast betur en kvígur.

Mikil framþróun hefur verið í íslenskri nautakjötsframleiðslu síðustu ár og margt spennandi í gangi í búgreininni. Það eru tækifæri til að auka við framleiðsluna, neytendur vilja íslenskt nautakjöt og aðstæður til að auka við framleiðslu á íslensku nautakjöti eru til staðar. Við búum yfir miklu ræktarlandi, hreinu vatni og öflugum fólki sem vill starfa við búskap. Það sem hefur helst staðið í vegi fyrir að bændur auki sína framleiðslu er að afkoman hefur hefur ekki verið viðunandi síðustu ár. Stjórnvöld eru því í dauðafæri núna að koma með okkur bændum í þá vinnu að bæta rekstrarumhverfið svo framleiðendur hafi viðunandi afkomu, um leið efla þau innlenda matvælaframleiðslu, fjölga störfum á landsbyggðinni, auka verðmætasköpun og tryggja fæðuöryggi þjóðarinnar.

Höfundur er formaður Nautgripabænda BÍ.

Klippur og beygjuvélar

Stroffur
Naglar
Víralásar
Járnabakkar
Plastlistar og stjórnur
Kambar

Klippum og beygjum rúllustál í sjálfvirkri beygjuvél

Vir og lykkjur ehf • viroglykkjur@internet.is • 772-3200

Sorpbrennsla á Íslandi – besta lausnin?

Við Íslendingar framleiðum margvíslegan úrgang, allt frá heimilis- og iðnaðarúrgangi til lífrænna efna úr landbúnaði, skógrækt, fiskeldi, kjótframleiðslu og byggingariðnaði.

Magnús Gehringer.

Hvernig leysum við þetta vandamál á umhverfislega, tæknilega og fjárhagslega sjálfbæran hátt?

Vandamálið er þrjúþætt. Í fyrsta lagi eru förgun og flutningur, bæði innan Íslands og erlendis, verulega kostnaðarsamar lausnir fyrir einstaklinga og fyrirtæki. Í öðru lagi eru valkostirnir takmarkaðir. Og í þriðja lagi hafa margar lausnir sem eru til staðar eða eru til umræðu alvarlegar umhverfisafleiðingar.

Nú treystir Ísland á tvær lausnir í úrgangsmálum:

- Landfylling – Bönnuð samkvæmt ESB-lögum en samt notuð á Íslandi.
 - Útflutningur – Flutningur pappírs, plasts, málna og annars úrgangs til Evrópu til endurvinnslu eða brennslu.
- Tvær aðrar lausnir:
- Brennsla (e. incineration) – Brennsla úrgangs við háan hita. Ísland er með litla brennslustöð, Kölklu, nálægt Keflavík.
 - Gösun (e. gasification) – Aðferð sem brýtur niður úrgang með hita og takmörkuðu súrefni, en án bruna og þ.a.l. án útblásturs.

Markmið þessarar greinar er að upplýsa almenning og stefnumótendur með því að kynna staðreyndir og opna dyr fyrir viðtækari umræðu í þjóðfélaginu.

Raunveruleikinn í dag

Vegna fámennis og takmarkaðs úrgangsmagns er ekki fjárhagslega hagkvæmt að byggja stórar endurvinnslustöðvar fyrir heimilissorp og annan úrgang á Íslandi. Afleiðingin er sú að Ísland heldur áfram að urða úrgang, þrátt fyrir að þessi venja sé úrelt og bönnuð samkvæmt íslenskum lögum. Svo flytjum við í gámapís annað, oft endurvinnanlegt sorp til Evrópu.

En þessi útflutningur á úrgangi er kostnaðarsamur og umhverfislega skaðlegur, enda ganga skip og bílar fyrir jarðefnaeldsneyti sem eykur kolefnislosun Íslands. Þannig eru aðeins tveir valkostir eftir: brennsla eða gösun.

Hingað til hafa helstu raddir í íslenska úrgangsiðnaðinum, sérstaklega Sorpa og „brennslu-hópurinn“ svokallaði, eindregið kynnt brennslu sem einu raunhæfu lausnina í sorpmálum. Þessi skoðun er þó ekki almennt viðurkennd. Áhugi á annarri tækni eins og gösun fer vaxandi hér á landi.

Athygli vekur að Evrópusambandið hvetur nú aðildarríki sín til að draga úr brennslu, kallar það soun á verðmætum efnum, það auki loftmengun og losun gróðurhúsalofttegunda. Hvað eru Evrópulönd og ESB að gera varðandi úrgangsstjórnun og umhverfisvernd?

Skotland og Wales hafa sett bann (moratorium) við byggingu nýrra brennslustöðva. Nokkur önnur lönd, eins og Frakkland, hafa lagt til slík bönn sem eru enn í ferli hjá löggjafa. Auk þess hefur ESB hætt að fjármagna nýja brennslustöðvar vegna þess að þær stangast á við markmið um kolefnishlutleysi og hringrásarhagkerfi. Þannig er ólíklegt að fleiri brennslustöðvar munu verða byggðar innan ESB, sérstaklega með einkafjármagni.

Er nútímabrennsla örugg?

Nútímalegar stórar sorpbrennslur kallast „hátæknibrennslur“ því þær eru búnar hreinsunar- og síunarkerfum. Þrátt fyrir þennan hreinsunarbúnað

losa slíkar brennslur enn skaðleg efni. Hátæknibrennslur eru útbúnar með hreinsibúnaði sem sýar um 99% af óæskilegum efnum við bestu aðstæður en við verstu aðstæður getur virknin farið niður í 30%.

Hér eru nokkrar af helstu heilsufarsáhyggjum:

- Öndunar-, hjarta- og æðaskemmdir: Brennsluofnar losa finar agnir sem komast djúpt inn í lungun og valda astma, hjartasjúkdómum og ótímabærum dauða. Þungmálmur eins og blý, kvikasilfur og kadmíum geta haft áhrif á heilastarfsemi, sérstaklega hjá börnum.
- Krabbamein og fæðingargallar: Samfélög nálægt brennslustöðvum hafa greint frá hærri tíðni krabbameins, fósturláta og fæðingargalla. Þessi áhrif eru studd af ritrýndum rannsóknnum og lýðheilsugögnum. Og „eilífðarefni“ eins og dioxín, fúran og PFAS hafa verið tengd krabbameini, ónæmisröskunum og æxlunarskaða.

Þetta sýnir að hátæknibrennsla getur losað hættuleg mengunarefni sem hafa áhrif á öndunarferi, æðakerfi, þroska, ónæmiskerfi, æxlun og taugaheilsu. Þó að nútíma-tæknilausnir hjálpi til við að draga úr mengun, er mikilvægt að nefna að sorpbrennsla er hvorki græn né umhverfisvæn.

Brennsla eykur kolefnisútblástur Íslendinga um 7%

Brennslustöð sem gæti brennt mest öllu sorpi landsmanna, eða um 120.000 tonn á ári, gæti losað allt að 200.000 tonn af CO₂-jafngildum á ári, sem gengur beint gegn markmiði stjórnvalda um að draga úr losun þjóðarinnar. Slík brennsla er mögulega ásættanleg í löndum sem geta þá á móti dregið úr öðrum kolefnisútblæstri á móti brennslunni, en á Íslandi væri þetta hrein viðbót sem gæti numið allt að 7% aukningu í kolefnisútblæstri Íslands. Kolefnisskattar eru áætlaðar 140 evrur á árinu 2030. Íslenska brennslustöðin þyrfti því að greiða 28 milljónir evra, eða rúma 4 milljarða króna, í kolefnisskatt á ári hverju. Þetta eitt og sér skýrir hvers vegna engar nýjar brennslustöðvar eru í byggingu innan ESB. Haldið hefur verið fram að hægt væri að fanga koltvísýringinn en slíkur búnaður gæti kostað um 45 milljarða króna fyrir slíka brennslustöð og nýta um helming þeirrar raforku sem brennslunni er ætlað að framleiða. Kostnaður við sorpvinnslu verður jú að vera innan þeirra marka sem heimili og iðnaður geta staðið undir. Vegna samkeppnissjónarmiða getur engin þjóð leyft sér að margfalda sorpgjöld. Þannig eru flest ESB-lönd að vinna að því að fækka brennslustöðvum og finna aðrar lausnir.

Ákall um upplýsta umræðu

Miðað við heilsufarsáhættu, umhverfisskaða og fjárhagslega byrði sem fylgir brennslu, er þetta í raun besta leiðin áfram fyrir Ísland?

Þetta er samtal sem þarf að eiga sér stað, ekki aðeins meðal sérfræðinga, heldur um allt samfélagið. Í næstu grein munum við skoða gösunarver sem breytir úrgangi í eldsneyti og er án kolefnisútblásturs, bera saman raunveruleg dæmi erlendis og draga upp möguleg næstu skref fyrir Ísland. Úrgangur hverfur ekki, en hvernig við tökum á honum mun móta umhverfið okkar, lýðheilsu og þjóðarbúskap.

Höfundur er vísindamaður með tækni- og viðskiptabakgrunn og þekktur sem sérfræðingur í þróun orku- og umhverfisverkefna víða um heim. Hann hefur ritað tugi vísindalegra bóka og greina og er frkv.stj. Consent Energy ehf. sem er að kynna arðsamar og þjóðhagslega hagkvæmar lausnir í sorp- og úrgangsmálum.

GÁMATJÖLD

EINFÖLD LEIÐ TIL AÐ AUKA PLÁSS

- Sterkt tjald sem festist á gáma
- Norsk uppskrift, þykkur dúkur og öflug grind
- CE og brunavottun
- Yfir 15 ára reynsla á Íslandi
- Festist á 20" eða 40 feta gáma
- Breidd á milli gáma 8, 10 eða 12 metrar
- Engin fasteignagjöld
- Tjöld vítt og breitt um landið
- Hægt að einangra
- Hægt að setja í glugga

Upplýsingar: gamatjold@gmail.com – 660 6707

Gámatjöld

Vatnshitarar fyrir sumarhús

Ýmsar gerðir af vatnshiturum sem hita vatnið um leið og skrífað er frá vatninu, spennu 230v til 400v afl 3200w til 24000w. Engin hitakútur lengur. Verð frá kr. 27.200.- til 262.000.- Gólf / ofna hitakerfi frá kr. 240.000.-

Varmás
Markholt 2
Mosfellsbæ
sími 566 8144

Top S kálfamjólkurduft

Inniheldur öll nauðsynleg vítamín og steinefni sem kálfurinn þarf á að halda. Hentar í allar gerðir kálfafóstra. Hrærist einstaklega vel út.

DENKAMILK Top S

DENKAVIT GROWING TOGETHER

13.990kr. m/vsk

WWW.KB.IS

Kaupfélag Borgfirðinga / Egilsholti 1 / 310 Borgarnesi / S: 430 5500 / verslun@kb.is

Heyskaparþyrlur í sextíu ár

Þessi sumrin heyja íslenskir bændur tún sín með verkfærum af þyrlugerð, svo sem sláttuþyrlum og heyþyrlum, víða með undraverðum afköstum. Nú eru um það bil sextíu ár síðan þyrlu-heyskapartæknin nam land hérlandis. Af þeirri ástæðu eru eftirfarandi línur skrifaðar.

Bjarni Guðmundsson.

Heyskapurinn var handverk

Heyskapur var handverk fram undir lok nítjándu aldar. Þá komu fyrstu heyvinnuvélarnar: hestasláttuvél og rakstrarvél, sem í nágrannalöndum kallaðist einnig hestahrífa. Sláttuvélin tók bráðlega að breiðast út en rakstrarvélin fór hægar yfir. Fyrsta vélin til heysnúnings mun hafa komið árið 1907, einnig dregin af hesti. Hægt og sígandi unnu vélnar á, með stækkandi vélfæru landi og með vaxandi trú manna á gildi og getu hinnar nýju verktækni. Þunga undiraldan var þó vinnuaflið sem leitaði úr sveitunum til annarra atvinnuvega. Vélar gátu komið í stað vinnuafls.

Íslenskum bændum virðist ekki hafa fallið alls kostar að nýta hestinn sem aflagjafa verkfæra, sé horft til þess hve fljótt þeir tóku dráttarvélnar í þjónustu sína. Fram yfir 1950 höfðu búvélar og verkfæri einkum borist Íslendingum frá Vesturheimi en nú var Evrópa að rísa eftir hörmungar seinni heimsstyrjaldarinnar. Þaðan tóku því að berast búvélar og verkfæri sem hönnuð höfðu verið við aðstæður sem margar hverjar voru mun líkari íslenskum en gerðust fyrir vestan haf. Ekki síst átti það við grasrækt og heyöflun fjölskyldubúa þar sem ræktarlönd voru takmörkuð stærð.

Sláttuvél með ljá og greiðu

Fyrstu sex áratugi sláttuvélanna á Íslandi var gerð þeirra hin sama: Bakki, 3–5 feta „breiður“ (0,9–1,5 m langur), sem á voru þéttstæðir fingur, greiðan. Um fingurna lék ljárin sem skar grasið við brúnir þeirra. Kornskurðarvélar byggjast enn á þessari tækni.

Hestasláttuvélar voru víða helsta heyskaparnýmælið á fyrra helmingi síðustu aldar. Hestknúin verkfæri til sláttar – með greiðu og ljá – bárust svo þúsundum skipti til landsins. Árni Sigurgeirsson á Eyrarlandi slær og notar heyskúffu við engjasláttinn. (Véls. Steindórs).

Slegið með fyrstu sláttuþyrlunni sem til opinberrar prófunar kom hérlandis. Það gerðist sumarið 1966. Hún var af tegundinni PZ. Hér slær greinarhöfundur með henni á Hvanneyrartúni. (Mynd / Ólafur Guðmundsson).

Fram- og tilbaka-hreyfing ljásins í greiðunni, bæði eðli og hraða, setti því takmörk hve hratt mátti aka við sláttinn. Helsta leið til þess að auka afköst við sláttinn var því að auka vinnslubreiddina – með því að fá lengri greiðu. Vönduðum slætti mátti auðveldlega ná með beittum ljá, oddhvössum fingrum og á sléttu, grösugu og mosalausum landi. Við slíkar aðstæður, og með þjálfða dráttarhesta, gat það verið áreynslulaus unun að sitja sláttuvélina og heyra notalegan klippiklið ljásins við tindana – og jafnvel fuglasönginn handan hans.

En þessu var ekki alltaf að heilsa. Steinar leyndust í slægjunni, ljárin sljóvgaðist, mosi hlóðst á finger sem skaddast höfðu og gras flæktist í greiðu og ljá ef afstilltust. Greiðan tók að bæla grasið undir sig í stað þess að greiða það að ljánum. Sumir höfðu því fyrir sið að láta ungling með hrífu ganga á eftir sláttuvélinni til þess að greiða fyrir slættinum með því að hreinsa ljámús af greiðunni og að raka frá henni.

Vinna við hirðingu og viðhald sláttugreiðanna með tilheyrandi ljá var drjúg. Það þurfti iðulega að rétta og hvessa odda greiðufingurna.

Ljúblöðin þurfti að brýna reglulega, jafnvel að skipta um þau sem brotnað höfðu. Hvert blað var fest við bakkann með tveimur hnoðum. Ljábökkunartæki þekktust á síðari árum greiðusláttuvélanna. Flestir notuðu þó „gömlu“ aðferðina og beittu hnoðhamri og úrreki. Ljábrynslutæki komu hins vegar snemma til sögunnar og þóttu hið mesta þing.

Sláttuvélar með greiðu og ljá hafa með árunum þróast, bæði að efni og gerð, án þess að hér verði það rakið. Nefna má t.d. tennta og bitbetri ljái sem og sláttuvélar með tveimur ljám.

Sláttuþyrlurnar koma

Í Hollandi var árið 1937 stofnuð búvélaverksmíðja, ein af mörgum sem á þeim árum voru að eflast víða um lönd. Höfðingi þeirrar smíðju var Piet Zweegers. Afkomendur hans dattu árið 1964 ofan á nýstárlega gerð sláttuvéla. Þeir kölluðu hana „cyklomower“. Neðst á lóðréttum tromlum, sem snerust á ógnar hraða var komið fyrir hnífum sem hjuggu grasið af rót. Nú var það svo sem ekki ný hugmynd að slá gras með einhvers konar hringiskífu. Má nefna að slík uppskeruvél, ensk, af gerðinni Silorator, var reynd á Hvanneyri sumarið 1958, og sláttuvél af gerðinni Hexa U2, sumarið 1964 (sú mundi líklega kölluð ruddasláttuvél í dag). Hvorug þessara véla reyndist viðunandi.

En „cyklomower“ þeirra Zweegers-feðga sló í gegn. Glöggir búvélasalar hérlandir veittu henni eftirtækt og 28. júní 1966 stóð ein slík, PZ, á Hvanneyrarhlaði tengd MF 135 albúin til sláttar. Hún var komin frá Véladeild SÍS. Þar réði þá ríkjum Gunnar Gunnarsson, búfræðikandidat frá Hvanneyri, fimm árum fyrr, áhugasamur ungur maður og kvikur.

Sláttuvélinni var samdægurs brugðið í gras við nokkra byrjunarörðugleika sem liðu hjá. Næstu daga var slegið og í dagbók skrifarans segir m.a.:30. júní 1966:

Ljábrynsluvélar komu snemma til sögu og fengust síðan af ýmsum gerðum. Margir létu sér þó nægja að hvetja ljá sláttuvélarinnar með þjöl eða brýni. (Búvélar og ræktun).

Fyrsta verkfærið til þess að snúa heyi mun hafa komið til landsins árið 1907, líklega frá Arvika Verken í Svíþjóð. Gafflavél mátti kalla hana því með göfflum þeytti hún heyinu upp og aftur undan sér líkt og hæna að störfum á haug. (Búvélar og ræktun).

... „ sló með PZ-sláttuþyrlu, er það ógurlegt áhald, hvinurinn í henni er eins og úr þrýstiloftsflugvél undir álagi.“

1. júlí 1966: „Ég sló ½ ha með PZ og var fljótur að því, þar eð aka má vélinni a.m.k. á 15 km hraða/klst.“

2. júlí 1966: „Eftir hádegið var ég settur í að slá með PZ-vélinni og sló eg tæpa 3 ha á 130 mín, sem er allgóður árangur.“

Nú var sú breyting orðin að ljárin klippti ekki grasið við greiðufingur heldur voru stráin lamin af rót með þyrluhnífum á þeytingsferð, hnífum sem ekki þurftu að snúa stefnu sinni reglulega eins og ljárin í greiðunni. Því gat ökuhraðinn orðið meiri og þar með sláttuafköstin. Hin nýja vél lét sig mosa og sinurubba engu skipt, sló allt hvað fyrir varð, jafnt aftur á bak sem áfram. Varla þurfti að brýna „ljána“, aðeins að skipta um þá eftir þörfum. Vinna við umhirðu og viðhald varð hverfandi í samanburði við greiðusláttuvélarnar. En hin nýja tækni kostaði stórum meira afl en hin gamla. Eldneytisnotkun dráttarvélarinnar meira en þrefaldaðist miðað við slátt með greiðuvél og sama sláttuflöt. Kom sér nú vel að æ fleiri bændur höfðu komist yfir stærri/aflmeiri dráttarvélar en voru á fyrsta skeiði heimilisdráttarvélna, gjarnan dráttarvélar með tvöfaldri kúplingu. Þritengibeisli var orðinn staðalbúnaður þeirra.

Fleiri innflytjendur búvéla tóku að falbjóða sláttuþyrlur og búvélasýningar voru haldnar víða um land. Hin nýja sláttuvélagerð seldist eins og heitar lummur, jafnvel þó illa áraði til búskapar í ýmsum landshlutum – með kalárum og grasbresti, og að úti við sjónarrönd glitti í markaðsvanda hvað afurðir bænda snerti. Greiðusláttuvélarnar viku með öllu fyrir sláttuþyrlunum, en undir því nafni gengu þær um all langt skeið. Með nýrri öld hvarf þyrlunafnið þó að mestu svo nú kallast „cyklomower“ bara sláttuvél, megi marka auglýsingar um þær.

Fjölfætla – heyþyrla

Allt frá komu fyrstu véla til heysnúnings í byrjun síðustu aldar og fram yfir 1960 voru menn mjög leitandi um tæknibúnað þeirra og gerðir. Síðustu árin voru það snúningsvélar með kömbum sem töðuvellina áttu, líklega vegna þess að með þeim verkfærum mátti ekki aðeins rífa og snúa heyinu heldur einnig raka því saman. Má þá ekki

BÆNDASAMTÖK ÍSLANDS

VILT ÞÚ HAFA BEIN ÁHRIF Á FRAMTÍÐ ÍSLENSKS LANDBÚNAÐAR?

Opnað hefur verið fyrir framboð til formanns, stjórnar og varastjórnar Bændasamtaka Íslands

Framboðsform má finna á bondi.is

Allar upplýsingar veitir kjorstjorn@bondi.is

gleyma hjólmúgavélunum sem uxu mjög að vinsældum undir lok sjötta áratugarins. Þær rökuðu afar vel, jafnvel á mis jöfnu landi, en þótt einnig væru hannaðar til heysnúnings unnu þær það verk afar illa við flestar kringumstæður.

Það var svo árið 1963 að Þór hf. undir stjórn Einars Þorkelssonar kynnti íslenskum bændum nýja gerð véla til heysnúnings. Hún kom frá þýsku Fahr-verksmiðjunum og kallaðist þar í landi „kreiselheuer“. Verkfæranefnd ríkisins á Hvanneyri reyndi slíka vél með fjórum þeytistjörnum samsumars. Í prófunarskýrslu um vélina var hún kölluð heyþeytir en Einar innflytjandi nefndi vélina fjölfætlu og var svo forsjáll að skrá heitið formlega sem vörumerki. Setti það aðra innflytjendur sem falbuðu snúningsvélar sömu gerðar en af öðrum tegundum í nokkurn bobba: Þeir urðu að finna önnur heiti. Þá urðu til nöfn eins og heyþyrla, heytætla, heyþeytir o.fl.

Skýrsla Verkfæranefndar um vélina var lofleg og í lokaorðum hennar sagði: „Fjölfætlan reyndist snúa heyi með góðum árangri, jafnvel á illa sléttu landi. Einnig dreifir hún vel úr heymúgum, séu þeir ekki mjög þykkir.“

Sigsteinn Pálsson, bóndi á Blikastöðum í Mosfellssveit, var hvað fyrstur bænda til að taka Fahr-fjölfætluna í notkun. Hann sagði við blaðamann Morgunblaðsins í júnílok 1963:

Jú, ég tók eina slíka í notkun í gær. Hún er kölluð „Fjölfætla“. Þjóðverjarnir framleiða hana og hafa selt mikið af henni til Svíþjóðar, Englands og annarra landa í Evrópu. Þeir segja mér umboðsmennirnir hjá Þór h.f. í Hafnarstrætinu, að það sé þegar búið að panta mikið af þeim hérna og farið að nota hana hérna í nágrenninu og fyrir norðan. — Ég held að þessi vél sé hreinasta þing. Hún tætir slægjuna mjög vel upp úr jörðinni, dreifir henni vel og flýtir mjög fyrir þurrkun. Svo rótar hún betur en nokkur önnur vél úr múgum, en aðrar vélar hafa ekki tætt nóg úr miðjum múgunum. „Fjölfætlan“ er afkastamikið áhald og ég hef fulla ástæðu til að ætla að hún reynist mjög vel. . .

Sigsteinn reyndist sannspár. Næstu ár kepptust búvélasalar við að bjóða bændum snúningsvélar

Fjölfætla – Fahr – tekin í notkun á Blikastöðum sumarið 1963. Magnús Sigsteinnsson, síðar ráðunautur, ekur, en faðir hans, Sigsteinn bóndi Pálsson, stendur álangdar með hrífu sína, ásamt öðrum. Mynd / Ólafur Guðmundsson).

af hinni nýju gerð. Þannig lét Árni Gestsson í Globus hf. prófa nokkrar tegundir þeirra sumarið 1964. Af þeim valdi hann tegundina Fella, sem fékk nafnið heytætla sem skrásett vörumerki. Til hinna skrásettu vörumerkja má líklega rekja það að á bæjum var ýmist farið að tala um að fætla heyið eða að tætla það, allt eftir því hver snúningsvéartegundin á bænum var. Með árunum virðist nafnið heyþyrla hins vegar hafa náð almennri útbreiðslu. Hin skrásettu vörumerki eru horfin úr munni flestra. Og það var eins og við manninn mælt: Snúningsvélar þessarar gerðar vöktu athygli bænda sakir vinnugæða og afkasta. Þær seldust í hundraða tali og áttu gildan þátt í að flýta og bæta þurrkun heys á velli.

Myndarleg landbúnaðarsýning var haldin í Reykjavík sumarið 1968. Búvélahluti sýningarinnar var svo sem vænta mátti stór og glæsilegur. Sýninguna sótti fjöldi manns, ekki síst bændur landsins og búalið. Vöktu „þyrlur“ til sláttar og heysnúnings mikla athygli bænda svo ætla má að margir hafi þar tekið ákvörðun um kaup. Hinar nýju og bættu heyvinnuvélar léttu brúnir bænda sem þá glímdu við erfitt árferði, kal í túnnum og grasbrest, eins og fyrr sagði. Fleiri heyskaparmýmæli voru á sýningunni, m.a. heyhleðsluvagnarnir, sem áttu eftir að gerbreyta heyhirðingu hérlandis á næstu árum en það er önnur saga.

Ög fleiri þyrlur

Svo fór að hringhreyfing hnífa og tinda sláttu- og heyþyrlanna varð einnig fyrirmynd við hönnun nýrrar

gerðar múgavéla. Með einföldun má segja að hún hafi orðið til með því að stjarna heyþyrlu var stækkuð og mjög dregið úr snúningshraða hennar. Tindunum var líka breytt smálega. Til varð það sem kallað var stjörnumúgavél. Sú fyrsta þeirrar gerðar var prófuð hjá Bútæknideild Rala á Hvanneyri sumarið 1971. Hún var af tegundinni Fahr, flutt inn af Þór hf., hinni traustu og grónu búvélasölu sem enn starfar.

Stjörnumúgavélarnar veittu hjólmúgavélunum brátt harða samkeppni og eru ríkjandi gerð múgavéla hérlandis um þessar mundir. Með batnandi ræktun, ekki síst á framræstu mýrlendi, urðu túnin æ sléttari á vanga. Stjörnumúgavélarnar féllu líka sem hanskin að hönd heyhleðsluvagna og bindivéla: Þær skiluðu þeim hirðingarvélum hnúska- og þvælulausum gördum, ef rétt var beitt.

Margt hefur gerst á sextíu árum. Grunngerð heyskaparþyrlanna hefur í aðalatriðum haldist óbreytt, en stærð þeirra og þar með afkastageta vaxið til muna. Vélnar hafa þróast og batnað. Stjörnbúnaður og tæknileg gerð þeirra hefur verið löguð að breyttum og æ stærri dráttarvélum, umhírða auðvelduð og öryggi aukið. Þessar vélar eiga stóran þátt í því að nú má heyja þúsundir hestburða án þess að mannshöndin snerti eitt einasta strá. Tími handverksheyskapar er að baki.

Höfundur er prófessor emeritus í fôðurfræði við Landbúnaðarháskóla Íslands á Hvanneyri.

Næturbrolt?

Glímir þú við tíð þvaglát?

Leyndarmál Hvannarrótar:

- Hjálpar ef næturbrolt og tíð þvaglát eru að trufla þig
- Bakteríudrepandi, bólgueyðandi og styrkjandi
- Getur unnið gegn lofti í maga og meltingartruflunum

„Ég fann þvílíkan mun“

„Ég ákvað að prófa Hvannarrót og fann þvílíkan mun á mér eftir nokkra daga. Í stað þess að vakna, upp úr klukkan fjögur, sef ég nú samfleytt til sjö á hverri nóttu. Það munar gríðarlega að sofa sjö tíma í stað fjögurra á nóttunni.“

„Ég tek tvö hylki af Hvannarrót á kvöldin fyrir svefninn og eitt í hádeginu. Ég tek því alls þrjú yfir daginn. Þetta fækkar klósettferðunum og ég sef samfleytt alla nóttina, þökk sé Hvannarróttinni.“

-Halldór Kjartansson

ICEHERBS
NATURAL SUPPLEMENTS

BYSSU- OG SKOTFÆRASKÁPAR

á betra verði

Traustir skápar samþykktir af yfirvöldum. Margar stærðir. **Byssuskápar** fyrir 3, 4, 5, 6, 8 eða 12 byssur. Verð frá **34.995 kr.**

Skotfæraskápar, 2 stærðir. Verð frá **24.995 kr.**

Sendum um allt land.

Gerðu góð kaup

VEIÐIHORNIÐ

Síðumúla 8 • 108 Reykjavík • S: 568 8410
veidihornid.is

TRAUST FJÖLSKYLDUFYRIRTÆKI FRÁ 1998

Fornleifar og skógrækt

Fornleifar kunna að þykja áhugaverðar, enda oft gaman að horfa til baka um farinn veg. Það getur jafnvel verið gagnlegt líka. Þegar undirritaður gengur um lendur Íslands og kortleggur land til skógræktar horfir hann einnig eftir fornleifum. Það kemur fyrir að grjóthleðslur verði á vegi hans eða annað slíkt. Samviskusamlega tilkynnir undirritaður slíkan fund til viðkomandi fornleifaumdæmis. Oftast eru þær nú þegar skráðar, en ekki alltaf. Séu þær ekki skráðar, er það gert, undirbúningur skógræktar heldur áfram og ekki gert ráð fyrir gróðursetningu í og við fornleifarnar. Þetta er dæmi um samvinnu og gagnkvæma virðingu tveggja ólíkra fagstétta. Annan sem hugsar til framtíðar en hinn til fortíðar.

Undirritaður skrifar eftirfarandi með von um að skilja afstöðu, sem honum er fyrirmunað að skilja. Fornleifaleit og skráningu er gerð misjafnlega hátt undir höfði á milli sveitarfélaga. Tilfelli eru um að landeigandi sé skikkaður til að greiða fyrir skráningu fornleifa á því landi sem ætlað er til nýskógræktar til að fá leyfi til framkvæmda. Er fornleifavernd mikilvæg? Eru þær mikilvægari en heill þjóðar? Opnum á umræðuna þannig að hún gagnist helst öllum.

Sagan

Á Íslandi kann að þykja merkilegt ef smáskart finnst við fornleifa-uppgroft. Oft er slíkt skart úr málmi eða gleri, enda ólíklegt að annars myndi það endast í svo heillegu formi að fornleifafræðingar myndu finna það löngu eftir að notkun þess lauk, væntanlega fyrir árhundruðum.

Þetta fína smáskart hefur líklega verið flutt til landsins með skipi og á því uppruna sinn í útlöndum. Stundum þegar hlutir (eða líf) er

Á Íslandi hefur gróðurframvinda aldrei náð sér almennilega á strik eftir að maðurinn fór að skipta sér af. Ef nytjaskógrækt hefði hafist fyrir á Íslandi væri vel fyrir íslenskum fornleifafræðingum komið því minjarnar væru vafalítið enn veglegri og merkilegri.

Mynd / hg

með erlendan uppruna þykir það minna áhugavert eða virði. Við erum stolt þjóð, sama hvort við höfum efni á stoltinu eða ekki. Stolt er nefnilega ókeypis og við höfum því alveg efni á þeim hugaburði. Árið 1153 var reist stærsta kirkja á norðurljóða í Skálholti, Klængskirkja. Felldur var stórvaxinn skógur í Þrándheimi í Noregi svo Íslendingar gætu byggt risavaxna kirkju. Kirkjan er eins konar segull á auð og skart. Það er einmitt á slíkum stöðum sem ég vænti að fornleifafræðingar hefðu mestan áhuga á að grafa.

Það er ekki ómögulegt að ætla að smáskartið okkar eigi íslenskan uppruna. Þá er líklegt að jámið í því sé komið úr mýrum, þ.e. úr

mýrrarrauða sem myndaðist yfir þúsundir ára með aðstoð örvera. Sem sagt, mýrin er uppfull af lífríku efni frá gamalli tíð.

Járnefnasambandinu í mýrinni þarf að umbreyta til að ná hreinni málm. Það er gert með miklum hita. Í árdaga var notast við það sem náttúran bauð upp á. Mér skilst að í annálum Ara fróða og fleiri sagnaritara hafi verið getið til um kröftugt skóglendi á Íslandi við landnám. Þessum miklu mörkum var eytt, einkum til að búa til bithaga. Skógareyðing af manna völdum. Viðurinn var meðal annars nýttur í brenni, til matseldar og járngerðar. Birkiskógarnir voru grunnforsenda þess að hægt var að smíða úr járn.

Forfeðurnir nýttu það sem þeir gátu. Það þurfti stundum að hafa fyrir lífinu á landi elds og ísa. Viða má finna mannigert fyrirbrigði út um allt sem kallað er kolagröf. Slíkar grafir voru notaðar til að kveikja upp í timbri, snöggdrepa brunann og þannig varð hægt að umbreyta orku sólarinnar (ljóstíllífun) yfir í enn orkurikara efni (viðarkol). Þessar kolagrafir hafa fundist á landi í allt upp í 500 metra hæð yfir sjó.

Það mætti því ætla að skógur hafi annars vegar náð ansi hátt upp í landið, sem þýðir góð skilyrði fyrir gróður, og hins vegar að skógarnytjar hafi verið ósjálfbærar, þ.e.a.s. að viðartekja skóganna hafi verið meiri en endurnýjunargeta skógarins. Það hefur í för með sér að karaktereinkennum Íslands ber dóm af rányrkju og ofbeit. Ofbeitin er að mestu leyti komin til út af mannlegum áherslum á ræktun kvikfjár, einkum sauðkindarinnar, en stórgripir voru þó aldrei langt undan. Um þetta má lesa í Lýsingu Íslands, eftir Þorvald Thoroddsen.

Þessu hefur verið viðhaldið, þ.e. trjágróður á enga undankomuleið, kjálki húsdýra er aldrei langt undan. Nú vilja sumir, ekki síst fornleifafræðingar, kalla ömurlegar afleiðingar rányrkju – skógleysi, gróðurryrð og jarðvegsrof – „menningarlandslag“. Rányrkja er þó ómenning sem ekki er við hæfi að halda á lofti sem þjóðarstolti. Við eigum að skammast okkar fyrir þetta, ekkert síður en fyrir að hafa útrýmt rostungnum og geirfuglinum.

En aftur að skartgripnum og starfi fornleifafræðinga. Það er mikill fögnuður þegar eitthvað merkilegt finnst sem eykur þekkingu okkar á fortíðinni. Ég reikna með að fornleifauppgroftur sé tiltölulega þægilegur á Íslandi, þökk sé sauðkindinni. Jarðvegsmyndun er hér hæg og þökk sé gjóskulögum er auðvelt að geta sér til um jarðsöguleg tímabil. Á Íslandi hefur gróðurframvinda aldrei náð sér almennilega á strik eftir að maðurinn fór að skipta sér af. Jarðvegur er því tiltölulega laus í sér og lífssnaudur. Móar, einkennisvistkerfi Íslands, er jú lítið annað en þunn gróðurhula á rýrum frostlyftum jarðvegi frá forneskju. Kvikfjárbúskapur hefur haldið Íslandi í heljargreipum, á meðan það hefði getað dafnað í lífsins allsnægtum. Sennilega hefði

málleysinginn óskað eftir örlítið meiri staðbundinni tuggu, hefði hann verið spurður. Það sýnir sig vel þegar fé sækir yfir girðingar sem aðskilja skógræktarland frá mólendis menningarlandslagi þar sem töluvert meiri gróska er í skógarbotni en á berangri. Svo mikil er dýrd menningarlandslagsins að jafnvel sauðfé reynir að feta sig frá því. Næringarrikur jarðvegur er þar sem lífríkið er mikið.

Liðlega öld er síðan að Jósku heidarnar í Danmörku voru á milli tannanna á Íslendingum. Þá var rík áhersla lögð á landgræðslu með kraftmiklum runna og trjágróðri. Afraksturinn var fólki að skapi og nú er þar auðugt mannlíf sem mun með tíð og tíma búa til alls konar fornleifar. Ólíkt því ef þarna væru enn auðnir beittilyngsmóanna. Danir, líkt og Íslendingar, voru lengi kvikfjárræktarþjóð sem stundaði ósjálfbæra landnotkun. Þá var á hvorugum staðnum nokkurt val um annað og þekkingin til að gera betur var ekki til staðar. Þær afsakanir höfum við ekki í dag. Danir hafa breytt sinni landnotkun til hins betra en Íslendingar eru þeim enn langt að baki og stunda enn ósjálfbæran og stjórnlítinn kvikfjárbúskap.

Innihald þessarar sögu á ekki að kasta rýrð á fornleifar og starf fornleifafræðinga. Fornleifafræðingar er stétt fólks sem á fullkomlega rétt á sér, sér í lagi þar sem við Íslendingar erum svo stolt af sögu okkar ... eða það fer eftir því hver skrifar söguna. Fornleifafræðingar þurfa að berjast fyrir sinni tilvist og tilgangi á sama hátt og Íslendingar börðust við sultarólina öldum saman á kaldri eldfjallaeyju, búandi neðanjarðar innan um mykju og músagang. Nú er öldin önnur. Ef landið lokaðist fyrir innflutningi, til lengri eða jafnvel skemmri tíma, myndi það fljótt hafa afleiðingar.

Við eigum að leggja kapp á að þróa land okkar til sjálfbærni. Það gerum við ekki með tilbeiðslu fortíðar og verndarhyggju. Þvert á móti þá eigum við tækifæri á að gera börn okkar raunverulega stolt í framtíðinni, þar sem líf dafnar, menning og fornleifar líka. Setjum skógrækt í öndvegi, ræktum líf.

Höfundur er skógaunnandi og annar um samfélag sitt í nútíð og framtíð.

ÚTVARP

Bændablaðið

Í SAMSTARFI VIÐ

KRAFTVÉLAR

Nauðsyn þín er tekjulind okkar

Einhvers konar skattheimta er óhjákvæmilegur hluti samfélags. Skattar eru ekki vandamál í sjálfu sér, heldur grundvöllur þess að sameiginlegir innviðir virki. Flestir skilja það vel. Hvort sem fólk býr í þéttbýli eða dreifbýli er skattgreiðsla hluti af samfélagssamningnum.

En samningar byggja á trausti. Og traust byggist á því að það sem lagt er til sé nýtt í það sem því er ætlað.

Með framþróun hafa bílar orðið sparneytnari, orkuskipti eru í gangi og tæknin nýtist betur en áður. Þetta er ekki andóf, heldur eðlileg þróun samfélags sem leitast við að nýta auðlindir skynsamlega.

Með betri nýtingu á eldsneyti, tilkomu tvinnvéla og rafmagnsbíla er augljóst að skatttekjur af eldsneytissölu hafa minnkað. Þar hefur skapast sparnaður fyrir notandann, sparnaður sem hverfur ekki úr hagkerfinu heldur nýtist á annan hátt. Hann fer í endurbætur, í daglegan rekstur, til þess einfaldlega að halda heimilum gangandi, eða jafnvel í bílalán sem tekið var einmitt til að lækka þennan útgjaldalið til framtíðar.

Þegar framþróun sem þessi á sér stað og leiðir til þess að ein tekjulind ríkisins, í formi tiltekinna skatta, minnkar, þýðir það ekki endilega að tekjur ríkisins dragist saman. Þeir sem hafa breytt til í bílaflota sínum og njóta sparnaðar

vegna þess verja þeim fjármunum áfram í önnur útgjöld. Sá sparnaður hverfur ekki úr hagkerfinu, heldur færist til, í vörur, þjónustu og fjárfestingar sem eru, líkt og annað, skattlagðar.

Akstur er fyrir marga nauðsyn. Hann er hluti af daglegu lífi, óháð búsetu. Vinna, fjölskylda, þjónusta og atvinnulíf krefjast hreyfanleika. Þegar þessi nauðsyn er gerð að sjálfstæðri tekjulind, án skýrrar tengingar við það sem skatturinn á að standa undir, breytist upplifunin.

Tilfinningin sem margir finna, jafnvel þótt hún sé sjaldan sett í orð, er þessi:

Nauðsyn þín er tekjulind okkar

Það sem veldur vantrausti er ekki skattheimta sem slík. Það er skortur á sýnilegri tengingu milli innheimtu og niðurstöðu. Þegar skattar sem eru kynntir í nafni ákveðinna innviða skila sér ekki greinilega í þeim innviðum veikist réttlætningin.

Fólk skilur að kerfi kosta. En það gerir einnig kröfu um forgangsroðun. Um að skilvirkni borgaranna skapi svigrúm innan kerfisins, en verði ekki notuð til að réttlæta nýjar leiðir til að viðhalda yfirbyggingu sem hefur vaxið fram úr hlutverki sínu, yfirbyggingu sem er orðin svo umfangsmikil að hún nær ekki lengur utan um sjálfa sig.

Skattkerfi sem fylgir þróun samfélagsins þarf ekki aðeins að tryggja tekjur, heldur einnig að sýna að það geti aðlagast. Að það geti einfaldað sig og nýtt það

svigrúm sem skapast. Að það geti verið virkur þátttakandi í nýsköpun og uppbyggingu hennar, án þess að þurfa að halda í skattheimtum sem eru orðnar úr sér gengnar. Annars verður þróun ekki að framför, heldur að viðhaldi.

Þetta snýst ekki um að hafna sköttum. Þetta snýst um að gera kröfu um að þeir séu nýttir í það sem þeim ber, ekki fyrst og fremst til að halda kerfinu sjálfu gangandi.

Samfélag sem vill halda jafnvægi til lengri tíma þarf að rækta traust. Og traust byggist á því að nauðsynjar fólks séu ekki nýttar sem sjálfstæð tekjulind, heldur sem sameiginleg ábyrgð.

Nauðsyn borgaranna á ekki að vera tekjustofn ríkisins umfram það sem þarf til að viðhalda henni. Rekstur ríkis og sveitarfélaga er orðinn of umfangsmikill og sem borgari og notandi opinberrar þjónustu tel ég tímabært að þar verði tekið til af festu, forgangsraðað og skorið niður þar sem við á, enda er almennt viturlegast að reka kerfi með sama aðhaldi og gert er í heimilum og fyrirtækjum, þar sem hver króna er talin í heildarmyndinni.

Stjórnámálameinn, sama hvert nafn ykkar er eða hvaða flokki þið tilheyrði, þá er löngu komið að því að tekið sé til í eigin umhverfi, skorið niður þar sem hægt er og forgangsraðað af ábyrgð. Aðeins þegar það hefur verið gert er eðlilegt að leita til þeirra sem þið þjónið með kröfur um frekari framlög.

Höfundur er hinn mikli meðalmaður.

ÓDÝR

gleraugu
umgjörð og gler

Gleraugu með glampa og rispuvörn

19.900 kr.

Sérsmíðum samdægurs í styrk +/- 6,0 með cyl. til 2,0

Margskipt gleraugu

39.900 kr.

Margskipt gler frá Essilor (afgreiðslutími +/- tvær vikur)

Hamrahlíð 17

Hús Blindrafélagsins
Sími • 552-2002

OPTIC

REYKJAVÍK

SIJÓNTÆKJAVERSLUN

Cinderella

Incineration Toilets

„Þetta klósett er algjör snilld. Það mun aldrei stíflast. Hljóðlætt. Ekkert mál að þrifa. Mæli hikaust með. Bestu kveður Ingibergur“

BRENNSLUSALERNI

Hagkvæm lausn við skólpvandamálum

- Engin rotþró
- Ekkert jarðrask
- Einfalt í notkun og umgengni
- Auðvelt í uppsetningu
- Ekkert vatn
- Engin lykt

516-2600

vorukaup@vorukaup.is

VERKVAL EHF.

Bjóðum upp á eftirtalda þjónustu:

- Holræsaþreinsun/lagnahreinsun
- Rotþróarhreinsun
- Götu- og gangstéttasópun
- Lagnamyndun
- Stíflulosun

Hægt er að hafa samband við Verkval ehf.
í síma: 892-3762
eða senda póst á netfangið: verkval@verkval.is

CFMOTO CFORCE 520

óbreytt verð!
1.399.000,-
Án Vsk. 1.128.226,-

Umboðsaðilar: **Bikevik**, Reykjanesbæ.
KS, Sauðárkrúki. Suður England, Selfossi.
Lyngás Hellu. Landstólpi-AB, Egilsstöðum.

Nitro - Urðarhvarfi 4 - 557 4848 - nitro.is

CAT rafmagnslyftarar fyrir hámarks afköst og öryggi

Umhverfissvænir, hagkvæmir og endingargóðir rafmagnslyftarar

Rafmagnslyftararnir frá CAT eru hljóðlátur og umhverfissvænn kostur sem henta fyrir alls kyns vörumeðhöndlun. Rafmagnslyftarar á borð við CAT EP16-20(C)N2 línuna sem er fullkominn kostur fyrir alls konar meðferð á farmi, allt frá því að lyfta vörum í og úr hillum í að flytja farm á mill svæða.

- Lyftigeta 1,6-2,0 tonn
- Lyftihæð allt að 7 metrar
- Innbyggð vigt

- Hliðarfærsla á göfflum
- Auka vöðvalögn
- Strikfrí dekk

Hafðu samband **Adolf P. Andersen** í **590 5135**
eða **adolf@klettur.is** og kynntu þér lausnir sem henta þínum rekstri.

KLETTUR

www.klettur.is — 590 5100

Kristján B. Jónasson
kbjonasson@gmail.com

Þann 12. janúar voru 195 ár liðin frá því að Agnes Magnúsdóttir og Friðrik Sigurðsson voru tekin af lífi fyrir morðin á Natani Ketilssyni og Péttri Jónssyni að Þrístöpum í Austur-Húnavatnssýslu.

Það er svo ótalmargt sem þarf að gera þegar fólk er tekið af lífi. Fyrir liggur að þrír hafa verið dæmdir til dauða, karl og tvær konur, og nú þarf að ljúka málinu á fullnægjandi hátt. Það er eitt og annað sem sýslumaður Húnavatnssýslu, Björn Auðunsson Blöndal, þarf að hugsa um í félagi við amtmann sinn í Norður- og Austuramtí, Grím Jónsson á Möðruvöllum. Það yrði álitshnekkir ef aftakan lukkaðist ekki vel.

Böðulsleit

Fyrir það fyrsta er það persónan sem allt veltur á. Valið á böðlinum olli sýslumanninum áhyggjum. Raunar hafði hann ekki síður áhyggjur af því hvort einhver innlendur maður fengist yfirleitt til verksins. Tækist það ekki yrði að fá „skarprettara“ utanlands frá og hvílikur kostnaður sem af því myndi hljóta: ferðir, laun og uppihald. Þótt ýmsir fáist til að láta hris og keyri ríða á bak og þjó þegar brotafólki er refsað er það ekki á hverjum degi sem höggva þarf mann og konur. En þegar fréttist hvað til staði – nokkuð er jú liðið síðan dómar voru kveðnir upp í héraði – og já, þegar hæstaréttardómurinn barst loks frá Kaupmannahöfn og ljóst var að ekki yrði aftur snúið, þá gerðu víst nokkrar miður þokkaðar persónur sér ferð á sýslumannssetrið í Hvammi í Vatnsdal til að spyrjast fyrir um kaup og kjör. Þar á meðal var Eyfirðingur, Jón Þórðarson, sem kvaðst alvanur að sjá um framkvæmd dóma. Sér fyndist létt að fletta húðinni af sakafólki og yrði ekki skotaskuld úr að gera tvo til þrjá höfðinu styttri. Í einni heimild segir að Jón hafi gert sig ánægðan með „tóbakspund og brennivínspott“ að launum. Sýslumaður velti málinu fyrir sér en affakkaði. Þess í stað bað hann bróður annars hinna myrtu, Guðmund Ketilsson, um að taka verkið að sér. Fyrir sextíu ríkisbankadali.

Dæmdir menn

Guðmundur færðist undan. Hann hafði sjálfur fengið að kenna á lögnum, verið dæmdur fyrir þjófnað og hlotið þessi venjulegu tíu vandarhögg eða svo sem

„Ákveðið var að sjálfur aftökustaðurinn skyldi vera á einum af ystu melhólunum í Vatnsdalshólum, á Þrístöpum, en þar hafði áður verið kot kennt við Ranahóla.“

Sagnabáttur:

Öxin kysst

þjófum voru úthlutað. Ætti maður fé var leyfilegt að borga sig frá barsmíðunum, en öðrum hinum myrta, Natani Ketilssyni, hafði þó verið meinað slíkt þegar hann fékk sinn dóm. Já, báðir hinir myrtu voru nefnilega með „dóma á bakinu“ eins og nú er sagt. Natan hafði verið dæmdur til að þola tíu vandarhögg í undirrétti í Húnavatnssýslu árið 1824 fyrir hlutdeild í þjófnaði og yfirhylmingu yfir þeim sama þjófnaði, þótt hinn meinti þjófur hefði raunar sloppið við refsingu vegna skorts á sönnunargögnum. Oneitanlega virðist sérstakt að hægt sé að dæma mann fyrir yfirhylmingu yfir glæp sem ekki er hægt að sanna á glæpamanninn. En eins og tíundað er í úrskurði landsyfirréttar (þangað sem Natan áfrýjaði dómi í héraði) var embættismannastéttin gjörsamlega búin að fá sig fullsadda af Natani og færði margvísleg rök fyrir

refsingu honum til handa, manni sem var „að svo mörgum óhæfum kunnur[ur], óráðvendni og markleysu“, eins og stendur í dómsorði. Niðurstaðan var því að vandarhöggin tíu stóðu og bætt var við öðrum fimm.

Félagi Natans í dauðanum, Pétur Jónsson, eða Fjárdráps-Pétur sem svo er jafnan nefndur í húnverskri sagnageymd, hafði fengið enn þungri dóm fyrir sínar misgjörðir. Hann hafði í nóvember 1826 verið dæmdur í undirrétti í Húnavatnssýslu til „æfilegs þrældóms í Kaupinhafnar festingu“, þungrar sektar, greiðslu málskostnaðar og svo kaghýðingar. Við kaghýðingu var sakamaðurinn bundinn á höndum við staur það hátt að fætur hans rétt námu við jörð og síðan reyrður við staurinn um læri og mitti svo hann hoppaði ekki til og frá við refsinguna og síðan hýddur vel og lengi, oftast

með hrísvendi, en stundum hnútakeðli eða keyri á bert bakið þar til húðin á baki var meira og minna á brott. Pétur hafði hlotið þennan dóm fyrir að hafa í félagi við annan murkað lífið úr um 30 kindum á Ytri-Löngumýri í Blöndudal, stungið þær eða hálsbrotið, til að hræða fjáreigandann og kúga til hlýðni. Voru þeir Pétur keyptir til verksins, en verkkaupinn slapp.

Málinu var vísað til landsyfirréttar sem mildaði dóminn til muna. Nú var Pétri aðeins ætluð fjögurra ára betrunarvist í Rasphúsinu í Kaupmannahöfn þar sem sakamenn sátu og muldu plöntuklumpa úr nýlendunum niður í litunarduft og önduðu að sér í leiðinni ryki frá morgni til kvölds sem dró þá yfirleitt fyrr til dauða en síðar. Dómurinn féll á útmánuðum 1827 en enn var málinu skotið áfram og nú til hæstaréttar í Kaupmannahöfn. Pétur var á meðan í varðhaldi á Geitaskarði í Langadal og beið úrskurðar í sínum málum. Honum auðnaðist þó aldrei að heyra af þeim málalýktum sem reyndar voru enn ánægjulegri en niðurstaðan sem landsyfirréttur hafði komist að. Þegar dómurinn barst að utan árið 1828 var hann allur.

Aftökustaðurinn

Að endingu gaf Guðmundur sig eftir að Björn sýslumaður hafði nuddað í honum. Öxi hafði fyrir löngu verið pöntuð frá Kaupmannahöfn og stóðu þeir Björn sýslumaður og Grímur amtmaður á Möðruvöllum í því brasi, báðir miklir stjórnsýslumenn og umhugað um að allt gengi nú fyrir sig þannig að sem allra minnst mætti finna að framkvæmdinni.

Þegar nær dró aftökunni varð ljóst að ein af hinum þremur dæmdu hafði hlotið náð fyrir augum þeirra í Höfn. Líflátsdómi yfir Sigríði litlu Guðmundsdóttur frá Vatnsenda var breytt í lífstíðardóm sem hún skyldi afplána í Stokkhúsinu í Kaupmannahöfn. Eftir stóðu á aftökulistanum þau Friðrik Sigurðsson frá Katadal og Vatnsdælingurinn Agnes Magnúsdóttir. Þau höfðu beðið fregna af niðurstöðu hæstaréttar í varðhaldi um nokkurt skeið. Nú var best að drífa í þessu.

Það var því allnokkur asi í þingi og í Vatnsdal upp úr nýári 1830. Undirbúningurinn fyrir aftökuna fór að mestu fram frá þrettándanum og fram undir aftökuna 12. janúar. Ákveðið var að sjálfur aftökustaðurinn skyldi vera á einum af ystu melhólunum í

Vatnsdalshólum, á Þrístöpum, en þar hafði áður verið kot kennt við Ranahóla. Sýslumaður settist niður með séra Magnúsi Árnasyni Þingeyrapresti og Birni Ólsen, umboðsmanni Þingeyraklausturs, sem og tveimur „skynsömum bændum“ og fundu þeir út úr þessu í sameiningu. Efst á hólnum var dagana 6. til 8. janúar 1830 hlaðinn úr sniddum litill ferhyrndur pallur og hafður lágur því tafsamt var að stínga torf úr freðinni jörð. Heppnin var þó í liði með yfirvöldum því tíðin var með eindæmum góð og hvorki ófærð eða stórveður komu í veg fyrir að hægt yrði að fá einn mann af hverjum bæ í sex hreppum í Húnaþingi til að fylgjast með aftökunni.

Ofan á torfhlaðna pallinn var tyllt höggstokk sem kom utan frá Höfðakaupstað, með laut í miðju fyrir hálsa sakafólksins, og einhvers staðar hafa sýslumaður eða amtmaðurinn á Möðruvöllum haft upp á rauðu klæði sem breitt var yfir allt saman. Umhverfis var svo slegin íslenska fátæktarútgáfan af pílárum, girðingarnefna úr efni sem sýslumaður fékk lánað, væntanlega á Þingeyrum, og sem skilað var að aftöku lokinni.

Náðarbrjóst

Friðrik Sigurðsson hafði verið í varðhaldi á Þingeyrum. Agnes Magnúsdóttir á Kornsó í Vatnsdal. Þau komu því hvort úr sinni áttinni til aftökustaðarins. Í fylgd með Friðriki var sálusorgari hans, Jóhann Tómasson, prestur á Tjörn á Vatnsnesi. Um tveimur vikum eftir aftökuna skrifaði Jóhann lýsingu á aftökunni og aðdraganda hennar undir formerkjum hjálpræðissögunnar: Náð Guðs stendur öllum til boða, einnig líflátsdæmdum morðingjum. Jóhann hafði dvalið á Þingeyrum og veitt Friðriki sálusorgun í varðhaldinu og slegið á kvíða hans og ótta.

Að sögn Jóhanns var Friðrik sáttur við allt og alla frammi fyrir dauðanum, líka böðulinn Guðmund: „Skarpréttarann ávarpaði hann með blíðsemdarorðum, beiddi hann að gjöra sitt verk með kærleika.“ Og Friðrik leyfði sér að vera smá leikrænn, hverju hafði hann svo sem að tapa? „Að því búnu,“ segir Jóhann, „beiddist hann að mega sjá öxina, gekk þangað sem hún lá, kyssti á hana og sagði: „Þetta er blessaður réttlætisvöndur sem ég hef forþénað með mínum syndum.““

Þegar Friðrik kraup við höggstokkinn átti hann enn orð fyrir hópinn, þessa á annað hundrað bændur og vinnumenn sem stóðu í hring um hólinn. Hann lagði höfuðið á stokkinn og sagði lágt: „Ó, minn Jesús, ég leggst á þín náðarbrjóst!“ Höfuðið fór af í fyrsta höggi. Stuttu síðar var Agnes Magnúsdóttir einnig hrifin burt úr þessum heimi með öxi. Bæði voru þau dysjuð á staðnum að öllum viðstöddum og höfuðin sett á stangir og látin snúa að alfaraleið. Verklaun sín gaf Guðmundur Ketilsson fátækum á Vatnsnesi.

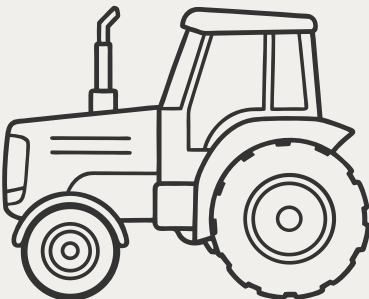
BÚNAÐARÞING OG DEILDARFUNDIR 2026

23. – 25. MARS 2026 HÓTEL NATURA REYKJAVÍK

ÞINGSETNING: 23. MARS KLUKKAN 11:00

Félagatal miðast við 19. janúar 2026.

Kjörgengi hefur hver sá sem skráður er í Bændasamtökin og greitt hefur félagsgjöld fyrir árið 2025 þann dag.

Frekari upplýsingar á [bondi.is](#)

Vísna hornið

Undirritaður orti þegar suðan kom upp í jólapottinum, enda mikill aðdáandi hangikets:

Einatt stend ég eldhús plikt,
við eim af reyktu spaði,
í húsið komin loks er lykt
af lyngi, birkí og taði.

Ekki þarf að kynna **Rósu** sem m.a. var kennd við **Vatnsenda**. Best allra dulbúinna tvíræðinna vísna er án efa þessi staka hennar:

Sátu tvö að tafla þar,
taflsónvön í sóknum:
Afturábak og áfram var
einum leikið hróknum.

Talið var að þessi vísa hafi verið ort til Natans, en eins og þjóð veit hét sonur Rósu, Rósant Berthold:

Seinna nafnið sonar míns
sífellt þig á minni,
að oft var fáklædd eyjan líns
uppi í hvílu þinni.

Á efri árum Rósu, vildi óframfærinn ungur piltur lyfta henni í söðul, en kom aftan að henni, þá kvað Rósa:

Þú ert ungur, það sér á og því ólaginn.
Frjálsari tel ég fremri veginn,
farðu ekki að mér þarna megin.

Sonur Natans Ketilssonar var Hans. Bóndi, skáld og hreppstjóri talinn snemma hagnætur og er þessi vísa höfð eftir honum sjö ára gömlum:

Hundarnir í hestunum
hanga utan í þúfunum
ganga þeir með gördunum
grjótið er í lækjunum.

Trúlega hafa þeir verið eitthvað léttlyndir Vatns-nesingar, sumir allavega, gerði Hans þessa:

Ein var meyja Adam gefin,
oss það segir ritning skær.
Minn því hneigist að því efinn
að aðrir megi hafa tvær.

En vísan mun vera svar við vísu **Bjarna Sigurðssonar frá Katadal**, aðrir segja þessa vísu eftir Hans:

Hver vill sanna að hilmir hæða
hafi bannað konur tvær.
Sem að manni gleði glæða
gegni hann sem til er fær.

Ekki veit ég hvar Hans bjó þegar hann orti þessa vísu auðskilda:

Vatnsdælingar veita óspart
veggarendum beina,
elska heiður, hefð og skart
og hrundir eðalsteina.

Allavega hefur á þeim tímum verið hrepparígur samkvæmt þessari:

Svínadælingar þola það,
þó af ágirnd brynni,
skemmta sér við skyr og spað
og skara að köku sinni.

Þessi braghenda mun vera eftir **Skáld-Guðnýju úr Fljótsdal** en hún mun hafa verið eldakona á Geirólfsstöðum og orti þessa til húsbóndans Hallgríms Helgasonar:

Einhvern tíma, ef ég hími enn í vetur
kolahrimótt kerling getur
kveðið Grími ljóðin betur.

Þrátt fyrir óvenjuleg hlýindi fram til áramóta, eru þó enn til jöklar. **Rósberg G. Snædal** lýsir þeim svona:

Baða koll í blámans firrð
bjartir jöklar heiða.
Viðáttunnar vald og kyrrð
vegfarandann seiða.

Jón S. Bergmann var kunnur á sinni tíð, hagtur, hestamaður, sjómaður og kennari. Honum þóttu andlegar afurðir lítt metnar, en smjörið dýrt:

Betri manna bættust kjör
borgum í og dölum.
Ef að væri vit og smjör
virt með sömu tölum.

Guðrún kona Sæmundar fróða í Odda er sögð hafa ort þessa og þá trúlega verið húsfreyja í Odda:

Ósk eg vildi eiga mér svo góða
að eg ætti syni sjö
með Sæmundi hinum fróða.

Vel er hægt að enda á þjóðskáldinu **Matthíasi Jochumssyni** sem einnig var klerkur í Odda um tíma, hann orti:

Hver einn bær á sína sögu
sigurljóð og raunabögu.
Tíminn langa dregur drögu
dauða og lífs er engin veit.

Umsjón: Magnús Halldórsson
mhalldorsson0610@gmail.com

Eignatorg býður sérhæfða þjónustu við verðmöt og sölu á bújörðum og öðru landi, með eða án rekstrar.

Við byggjum á áralangri reynslu á því sviði.

Björgvin Guðjónsson, búfræðingur og löggiltur fasteignasali s. 510-3500 eða 615-1020

bjorgvin@eignatorg.is

Syðstu-Mörk, 861 Hvolsvelli

Eignatorg

VETRARSÓL er umboðsaðili

Gulltryggð gæði

40 ár á Íslandi

Hágæða snjóblásarar Fjölbreytt úrval

Askalind 4 | Kópavogi | Sími 564 1864 | vetrarsol.is

OSO HOT WATER

OSO Hitakútar Vörukaup ehf Lausnir fyrir iðnað og heimili

516-2600 www.vorukaup.is vorukaup@vorukaup.is

TÖKUM AÐ OKKUR VERKEFNI OG VINNUM ÚR ÞEIM LAUSNIR

VHE

VHE • Melabraut 27 Hafnarfjörður • Hraun 5 Reyðarfirði Sími 843 8804 • Fax 575 9701 • www.vhe.is • sala@vhe.is

ALLT FRÁ FYRSTU HUGMYND AÐ FULLBÚNU HÚSI

Súlur stálgrindarhús fyrir atvinnu-, iðnaðar- og íbúðarverkefni

- Hönnun og ráðgjöf
- Framleiðsla
- Uppsetning
- Verkefna- / byggingastjórn

 kristjan@sulurehf.is www.sulurehf.is 669 0803

Mér þykir þess þumall þægilegur að þrjóna og situr vel á hendi. Dömuveltlingar í 3 stærðum.

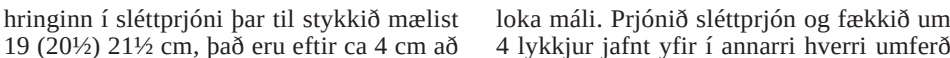
DROPS Design: Mynstur me-297

Stærðir: S/M (M/L) L/XL
 Ummál: ca 17 (18) 19 cm. Lengd: ca 23 (24½) 25½ cm.
Garn: DROPS MERINO EXTRA FINE (fæst hjá Handverkaskúnst)
 - 100 (100) 100 gr litur á mynd nr 54, Morgunþoka
Þrjónar: Sokkarþrjónar nr 2½ og 3
 Þrjónfesta: 23 lykkjur x 32 umferðir = 10 x 10 cm á þrjóna nr 3.

LEIÐBEININGAR ÚTAUKNING: Aukið út um 1 lykkjur til vinstri (á við um hægri handar vettling): Notið vinstri þrjón til að taka upp þráðinn á milli 2 lykkja frá umferðinni að neðan, þráðurinn er tekinn upp að framan og lykkjan er þrjónuð slétt í aftari lykkjubogann.

Aukið út um 1 lykkjur til hægri (á við um vinstri handr vettling): Notið vinstri þrjón til að taka upp þráðinn á milli 2 lykkja frá umferðinni að neðan, þráðurinn er tekinn upp að aftan og lykkjan er þrjónuð slétt í fremri lykkjubogann.

Hægri handar vettlingur: Fitjið upp 44 (48) 52 lykkjur á sokkaprjón nr 2,5 með DROPS Merino Extra Fine. Prjónið stroffi í hring = 2 lykkjur slétt / 2 lykkjur brugðið) í 5 (6) 6 cm. Skiptið yfir á sokkprjóna nr 3 og prjónið 1 umferð sléttprjón jafnframt því sem fækkað er um 10 (12) 12 lykkjur jafnt yfir = 34 (36) 40 lykkjur. Setjið 1 merki í 11. (13.) 15. lykkju í umferð – látið merkið fylgja með í þessari lykkju. Nú er prjónað sléttprjón jafnframt því sem aukið er út á EFTIR lykkju með merki í – lesið LEIDBEININGAR ÚTAUKNING í útskýringu að ofan. Aukið út 1 lykkju til vinstri á EFTIR lykkju með merki í hverri umferð alls 8 (11) 10 sinnum, síðan er aukið út í annarri hverri umferð alls 6 (5) 6 sinnum = 48 (52) 56 lykkjur. Prjónið þar til stykkið mælist 11 (12½) 13 cm – útaukning fyrir þumalfingur er nú lokið. Í næstu umferð eru lykkjur fyrir þumalfingur settar á þráð þannig: Setjið fyrstu 11 (13) 15 lykkjur á þráð án þess að prjóna þær og fitjið upp 3 nýjar lykkjur í byrjun umferðar, prjónið út umferðina eins og áður = 40 (42) 44 lykkjur. Prjónið

alls 7 sinnum = 12 (14) 18 lykkjur. Þrjónið
2 og 2 lykkjur slétt saman = 6 (7) 9 lykkjur.
Klippið þráðinn, þræðið þráðinn í gegnum
þær lykkjur sem eru eftir, herðið á þræði og
festið vel.

Þumalfingur: Setjið til baka 11 (13) 15
lykkjur af þræði á sokkaprjóna nr 3 og þrjónið
einnig upp 1 lykkju í hverja af 3 lykkjum
sem fitjaðar voru upp á vettlingi = 14 (16)
18 lykkjur.

Þrjónið hringinn í sléttþrjóni þar til
þumalfingurinn mælist ca 5 (5½) 6 cm,
það er ca ½ cm eftir að loka máli. Þrjónið
2 lykkjur slétt saman umferðina hringinn =
7 (8) 9 lykkjur. Þrjónið 1 umferð slétt og
fækkið um 2 (3) 4 lykkjur jafnt yfir = 5 (5)
5 lykkjur. Klippið þráðinn, þræðið þráðinn í
gegnum þær lykkjur sem eru eftir, herðið á
þræði og festið vel. Þumalfingurinn mælist
ca 5½ (6) 6½ cm.

Vinstri handar vettlingur: Fitjið upp 44 (48) 52 lykkjur á sokkaprjón nr 2,5 með Þrjónið stroff hringinn (= 2 lykkjur þrugðið / 2 lykkjur slétt) í 5 (6) 6 cm. Skiptið yfir á sokkaprjóna nr 3 og þrjónið 1 umferð sléttprjón jafnframt því sem fækkað er um 10 (12) 12 lykkjur jafnt yfir = 34 (36) 40 lykkjur. Setjið 1 merki í 7. (8.) 9. lykkju í umferð – látið merkið fylgja með í þessari lykkju. Nú er þrjónað sléttprjón jafnframt því sem aukið er út á UNÐAN lykkju með merki í – munið eftir LEIÐBEININGAR ÚTAUKNING.

Aukið út 1 lykkju til hægri á UNÐAN lykkju með merki í hverri umferð alls 8 (11) 10 sinnum, síðan er aukið út í annarri hverri umferð alls 6 (5) 6 sinnum = 48 (52) 56 lykkjur. Þrjónið þar til stykkið mælist 11 (12½) 13 cm – útaukning fyrir þumalfingur á nú að vera lokið.

Í næstu umferð eru lykkjur fyrir þumalfingur settar á þráð þannig: Prjónið eins og áður fram að lykkju með merki í, setjið næstu 11 (13) 15 lykkjur (ásamt lykkju með merki) á þráð án þess að prjóna þær, fitjið upp 3 nýjar lykkjur og prjónið út umferðina eins og áður = 40 (42) 44 lykkjur. Prjónið hringinn í sléttprjóni þar til stykkið mælist 19 (20½) 21½ cm, það eru eftir ca 4 cm að loka máli. Prjónið sléttprjón og fækkið um 4 lykkjur jafnt yfir í annarri hverri umferð alls 7 sinnum = 12 (14) 18 lykkjur. Prjónið 2 og 2 lykkjur slétt saman = 6 (7) 9 lykkjur.

Klippið þráðinn, þræðið þráðinn í gegnum þær lykkjur sem eru eftir, herðið á þræði og festið vel.

Vísna gáta

Þú tengir mig við rokk og ról
rekstrarumsvif líka
út af vegi æða hjól
aldan vekur slíka.

Lausnin er eitt nafnorð með fjórar mismunandi merkingar.
Lausnin verður birt á vef Bændablaðsins, www.bbl.is,
mánudaginn 19. janúar.

Umsjón: Guðbjörn Sigurmundsson
Gudbjorn.Sigurmundsson@mk.is

Bændablaðið
kemur næst út 29. janúar

Enn lengur á Biðstofunni, takk!

Hrifla | Þróstur Helgason
throstur@bondi.is

Nú er að hefjast ein skemmtilegasta sjónvarpsveisla ársins með Evrópumótinu í handbolta. Íslenska liðið er talið eiga greiða leið í milliriðla og jafnvel í undanúrslit þótt þar sé ekki á vísan að róa eins og síðustu stórmót hafa kennt okkur. En það verður gaman að fylgjast með og ljóst að stór hluti landsmanna mun sitja eins og límdur við sjónvarpið þegar leikir íslenska landsliðsins fara fram.

RÚV hefur sinnt þessum keppnum vel á undanförunum árum og er sífellt að bæta sig. Þar hefur ríkismiðillinn einkum sótt í smiðju frábærrar íþróttaumfjöllunar á systurstöðvum sínum, Sjónvarpi Símans og þó einkum Stöðvar 2 sem nú heitir Sýn. Þar hefur verið þróuð dagskrárgerð í kringum íþróttir á borð við körfubolta, ekki síst NBA, sem gengur út á að fá sérfræðinga í íþróttinni til þess að ræða fram og til baka um allar hliðar hennar, allt frá minnstu tækniatriðum til herkenskubragða, andlegra og jafnvel félagslegra þátta. Slíkir umræðuþættir hafa svo auðvitað orðið mikilvægur hluti af fótboltaumfjöllun þessara sjónvarpsstöðva, ekki síst enska boltans en einnig meistaraeildar Evrópu.

Fyrir áhugafólk um íþróttirnar jafnt sem lengra komna er rýni og greining af þessu tagi ákaflega áhugaverð. Þegar vel tekst til slagar þáttur af ítarlegum og spaklegum umræðum jafnvel upp í ánægjuna af því að horfa á kappleikina sjálfa.

RÚV hefur smám saman verið að læra þáttagerð af þessu tagi og framleitt stutta röð þriggja þátta fyrir Evrópumótið sem er fram undan. Þættirnir heita Biðstofan (sbr. EM-stofan) og eru nú allir aðgengilegir í spilara RÚV. Þar ræðir Helga Margrét Höskuldsdóttir við þá Kára Kristján Kristjánsson, Ólaf Stefánsson og Loga Geirsson um mótið, leikmennina og hvernig þeir sjá fyrir sér að íslenska liðið muni spila. Í síðasta þættinum bætist Aron Pálmason svo við þríeykið en hann hefur nýlengið atvinnumannaverli sínum og lék á síðasta stórmóti í janúar á síðasta ári. Hann hefur því ferska sýn á liðið og ekki síður þjálfarann, Snorra Stein Guðjónsson, sem er nú að fara á sitt þriðja stórmót með liðið.

Biðstofan á RÚV. Vel tekst til með þættina og í raun er eini galli þeirra sá að þeir eru of stuttir og of fáir.

Vel tekst til með þættina og í raun er eini galli þeirra sá að þeir eru of stuttir og of fáir. Eftir að hafa horft á þá alla situr maður eftir með þá tilfinningu að þessir fjórir fyrrverandi landsliðsmenn hefðu getað setið við mun lengur og rætt það sem er yfirvofandi á Evrópumeistaramótinu. Og sem áhorfandi hefði ég alveg verið til í að hlusta og horfa lengur, fá enn frekari sýn á það sem gengur á í undirbúningi fyrir mót af þessu tagi, enn betri innsýn í kerfin sem á að spila, andstæðinga sem okkar lið mætir, mögulega framvindu mótsins, helstu kosti og galla liðs okkar og andstæðinganna og þannig mætti áfram telja.

Hafandi fylgst með mörgum talsvert lengri umræðuþáttum um til dæmis NBA undir stjórn eins af meisturum þáttagerðar af þessu tagi, Kjartans Más Kjartanssonar á Sýn, þá finnst manni að Helga Margrét hefði mátt sitja lengur á Biðstofunni með gestum sínum og kannski leika sér aðeins með formið. Þættirnir þrír eru nefnilega ekki nema tæpir þrír tímar í heild sinni.

En hvað um það. Áhugafólk um íþróttir getur hlakkað til næstu vikna þegar Evrópumótið í handbolta verður á dagskrá RÚV. Kannski má benda Ríkisútvarpinu á að þeim er jafnframt óhætt að gera meira úr umræðum um mótið meðan á því stendur, fyrir og eftir leiki. Þar hefur tíminn einnig verið naumt skammtaður og iðulega fleygaður af stórum auglýsingapökkum. Sú þáttagerð skilur jafnvel enn frekar eftir þá tilfinningu að ekki nándar nærri allt hafi verið sagt. Þar er RÚV að missa af tækifæri sem systurstöðvarnar myndu alveg örugglega ekki láta renna sér úr greipum ef þær sýndu frá mótinu.

Ertu á leið erlendis?

Nældu þér í bílapakkann!

- Notaleg gisting á frábærum stað í Keflavík
- Geymsla á bílnum á meðan þú dvelur erlendis
- Akstur í flug og við sækjum þig við heimkomu

Bókaðu þína þjónustu: stay@flyersshotel.com 644-7080

Stíflubjónusta Sævars Selfossi

Sími: 861 1919
stifla.selfoss@gmail.com

Stíflulosun úr lögnum Myndun lagna Rótarskurður o.fl. Yfir 20 ára reynsla

Allt landið - Allt fyrir þig. Ert þú ert í söluhugleiðingum? Hafðu samband!

ALLT@ALLT.IS | 560-5501
WWW.ALLT.IS

Hvatningarverðlaun skógræktar 2026: Tilnefningar óskast

Hvatningarverðlaun skógræktar verða veitt þriðja sinni á alþjóðlegum degi skóga, 21. mars. Verðlaunin eru veitt árlega til að hvetja til dáða einstaklinga, hópa, fyrirtæki, félög eða stofnanir sem vinna óeigingjarnt starf í þágu skógræktar á Íslandi. Hvatningarverðlauninum er ætlað að hvetja viðkomandi áfram til nýrra afreka.

Að verðlauninum standa Skógræktarfélag Íslands, Land og skógur og Bændasamtök Íslands.

Tilnefningafrestur er til 16. febrúar. Tilnefningu má fylla út á vef Skógræktarfélags Íslands:

skog.is/hvatningarverdlaun-skograektar

Endilega sendu inn tilnefningu ef þú veist um fólk sem vinnur framúrskarandi starf að skógræktarmálum og á skilið hvatningu til að halda áfram á sömu braut!

- Loft í loft
- Loft í vatn
- Vatn í vatn

Varmadælur Vörukaup ehf

516-2600 vorukaup@vorukaup.is

Vélaskólinn

Talsett Vinnuvélanámskeið á netinu

www.velaskolinn.is

Lausnir jólagetrauna

Lausn krossgátunnar

	JÓL	BEITT	HEITI	LEYFI	HLÍÐAR-LAG	ÁTT	SÝNIS-HORN	Þ	RÍÐA	INNVOÐS
KRÉRINGAR	H	N	O	S	S	G	Æ	T	I	
TÆPLEGA	V	A	R	L	A	SIGTI VEIKJA	M	I	Ð	
FENGUR	A	F	L	I	GÁÐU AFTUR-KALLA	L	I	T	U	
PRÝÐA	S	N	O	T	R	A	TVEIR EINS SNJÁLDUR	R	R	
STAFUR	S	HÆÐA HELBER	F	L	I	M	T	A	KRYDD-JURT	
	J	ÓVIT	TIGNARI	NEYTA	ÁKAFLEGA RYKKUR	A	F	A	R	TÁLKNBLOÐ
BALDINN	Ó	D	Æ	L	L	HLJÓTT PÁSA	L	Á	G	T
LAND	L	Á	Ð	SETT FLJÓT	L	A	G	T	NAFN SPÓNN	A
	A	NÓTA FUGL	R	E	ORÐA-GJÁLFUR PARTA	F	J	A	S	JAFN ÓÞVERRI
	→	T	I	L	H	L	Ö	K	K	UN
	TONN	Ú	SVIKULL Í RÖÐ	F	L	Á	R	KRAP PRANG	E	L
STÁSS	S	K	R	A	U	T	LÖSKUN BRÁÐRÆÐI	B	I	L
SKRAF	M	A	S	HÖKTA	T	NABBI FORN-ESKJA	A	R	Ð	A
UTAN	Á	N	SANKA LEIKA	S	A	F	N	A	ÓSK SNÁÐI	B
KÚNST	L	I	S	T	MYNT-EINING	Y	YFIR-BRAGÐ	S	T	Í
	E	MATJURT KULDAPEL	P	A	P	R	I	K	A	KVENDÝR ÁBREIDA
SKÖNNUN	S	K	I	M	U	N	RÓMVERSKTALA	FLOSFID EFNI	P	L
ORÐ-BRAGÐ	T	A	L	A	N	D	I	GÓLF- KLÆÐNING	P	A
	JÖRÐ	L	A	N	D	DRAMA	L	E	I	K

Lausn Lykilkrossgátunnar

	S	E	I	G	L	A	S	T	
B	Í	L	L		O	F	T	A	R
R	U	S	L	A	K	A	R	F	A
Á	N	A	U	Ð		R	Æ	L	L
			R	A	S		K	A	L
M	Ó	R		L	E	S			
A	L	U	R		T	I	T	R	A
U	M	K	O	M	U	L	A	U	S
R	A	K	K	A		K	U	T	I
	R	A	K	L	E	I	T	T	

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

S	E	I	G	L	A	T	B	Í	O
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

11

12

13

14

15

16

17

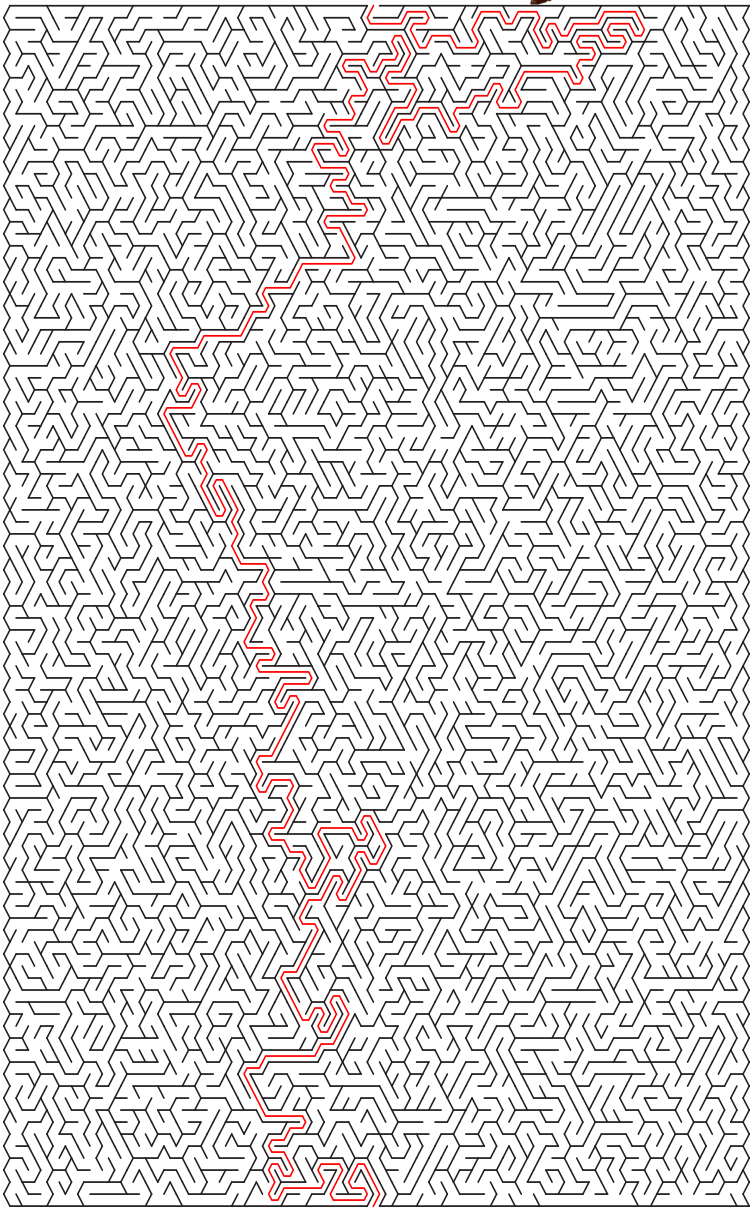
18

19

20

F	R	U	K	Á	N	Ð	Æ	M	Ó
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Leiðin gegnum völundarhúsið

HVAÐA ÞRÍJÁR TÖLUR ERU Á TALNALÁSNUM?

Vísbending 1 og 2 sýnir að 5 er ekki rétt tala.

Vísbending 3 sýnir að 1 og 7 séu réttar tölur.

Vísbending 4 að 8 sé einnig rétt tala.

Þá er bara eftir að finna réttu röðina ...

... en hún er 718!

Vísbendingar

- Ein tala er rétt og á réttum stað
- Engin tala er rétt
- Tvær tölur eru réttar en á röngum stað
- Ein tala er rétt en á röngum stað
- Ein tala er rétt en á röngum stað

548

530

157

806

647

Lausn Barnaprautarinnar – Það vantar 88 steina

Blóm mánaðarins:

Vetur í stofunni

Að ýmsu er að hyggja til að halda pottaplöntum heilbrigðum og fallegum yfir vetrarmánuðina. Þá reynir sérstaklega á þrautseigju þeirra því oftast en ekki býður okkar langi og dimmi vetur ekki upp á ákjósanleg skilyrði fyrir þær. Blómstrandir, skammlífar pottaplöntur eiga sérlega erfitt uppdráttar yfir dimmasta tímann en sumar plöntur er vel hægt að rækta árum saman með réttri umönnun. Hinar svokölluðu „grænu“ plöntur eru þar á meðal. Rifblaðka, regnhlífartré, benjamínfíkus, blettaskytta, drekatré og skyldar tegundir, jukka, ýmsir þykkblöðungar, gúmmitré, burknar, friðarlilja og margar fleiri tegundir láta oft á sjá um og eftir áramót. Lauf falla af, þau fá dauða bletti, vöxturinn verður lítill og þær greinar sem myndast verða grannar, ljósar og linar.

Ingólfur Guðnason.

Rétt hlutfall birtu og hitastigs er mikilvægt

Of hátt hitastig samfara takmarkaðri birtu veldur óeðlilegum lengdarvexti. Langar og teygðar, ljósar greinar og lauf geta myndast seint á haustin og fram eftir vetri. Þessar greinar eru viðkvæmar og líklegar til að veslast upp. Ástæðan er sú að plönturnar eru að reyna að teygja sig í átt að þeirri takmörkuðu birtu sem í boði er og þær ná ekki að þroskast eðlilega.

Þá er ráð að færa plöntuna nær ljósgjafanum og lækka hitastigið um leið. Klippið þunnan og væskilslegan vöxt burt ef hann hefur náð að myndast. Sumar tegundir eins og kólusa og blettaskyttu getur þurft að klippa vel síðla vetrar til að þær nái þéttum og fallegum vexti á ný þegar vorar. Fíkusar eru dyntóttir og eiga til að missa talsvert af laufi að vetrinum en bæta við bæði laufi og greinum þegar vorar. Öll óregla í umhverfi fíkusa getur líka valdið tímabundnu blaðfalli, en þeir ná sér þegar daginn fer að lengja.

Flestar tegundir þrífast ágætlega við venjulegan stofuhita frá vori og fram eftir hausti en þá mætti færa þær á svalari stað ef aðstæður leyfa. Veturinn er eðlilegur dvalartími margra tegunda og þá fer betur um þær við lægra hitastig en við sjálf kjósum og þarf að fara bil beggja. Ýmsar tegundir pottaplantna kjósa hreinlega að vera í köldum og þurrum dvala yfir veturinn. Svalur sólskáli hentar slíkum tegundum vel. Þá eru ótaldrar plöntur sem mynda hnýði sem mega nánast þorna alveg við lágt hitastig og sölna niður á veturna eins og filseyra og lukkusmæra. Amaryllis-laukar eru látnir vaxa áfram að lokinni blómgun þar til lafin eru farin að sölna. Síðan má geyma þá á þurrum og köldum stað. Plöntur sem þrífast í skugga frá vori til hausta gæti þurft að færa úr sínu dimma skoti á veturna. Athugið þó að beint sólarljós er yfirleitt ekki æskilegt, nema þá helst yfir háveturinn. Í gluggakistum getur myndast kuldatrekkur þar sem gluggar eru opnir öðru hvoru og það getur leikið plönturnar grátt.

Ástæðulaust að fást yfir nokkrum sölnuðum laufblöðum, þau má einfaldlega fjarlægja. Ef blaðendar sviðna má fjarlægja dauða vefinn en ekki klippa þannig að sár myndist. Þegar líður fram á útmánuði og vöxtur fer að taka við sér á ný er gott að setja plönturnar í gott steypibað eða strjúka af þeim með rökum bómullarklút. Um-pottun er látin biða þangað til í mars.

Vökvun og áburðargjöf að vetri

Alltaf skal vökva með volgu vatni. Mikilvægt er að draga verulega úr vökvun frá hausti fram í byrjun mars. Sumar plöntur með þykk lauf þola meira að segja að standa án vatns yfir dimmustu vetrarmánuðina. Hætt er við mygluvanda bæði á rótum og yfirvexti við ofvökvun og það gildir bæði sumar og vetur. Dökkir blettir og sviðnun á laufi myndast oft þegar vökvað er of mikið og sérstaklega ef vatnið er kalt. Of mikil næring getur líka orsakað dauða blaðbletti. Súrefnisleysi við ræturnar vegna ofvökvunar að vetri er einn algengasti dauðdagi pottaplantna.

Á veturna, þegar lífsstarfsemi plantnanna er í lágmarki, gefum við plöntunum ekki næringu. Frekar ætti að leggja áherslu á að byggja upp næringarrikar, vel haldnar plöntur að sumri sem eiga meiri líkur á að lifa af hina hörðu, dimmu vetrarmánuði. Ef vökvað er með áburðarvatni þegar vöxtur er í lágmarki er hætt við að næringarsölt safnist upp í jarðveginum og valdi rötarsviðnun.

Höfundur er kennari við Garðyrkjuskólann Reykjum/Fsu.

Óskum viðskiptavinum og öllum landsmönnum Gleðilegs nýárs!

Veitum einstaklingum og fyrirtækjum alhliða lögfræðipjónustu. Fyrsti tími að kostnaðarlausu.

- Barnaverndarmál.
- Hjónaskilnaðarmál, sambúðarslitamál, forsjármál, umgengismál, meðlagismál og faðernismál.
- Kaupmálar og erfðaskrár.
- Skipti dánarbúa og seta í óskiptu búi.
- Skaðabótamál vegna slysa.
- Stofnun og slit félaga.
- Skaðabótamál og réttarstaða ýmissa aðila vegna fiskeldis.

Tímápantanir nauðsynlegar í síma 777-5729 netfang: thuridurhalldorsdottir@gmail.com

Þuríður Kristín Halldórsdóttir - Lögmaður
Lögfræðipjónustan ehf.
Köllunarklettsvegi 4, 105 Reykjavík

Við klæðum þig í hveli
Vetrarfatnaður í miklu úrvali

KH VINNUFÖT
khvinnufot.is | Nethýlur 3 | Sími 577 1000

JOBBMAN

Led lýsing í allar Landbúnaðarbyggingar og lónaðarhúsnæði

Tri-proof ljós - Ufo ljós 60° og 90° fyrir meiri lofthæð.

KAUPLAND www.kaupland.is
sími 8449484

EYJALIND

GRAMMER

Sæti og varahlutir í

- Lyftara
- Vinnuvélar
- Vörubíla
- Báta

[f](https://www.facebook.com/eyjalind) Vertu vinur okkar á Facebook

Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjalind.is

Skipulagsmál í Húnabyggð

Sveitastjórn Húnabyggðar samþykkti á fundi sínum 17. desember 2025 að deiliskipulag verslunar- og þjónustu-svæðis að Svinvetningabraut ásamt breytingu á Aðal-skipulagi Blönduósbæjar 2010-2030 skyldi auglýst skv. 31. og 41. gr. skipulagslaga nr. 123/2010.

Í breytingunni eru skilgreindir byggingareitir undir verslun og fjölkorkustöð að Svinvetningabraut þar sem áður var skilgreind landnotkunin opið svæði og deiliskipulag skemmtigarðs. Skipulagstillögur má finna á skipulagsgátt undir númerum 1427/2025 og 1428/2025. Frestur til athugasemda er gefinn frá 2. janúar til 13. febrúar 2026.

Skipulags- og byggingarfulltrúi Húnabyggðar

Matarkrókurinn:

Yljandi súpur

Hafliði Halldórsson
hafliði@icelandicdamb.is

Nú er sannarlega tíminn fyrir notalega pottrétti og súpur sem ylja okkur inn að beini.

Matur sem er oftast ósköp einfalt að elda og bera fram, við höfum líka gott af því að minnka flækjustigið í eldhúsinu eftir hátíðarnar. Gramsið aðeins í kæliskápum og frystum. Kannski þarf ekkert að leita langt yfir skammt. Sums staðar má finna afganga af stórsteikum og öndvegis grænmeti sem má nýta í súpur og pottrétti. Svo eru margar súpur og pottréttir alls ekki síðri upphitaðar á degi tvö eða þrjú.

Nautagúlassúpa með tómötum og sætum kartöflum

- 500 g nautagúllas
- 2–3 msk. hveiti
- matarolía
- 1 stór laukur, skorinn í teninga
- 1 sæt kartafla, skorin í teninga
- 1 selleristöngull, skorinn
- 1 rauð paprika, fræhreinsuð og skorin í teninga
- 3 hvítlauksrif, kramin
- 2 msk. paprikuduft
- 1 msk. kúmenfræ, mulin
- 3 msk. tómþpúrra
- 1 lárviðarlauf
- 2 stílkar rósmarín
- 1 l nautasoð
- salt og pipar
- steinselja, söxuð
- sýrður rjómi

Takið stóra skál og blandið hveiti og 1 tsk. af salti saman, sigtið kjötið og veltið síðan saman við þannig að allir bitarnir séu jafnt hjúpaðir.

Hitið stóra steikarpönnu og brúnið kjötið í olíunni, athugið að setja ekki of mikið á pönnuna í einu. Hér er betra að steikja í fleiri en einum skammti til að kjötið brúnist vel. Hitið samtímis stóran þykkbotna pott og svitið grænmetið í olíu á meðalhita í um 10 mínútur eða þar til grænmetið byrjar að mýkjast.

Bætið nautakjöti, papriku, kúmenfræjum, tómþpúrru, rósmarín og nautasoði við og lokið pottinum. Sjóðið við vægan hita í 90 mínútur. Smakkið til áður en súpan er borin fram með sýrðum rjóma og steinselju stráð yfir.

Núðlusúpa með lambakjötbollum, sveppum, sesam og sojasósu

- Lambakjötbullur
- 400 g lambahakk
- 1 ½ tsk. fint salt
- 1 laukur
- 1 egg
- 2 msk. hveiti
- pipar

Byrjið á að skræla og saxa laukinn fínt, setjið hakk og salt í skál og hrærið vandlega saman í 2–3 mínútur. Þetta er auðveldast að gera með hrærivél, bætið svo við lauk, eggjum, hveiti og síðan pipar eftir smekk og hrærið vel saman.

Kælið í ísskáp í 30 mínútur. Setjið vatn og/eða kjötsoð í víðan pott og hitið að suðu, formið bollurnar í mælt eftir kúfaðri matskeið og setjið í pottinn.

Þegar allar bollurnar eru komnar í skuluð þið sjóða á hægum hita í 10 mínútur með lokið á. Færið bollurnar á fat og geymið, sigtið soðið til að nota í núðlusúpuna.

- Núðlusúpa
- 1 laukur
- 2 hvítlauksrif
- 1 box sveppir
- vornúðlur
- 3 msk. sesamfræ
- 1 msk. sesamolía
- matarolía
- sojasósa
- kjötbollusoð
- sítrónusafi

Sjóðið núðlur eftir leiðbeiningum og sigtið. Skerið því næst lauk, sveppi og hvítlauk og steikið í víðum potti í 1–2 mínútur, bætið sesamfræjum og sesamolíu við í lokin. Bætið kjötsoði ásamt kjötbollum við og sjóðið í 5 mínútur, smakkið til með sojasósu, sítrónusafa og svörtum pipar og setjið núðlurnar í pottinn, hitið að suðu og berið fram. Hlutföll og magn má leika sér með og kannski finnst eitthvað sem passar akkúrat í pottinn í tiltekt í kælinum. Til dæmis passa vorlaukur og blaðlaukur afskaplega vel með.

KROSSGÁTA

255

ÞVADRA

HLUT-SKIPTA

PEST

BAKKI

SKJÁTA

KVÖÐ

RÖLT

VESEL

MÁLA-FYLGJA

VOPN

HVÍLA

SKOTT

TÓNLIST

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

STÆKKA

STRENGUR

MÍÐJA

GNÆFA

RANNSAKA

ÓGNA

SEMSÉ

HLJÓTA

ÞAR TIL

ÓHÉPPNI

PEX

TVEIR EINS

LAUT

HRÖSS

INNÍ-LEIKUR

OFTAKA

HÆRRA

REGNHÉLA

PLATA

GLUFAN

ÞEI

ÓÐURFT

DRAUGUR

<

HUGARÍÞRÓTTIR

Tilþrif í jólamótum briddsara

Briddsarar gengu glaðir til spilamennsku um jólin samkvæmt gömlum og góðum sið og öttu kappi með heilafrumum í bróðerni úti um allt land. Kjötsvima setti þó að einstaka spilara eins og getur gerst á þessum árstíma!

Björn Þorláksson.

Fjölmennstu bridds-mótin fóru fram í Reykjavík og Hafnarfirði. Júlíus Sigurjónsson-Þorlákur Jónsson vinna allt sem hreyfist þessa dagana og unnu þeir Hafnarfjarðarmótið af nokkru öryggi. Morgunblaðið hefur fjallað um tilþrif þeirra félaga, svo sem þegar Júlíus fór niður á blankan kóng á eftir ÁD í blindum

Norður		953	
♥		AKQJ92	
♦		103	
♣		A10	
Vestur		Austur	
♠		♠	
♥		♥	
♦		♦	
♣		♣	
KQ		AJ876	
1075		643	
AK5		QJ2	
J8754		Q3	
Suður		1042	
♥		8	
♦		98764	
♣		K962	

Glaðbeittir verðlaunahafar á Akureyri í jólamóti Íslenskra verðbréfa og BA.

til að taka samning enn meira niður en allir hinir – og gekk eftir þegar svíningin var tekin. Ómar Olgeirsson-Stefán Jóhannsson unnu jólamót Bridgefélags Reykjavíkur.

Fyrir norðan hampaði Guðmundur H. Halldórsson og makker hans sigri á jólamóti Íslenskra verðbréfa og Bridgefélags Akureyrar. Kíkjum á fyrsta spil Guðmundar í mótinu en það spil gaf tóninn að þeirri sagnhörku sem oft einkennir tvímenningsformið, allt eða ekkert. Austur gefur, NS á hættu.

Páll Þórsson og Kristján Þorsteinsson sátu í andstöðunni en sagnir hófust á passi austurs. Suður passaði einnig og Guðmundur opnaði á laufi. Páll meldaði eitt hjarta, austur dublaði,

pass og Guðmundur meldaði 2 lauf. Páll meldaði nú 2 hjörtu, austur sagði 2 spaða, pass og pass. Tveir spaðar standa slétt og hefði gefið mjög gott skor. Með sjö slaga hendi var því ekki skrýtið að Páll skyldi berjast í 3 hjörtu. En þá átti austur enn fyrir styrkdobli. Guðmundur gerði mjög vel að láta Pál sitja í þeim samningi og sagði leiftursnöggt pass. Eftir laufdrottningu út var engin leið fyrir Pál að fá nema 8 slagi. 200 karl til Guðmundar. Öll stigin í pottinum og suðu þar ásamt hangikjötinu uns yfir lauk ...

Umsjón: Björn Þorláksson, bjornthorlaksson@gmail.com

Erfinginn: Vilhjálmur

Nafn: Vilhjálmur Geir Ingvarsson.

Aldur: 9 ára.

Búseta: Ég bý í Garðabæ og sveitinni minni, Sauðholti.

Skemmtilegast í skólanum: Mér finnst íþróttir skemmtilegastar.

Áhugamál: Veiðar og fótbolti en einnig eru gæsaflauta og fjórhjól í uppáhaldi.

Tómstundaiðkun: Ég æfi fótbolta.

Uppáhaldsdýrið: Tófa og gæsir í sveitinni.

Uppáhaldsmatur: Pylsur, hamborgari og hrossabjúgu.

Uppáhaldsmynd: Roblox-þættir.

Uppáhaldslitur: Blár.

Uppáhaldsmynd: Jaws.

Fyrsta minningin: Þegar ég var með krullur.

Hvað ertu ánægðastur með í fari þínu?: Að ég sé lifandi.

Hvað er það skemmtilegasta sem þú hefur gert?: Að vera í sveitinni.

Hvað langar þig að verða þegar þú verður stór?: Sjúkraflutningamaður.

Viltu taka þátt? Hafðu samband. sigrunpeturs@bondi.is

Jóhann Hjartarson Íslandsmeistari í hraðskák

Það var nóg að gera í desember í styttri skákunum. Aðeins eitt kappskákmót fór fram, Meistaramót Skákskóla Íslands, sem Sigurbjörn Hermannsson vann nokkuð örugglega.

Gauti Páll Jónsson.

Það er sterk hefð á Íslandi fyrir ýmsum hrað- og atskák-mótum í desember og árið 2025 var engin undantekning. Sigur Jóhanns Hjartarsonar á Íslandsmótinu í hraðskák í Landsbankanum var ansi góður. Jóhann minnir regulega á að hann er frábær skákmaður en hann vann þetta 13 umferða mót með 11½ vinning, hálfum vinningi fyrir ofan fráfarandi Íslandsmeistara, Vigni Vatnar Stefánsson. Vignir náldi sér hins vegar í Íslandsmeistaratitilinn í atskák skömmu síðar.

Milli jóla og nýárs skellti Vignir sér síðan á Heimsmeistaramótið í at- og hraðskák í Katar

Jóhann Hjartarson, Íslandsmeistari í hraðskák.

Mynd / Tómas Tandri.

þar sem margir sterkustu skákmanna heims tóku þátt. Athygli vöktu myndbönd hans frá keppnisstað meðan á mótinu stóð en Vignir sýndi frá mótinu og skákum sínum og þeirra bestu á Facebook og Instagram. Virkilega skemmtileg viðbót fyrir þá sem heima sitja, auk þess sem það er ekki á hverjum degi sem íslenskur skákmaður tekur þátt í þessu heimsmeistaramóti. Tímasetning

mótsins, 26.–30. desember, er kannski ekki sérlega heillandi, en hins vegar afar heillandi fyrir áhorfendur! Sá sem hér skrifar horfir lítið á skák í beinni útsendingu en þetta mót er undantekningin, og hjá fleirum. Sérstaklega þegar lýsendurnir eru góðir, en Peter Leko er í miklu uppáhaldi. Þess má geta að Magnus Carlsen vann bæði at- og hraðskákina, þó hann hafi líklega sjaldan verið eins tæpur á

því og núna. Taflmenn bókstaflega flugu í skákum hans. Tuttugu heimsmeistaratitilar í hús á hans ferli, takk fyrir! Og hann mátti tefla í gallabuxum.

Rúnar Sigurpálsson varð atskákmeistari Akureyrar, og varð efstur á jólahraðskákmóti Skákfélags Akureyrar ásamt Símoni Þórhallssyni. Jólamót þeirra Akureyringa var haldið í kaffihúsinu Lyst, Lystigarðinum Akureyri. Lenka Ptacnikova varð Íslandsmeistari kvenna í hraðskák sem haldið var á nýjum slóðum, vinnustofunni Kjarval, Austurstræti. Stephan Briem vann jólahraðskákmót TR - Ríkharðsmótið, og Arnar Milutin Heiðarsson vann Sprengjumót Taflfélags Garðabæjar og Stjörmuljósa. Svo sannarlega nóg að gera í skákinni í desember!

Ef lesendur Bændablaðsins luma á áhugaverðum skákum geta þeir haft samband.

Umsjón: Gauti Páll Jónsson gauti.pj@hotmail.com

SUDOKUÞRAUTIR

Létt

2				6	5			7
		6		3		5	1	4
	9		8		7		3	
	7		6	2	8			
		5				4		9
	3	8	5	9				6
		1		5	2	7	6	
8		7	3					1
	6	2	7					5

Miðlungs

1		5		7				
		4			3	9		
							6	8
	9			7		2		
					2	8		7
		3		4				
		8					3	
9	4		5					
				4	2			

Þung

	6		1	2	4			9
9					5		7	
	1	5						
						7		4
							8	
6	3							
					7	9		1
			6					
		4	2	8		6		

Þyngst

9			7					
	2		6		8			9
			3				2	
	1	8				4	7	
			4			6		
	5			3				
			8		1		3	
						1	5	
5			3			9		

Setja skal inn tölur frá 1-9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línun.

Stjörnuspá

Vatnsberinn hraðspólar inn í nýtt ár með orð völvu Bændablaðsins í eyrunum. Hann er meira en tilbúinn í allt það hopp og híf sem honum var spáð. Mælt er með að skipuleggja aðeins fyrirhugaðar gleðistundir svo hann lendi ekki á vegg, ekki allar, en þær sem rista dýpst. Happatölur 5, 15, 25.

Fiskarnir hafa verið að glíma við einhver veikindi sem geta undið upp á sig, en þeim er ráðlagt að reka nefið út fyrir dyr og njóta ferska loftins. Hreyfing er þeim nauðsynleg nú í byrjun nýs árs, hvort sem er að standa upp úr sófanum eða selja allt sitt og fara úr landi — en samkvæmt stjörnunum fylgir mikil gæfa báðum. Happatölur 16, 32, 3.

Hrúturinn er nokkuð ánægður með sig og má vera það, en margir hrútar hafa haldið sínu striki um nokkurn tíma. Vanalegast æða hrútar um lífið, fremur stjórmlausir en staða plánetanna síðan fyrir jól hefur haldið í taumana. Þótt það sé að breytast er hrútum æskilegast að halda öllum góðu síðunum áfram því þeir geta það alveg. Happatölur 39, 15, 45.

Nautið finnur fyrir ró í hjarta þessa fyrstu daga ársins enda kom það sjálfu sér á óvart og rak hornin í allt sem fyrir því varð í árslok síðasta árs. Það má líka bara vera rólegt. Allt mun ganga upp næstu mánuði og lífið fellur í auðveldar og þægilegar skorður. Loksins! Happatölur 24, 28, 18.

Tviburarnir stiga föstum skrefum inn í nýja tíma. Þeir hafa nú oft verið léttstígari, en þurfa nú að glíma við alvöru lífsins, eitthvað sem þeim þessu loftkennda merki er ekki eðlislægt. Allar ákvarðanir þarf að ígrunda vel og taka mark á þeim ráðleggingum sem gefnar eru. Happatölur 1, 6, 81.

Krabbinn verður fyrir óþægindum, líklegast í samskiptum við ástvíni. Hann fær ýmsar ábendingar sem hann vill ekki þurfa að horfast í augu við — enda hélt hann að hann væri stígginn af því hamstrahjólí sem hann í raun hleypur daglega. Nú er réttast að hoppa af hjólinu hið snarasta þó landingin verði e.t.v. ekki þægileg, en annars fer ekki vel. Happatölur 22, 11, 16.

Ljónið hefur ekkert betra að gera þessa dagana en að sýna sjálfu sér umhyggju. Hann þarf nú að lækka niður í öllum æðibunugangi, málæði eða öðru sem setur hann í sviðsljósið og horfa inn á við. Halda vel utan um sig og leyfa sínum innri manni að vakna á ný. Fella allar grimur og leyfa sjálfinu að horfa í sólina. Happatölur 7, 31, 53.

Meyjan lendir í smá klemmu á næstu dögum og þarf að gera upp við sig hvar heilindi hennar liggja. Alla aðstoð ætti hún að þiggja, ekki síst frá sínum nánustu og erfiðleikarnir munu þá hverfa eins og döggr fyrir sólu. Einhverjar afleiðingar verða þó af þessu máli, óskemmtilegar en lærdómsríkar. Happatölur 10, 15, 9.

Vogin, líkt og ljónið, þarf að setja umhyggju fyrir sjálfri sér í forgang. Eitthvað fór brösuglega af stað nú á nýárinu sem olli henni kvíða og vanlíðan, en þarf að kippa í liðinn hið snarasta. Þó með mýkt og bliðu sem gefur voginni tækifæri til að styrkja sjálfið og trú á heiminn í kringum sig. Happatölur 23, 9, 17.

Sporðdrekin er manna fámálastur um þessar mundir og finnst eiginlega að hann hafi misst aflestinni. Hann er þó ekki viss hvaða lest fór fram hjá honum, en eitthvað vantar. Ekki er mælt með að festast í þessum hugsunum, heldur punkta hjá sér þegar einhver vakning verður. Þetta kemur allt saman. Lestarsporin fara oftast í hringi. Happatölur 1, 11, 10.

Bogmaðurinn svifur um á rósráuðu skjí um þessar mundir. Loks hafa þræðir hjartans fundið upphaf, endi og tilgang þess sem hann hefur trúð á og vonað um langt skeið. Stíga skal létt til jarðar, fylla hugann eintómri gleði og ef vel er farið með munu rósráuðu skjý bogmannsins fylgja honum alla tíð. Happatölur 45, 22, 16.

Steingeitin ætti að njóta sólargeislanna, tunglsljóssins og veraldarinnar allrar um þessar mundir og muna að heimurinn er stærri en bara það umhverfi sem er hennar daglega brauð. Með brauði í huga er ekki úr vegi að muna eftir smáfuglunum, og í raun muna að það sem maður gefur fær maður margfalt til baka. Happatölur 8, 78, 32.

Anna Málfríður að hekla í húsbílum en hún gerir mjög mikið af því og finnst gott að vinna þá handavinnu í bílnum.

Myndir / Aðsendar

Fallæg blóm heklud af Önnu Málfríði.

Brunaverkfræðingur heklar á flakki um Evrópu

Anna Málfríður Jónsdóttir brunaverkfræðingur er ótrúleg þegar kemur að því að hekla því hún er ekki að vinna þá handavinnu í sófanum heima hjá sér, nei, hún heklar í húsbíl þeirra hjóna en þau eru á flakki um Evrópu á bílnum og búa þar með í honum.

Magnús Hlynur Hreiðarsson

magnushlynurh@gmail.com

Anna gerir mikið af því að hekla hosur, dýr, blóm og jafnvel dráttarvélar. „Ég veit ekki hvað ég á að segja um mig og mína handavinnu en ég er fædd og uppalin á Ísafirði og kem frá miklum handavinnukonum í báðar ættir. Ég þarf alltaf að hafa eitthvað í höndunum hvort heldur sem það er prjónles, hekl, útsaumur eða til dæmis að knippla blúndur,“ segir Anna aðspurð um áhuga sinn á handavinnu.

Fluttu í húsbíl

Anna og Gunnlaugur, maður hennar, ákváðu að kúvenda lífi sínu sumarið 2023 og fluttu þá í 20 ára gamla húsbílinn sinn og þá þurfti Anna

að að haga handavinnunni eftir því, þar sem plássíð er mjög takmarkað í bílnum. „Við höfum núna í tvö og hálft ár flakkað um alla Evrópu og það hentaði svo vel að hekla alls konar figúrur og blóm á því ferðalagi, auk annarrar handavinnu. Til dæmis hef ég prjónað litlar barnahosur á meðan Gulli er að keyra og til þess að þær safnist ekki upp hjá mér þá hef ég gefið þær þegar ég sé litlar berar tásur á tjaldsvæðum hingað og þangað um Evrópu. Það hefur einnig verið raunin með ýmsar figúrur sem ég hef heklað og blómin hafa verið skemmtileg til gjafa þar sem við höfum farið í heimsóknir.

Flestar hekludu figúrurnar og blómin hef ég gert eftir uppskriftum sem ég finn á netinu en oftast aðlaga ég og breyti aðeins til. Mér þótti óskaplega vænt um það þegar dóttir mín bað mig um að hekla fyrir sig brúðarvönd en hún gifti sig í Brussel

sumarið 2024. Hún leyfði mér að ráða því hvernig vöndurinn væri og nefndi hvítan og blágrænan sem helstu liti. Vöndurinn hitti í mark og gerði það mig mjög stolta,“ segir Anna.

Heklaði Ferguson

Þegar önnur vinkona Önnu átti í vændum stórafmæli í vor ákvað hún að búa eitthvað til handa henni, en konan er mikil áhugamanneskja um dráttarvélar svo það lá beinast við að finna uppskrift að traktor handa henni. „Ég fann uppskrift á netinu, sem ég fór eftir sirka 70% en breytti honum t.d. úr „John Deer“ dráttarvél yfir í „Massey Ferguson“ og notaðist þá við ljósmyndir sem ég fann á netinu. Þessi traktor vakti mikla athygli inni í Facebook-hópnum Fergusonfélagið og í framhaldinu skrapp ég í heimsókn á Landbúnaðarsafnið á Hvanneyri yfir Hvanneyrardagana í sumar. Það var líka vegna þessarar myndbirtingar í Fergusonfélags-hópnum sem hann Bjarni Guðmundsson á Hvanneyri

hafði samband við mig um hvort ég vildi gera einn Ferguson TEA20 fyrir sig. Það var skemmtilegt verkefni því engin var uppskriftin heldur varð ég að skálda eftir ljósmyndum. Það var oft rakið upp, mikið hugsað og hummað og erfið að ákveða hvar ætti að hætta í smáatriðunum,“ segir Anna hlæjandi.

Brunaverkfræðingur í fullu starfi

Anna Málfríður er í fullri vinnu sem brunaverkfræðingur og hefur unnið í húsbílnum í fjarvinnu meðan á þessu flakki hjónanna standur. „En þegar vinnudegi lýkur er gott að pakka saman tölvunni og koma sér vel fyrir með handavinnu. Það er fátt eins afslappandi og endurnærandi eins og að sitja með handavinnuna fyrir utan bílinn, einhvers staðar úti í sveit eða við sjóinn, með góða hljóðbók í eyrunum eða bara fuglasönginn. Svo er það gleðin við að gefa frá sér það sem maður hefur búið til,“ segir Anna Málfríður.

Tímarit: Nýtt Skógræktarrit

Seinna tölublað Skógræktarritsins 2025 er komið út. Þar geta lesendur fundið fjölbreytt efni um skógrækt á Íslandi og erlendis.

Útgefandi ritins er Skógræktarfélag Íslands, en sögu þeirrar útgáfu má rekja til ársins 1930. Í þessu riti má finna fréttir af viðburðum í íslenskrí skógrækt, eins og útnefningu trés ársins. Eins er þar fjallað um líffræðilegan fjölbreytileika skóga í grein með fræðilegu sjónarhorni.

Þar má jafnframt finna viðtöl og greinar með sagnfræðilegu ívafi þar sem titið er til funkvöðla á sviði skógræktar eða gamalla skógræktarreitna sem sýna þann áhuga sem fólk hafði á skógrækt á árum áður. Enn fremur er í grein hægt að lesa ferðasögu þar sem skógar í suðurríkjum Bandaríkjanna eru skoðaðir. Höfundar efnis í ritinu eru bæði starfsmenn Skógræktarfélags Íslands og utanaðkomandi sérfræðingar á sviði skógræktar.

Forsíðuna prýðir ljósmynd sem valin var í ljósmyndasamkeppni sem Skógræktarritið efndi til. Höfundur hennar er Ástvaldur Lárusson, sem jafnframt er blaðamaður og ljósmyndari hjá Bændablaðinu.

/ál

TIL
SÖLU
VIÐ AKUREYRI

HÉR BYGGIR
LÆKJARVELLIR
IÐNAÐARBIL / GEYMSLUR

45,2m² - 47,4m²

Verð frá 17.900.000 kr.

01-12

13-24

Milliloft í boði

Upplýsingar gefur Bjarni í síma 775 6667

FS FASTEIGNIR

Friðrik Sigbórsson
Löggiltur fasteignasali
Sími: 694 4220

Svala Jónsdóttir
Löggiltur fasteignasali
Sími: 663 5260

**FASTEIGNASALA
AKUREYRAR**

Arnar Guðmundsson
Löggiltur fasteignasali
Sími: 773 5100

Infrarauður klefi,
150x120x200 sm. (BxDxH)
Er með halogenljósum,
bæði að utan og innan ásamt
útvarpi m/blátannartengingu,
m/fjarstýringu, kolefnahitaplötum
og hreinsibúnaði.
Viður er þöll (hemlock).
Klefinn er mjög auðveldur
í samsetningu.
Orkunotkun er 2.100w.
Verð aðeins kr. 260.000

GODDI.IS Auðbrekku19,
200 Kópavogi, sími: 544-5550

Smáauglýsingar

Skráning smáauglýsinga er á vefslóðinni: www.bbl.is/smaauglysingar

Verð: Textaauglýsing kr. 3.100 m/vsk (innan við 140 slög) og kr. 7.200 texti + mynd.

Skilafrestur: Fyrir kl. 15.00 á mánudegi fyrir útgáfu.

Sími: 563-0300 Netfang: augl@bondi.is

Jesús sagði:
„Ég er ljós heimsins. Sá
sem fylgir mér mun ekki
ganga í myrkri heldur hafa
ljós lífsins.“
Jóh. 8.12

biblian.is

Hársnyrtistofan Toppfær

Dverghöfða 27, 110 Reykjavík

Bændur og búalið og allir hinir
hjartanlega velkomin

**Opið 8-17 virkar daga og 10-16
á laugardögum**

Engar tímapantanir bara mæta!

HYDRO Heitur Pottur

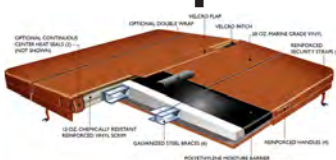

Þessi 6 manna heiti pottur
er fullkominn
fyrir fjölskylduna.
Með einum legubekk og fimm
venjulegum sætum veitir
þetta líkan hámarks pláss
til að slaka á.

Allir pottar með Wifi-Tengingu!
Verð aðeins kr. 850.000
Innbyggð LED ljósin breytast
hægt í gegnum sjó

GODDI.IS Auðbrekku19,
200 Kópavogi, sími: 544-5550

Lok á heita potta

Fjórar stærðir af lokum
á lager, m/rúnuðum hornum,
1 cm svuntu, fjórum festingum,
og þrem styrktarbitum.
Þykkt 12 cm. Verð kr. 85.000
Til í tveim litum.

GODDI.IS Auðbrekku19,
200 Kópavogi, sími: 544-5550

Þrír hreinræktaðir íslenskir hvolpar
til sölu. 2 tíkur og 1 rakkí. Fæddir
18. júlí 2025. Fullbólusettir og
ættbókarfærðir. Upplýsingar
í s. 891-8091, Sæunn.

Kællingur til leigu. Ertu að skipuleggja
veislu? Vantar þig kællipláss?
Upplýsingar á bergvagnar.is eða
í s. 897-6871.

Til sölu Land Cruiser árg. 2018, ekinn
130.000 km. 7 manna, dráttarkrókur
(prófil) alltaf fengið topp viðhald hjá
viðurkenndum þjónustuaðila. Skipti
möguleg á yngri Land Cruiser. Verð
kr. 7.990.000. Upplýsingar í s. 862-
6338.

Útihúsgögn.is

PANTANIR HAFNAR!

TRYGGIÐ YKKUR AFHENDINGU Í VOR

HANDSMÍÐUÐ GÆÐAVARA

- Douglasgreni
- eik

info@utihusgogn.is
www.utihusgogn.is

FALLEG OG ÖÐRUVÍSI

- Fyrirtæki
- Bæjarfélög
- Heimili
- Sumarbústaðir
- Hótel
- Veitingastaðir

Borðbekkir

Garðbekkir

Borðsett 4 - 12 manna

Hringborð

Til sölu Toyota C-HR Hybrid, árgærd
2021, sjálfskiptur, ekinn 102.000 km.
Verð kr. 3.490.000 - notaðir.benni.is
— s. 590-2035.

Nýr Kempf 2 öxla malarvagn.
Sérsmíðaður fyrir 3 öxla dráttarbil.
Hardox 450 -8mm botn og 5 mm
hlíðar. Alcoa Durabright felgur. Skúffa
og grind heitsprautuzinkað (tvöföld
grind) 6 þrepa sturtutjakkur, sem
gefur um 53 gr. halla, seglyfirbreiðsla.
Th. Adolfsson ehf. S. 898-3612
- thadolfs@gmail.com.

Seljum vara- og aukahluti í flestar
gerðir af kerrum. Sérþöntunar-
þjónusta. Sendum um land
allt. Brimco ehf. s. 894-5111
www.brimco.is Opið frá kl.13-16.30.

Til sölu Odes ASSAILANT 800.
Skráð 11.2018. Hjólið er ónotað,
fylgir ný snjóttönn með. Fæst
á kr. 1.200.000. Uppl. í s. 893-3347.

BÓKLEGT VINNUVÉLANÁM Á NETINU

Nám sem gefur rétt til prófs á allar gerðir og stærðir vinnuvéla*
Opið allan sólahringinn

VERÐ 70.000 kr.

**VINNUVÉLA
SKÓLINN**
vinnuvelaskolinn.is
- á íslensku og ensku

Viðgerðir á kerrum og mikið úrval vara- og aukahluta.

QUALITY FOR LIFE

Schmidt
FAHRZEUGBAU

Nýtt heimilisfang Desjamýri 14

Margar gerðir af þýskum eins og tveggja öxla kerrum.
Skoðaðu úrvalið á www.brimco.is eða kíktu í helmsókn.

BRIMCO

Hestakerrur fyrir 2, 3, 4 og 5 hesta.

DESJAMÝRI 14 - 270 MOSFELLSBÆ
SÍMI: 894 5111 - www.brimco.is

Claas Arion 530 CIS.
Árgerð 2017. 140 hp.
Notkun 2.400 klst. Ámoksturstæki og frambúnaður / PTO.
Verð kr. 10.900.000 +vsk.

New Holland T5 120
Árgerð 2018. 120 hp.
Notkun 3.758 klst.
Ámoksturst. og skófla, ný framdekk.
Verð kr. 7.900.000 +vsk.

Lely Welger RPC 245
Árgerð 2019. Notuð 25.000 rúllur.
25 hnifar. Alltaf geymd inni.
Verð kr. 5.500.000 án/vsk.
Tilboð kr. 4.800.000 án/vsk.

Case Puma 200 CXV
Árgerð 2020. 200 hp. Notkun 4.000 klst. Frambúnaður og pto.
Verð kr. 17.500.000 +vsk.

JCB 536-60 AGS.
Árgerð 2018., Notkun 5.800 vst.
Gafflar og Skófla. Vél í toppstandi.
Verð kr. 7.200.000- án/vsk.

JCB 535-95 Ind.
Árgerð 2020. Notkun 4.900 vst.
Gafflar með hliðarfærslu.
Vél í toppstandi.
Verð kr. 9.900.000- án/vsk.

JSB JS 145 W.
Árgerð 2020. Notkun 5.500 klst.
Rototilt, smurkerfi, Trimble GPS.
Vél í toppstandi.
Verð kr16.500.000 +vsk.

www.velfang.is
velfang@velfang.is
Gylfaflöt 32, Reykjavík
Óseyri 8, Akureyri
Sími: 580-8200

Til sölu Manitou MLT 635-140 V+skotbómulyftari, árgerð 2023. Með skóflu og göfflum með snúningi, mjög góður og sést ekki á honum. Ekinn 1.550 tíma. Kostar nýr í dag um kr. 16.000.000. Upplýsingar s. 892-6076.

Til sölu er afar vel með farið og lítið ekið 2022 árg. af Polaris Sportsman XP 1000 Touring tveggja manna fjórhjól. Helstu aukahlutir: Loftdæla, stuðarar að framan og aftan, spil með ofurtógi, byssuhulstur, yfirbreiðsla og ljóskastari. Auka brettakantar, hiti í handföngum, hærri rúðan, 29" Big Horn dekk, dráttarkrókur m/rafmagni og breikkunarsett. Götuskráð á hvítum númerum. Hjólið er aðeins ekið um 1.800 km. Ekki vsk. hjól. Verð kr. 2.790.000 (engin skipti). Hjólið er í Eyjafirðinum. Nánari upplýsingar í s. 777-5020 (Jón Gunnar)

Vélsleðakerra/fjórhjólakerra til sölu. Ársgömul kerra meðótjaldyfirbyggingu til sölu. Sleðinn getur fylgt með. Verð - kerra kr. 350.000. Verð - sleði kr. 350.000. Ef keypt saman, þá samtals kr. 600.000. Nánari upplýsingar í s. 892-4692, Karl.

Til sölu JCB 8018 1,8t mínibeltavél, 2011 árgerð, 4.007 vinnustundir, gúmmibelti, breikkanlegur undirvagn, handvirkt hraðtengi, 1x skófla. Verðhugmynd kr. 2.490.000 +vsk. Fyrirspurnir sendist á isak@fagurverk.is

Til sölu þessi fallegi Subaru Outback Luxury útgáfa. Árgerð 01/21. Ekinn aðeins 73.000 km. Lítur út sem nýr. Upphækkadur 2 cm. Dráttarkrókur. Ásett verð kr. 5.790.000. Upplýsingar í s. 892-2610.

Tökum að okkur hinar ýmsu viðgerðir á kerrum, hestakerrum sem og öðrum kerrum. Förum með þær í aðalskoðun. Pantíð tíma. Brimco ehf. Desjamýri 14, Mosf. s. 894-5111 Opið 13-16.30 www.brimco.is

Til sölu SsangYong Rexton, 4x4, dísil, árgerð 2019, sjálfskiptur, ekinn 118.000 km. Verð kr. 5.950.000 – notadir.benni.is – s. 590-2035.

Snjóblásarar frá Harðskafa. Ríflegur afsláttur af síðustu snjóblásurum, stærðir í boði 210 cm og 150 cm fyrir 30–80 hp. traktora og 130 cm fyrir fjórhjól. www.hardskafi.is – sala@hardskafi.is – S. 555-6520.

JCB 8025 ZTS 2,8t mínibeltavél, 2012 árgerð, 4.468 vinnustundir, gúmmibelti, handvirkt hraðtengi, 1x skófla. Verðhugmynd kr. 2.900.000 +vsk. Fyrirspurnir sendist á isak@fagurverk.is

LISTER , 3 cyl rafstöð, 33 kw, notuð um 1.000 vst. Sennilega um árgerð 1995. Dísiltankur sambyggður. Alltaf verið varaafstöð og startað einu sinni í viku. Stjórnúnaður er mun nýrri en rafstöðin og fylgir með. Allt í fínu lagi. Er staðsett að Vallá á Kjalarnesi. verð kr. 320.000 +vsk. Get sent fleiri myndir. Upplýsingar í s. 822-8612, Bjarni.

Sliskjur úr áli fyrir vinnuvélar, fjórhjól ofl. Lengdir 1,6 m, 2 m, 2,1 m, 2,5 m, 3 m, 3,5 m, 4 m, 4,5 m, 5 m. Burður fyrir par 1,5 tonn til 80 tonn. Einnig gúmmiklæddar að ofan fyrir valtar. Mjög hagstæð verð. Hákonarson ehf. Netfang- hak@hak.is - s. 892-4163. www.hak.is

Renault Clio 2018, dísil, beinskiptur, ekinn um 134.000 km. Einn eigandi, dekurbíll, lítur vel út að utan, sem nýr að innan, verð kr. 1.100.000. Þjónustuskoðanir alla tíð til og með des. 2025. Ný nagladekk. Upplýsingar í s. 844-8000 - Sigríður.

Til sölu Fendt 415, notuð 9.700 vst. árg 2013, 4 cyl ,150 hð með ámoksturstækjum og frambúnaði, nýleg led vinnuljós, nýlegir vökvaúrtaksstútar að aftan, dekk 650/65R38 og 540/65R24, vélín er í lagi, staðsett á Melum í Melasveit. Verð kr. 8.800.000 +vsk. Upplýsingar í s. 822-8612, Bjarni Björnsson.

Gámafleti: Breyttu aðstöðugám í aðstöðuvagn. Upplýsingar á bergvagnar.is eða í s. 897-6871.

Til sölu Suzuki Baleno, bensín, árgerð 2019, beinskiptur, ekinn 96.000 km. Verð kr. 1.490.000 – notadir.benni.is – s. 590-2035.

Einangraðir cargovagnar fst frá 3 og upp í 6 metra langir, nýtist sem verkstæði, kaffistofa, flutningsvagn, endalausir möguleikar. Eigum 15 vagna á lager í ýmsum útfærslum. Upplýsingar á bergvagnar.is eða í s. 897-6871.

Trússkerrur! Eigum fjórar mismunandi tegundir/stærðir á lager, verð frá kr. 548.500 +vsk. og kr. 680.000 m/vsk. Upplýsingar á bergvagnar.is eða í s. 897-6871.

Traktorsdrifnar rafstöðvar (Argo-Watt) Með AVR spennujafnara eða án hans. AVR tryggir örugga keyrslu á öllum rafbúnaði. Mjög mörg, stór kúabú eru með þennan búnað. Hákonarson ehf. hak@hak.is www.hak.is s. 892-4163.

Midi fjölnota vagn. Er frábær vagn sem hentar vel fyrir flutninga, geymslu, fjórhjólið, sleðann eða útileguna. Stærð 320x150x150 cm. 750 kg heildarþyngd og krefst ekki skráningar. Upplýsingar á bergvagnar.is eða í s. 897-6871.

Rafstöðvar með original Honda-vélum og Yanmar dísil á lager. Stöðvarnar eru frá Elcos Srl. á Ítalíu, www.elcos.net. Eigum einnig hljóðlátar stöðvar fyrir ferðavagna. Við bjóðum upp á allar gerðir af rafstöðvum. Mjög hagstætt verð. Hákonarson ehf., www.hak.is s. 892-4163, netfang- hak@hak.is

Sporthýsi fyrir útivistarfólk Verð kr. 1.609.000 +vsk. Verð kr. 1.995.000 m/vsk. Upplýsingar á bergvagnar.is eða í s. 897-6871.

Gámarampar á lager. Heitgalvaniserað stál. Burðargeta 8.000 kg. Stærð 130 cm x 210 cm x 16 cm. Lykkjur í dekki fyrir lyftaragaffla. Hákonarson ehf. hak@hak.is s. 892-4163. www.hak.is

Til sölu. Lyftari árgerð 2011. Lyftigeta 2,5 tonn, þarfnast smá viðhalds. Verð kr. 400.000 +vsk. Einnig til sölu kútsög (3 fasa) verð kr. 30.000 +vsk. Upplýsingar í s. 892-3898. Gunnar.

Lyftaragafflar til að skrúfa fasta á skóflur. Burðargeta á pari: 680 kg og 1500 kg. CE vottaðir og CE merktir. Öryggisstrappar fylgja. Passar á flestar skóflur. Til á lager. Hákonarson ehf. S. 892-4163 / netfang- hak@hak.is

Dísil hitari. 5 kw. 12 og 24 volt. Öll þjónusta. Verð kr. 53.900. Orkubóndinn.is Tranavogi 3, 104 Reykjavík. S. 888-1185.

Háþrýstidælur fyrir verktaka og bændur. Rafdrifnar, traktorsdrifnar, glussadrifnar, bensín eða dísil. Margar stærðir, allt að 700 bar. Einnig öflugir vatnshitara fyrir háþrýstidælur. Vandaður búnaður frá Comet - www.comet-spa.com Hákonarson ehf. hak@hak.is www.hak.is s. 892-4163.

Takeuschi - TB.295W. Lipur vél í góðu standi. 10,8 tonn, árgætt 2015, með Rototilt. Ekin 6.500 klst. 3 skóflur og malbiksskeri fylgja. Nýir rafgeymar, ný stór dekk og felgur, flýtur vel. Verð kr. 8.900.000 +vsk. Upplýsingar í s. 899-2202.

Glussaknúnar vatnsdælur fyrir tankbíla og vinnuvélar. Sjálfsgandi dælur í mörgum stærðum sem dæla allt að 120 tonnum á klst. Einnig dælur með miklum þrýstingi, allt að 10 bar. Hákonarson ehf. www.hak.is S. 892-4163, hak@hak.is

Dísil hitarar. 5 kw. 12, 24 og 220 v. Samsettir. Öll þjónusta. Verð kr. 58.900. Orkubóndinn.is Tranavogi 3, 104 Reykjavík s. 888-1185.

Sliskjur úr áli, fyrir lyftara og brettatjakk. Fyrir lyftara: L 100 cm og 150 cm x B 42 cm par. Burðargeta á par: 7.200 kg. Fyrir brettatjakk: L 100 cm og 150 cm. x B 70 cm. 1 stk. Burðargeta: 2.000 kg. Hákonarson ehf. s. 892-4163. netfang: hak@hak.is www.hak.is

Lithium rafhlöður. 20% afsláttur í janúar. Orkubóndinn.is Tranavogi 3, 104 Reykjavík s. 888-1185.

Sjálfsgandi neyðardælur (Trash) 2", 3", 4". Öflugur búnaður með mikla dælugetu, fyrir mjög óhreint vatn og einnig skolp, soghæð allt að 8 m, dæluhæð allt að 30 m. Þessar dælur henta mjög vel til að eiga sem neyðardælur ef von er á miklum vatnsveðrum með tiheyrandi flóðum í kjallara o.fl. Tilvalinn búnaður fyrir sveitarfélög, slökkvilið, hjálparveitir, verktaka o.fl. Getum skaffað dælubarka á góðu verði. Vélarnar eru af gerðinni Honda með smurólíuöryggi. Framleiðandi: Koshin í Japan. Hákonarson ehf. S. 892-4163. hak@hak.is, www.hak.is

KIA SORENTO LUXURY PHEV. Nýskráður 6/2021. Akstur 145.000 km. Bensín/rafmagn. Sjálfskipting, 5 dyra, 7 manna. Verð kr. 5.690.000. Upplýsingar í s. 861-1029.

TIL SÖLU

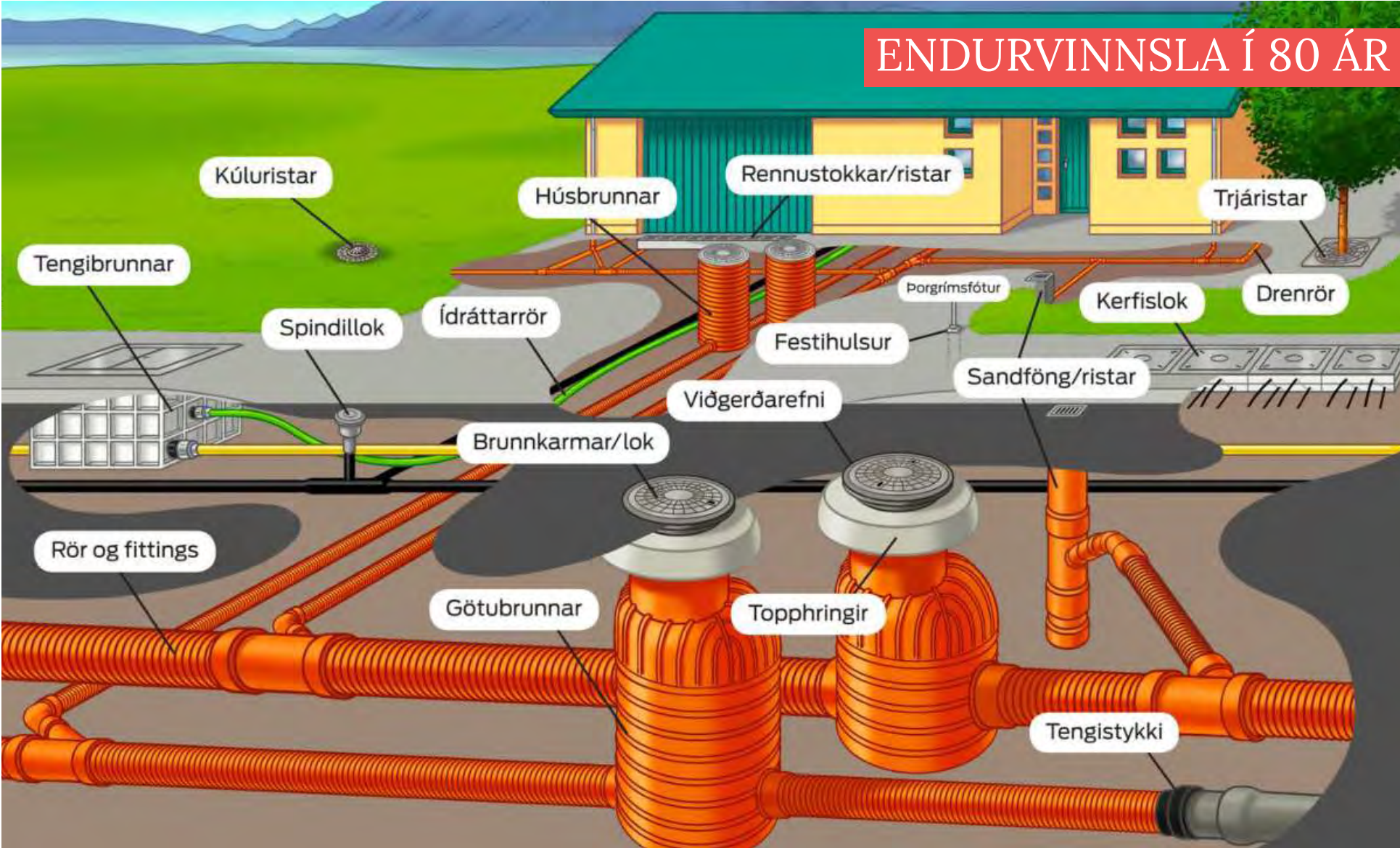
• 30 ÁRA REKSTUR
• STERK MARKADSSTAÐA
• HEILDSTÆÐ ÞJÓNUSTA
• MÖGULEIKI Á LEIGU

www.olafur.is
oli@olafur.is
416-2220

Lögmennstofa
ÓLAFS BJÖRNSSONAR

Flytjum inn (og getum reist) iðnaðarhús af öllum stærðum og gerðum.

Upplýsingar á vegr.is og í síma 898-5463

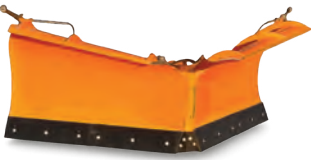
Veitulausnir

MÁLMSTEYPA
Þorgríms Jónssonar ehf.

MÍÐHRAUNI 6 • 210 GARÐABÆR • SÍMI 544 8900

VETRARTÆKI

-Mikið úrval á lager-

Fjölplogar PUV „M“ Diagonal

Með stjórnbúnaði. Án festiplötu.

- 2,6 m
- 2,8 m
- 3,3 m

Fjölplogar PUV – Heavy Duty

Með stjórnbúnaði. Án festiplötu.

- 3,6 m
- 4,0 m

Slitblöð

Eigum á lager slitblöð og bolta í flestar gerðir plóga

Salt- og sanddreifari:

EPT15, 1,5 m3, rafstýring, 12V

Fjölplogar VT320 & VT380

Sterkir plógar fánlegir með flotgrind fyrir mikinn hraða.

Fjöldi aukahluta í boði.

Salt- og sanddreifarar

SMA510 / 150 cm
SMA800 / 200 cm
SMA1100 / 200 cm
SMA1600 / 230 cm

Möguleiki á glussa yfirtengi

Snjóblásarar
241 THS Flex
256 THS Flex

Fjöldi aukahluta í boði.

Nánari upplýsingar og verð má finna á á heimasíðu okkar aflvelar.is

Vesturhraun 3, 210 Garðabæ
Gagnheiði 35, 800 Selfoss
Njarðarnesi 1, 603 Akureyri
Sími 480 0000 | www.aflvelar.is

Byggingarstjóri

Ertu í byggingarhugleiðingum?
Ertu kominn af stað með framkvæmdir?
Tek að mér að vera byggingarstjóri á öllum byggingastigum fyrir þig.
Hafið samband í s. 852-3222 eða á netfangið: asgeirvil@gmail.com

Prýstisett fyrir neysluvatn. Til á lager 230 V, 12 V, 24 V. Einnig dælur með 3 fasa. Mjög öflug sjálfsogandi dæla. Dæluhjól úr kopar og öxull úr ryðfríu stáli. 24 L eða 60 L tankur úr ryðfríu stáli. Stíllanlegur prýstingur. Hentar vel fyrir sumarhús, ferðapjónustu og báta. Hákonarson ehf. S. 892-4163, netfang- hak@hak.is

Búskafa frá Harðskafa. Tvær útgáfur af flórsköfu og ein útgáfa fyrir fóðurganga. Þessi þýska græja vinnur vel og hávaðalaust. Hleðsluending allt að 100 mínútur. Stíglaus hraðastilling í handfangi. www.hardskafi.is – sala@hardskafi.is – S. 555-6520.

Rampar fyrir frysti/kæligáma á lager. Burðargeta 10 tonn. Dekkplata 10 mm, L 170 cm x B 200 cm x hæð 21 cm. Heitgalvaniserað stál. Lyftaratækur á þrjá vegu. Eigum einnig rampa fyrir hefðbundna sjógáma. Hákonarson ehf. www.hak.is s. 892-4163 hak@hak.is

Klóssettadælur fyrir kjallara. Inntak fyrir vask, sturtu og þvottavél. Mótor staðsettur fyrir utan votrymi. Margar stærðir sem henta fyrir íbúðar- og atvinnuhúsnæði. Mjög öflugur og vandaður búnaður. Frárennsli, 32 mm. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Leiðtogafundurinn í Höfða í Reykjavík árið 1986 - Raunsönn lýsing á atburðarásinni og andrúmsloftinu vafin inn í sendibréfaástarsögu. ÁSTARSAGA fæst á www.ordlist.is og hjá s.asmundsdottir@gmail.com

Atvinna

Aðstoðarmaður við bústörf. Starfsmaður óskast í 50-70 % starf á hrossaræktarbúi í Ölfusi. Almenn bústörf í kringum hross. Viðkomandi þarf að kunna á vélar og vera með bílpróf. Viðkomandi þarf að vera búsettur nálægt Selfossi, Hveragerði eða nágrenni. Íslenska skilyrði. Umsóknir sendist á hestur2025@gmail.com

Ert þú til í Evrópuævintýri í vor? Við leitum að ábyrgum og barngóðum einstaklingi til að dvelja hjá okkur í Brussel sem au-pair frá 1. feb.–1. júlí. Frekari upplýsingar og umsóknir á martamargret@gmail.com fyrir 22. jan.

Einkamál

Vagninn á Flateyri óskar eftir félagsskap á laugardögum í vetur. Viðkomandi þarf að vera fjárhagslega sjálfstæður og skemmtilegur. Ef góð vinátta myndast eru afsláttarkjör í boði. Fullur trúnaður.

'94 módel, viðskiptafræðingur og förðunarfræðingur. Fyndin, klár og falleg. Ef þú ert með sjarma, sjálfstraust og hómor, hafðu þá samband og við plönun stefnumót. Netfang: valaingolfs@gmail.com

Húsnæði

Endaraðhús (b. 1970) í pósthúsi 301, Hvalfjarðarsveit til sölu. 125 fm plús kjallari. Sveitasæla, rólegt og fjölskylduvænt, 100 m í grunnskóla, sundlaug og íþróttahöll, 5 km í leikskóla. 67dagny@gmail.com

Óska eftir

Samvinna. Aðráttarafl. Umhverfisvænt, menning, ferðamennska. Allt árið um kring. sandman@sandman.is

Hefur þú áhuga og reynslu á uppperð gamla húsa innanhúss? Leitum að einstaklingi í verkið á Austurlandi seinni hluta árs 2026. Húsnæði og laun í boði. Frekari upplýsingar í s. 866-8290.

Fjölskylda óskar eftir húsnæði til leigu í dreifbýli frá 1. maí. Einungis langtímaleiga kemur til greina. Erna Sofie s. 662-5417. ernasofie85@gmail.com

Ertu sveitamanneskja í hjarta þínu en ekki haft aðstöðu til sveitadvalar? Geturðu hugsað þér að vera öldruðum einstaklingi, búsettum í sveit, til aðstoðar nokkra daga í mánuði? Áhugasamir sendi póst á skogarpuki@gmail.com

ÁSCO

STARTARAR OG ALTERNATORAR Í MIKLU ÚRVALI

RAFGEYMAR OG
RAFBÚNAÐUR
FYRIR DRÁTTAR-
OG VINNUVÉLAR.

ÁSCO

Glerárgata 34b, 600 Akureyri • S4611092 • asco@asco.is

BÍLARAFMAGN

Til sölu

Fyrir veitingahús: Pitsuofnar, bakaraofn, hitaborð, kælskápar, frystikistur, frystiskápur, borðkælar, salatbar, Rational ofn, steikarpanna, vaskar, skjávarpi, fundatafla, borðbúnaður, dúkar, stólar o.fl., uppl. s. 867-6970. olioganna@simnet.is

Þjónusta

Þakmálun. Tek að mér þakmálun hvar sem er. Há og brött þök engin fyrirstaða. Sumarhús og bóndabýli. Íbúðarhús og útihús. Veiti ráðgjöf og geri verðtilboð. Sumarið 2026 er rétt handan við hornið. Sendið tölvupóst á olajarmalar@gmail.com

SMÍÐUM FRÁ GRUNNI OG GERUM VIÐ

ALLAR GERÐIR
TJAKKA

VHE • Melabraut 27 Hafnarfjörður • Hraun 5 Reyðarfirði
Sími 843 8804 • Fax 575 9701 • www.vhe.is • sala@vhe.is

Kvenna
athvarf

Opið allan sólarhringinn, sími 561 1205.
Húsaskjól og aðstoð fyrir konur sem búa við
ofbeldi í nánú sambandi. Einnig er boðið
upp á ráðgjafaviðtöl fyrir konur.

PANTIÐ SNEMMA
og tryggið ykkur
hagstætt verð
á áburði

Taktu sprettinn með okkur

Sprettur

ÁBURÐUR

VERÐSKRÁ 2026

Áburðartegund	Kg CO2 pr. kg	N	P	K	Ca	Mg	S	Se	Na	B	Mn	Greitt fyrir 15. maí 3% afsl.	Greitt fyrir 15. okt
Sprettur N27	0,72	27			4,3							84.900	87.526
Sprettur*OEN N42+S+Selen	1,10	42					2	0,0015				114.900	118.454
NÝTT Sprettur 20-00-15+Polysulphate	0,82	20		12,5	1,9	0,6	3					92.900	95.733
Sprettur 23-5+Sweet-Grass+Selen	0,66	23	2,2		3,0	1,2	2	0,0015	3,7			99.900	102.990
Sprettur 25-5	0,94	25	2,2		3,3	1,8	2,5					95.900	98.866
Sprettur 25-8+Selen	0,71	25	3,5		4,0	1,7	2,5	0,0015				99.900	102.990
Sprettur*OEN 38-8	1,04	38	3,5				3,0					122.900	126.701
Sprettur 23-6-6+Selen	0,69	23	2,6	4,9	3,0	1,2	2,0	0,0015				102.900	106.082
Sprettur 22-6-3+Avail+Selen+Sweet Grass	0,64	22	2,6	2,6	2,8	1,2	2	0,0015	3			103.900	107.113
Sprettur 20-5-13+Avail+Selen	0,61	20	2,2	11	2,4	1,2	2,5	0,0015				102.900	106.082
Sprettur 20-6-7+Avail+Selen+Sweet Grass	0,61	20	2,6	5,8	2,5	1,2	2	0,0015	3			102.900	106.082
Sprettur 20-10-10+Selen	0,63	20	4,4	8,3	2,2	1,2	2,5	0,0015				106.900	110.206
Sprettur*OEN 25-12-12+Polysulphate+Selen	0,76	25	5,2	10	1,6	0,5	3	0,0015				120.900	124.639
Sprettur 27-6-3+Selen	1,01	27	2,6	2,6	1,4	0,8	2	0,0015				102.900	106.082
Sprettur 27-6-6	1,01	27	2,6	4,9			2					102.900	106.082
NÝTT Sprettur 14-16-16 + Mangan - KORNÁBURÐUR	0,84	14	7,0	13,3			6				0,03	115.900	119.485
Sprettur 16-15-12	0,57	16	6,5	10	1,4	0,5	2,5					106.900	110.206
Sprettur*OEN 20-18-15+Polysulphate+Bór	0,68	20	7,4	12	1,4	0,4	3			0,02		123.900	127.732
Sprettur 12-11-20+AV+Polysulphate+Bór	0,47	12	4,8	17	4,3	1,2	6,7			0,04		115.900	119.485
Sprettur DAP	0,70	18	20									159.900	164.845
Calciprill	0,24				36,4	0,1						58.900	60.722

NUTRI-CO2OL er kolefnisspor Sprettis áburðar gefið upp sem kg af vöru og nær yfir alla þætti framleiðslunnar, umbúða og flutninga til bænda á Íslandi.
Kolefnisspor framleiðslunnar hefur verið staðfest af óháðum aðila, ADAS samkvæmt PAS 2050.

FOSFÓR ER 92% VATNSUPPLEYSANLEGUR

Öll verð eru í íslenskum krónum pr. tonn og án vsk. - Birt með fyrirvara um prentvillur - Verðlisti getur breyst án fyrirvara.

Við erum um land allt
og þjónustum þig
með ánægju

Sölustjóri
Lúðvík Bergmann
Sími: 444 3009 / Gsm: 840 3009
bergmann@skeljungur.is

Austurland og Austfirðir
Jón Björgvin Vernharðsson
Gsm: 862 0166
jonbvernharads@gmail.com

Norð austurland
Hallgrímur Hallsson
Sími: 464 1067 / Gsm: 893 4094
hallgrimurh@simnet.is

Eyjafjörður
Reynir Sverrir Sverrisson
Eyjafjörður
Gsm: 866 0921
reynirs68@gmail.com

Hornafjörður og Suðausturland
Eyjólfur Kristjánsson
Ási
Gsm: 840 8871
harpaey@simnet.is

Norðurland vestra
Gunnar Freyr Gestsson
Gsm: 893 2818
gunnargests@gmail.com

Borgarfjörður
Erna Elvarsdóttir
Kaupfélag Borgfirðinga
Gsm: 857 9146
erna@kb.is

Borgarfjörður,
Snæfellsnes og dalir
Sigurjón Helgason
Mel
Gsm: 867 8108
melursf@gmail.com

Árnessýsla
Reynir Þór Jónsson
Gsm: 898 0929
reynirhurdarbaki@gmail.com

Rangárvalla- og V-Skaftafellssýsla
Berglind Gunnarsdóttir
Ey1, Hvolsvöllur
Gsm: 899 9806
ey1@simnet.is

Fylgstu með okkur á Facebook
/ Sprettur áburður

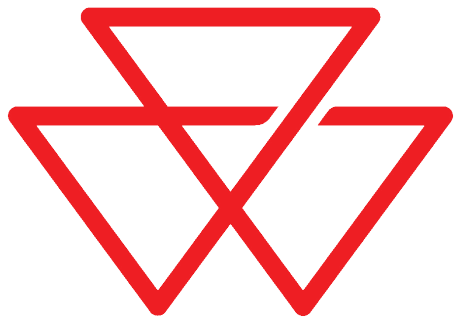
Sími 444 3000 / sala@skeljungur.is

Skeljungur ehf. | Sími 444-3000 | Skútuvegur 1 | 104 Reykjavík | skeljungur@skeljungur.is

Skeljungur

Traustur félagi!

MASSEY FERGUSON

Mest seldu dráttarvélar allra tíma á Íslandi!*

Mest selda dráttarvélin á Íslandi 2025!

Í flokki véla yfir 100hö*

reddot winner 2025

 BÚVÉLAR

*skv. gögnum Samgöngustofu

SELFOSSI | AKUREYRI | sími 480-0080 | www.buvelar.is